

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑΣ

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1000

50.000 ΕΤΩΝ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Χρονικό τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Μισελληνισμοῦ

ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

158

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1995

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Ἀθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655

Τὰ Γραφεῖα τοῦ Περιοδικοῦ
λειτουργοῦν πρωινὲς ὥρες
9.30 - 13.30 καθημερινά.

Ἰδρυτής-Ἰδιοκτήτης-
Ἐκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΔΑΜΠΡΟΥ
Ἀχιλλέως - Μουσῶν 51
Παλαιὸ Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - Ἀτελιέ:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Μάγερ 11, Ἀθήνα, τηλ.: 5221792.

Ἐκτυπώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΟΣ

- Τιμή ἀντιτύπου: 1000 δρχ.
- Ἐτήσια συνδρομή: 10.000 δρχ.
- Ὁργανισμῶν κ.λπ.: 15.000 δρχ.
- Φοιτητῶν: 7.000 δρχ.
- Ἐξωτερικοῦ: 60 δολλ. ΗΠΑ.
- Οἱ συνδρομὲς προκαταβάλλονται
κατὰ τὴν ἐγγραφή.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Ὅλες οἱ συνεργασίες καὶ τὰ
ταχυδρομικὰ ἐμβάσματα στὴ
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΔΑΜΠΡΟΥ, Μουσῶν 51
175 62, Π. Φάληρο, Ἀθήνα.

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητές
ποὺ ἀλλάζουν διεύθυνση, νὰ τὸ
γνωστοποιοῦν στὸ περιοδικό.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση
κειμένων τοῦ «Δ», μετὴν προϋ-
πόθεση ὅτι θὰ ἀναφέρεται ρητῶς
ἡ πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 9328:

Εὐθικτὴ Ρωμαϊκὴ ιδιωτεία

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 9329:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Θ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ, Ε.
ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ, Ι. ΛΑΖΟΣ,
Α.Μ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΕΑΣ.

ΣΕΛΙΣ 9335:

Χρονικὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ μισελληνισμοῦ

ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9341:

Συνέντευξη τοῦ ἼΑρη Πουλιανοῦ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9344:

Τραγωδία καὶ κάθαρση

ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΤΟΚΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9347:

Ὁ μῦθος τῶν «Ἰνδοευρωπαίων»

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9347:

Ἰνδοευρωπαϊσμός στὰ σχολικὰ βιβλία

ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΙΔΗ

ΣΕΛΙΣ 9355:

*Νέες θεωρήσεις καὶ ριζοσπαστικὲς
ἀπόψεις στὸ συνέδριο τοῦ Μονάχου*

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9355:

Ἄψογη διοργάνωση τοῦ συνεδρίου

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9359:

Νέα χρονολόγηση τῶν Τρωικῶν

ΚΩΝ.Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9359:

Πῶς εἶδε τὸ συνέδριο ἓνας ἀκροατὴς

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ ΠΑΝΝΙΚΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9369:

Ὁ προκατακλυσμαῖος πολιτισμός

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9369:

Τὰ εὐθύμια τοῦ συνεδρίου

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9377:

Προσμηρικὲς Ἑλληνικὲς γραφές

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9377:

Ὁ λογοκριτής

Σ. ΠΑΝΑΓΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9321:

Κέλσος καὶ Ὠριγένης

ΗΝΙΟΧΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9403:

Ἀπὸ τὸν Προκρούστη στὸν ὁδοστρωτῆρα

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΤΑ: σελ. 9339 • ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ: σελ.
9345 • ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΙΚΑ: σελ. 9354 • ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 9389
• Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ
ΗΜΩΝ: σελ. 9401 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ: σελ. 9403.

Εὐθικτὴ Ρωμαίικη ἰδιωτεία

Τὸ μεγαλεῖο τῆς εὐθιξίας τῆς Ρωμιοσύνης ἀπάστραψε μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐκδηλωθεῖσα πρόθεσις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως νὰ καταργήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν –μαζὶ μὲ ἄλλες– ὡς ἐπίσημη τῆς κοινότητος.

Καὶ οἱ μὲν Εὐρωπαῖοι ἔτσι σκέπτονται. Ἀλλὰ ἐδῶ, στὸ Ρωμαίικο:

- Πολιτικοί, τῶν ὁποίων τὸ κόμμα (μὲ ψῆφο καὶ τῶν ἰδίων στὴ Βουλὴ) ἐν μιᾷ νυκτὶ ἀκρωτηρίασε μὲ νόμο τὴν γλῶσσαν τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν ὠδήγησε στὴ σημερινή ἀφασία καὶ ἀγλωσσία, ἀπαγορεύοντας τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ «θάβοντας τὴν καθαρεύουσα», ὅπως σεμνύνονται καὶ καυχῶνται, ἐξαπέλυσαν σφοδρὸν μύδρον κατὰ τῶν Εὐρωπαίων, κατηγορώντας τοὺς γιὰ κατάρτιση σχεδίων ἐξαφανίσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης.

- Ἄλλοι πολιτικοί, τῶν ὁποίων τὸ κόμμα (μὲ ψῆφο καὶ τῶν ἰδίων στὴ Βουλὴ) ἀκρωτηρίασε μὲ νόμο τὴν πανάρχαια γραφὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀπαγορεύοντας τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα, ἔξαλλοι ἀπὸ ἱερὴ ὀργὴ κατηγοροῦν τοὺς Εὐρωπαίους, ὅτι προτίθενται νὰ καταργήσουν καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο.

- Καθηγητὲς καὶ διανοούμενοι, πὺν ὅχι μόνο δέχθηκαν, ἀλλὰ εἰσηγήθηκαν καὶ ἐφάρμοσαν τὰ δόλια αὐτὰ πλήγματα κατὰ τῆς γλωσσικῆς παραδόσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν ὠδήγησαν ὡς ἄμεσοι ὑπεύθυνοι στὸν σημερινὸ ἐκβαρβαρισμὸ του, ἐξακόντισαν μιὰ ὀπερετικὴ-δονκιχωτικὴ ἐπέλαση κατὰ τῆς Εὐρώπης, κατηγορώντας τὴν ὅτι πλήττει δολίως τὴν Ἑλληνικὴν Κληρονομίαν.

- Μᾶζες ἀνελλήνιστες, πὺν ἐπιμένουν νὰ ἐπικολλοῦν στὰ καταστήματα τοὺς μόνο ξενόγλωσσες ἐπιγραφὰς ἢ νὰ χρησιμοποιοῦν μὲ καμὰρι καὶ ἀγία προθυμίαν τὸ ἀγγλικὸ λεξιλόγιον στὴν καθημερινή τους ὁμιλίαν ἢ γραφὴν, περιφρονώντας ἐκ βαθέων τὸ ἑλληνικόν, φανατίσθηκαν καὶ ἐξαλλοποιήθηκαν, διότι θεώρησαν ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τῆς Ἑλληνικῆς ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσιὴ θὰ ἀποτελέσῃ ἱεροσυλία.

«Ἰδιώτου (= δλακὸς) στάσις καὶ χαρακτήρ· οὐδέποτε ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ ὠφέλειαν ἢ βλάβην, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἑξω. Φιλοσόφου στάσις καὶ χαρακτήρ· πᾶσαν ὠφέλειαν καὶ βλάβην ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ» (Επίκτητος, «Διατριβαί» μῆ').

Τὸ πρόβλημά μας δὲν εἶναι, τί σχεδιάζει καὶ τί θὰ πράξῃ ἡ Εὐρώπη κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Τὸ πρόβλημά μας εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι. Πρόβλημα ὅχι ἀπλῶς ὑποκρισίας, ἀλλὰ κάτι πολὺ χειρότερο: Πρόβλημα γενικῆς ἐθνικῆς ἰδιωτείας.

Δ.Ι.Λ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Ἀλήθεια», «truth» καὶ «Ἰνδοευρωπαϊκή» ἀπάτη

Κύριε διευθυντά,

Αὐτὴ ἡ ἐλληνικὴ μας παγκόσμια γλῶσσα κρύβει τόσες ἀλήθειες, πού χρειάζεται νὰ ψάξεις γερά, πολὺ γερά, ἂν θέλεις νὰ τὴν κυριεύσεις. Ποιὸς ὅμως μπορεῖ, στὰ ἀλήθεια, νὰ κυριεύσει μιὰ γλῶσσα σὰν τὴν ἐλληνική;

Ἡ λέξη *ἀλήθεια* δὲν πρέπει ἴσως νὰ εἶναι ἀπὸ τίς πρῶτες λέξεις πού ἐπλάσε ὁ ἄνθρωπος, ὁ Ἑλληνάνθρωπος, ὅταν ὅμως πνευματικὰ τοῦ χρειάστηκε ὡς ἐργαλεῖο περιγραφῆς ἢ ἀφηρημένης ἔννοιας, τὴν συναρμολόγησε μόνος του, γιὰ νὰ δηλώνει αὐτὸ πού ἤθελε. Εἶναι λέξη καλλιεργημένης ὑφῆς, εἶναι ἐργαλεῖο ἐλληνικῆς ἐφεύρεσης ἀλλὰ καὶ ἀνακάλυψης καὶ ἔκρυψε μέσα της τὰ ἴδια μυστικά γιὰ αὐτοὺς πού τὴν πρωτοχρησιμοποίησαν καὶ τὰ ἴδια μυστικά κρύβει μέσα της καὶ γιὰ μᾶς σήμερα. Εἶναι λέξη πλασμένη νὰ λέει αὐτὸ πού ἔννοεῖ.

Πῶς λοιπὸν ἔγινε ἡ ἐλληνικὴ λέξη *ἀλήθεια*; Στὴν ἀρχὴ πρέπει νὰ εἴχαμε τὸ ρῆμα *λανθάνω* μὲ τὰ ρηματικά του θέματα *λάθω* καὶ *λήθω*, πού σημαίνει: διαφεύγω τὴν προσοχή, μένω ἀπαρατήρητος, μένω ἄγνωστος, δὲν μὲ ξέρει κανεὶς. Ἀπὸ τὸ ἴδιο ρῆμα ἔχουμε τὴν *λήθη* = λησμοσύνη, ξεχασιά. Ἀπὸ ἐδῶ ἔχουμε καὶ τὴ μετοχὴ *λανθασμένος*, πού σήμερα τὸ λέμε *λαθεμένος*. Φυσικά ἀπὸ ἐκεῖ ἔχουμε καὶ τὸ *λάθος*, ἀπὸ τὴν ἴδια ἐλληνικὴ ρίζα καὶ ἀπὸ ἐδῶ μέσα πηγάζει καὶ ἡ *ἀλήθεια*.

Γιὰ νὰ κάνουμε ὅμως τὴν *ἀλήθεια*, βάλουμε μπροστὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα μιὰ δυναμικὴ καὶ ἄκρως δημιουργικὴ ἐλληνικὴ «πρόθεση» – τὸ πρῶτο φωνῆεν πού ἔκανε ποτὲ ὁ ἄνθρωπος, τὸ α καὶ αὐτὸ μὲ μιὰ στερεητικὴ ἔννοια (ἄνευ, μή). Τὸ ὀνομάζουμε σήμερα «στερητικὸ ἄλφα» καὶ μὲ αὐτὸ κά-

νουμε τὴ λέξη νὰ ἔχει ἀκριβῶς τὴν ἀντίθετη σημασία.

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὰ παραπάνω ἀπὸ τίς ρίζες τοῦ ρήματος *λανθάνω/λάθω/λήθω* ἔγινε τὸ ἐπίθετο *ἀ+ληθής* καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ οὐσιαστικὸ *ἀ+λήθεια*, ὅπου τὸ ἀρχικὸ σημαίνει τὸ ἀντίθετο ἀπὸ ὅ,τι τὸ ὑπόλοιπο τῆς λέξης *λήθη* = λησμόνισμα, ξεχασμα. Ἡ *ἀλήθεια* σημαίνει αὐτὸ πού δὲν λησμονιέται, δὲν ξεχνιέται, δὲν διαφεύγει τὴν προσοχή, δὲν μένει ἀπαρατήρητο, τὸ ἐναντίον τοῦ ψεύδους, τὸ πραγματικὸ.

Ἡ *ἀλήθεια*, πόση ἀλήθεια κουβαλάει μέσα της ἡ λέξη *ἀλήθεια* καὶ πόσο ἄρτια ἀρχιτεκτονικά εἶναι καμωμένη, πού δὲν θὰ χάσει ποτὲ τὴ φρεσκάδα της καὶ τὴ νοηματικὴ ἐφευρετικότητα πού ἔχει μέσα της μέχρι σήμερα; Ἀνάγλυφα μᾶς δίνει μιὰ εἰκόνα ὅλης τῆς ἀνθρώπινης – ἐλληνικῆς – σκέψης ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ – καὶ αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς πρωτοδημιούργησε τὴν ἀφηρημένη σκέψη.

Τὸ μονοπάτι τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ πνεύματος φαίνεται ὀλοκάθαρο στὴ γλῶσσα του, πού τὴν καλλιέργησε μὲ λόγο καὶ μετὰ τὸν ἀπαθανάτισε μὲ γράμματα, μὲ ἀλφάβητο καὶ φωνήεντα – μιὰ ἄκρως ἐλληνικὴ ἀνακάλυψη –, ἀπαθανάτισε ἔτσι ὅλο τὸ πνεῦμα του καὶ τὸ μετάδωσε μέχρι σὲ μᾶς σήμερα. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔδωσε ἔτοιμα – πανέτοιμα γιὰ τὴν ἀκρίβεια – σ' ὅλους τοὺς ἄλλους λαοὺς ὁ ἐλληνικὸς πολιτισμὸς, γιὰ αὐτὸ σὲ καμμία ἄλλῃ γλῶσσα δὲν ἐξηγοῦνται οὔτε ἡ ἀλήθεια οὔτε τὰ γράμματα οὔτε τὸ ἀλφάβητο.

Ποῦ θὰ βρισκόνταν σήμερα ὅλες οἱ εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες χωρὶς τὴν ἐλληνική; Δὲν ἀποτέλεσε ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα τὸ ὑπόδαρο, πάνω στοῦ ὁποῖο στηρίχτηκαν ὅλες οἱ

εὐρωπαϊκές γλώσσες; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουμε δῆθεν μία γενετική σύνδεση τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν σὲ μία «ἰνδοευρωπαϊκή» γλώσσα, ἓνα γλωσσικὸ τερατοῦργημα, ποὺ εἶναι ἓνα σκέτο ψέμα, μία ἀληθέστατη ἀναλήθεια, μία ἀκριβέστατη ἀνακρίδεια; Ποῦ μιλήθηκε αὐτὴ ἡ «ἰνδοευρωπαϊκή» γλώσσα; Ἀπὸ ποιούς; Δὲν μᾶς ρίξαν στάχτη στὰ μάτια οἱ εὐρωπαῖοι δῆθεν ἐπιστήμονες, γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴ δική τους πνευματικὴ καὶ γλωσσικὴ ἀνεπάρκεια; Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα ἡ μητέρα ὅλων τῶν γλωσσῶν; Ὅσο ἐμβαθύνει κανεὶς τὴ μελέτη του σ' ὅλα αὐτά, ἀνακαλύπτει ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ καὶ ἡ μόνη ἀλήθεια.

Ἐπιπλέον δὲν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ πνευματικὸς πολιτισμὸς χωρὶς μιὰ πολὺ καλὰ ἀναπτυγμένη καὶ καλλιεργημένη γλώσσα. Ὁ πολιτιστικὸς χάρτης ὅλης τῆς Εὐρώπης ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπότητας ἔχει ὡς πνευματικὸ ὑπόστρωμα τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα. Μέσω αὐτῆς τῆς γλώσσας σηματοδοτήθηκε μὲ ἐπιστήμες, τέχνες, φιλοσοφία γενικὰ ὅλη ἡ ἀνθρώπινη γνώση καὶ γιὰ αὐτὸ γιὰ πολλὰ χρόνια τώρα, αἰῶνες δόλοκληρους μέχρι σήμερα, μέσα ἀπὸ τὴ λεγόμενη παγκόσμια ἀγγλικὴ γλώσσα μιλάει μὲ τὸ ὄνομά της ἡ ἑλληνικὴ οἰκουμενικὴ γλώσσα, τὰ ὑψηλὰ ἀνθρώπινα νοήματα ἀποτυπώνο-

νται καὶ ἐμπεριέχονται σὲ λέξεις μόνο τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Ὅπου μῆταν οἱ ἑλληνικὲς λέξεις – ἔστω καὶ μὲ ἓνα ἐλάχιστο κλωναράκι –, στάζουν χυμὸ καὶ νέκταρ τῆς γλωσσικῆς σοφίας καὶ πλούτου. Χωρὶς τὴν ἑλληνικὴ γλωσσοπνευματικὴ παράδοση ἀπομονώνεται στὸ περιθώριο ἡ διανοητικὴ ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου.

Μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτά, θάλτε μπροστὰ σας τὴ λέξη *truth* καὶ συγκρίνετέ τὴν μὲ τὴν ἀλήθεια. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες τῆς Αὐστραλίας, ποὺ ζοῦμε ἀνάμεσα σὲ καὶ μὲ δύο ἀγάπες, σὲ καὶ μὲ δύο γλώσσες, καὶ σκεφτόμαστε, ἀγαποῦμε καὶ κοιμόμαστε μὲ τὴν ἑλληνικὴ καὶ ἀγγλικὴ γιὰ πολλὰς δεκαετίες, ὁμολογοῦμε εἰλικρινὰ στὸν ἑαυτὸ μας μὲ ἀδάσταχο καὶ ἀγιάτρευτο καημὸ κάθε μέρα μὲ τὴ σοφία τοῦ λαικοῦ μας τετραόστιχου:

Καινούργια ἀγάπη καὶ παλιὰ

μὲ βάλανε στὴ μέση.

Γυρίζω βλέπω τὴν παλιὰ,

ἡ καινούργια δὲ μ' ἀρέσει.

Καὶ αὐτὴ εἶναι γιὰ μᾶς μία ἄλλη ἀπόλυτη καὶ ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια!

Μετὰ τιμῆς

Θωμᾶς Γ. Ἡλιόπουλος

Διευθυντὴς Κολλεγίου «Παιδεία» Μελβούρνης

12 Henley Drive, Gladstone Park

Victoria 3043, Αὐστραλία

Τὸ μεγαλειῶδες ἱστορικὸ παρελθὸν τῶν Εὐρωπαίων

Κύριε διευθυντά,

Τὸ ἐπίθετο *δάρδαρος* χαρακτηρίζει τὸν ἄνθρωπο ποὺ δὲν ὀμιλεῖ τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὸν ἀπολίτιστο, τὸν ἀπαίδευτο, ἀγροῖκο, ἄξεστο κ.ο.κ. Θὰ ἤθελα λοιπὸν νὰ σᾶς παραθέσω δεῖγματα τοῦ «ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ» τῶν ὁμοεθνῶν μας Εὐρωπαίων – ἀνῆκουμε ὅλοι στὴν ἰνδοευρωπαϊκὴ φυλὴ – ποὺ, ὅπως λέμε, εἶναι πεντακόσια χρόνια μπροστὰ.

Οἱ Γερμανοὶ, ποὺ ἦταν οἱ ἀγριότεροι τῶν Κελτῶν, ὀνομάστηκαν ἔτσι ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους (*germanus* = γνήσιος), διότι εἶχαν ἀτόφθα τὴ δαρδαρότητα ποὺ χαρακτηρί-

ζει τοὺς Κέλτες. Οἱ Κίμβροι (ποὺ κατὰ τὸν Πλούταρχο εἶναι Γερμανοὶ) συνήθιζαν νὰ ἐκστρατεύουν σὺν γυναιξὶ καὶ μάντεσι. Οἱ γυναῖκες τοὺς ὡς γνήσιες Γερμανίδες «εἶχον ἀναβάθραν ἢ ἀναβάσαι ὑπερπετεῖς ἐνὸς λέβητος ἐλαμητόμον ἑκαστον μετεωρισθέντα. Ἐκ δὲ τοῦ προερχομένου αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα μαντεῖαν τινὰ ἐποιούντο, ἄλλαι δὲ διασχίσασαι ἐσπλάγχχνον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις» (Στράβωνος, *Γεωγραφικά* Ζ, ΙΙ, 3). [Δηλαδή εἶχαν μιὰ ἀναβάθρα, ὅπου ἀνέβαιναν ψηλότερα ἀπὸ ἓναν λέβητα καὶ ἐκοβαν τὸν λαϊμὸ κάθε αἰχμαλώτου ποὺ κρεμόταν ἀπὸ

ψηλά. Και από το αίμα πού χυνόταν στὸν λέβητα ἀσκούσαν τὴ μαντική. "Αλλες ἔσκιζαν τὶς κοιλιές τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἀπὸ τὰ σπλάγχχνα τους προφύτευαν νίκη στοὺς δικούς τους]. Αὐτὸ γιὰ ὅσους τολμοῦν καὶ λένε τοὺς Γερμανοὺς ἀπολίτιστους. Εἶχαν πολιτισμό, ἀφοῦ ὄχι μόνο σκότωναν τοὺς αἰχμαλώτους, ἀλλὰ δὲν ἄφηναν κανένα μέλος τοῦ σώματος νὰ πάει χαμένο. Μὲ τὸ αἷμα προφύτευαν, μὲ τὰ σπλάγχχνα ἐπίσης, τὸ κρέας τὸ ἔτρωγαν καὶ μὲ τὰ κεφάλια καρφωμένα σὲ πασσάλους κοσμοῦσαν τὸ τοπίο. Ἐκτὸς αὐτοῦ εἶναι οἱ ἐφευρέτες τοῦ τροχόσπιστου. Ναί, θεδαίως: καθὼς μᾶς πληροφοροεῖ ὁ Στράβων, στὴν Γερμανία ζοῦσαν οἱ λεγόμενοι «ἀμάξιοι» (ἐνθ. ἀνωτ. Ζ, II, 4), πού κατοικοῦσαν σὲ κάρρα.

Τὰ ξαδέρφια τους, οἱ Γαλάτες, εἶχαν λύσει ὅλα τὰ προβλήματα μέσω τῆς φιλοσοφίας, καὶ τὸ μόνο πού τοὺς φόδιζε ἦταν, νὰ μὴν τοὺς πέσει ὁ οὐρανὸς στὸ κεφάλι. Τώρα κατάλαβα, γιατί δὲν ξόδευσαν ἄσκοπα τὰ χρήματά τους, ὅπως οἱ ἀνόητοι οἱ Ἕλληνες, φτιάχνοντας μεγαλόπρεπα κτίσματα, ἀφοῦ, ὅταν θὰ πέσει ὁ οὐρανός, ὅλα καταστρέφονται. Ἐδῶ παρὰ τὴν ἀγάπη μου γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα πρέπει νὰ χαρακτη-

ρίσω μεγαλοφυῆ αὐτὴ τὴν διαπίστωση τῶν Γαλατῶν.

"Αν περάσουμε στοὺς Σλαῖους, θὰ δοῦμε ὅτι τὸ ὄνομά τους ἐκ τοῦ λατινικοῦ *slavus* = *σκλάβος* φανερώνει τὴν ὑψηλὴ θέση πού κατεῖχαν στὸν Ἑλληνορωμαϊκὸ κόσμο.

Οἱ Βούλγαροι ἀπεναντίας εἶχαν σημαντικές ἐπιτυχίες στὴν μαγείρική, ἀφοῦ μέχρι τὸ τέλος τοῦ 9ου αἰῶνα μ.Χ. ἔβαζαν τὸ ὦμό κρέας κάτω ἀπὸ τὶς σέλλες τῶν ἀλόγων τους, γιὰ νὰ μαλακώσει καὶ ἔπειτα τὸ τρώγανε.

Σήμερα λοιπὸν οἱ κρατοῦντες τοῦ Ἑλλαδικοῦ κρατιδίου καταφεύγουν στοὺς παρὰπάνω λαούς, γιὰ νὰ παραπονεθοῦν γιὰ τοὺς κόλαφους πού δεχόμαστε ἀπὸ παντοῦ (καὶ ἀπὸ τοὺς πραγματικοὺςλέοντες καὶ ἀπὸ τοὺς ποντικούς, πού μόνο δρυχῶνται), μέχρι πού νὰ βρεθεῖ κάποιος ἀπόγονος, μιμούμενος τοὺς προγόνους του, νὰ τοὺς πετάξει στὰ σκουπίδια, μπὰς καὶ ξαναβρεῖ ἡ Ἑλλάδα τὴν παλιά της αἴγλη...

Εὐχαριστῶ

Γιώργος Ἀνδρεάδης

Γοῦρδωνος 24, 142 31, Νέα Ἰωνία

Τὸ «Χάος» στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Κοσμολογία

Ἀγαπητοὶ συντάκτες τοῦ «Δαυλοῦ».

Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὴν πολὺτιμη καὶ ἐξαιρετικῆς σημασίας προσφορά σας καὶ συνεισφορά σας στὴ διάσωση καὶ διαφύλαξη τῆς ἐλληνικῆς συνειδήσεως καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας, πού πολλοὶ ἐχθροὶ τοῦ ἐλληνισμοῦ προσπαθοῦν νὰ διαστρεβλώσουν καὶ νὰ ἐξαλείψουν μανιωδῶς ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπον.

Μὲ τὴν ἐπιστολή μου θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸ θέμα τῆς ἐλληνικῆς κοσμολογίας μὲ ἀφορμὴ τὰ ἄρθρα τῶν κ.κ. Π. Νικολαΐδη καὶ Κων. Κουτρουβέλη στὸν «Δαυλὸ» πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Ξεκινῶντας λοιπὸν ἀπὸ τὴ «Θεογονία» θὰ προσπαθῶ νὰ δώσω μία ἄλλη χροιά στὴ λέξη *χάος*. Ἐτυμολογικὰ ἡ λέξη «χά-

ος» προέρχεται ἀπὸ τὰ ῥήματα *χαίνω* καὶ *χάσκω* καὶ σημαίνει τὸ ἀνοιγμα, τὸ χάσμα καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὴν διαστολή. Στὴν ἐποχὴ τῆς συντάξεως τῆς «Θεογονίας» λοιπὸν τὸ χάος εἶχε αὐτὴ τὴ σημασία: τοῦ χάσματος δηλαδὴ καὶ ὄχι τῆς σύγχυσης, πού πῆρε ἀργότερα. Ἔτσι στοὺς στίχους 116-117 τῆς «Θεογονίας» διαβάζω: «Ἦτοι μὲν πρῶτιστα *χάος* γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα *Γαῖ'* εὐρύστερνος, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰεί...». Ἐννοεῖται ἴσως ἡ διαστολὴ τοῦ σύμπαντος, πού προκλήθηκε, ὡς γνωστόν, ἀπ' τὴ μεγάλη ἔκρηξη καὶ ὄχι αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σύμπαν. Σύμφωνα μὲ τὶς ἀπόψεις τῶν ἐπιστημόνων τὸ σύμπαν πρὶν τὴ διαστολὴ βρισκόταν σὲ μία χαοτικὴ κατάσταση, ὅπου κανένας νόμος τῆς φυσικῆς δὲν ἴσχυε, ὅμως

αὐτὴ ἡ ἔννοια τοῦ σύμπαντος δὲν ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τοὺς στίχους τῆς «*Θεογονίας*», ἀλλὰ ἡ ἔννοια τοῦ διαστελλόμενου σύμπαντος.

Τὴν ἀποψη αὐτὴ ἐνισχύει ἀρχικὰ ἡ λέξις «*γένετ'*», πού χρησιμοποιεῖται ἀντὶ τῆς λέξεως «*ἦν*», γιὰ νὰ δηλώσει ἔτσι κάτι πού ἀρχισε νὰ ὑπάρχει, δημιουργήθηκε καὶ ὄχι κάτι πού ὑπῆρχε πρωτύτερα. Οἱ στίχοι πάλι 700 καὶ 704 κάνουν πιὸ πειστικὴ τὴν παραπάνω ἀποψη, ὅπου ἐκεῖ λέγεται (στίχος 700): «*καῦμα δὲ θεσπέσιον κατέχεν χάος*», δηλαδὴ ἀναφέρει ξεκάθαρα ὅτι στὸ σύμπαν τὴ στιγμὴ τῆς μεγάλης ἐκρηξης καὶ τῆς διαστολῆς ἀναπτύχθηκαν τεράστιες θερμοκρασίες μὲ τὴν ταυτόχρονη ἔκλυση τεράστιας ἐνέργειας. Ὁ στίχος ὅμως 703 εἶναι ἐνδεικτικὸς τοῦ θορύβου πού ἐπεκράτησε τὴν στιγμὴ τῆς ἐκρηξης-διαστολῆς· λέγει συγκεκριμένα: «... *τοῖος γάρ κε μέγας ὕπο δοῦπος ὀρώρει*...». Ὁ «μέγας δοῦπος», πού ἔδβαινε ἀπὸ τὸ χάος (διαστολὴ), εἶναι χαρακτηριστικὸς τῆς μεγάλης ἐκρηξης.

Ἐνα ἀκόμη σημεῖο, πού πρέπει νὰ διασαφηνιστεῖ σχετικὰ μὲ τὴ λέξις *χάος*, εἶναι οἱ στίχοι τῆς «*Θεογονίας*» 123-124, ὅπου ἐκεῖ ἀναφέρεται, ὅτι «*ἐκ Χάος δ' ἦν Ἐρεβός τε μέλαινά τε Νύξ ἐγένοντο· Νυκτὸς θ' αὖτ'*

Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο, οὓς τέκε κυσαμένη Ἐρέθει φιλότης μιγεῖσα». Οἱ λέξεις δηλαδὴ «*Ἐρεβός τε Νύξ*» ἀπὸ τὴ μία δηλώνουν τὶς σκοτεινὲς περιοχὲς πού δημιουργήθηκαν λόγω τῆς διαστολῆς τοῦ σύμπαντος (*Χάος*) καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ λέξεις «*Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη*» δηλώνουν τὶς φωτεινὲς περιοχὲς τοῦ σύμπαντος μὲ τὴν παρουσία ἀστεριῶν.

Ἀπὸ τὸ χάος, ὅπως λέγει ἡ «*Θεογονία*», δημιουργήθηκε ἡ Γαῖα, δηλαδὴ ἡ κοσμικὴ ὕλη· καὶ στὴ συνέχεια λέγει στοὺς στίχους 126-127, ὅτι ἀπ' αὐτὴ δημιουργήθηκε καὶ ὁ ἑναστρος οὐρανός, ὁ ὁποῖος ἦταν ἴσος μ' αὐτήν. Ἐδῶ κάνει ἡ «*Θεογονία*» σαφῆ ἀναφορὰ στὴ διάκριση, «*διαστολὴ*» οὐρανοῦ (χώρου) καὶ γαίης (κοσμικῆς ὕλης) ἀλλὰ καὶ ἀστρῶν καὶ πλανητῶν.

Αὐτὸ λοιπὸν πού μπορεῖ νὰ συμπεράνει κανεὶς μελετώντας τὰ κείμενα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἶναι, ὅτι πολλὲς καὶ μεγάλες ἀλήθειες ὑπάρχουν σ' αὐτά, τὶς ὁποῖες, ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ «προοδεύσει» πολὺ, γιὰ νὰ ἀντιληφθεῖ.

Εὐχαριστῶ

Ἀλέξανδρος Κωνσταντᾶς

Ἀκροπόλεως 25, 184 51 Νίκαια

Τὸ ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν στὰ σχολεῖα τῶν ΗΠΑ

Κύριε διευθυντά,

Εἶμαι 16 χρόνων. Γεννήθηκα στὴν Ἀθήνα καὶ φοίτησα ἀπὸ τὴν Α' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ ἕως τὴν Α' τοῦ Λυκείου στὴ Λεόντειο Σχολὴ τῶν Πατησίων. Κατ' ἀρχὰς θὰ ἠθελα νὰ σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὴν σημαντικὴ προσπάθεια πού καταβάλλετε μέσω τοῦ περιοδικοῦ σας, τὸ ὁποῖο διαβάζω ἀνελλιπῶς καὶ πού ὄντως ἀποτελεῖ δαυλὸ καὶ φωτεινὸ σηματοδότη στὰ σκοτεινὰ αὐτὰ χρόνια τοῦ μαύρου χρυσοῦ καὶ τοῦ ἐγκληματικοῦ διωγμοῦ κάθε τινὸς Ἑλληνικοῦ, ἀκόμα καὶ στὸν τόπο ὅπου ἐγεννήθη.

Φέτος εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἔρθω γιὰ ἓναν χρόνον στὶς Ἡνωμένους Πολιτεῖες τῆς

Ἀμερικῆς, ὥστε νὰ παρακολουθήσω τὴν ἀντίστοιχη τῆς Β' Λυκείου τάξη, δηλαδὴ τὴν 11η κατὰ τὸ ἐδῶ ὑπάρχον σύστημα κατὰ τάξης. Ἀφοῦ ἀρχικῶς ἐτοποθετήθην στὴν 12η τάξη, λόγω κυρίως τῆς ποικιλίας τῶν μαθημάτων πού εἶχα διδαχθεῖ στὴν Ἑλλάδα, διεπίστωσα τὸ παρακάτω:

Παρόλο πού τὸ ἀμερικανικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα φαίνεται πὼς λειτουργεῖ περὶ φημα καὶ οἱ ἐπιδόσεις τῶν μαθητῶν εἶναι ἀρκετὰ καλές, θὰ ἔλεγα πὼς ἐπικρατεῖ μία κάποια πνευματικὴ δυστοκία, πού ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη διαύγειας πνεύματος. Ἐπὶ παραδείγματι στὸ μάθημα τῆς Παγκόσμιας Λογοτεχνίας – πλὴν Ἑλληνικῆς βέβαια,

άφου ό καθηγητής βρίσκει πιό άξιόλογα συγγράμματα («*Ο θάνατος του βασιλιά 'Αρθούρου*», 'Ινδικά «*Μαχαμπαράτα*» και «*Ούπανισάντ*» κ.ά.) και ένώ τά 'Ελληνικά περιέχονται στη διδακτέα ύλη - μελετήσαμε κάποτε τό ύπ' άγνώστου συγγραφέως έργο «*Χίλιες και Μία Νύκτες*» και συγκεκρίμενα μία ιστορία περί του βασιλέως Γιουνάν (= "Ελλην τουρκιστί - σύμπτωσις;).

Πληροφορούμεθα λοιπόν, πώς αυτός κάποτε άρρώσθησε και ζήτησε τη δόθηαι των σοφών της «αύλης» του, οί όποιοι άπεδείχθησαν τελείως άνίκανοι, μέχρις ότου έπαρουσιάσθη κάποιος ισχυριζόμενος πώς ξέρει τη θεραπεία. "Ετσι έδαλε ένα ύποτιθέμενο φάρμακο σέ μία ράβδο, ή όποία έχρη-

σιμοποιείτο σέ ένα είδος «άθλήματος» και συνέστησε στόν βασιλιά νά τη χρησιμοποιήση, πράγμα τό όποιο έκανε και τελικώς έθεραπεύθη. Μετά άπό τούτο, σέ έρώτηση του καθηγητού σχετική μέ τό πώς έγινε καλά ό βασιλεύς, οί 'Αμερικανοί συμμαθητές μου όμοφώνως άπήντησαν, πώς αίτία ήταν τό «φάρμακο», τή στιγμή πού ήταν τουλάχιστον όφθαλμοφανές πώς στόχος του «ιατρού» ήταν νά αναγκάση τόν άνώτατο άρχοντα νά άσκηθεί σωματικώς, άπάντηση βέβαια πού θά ήταν άποτέλεσμα πολύ άφηρημένης γι' αυτούς σκέψης.

Στό σημείο αυτό θά ήθελα νά τονίσω, πώς σκοπός μου δέν είναι σέ καμμία περίπτωση ό έμπαιγμός ή ή αύτοεξύψωση, αλλά

«Μπορεί νά έξελληνισθεί ή 'Ορθοδοξία;»

Κύριε διευθυντά,

'Αναφέρομαι στην έπιστολή του κ. Δ. 'Αθωνένως, πού μέ τόν άνωτέρω τίτλο δημοσιεύθηκε στόν «Δ», τ. 155 του Νοεμβρίου. Αυτό είν' άδιανόητο. Μά τι είναι 'Ορθοδοξία; Κατά την πεποίθησή της είναι ή όρθή πίστη πάνω στο πρόσωπο του 'Ιησού. Για νά καταλήξει σ' αυτή της την πεποίθηση, προηγήθηκαν έριδες κι έριδες άσπροσμέτρητου βαθμού θρησκευτικού φανατισμού. Γι' αυτές συγκαλέστηκαν έπτά οίκουμενικές σύνοδοι, πού οί αποφάσεις τους άποτελούν γι' αυτήν άλάθητες γνωματεύσεις, ύποχρεωτικά άπαράβατες. Πυρήνας αυτών των άλάθτων δογμάτων είναι, ότι ό 'Ιησούς είναι ό «όμοούσιος Υιός» του 'Εβραϊκού θεού Γιαχβέ, πού ή ανθρωπινή του ύπόσταση μοιάζει μέ μακρυά άλυσίδα, πού την άρχή της την κρατά ό 'Αβραάμ και τό τέλος της ή Μαριάμ κι ότι όλη τούτη ή άλυσιδωτή γενεαλογική άκολουθία άκολουθήθηκε σύμφωνα μέ τό προσχεδιασμένο διάγραμμα σωτηρίας της ανθρωπότητας διαμέσου των αίωνων άπ' τόν ίδιο τόν Γιαχβέ. "Αν λοιπόν τό DNA της 'Ορθοδοξίας είν' 'Εβραϊκό, πώς θά'ταν μπορετό νά έξελληνισθεί; Μόνο άν ό 'Ιησούς πάρει όνομα 'Ελληνικό κι ό Γιαχβέ γίνει Δίας. Δέν είν' άδιανόητο;

Πώς θά είσδάλει στίς καρδιές των άπλών ανθρώπων μία άλλη πεποίθηση; 'Ο κατακλυσμός του Δευκαλίωνα παρήλθε. Νά επανέλθει μέ τή μορφή πυρηνικού κατακλυσμού, ό μή γένοιτο; 'Η 'Ορθοδοξία μπήκε στο είναι μας μέ αυτοκρατορικά διατάγματα κι όχι μέ τό «σας παρακαλώ». Για νά βγει, χρειάζεται βία, μά θά είναι ή «έσχάτη πλάνη χείρων της πρώτης». 'Ισως για νά έξελληνισθεί ή 'Ορθοδοξία, χρειάζεται νά δουλέψουν ή ακηδεμόνευτη παιδεία κι ό «πανδαμάτωρ» χρόνος.

Μ' άπέραντη εκτίμηση
Έμμανουήλ Παπαθεοδώρου
 Θεολόγος - Καθηγητής
 Γέφυρα Θεσσαλονίκης

ή ἀναζήτηση τοῦ νοήματος τοῦ εὐτελοῦς τούτου παραδείγματος καὶ τόσων ἄλλων, ὅπως τοῦ ἐδῶ τρόπου ζωῆς ἐν γένει μὲ τις ἀποσαθρωμένες ἀξίες καὶ ἰδέες. Ἔτσι θεωρῶ μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, ὅτι, ἂν τὸ παραπάνω συνέβαινε στὴν τάξη μου στὴν Ἑλλάδα, τουλάχιστον τὰ τρία τέταρτα τῶν μαθητῶν θὰ ἀπαντοῦσαν σωστά μὲ ἐλάχιστη σκέψη καὶ χωρὶς καμμία δυσκολία.

Θὰ τελειώσω τὴν ἐπιστολή μου μὲ τὰ λόγια τοῦ Κ. Παλαμᾶ, ποὺ ἐκφράζουν

ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ τονίσω, καὶ ὁ νοῶν νοεῖτω: «Ὁ λαὸς τῶν λειψάνων ζεῖ καὶ βασιλεύει χιλιόψυχος. Τὸ πνεῦμα καὶ στὸ χῶμα λάμπει, τὸ νοιῶθω. Μὲ σκοτάδια μέσα μου παλεύει».

´μέτερος

´ναχος Λάζος

E. Genesec Str. RD RR4Box 2480

AUBURN N.Y. 13021 U.S.A.

Διαφαίνεται κάποια ἀφύπνιση τοῦ ´λληνισμοῦ

´ξιότιμε κ. Λάμπρου,

´στερα ἀπὸ ἀρκετὸν χρόνον ἀπεφάσισα νὰ σᾶς γράψω. Εἶμαι στὸ πλοῖο κοντὰ στοὺς πέντε μῆνες, μὲ προοπτικὴ νὰ πο- ντοπορῶ ἀκόμη 8-12 μῆνες. Ἡ μονοτονία μου σπάει μὲ τὸν «Δαυλὸ» τοῦ τόμου 1992, ποὺ ἔχω μαζί μου καθὼς καὶ 2 τεύχη τοῦ 1994. Δὲν χρειάζεται νὰ σᾶς πῶ, πόσο ἔχω ἐντυπωσιασθῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ περίφημο περιοδικό σας, τὸ ὁποῖο μὲ ἐκφράζει ἀπόλυτα, τὶς θέσεις μου, τὰ πιστεύω μου καὶ τὶς πεποιθήσεις μου, τὶς ὁποῖες ἔχω ἐδῶ καὶ χρόνια (1980), καὶ μὲ τὸ παραπάνω μπορῶ νὰ πῶ. Συγχαρητήρια σὲ σᾶς γιὰ τὴν συγκινητικὴ καὶ μεγάλη προσπάθειάν σας, καθὼς καὶ στοὺς ὑψηλοῦ μορφωτικοῦ - ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου συνεργάτες σας, ποὺ γράφουν στὸ περιοδικό. ´να τέτοιο περιοδικό σάν τὸν «Δ» εἶναι κρίμα νὰ μὴν τὸ γνωρίζουν οἱ συμπατριῶτες μας. Φαντασθεῖτε, ὅτι ἐγὼ ἀσχολοῦμαι ἀπὸ τὸ 1980 καὶ ψάχνομαι, καὶ τὸ περιοδικό σας τὸ ἀνεκάλυψα τὸ καλοκαίρι τοῦ 1991 καὶ τὰ ἀγόρασα τὸ 1992.

´κεῖνο ποὺ θέλω νὰ σᾶς τονίσω εἶναι, ὅτι κάτι πρέπει νὰ γίνῃ, γιὰ νὰ διαδώσωμὲ τὸ περιοδικό στὸ εὐρὺ κοινό, διότι, πιστεύω, οἱ πῖο πολλοὶ ´λληνες ἔχουν τὴν Ἑλλάδα μέσα τους (τὴν ἀρχαία ἐννοῶ). Πρέπει λίγο νὰ τοὺς ταρακουνήσουμε. ´δη θ' ἀρχίσουνε νὰ ψάχνωνται, ἀπλῶς εἶναι λάθος ἐκπαιδευμένοι-πληροφορημένοι καὶ ζοῦν

στὸ ψέμα ἀφενός, ἀφετέρου ἡ ἀναζήτηση τῆς ἐπιδίωσης, τῶν πρὸς τὸ ζῆν, τοὺς ἔχει ἀπομακρύνει ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀναζήτηση, βεβαίως καὶ ὁ εὐδαιμονισμός, ἡ καλοπέραση, ὁ ὠχαδερφισμός. Καὶ ἔτσι οἱ πολλοί, ἡ μάζα, ἔχουν μείνει μὲ τὶς μηδενικὲς δογματικὲς γνώσεις τοῦ ἐξαταξίου Γυμνασίου – καὶ ἂν ἔχουν διαβάσει ἄλλα βιβλία, αὐτὰ εἶναι, ὅπως ξέρετε, συνήθως ὕποπτα καὶ ἀποπροσανατολιστικά. Δὲν ἔχουν ὅμως διαβάσει ἀρχαία ´λληνικὴ γραμματεία ἢ ἀρχαία ´λληνικὴ ἱστορία. Μὲ ἓνα περιοδικό μὲ μεγάλη κυκλοφορία-ἀπήχηση, εὐρύτερα γνωστό, θὰ διαλύσωμὲ ἐντελῶς τὰ ψεῦδη, δὲν θὰ ξέρουν ποῦ νὰ κρυφτοῦν οἱ παραχαράκτες. Καὶ πιστεύω, ὅτι σύντομα ὁ «Δαυλός» θὰ ἀποκτήσῃ κυκλοφορία πολὺ πῖο πλατεία. ´γὼ πάντως ἐργάζομαι, χωρὶς νὰ τὸ ξέρετε, γιὰ τὴν αὐξηση τῆς κυκλοφορίας σας. Οἱ ´λληνες θὰ ξεστραθωθοῦν ἀπὸ τὸ δογματικὸ σκοτάδι, θὰ τὸ πετύχουμε, εἶμαι σίγουρος.

´σως ἔχει ἀρχίσει κάποια ἐπανελλήνισις καὶ ὁ μέσος ´λληνας ἔχει ἀρχίσει νὰ καταλαβαίνει, τί ψέμα τὸν ἔχουν ποτίσει τόσα χρόνια.

Μετὰ τιμῆς

´γγελος-Μιχαὴλ Γεωργουλάς

´ποπλοίαρχος Ε.Ν.

Μ/Τ «ΙΩΝΙΚΟΣ»

´ν πλῶ πρὸς Νέα Ζηλανδία

Σύντομο Χρονικό τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Μισελληνισμοῦ

Ἡ Ἑλλάς ἐξῆλθε ἐκ τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ἀρκετὰ ἔτη μετὰ τὴν φαινομενικὴν τὸ ἔτος 1945 λήξιν αὐτοῦ. Τὴν 29ην Αὐγούστου 1949 ἔδιδε τὴν τελευταίαν μάχην κατὰ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κομμουνισμοῦ. Οὗτος διεξήγαγε ἐπὶ τρία ἔτη (1946-1949) ἓνα ἀδυσώπητον πόλεμον κατὰ τῆς Ἑλλάδος πρὸς κατάληψίν της. Τὴν διοίκησιν τοῦ διεξαχθέντος κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ πολέμου εἶχεν εἰδικὸν διεθνὲς κλιμάκιον τῆς «Κομιντέρν», ὅπερ εἶχε τὴν ἑδρὰν του εἰς τὸ Βελιγράδιον. Τέσσαρα κράτη τῶν Βαλκανίων, ἡ Ἀλβανία, ἡ Γιουγκοσλαβία, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ρουμανία καὶ τέσσαρα εὐρωπαϊκά, ἡ Πολωνία, ἡ Ἀνατολικὴ Γερμανία, ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Τσεχοσλοβακία περιῆλθον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους (1945-1948) ὑπὸ τὸν ἑλεγχον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κομμουνισμοῦ.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῶν δύο φάσεων τοῦ πολέμου, 1941-1944 καὶ 1946-1949, ὑπῆρξε τραγικὸς διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ οἰκονομία της κατεστράφη ὀλοσχερῶς καὶ ὁ πληθυσμὸς της ἀπεδεκατίσθη. Χειρότερος ὅμως καὶ τοῦ ἀποδεκατισμοῦ ὑπῆρξεν ὁ ψυχικὸς τραυματισμὸς τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος τραυματισμὸς ἐπαγίδευσεν τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ἐπὶ πολὺν χρόνον μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου. Πέραν τούτων ἡ δευτέρα φάσις τοῦ πολέμου ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐκκρίζωσιν μεγάλου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου χώρας, ἰδίως τῆς ὀρεινῆς καὶ τὴν δημιουργίαν πλέον τῶν δυνάμιν ἐκατομμυρίων προσφύγων ἐντὸς τῆς ἰδίας αὐτῶν χώρας, εἰς τὰς πόλεις ἢ κωμοπόλεις. Οἱ πρόσφυγες οὗτοι, ἐπαναπατρισθέντες μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου κατὰ τὰ ἔτη 1950-1953, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπανεύρουν τὸν κανονικὸν ρυθμὸν τῆς ζωῆς των συνεπείᾳ τῆς μεγάλης καταστροφῆς εἰς τὴν ὀρεινὴν χώραν καὶ μετηνάστευσαν πάλιν εἰς τὰς πόλεις καὶ ἀργότερον εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰς τὴν Γερμανίαν, τὸν Καναδᾶν ἢ τὴν Αὐστραλίαν. Ἡ μετανάστευσις αὕτη ἐστέρησε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ πλέον δυναμικὰ στοιχεῖα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ οἰκονομικὸν γίγνεσθαι.

Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα ἡ Ἑλλάς κατώρθωσε κατὰ τὴν δεκαετίαν τοῦ 1950-1960 καὶ ἐπούλωσε τὸ πλεῖστον μέρος τῶν πληγῶν τοῦ πολέμου. Οὕτως ἡ γεωργία ἀνεπτύχθη εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐπαρκείας, καὶ νὰ μὴν εἰσάγῃ πλέον σιτηρὰ ἢ Ἑλλάς. Κατεσκευάσθησαν σύγχρονοι ὁδοί, αἱ τηλεπικοινωνίαι ἐδελτιώθησαν, κατεσκευάσθησαν ἤδη τὰ πρῶτα ὑδροηλεκτρικὰ φράγματα. Ἀντικατεστάθη σταδιακῶς ἡ ἐξ ἄλλων πηγῶν χρησιμοποιοιμένη εἰς τὰ ἐργοστάσια ἐνέργεια διὰ τῆς ἡλεκτρικῆς καὶ ὁ τομεὺς τῆς διομηχανίας ἀνεπτύχθη εἰς ἀξιοζήλευτον βαθμόν, ὁμοίως καὶ ἡ ναυτιλία.

Ἡ ραγδαῖα ἀναπτυσσομένη Ἑλληνικὴ οἰκονομία παρόλον τὸν προσωρινὸν κλυδωνισμὸν τὸν ὁποῖον ὑπέστη ἀπὸ τὴν τετραετὴ (1963-1967) μερικὴν ἀποσταθεροποίησιν, συνέχισε τὴν ἀνοδικὴν της πορείαν, εἰς τρόπον ὥστε μετὰ τὴν ἐπιβολὴν συστήματος δικτατορίας ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ τὸ 1967 νὰ φθάσῃ εἰς τὸ κορύφωμά της τὸ ἔτος 1971-72, ὅποτε ἐπίσημοι ἐκθέσεις τῶν διεθνῶν γραφείων παρακολογηθήσεως τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων, ὡς λ.χ. τοῦ ΟΟΣΑ, διευτύπωνον προβλέψεις, ὅτι, ἂν ἡ Ἑλλάς συνεχίσῃ οὕτω τὴν πορείαν ἀνα-

πτύξεώς της, τὸ ἔτος 1980 θὰ φθάσῃ τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τῆς Ἀγγλίας. Ἐπὶ στρατιωτικῆς δικτατορίας ἐνισχύθη ἡ γεωργία καὶ ὁ τουρισμὸς διὰ τῆς δημιουργίας ἰσχυρᾶς ὑποδομῆς. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐμπορικῶν πλοίων ὑψωσαν τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, διότι ἐδόθησαν αἱ ἀναγκαῖαι διευκολύνσεις πρὸς τοὺς ἰδιοκτῆτας αὐτῶν Ἑλληνας. Ὁ ἐξηλεκτρισμὸς συνεχίσθη μὲ ἀμείωτον ἔντασιν καὶ ἡ βιομηχανία ἔλαβε νῦν νέας διαστάσεις.

Πολλοὶ Εὐρωπαῖοι ἤδη ἀπὸ τὸ ἔτος 1959-1960, εἴτε ἐκ λόγων ἀναγομένων εἰς τὴν πολιτικὴν ποὺ ἐφήρμοζον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου εἴτε ἐκ καθαρῶς οἰκονομικῶν λόγων, δὲν εἶδον μὲ καλὸν ὄμμα τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος καὶ κυρίως δὲν εἶδον μὲ καλὸν ὄμμα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο, διότι ἐθεώρουν – οἱ ἄνθρωποι παράγοντες τῆς οἰκονομίας θεδαίως – ὅτι δημιουργεῖται εἰς τὴν Μεσόγειον, περιοχὴν κρισιμωτάτην δι' αὐτοὺς, ἓνα κράτος, ἡ Ἑλλάς, ἄκρως ἀνταγωνιστικόν, διότι καὶ ἡ ἀπόστασις ποὺ τὸ χωρίζει ἀπὸ τὸν Ἀραβικὸν Κόσμον εἶναι μικρὰ καὶ εὐθυνὰς χεῖρας χρησιμοποιοῦν αἱ οἰκονομικαὶ μονάδες διὰ τὴν παραγωγὴν οἰουδὴποτε προϊόντος καὶ αἱ προδιαγραφαὶ ἐκάστου προϊόντος ἀπέχουν εἰς τελειότητα ἢ ποιότητα τῶν ἰδικῶν των προδιαγραφῶν, καὶ οὕτω τὸ κόστος τῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων ἦτο λίαν χαμηλόν. Οὕτω τὸ «πρόβλημα» τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας ἔγινε μόνιμος κεφαλαλγία εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης.

Ὡς προσφερόμεναι λύσεις τοῦ τεθέντος εἰς τὴν πολιτικὴν πλέον ἡγεσίαν προβλήματος αὐτοῦ, καθ' ὃ συνάγεται ἐκ τοῦ ὅλου ῥοῦ τῶν πραγμάτων, ἦσαν: α) ἡ αὐτοθέλητος παραίτησις τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς ἐκβιομηχανίσεως καὶ ἡ σταδιακὴ ἀπεκβιομηχανίσις της, β) ἡ ἔνταξις καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα, ὅποτε αὕτη πλέον θὰ εἶχε τὸν λόγον ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς Ἑλλάδος, γ) ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς Τουρκίας, ὅπως καταστρέψῃ, ἐὰν χρειασθῇ, διὰ τῆς πολεμικῆς της ἀεροπορίας τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανίαν δι' ἐνὸς συντόμου πολέμου Τουρκίας-Ἑλλάδος καὶ δ) ἡ ἀποσταθεροποίησις τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ πρώτη λύσις προσέκρουεν εἰς τὸ ὅλον ὠστικὸν ρεῦμα, ὅπερ ἐδημιούργησεν ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ὅλων τῶν κρατῶν καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς Ἑλλάδος εἰδικότερον, ἀλλὰ καὶ αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ πράξῃ τοιοῦτόν τι. Ἡ Ἑλλάς ἐπὶ ὀκτῶ συνεχῆ ἔτη, 1955-1965, εἶχεν ὡς πρωθυπουργὸν τὸ αὐτὸ πρόσωπον, τὸν Κ. Καραμανλῆν, ὅστις ἦτο ἐπόμενον νὰ θεωρῇ ὡς ἴδιον αὐτοῦ ἔργον τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, διότι αὕτη συνετελέσθη ἐπὶ τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ ἔνταξις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα ἦτο λίαν θραδεῖα ἐκ λόγων ἀφορώντων εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν διαδικασίαν ἐντάξεως, καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι «φίλοι» τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶχον τὴν ὑπομονὴν νὰ ἀναμένουν τοῦτο. Ἡ ἐπέμβασις τῆς Τουρκίας προσέκρουε εἰς τὴν ὑπαρξιν τοῦ ΝΑΤΟ, τὸ ὅποιον οὐσιαστικὰ εἶχε τὴν εὐθύνην ἀμύνης τοῦ ὅλου χώρου τῆς περιοχῆς. Οὕτω ἡ πολιτικὴ ἀποσταθεροποίησις τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ πλέον ἐφικτὴ λύσις εἰς τοὺς οὕτω πως σκεπτομένους Εὐρωπαίους. Εἰς τὴ συνίσταται ἡ πολιτικὴ αὕτη ἀποσταθεροποίησις:

Εἰς τὴν Εὐρώπην τόσοι οἱ λεγόμενοι «συνδοιοπόροι» ὅσον καὶ οἱ ἐξ οἰκο-

νομικῶν, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, καὶ ἄλλων λόγων ἀνθέλληνες ἐστράφησαν τώρα κατὰ τῆς Ἑλλάδος μὲ κύριον πρόσχημά των τὸ θέμα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ἐκ τῶν ἰθυνόντων τὰς τύχας τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἡ πλέον «θιχθεῖσα» ἦτο ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις. Ἴσως διότι ἐκεῖνο ὅπερ εἶχε διαφόρους ὀνομασίας, ἀλλὰ νῦν λέγεται Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις, ἡτο ἰδικῆς τῆς ἐμπνεύσεως ἡ διότι ἡ οἰκονομικὴ καὶ συνεπῶς πολιτικὴ ἐκμηδένισις τῆς Ἑλλάδος ἐξυπηρέτει τὸν γερμανικὸν ἐπεκτατισμόν. Οἱ Γερμανοὶ ἔφεραν τὸ θέμα τῆς καταπατήσεως τῶν δικαιωμάτων ἐν Ἑλλάδι εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης. Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης ἐπῆγεν ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος Παναγιώτης Πιπινέλλης, πρῶν πρωθυπουργὸς κατὰ τὴν μεγάλην κρίσιν τοῦ ἔτους 1963, καὶ τὴν 12ην Δεκεμβρίου 1969 ἔδωκε ἓνα καλὸν μάθημα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους εἰς ἀπαιστον γαλλικὴν γλῶσσαν. Δὲν ἔχομεν προσιτὸν τὸ κείμενον τοῦ λόγου ἐκείνου, ἀλλὰ θὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ἓνα παρόμοιον λόγον, ὅστις ἐξεφωνήθη ἀπὸ τὸν ἴδιον ὀλίγους μῆνας ἀργότερον, τὴν 12ην Ἀπριλίον 1970:

«Ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν μᾶς ἦτο γνωστὴ ἀπὸ καιροῦ καὶ ὅσα εἶπον νὰ εἶπω ἐπ' αὐτῆς εἶπον ἤδη ἐν ἐκτάσει ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ἐν Παρισίοις τὴν 12ην Δεκεμβρίου 1969. Σήμερον ἀρκοῦμαι νὰ ἐπαναλάβω τὴν βαθεῖαν ἀνησυχίαν μου διὰ τὸ μέλλον τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Ἀνησυχίαν τὴν ὁποίαν ἐμπνέει τὸ γεγονὸς ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ κύμα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀναρχίας σαλεύει τὰ θεμέλια πολλῶν δυτικῶν κρατῶν, αἱ ἀπεργίαι ἀνακόπτουν τὴν οἰκονομικὴν των ἀνόρθωσιν, ἡ κατάλυσις πάσης πειθαρχίας καὶ παραδόσεως τείνει νὰ παραλύσῃ τὸν κρατικὸν ὀργανισμόν παλαιῶν δημοκρατιῶν, δολοφονοῦνται ἀτιμωρητὶ ὑπὸ γκάγκστερς οἱ ἀντιπρόσωποί των, συζητεῖται ὁ διορισμὸς ὡς ἐπιτελαρχῶν "ἐρυσθῶν στρατηγῶν" ἐκ μέρους χωρῶν μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ καὶ καταπνίγονται ὑπὸ ξένων στρατῶν καὶ τὰ ἐλάχιστα συστήματα ἐλευθερίας εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἀνατολικοῦ συγκροτήματος, οἱ ἐν Στρασβούργῳ χάνουν τὸν καιρὸ των εἰς μίαν ματαιίαν προσπάθειαν, ὅπως ἐξαναγκάσουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ πολιτικὸν χάος τὸ προσηγηθὲν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1967. Δικαίωμα τῶν κυβερνήσεων ἐκείνων θεδαίως εἶναι νὰ ἐπιδιώκουν, ὅπως ἐξεύρουν εἰς βάρος ἐνὸς μικροῦ καὶ "φίλου" λαοῦ τὸν τρόπον ἐξοικονομήσεως τῶν ἐσωτερικῶν κομματικῶν πιέσεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐνεργοῦν. Δικαίωμα καὶ ἡμῶν ὅμως εἶναι νὰ καταγγέλλωμεν τὴν ὑποκρισίαν τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν μεγάλων ἰδανικῶν τοῦ 1789 καὶ 1848 διὰ τὴν παροῦσαν περίπτωσιν, ὅπως καὶ δικαίωμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι νὰ μὴ λησμονήσῃ ὅτι εἰς μίαν στιγμὴν τεραστίας δημιουργικῆς ἐργασίας καὶ προόδου τῆς χώρας εὗρε τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης σύμμαχον τῶν ἐχθρῶν του».

Δὲν θὰ περάσῃ πολὺς χρόνος, πού ἡ τελευταία φράσις τοῦ Παναγιώτη Πιπινέλλη θὰ ἐπαληθευθῇ καὶ ἐν τοῖς πράγμασι. Οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ 1974 ἐν συνεργασίᾳ μὲ τοὺς εὐρυντέρους διεθνεῖς μισελληνικοὺς κύκλους θὰ θέσουν εἰς ἐφαρμογὴν τὸ πρὸ πολλοῦ ἐκπονηθὲν σχέδιον «Ἀττίλας». Διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχέδιον αὐτό, εἶχε προσηγηθῇ λεπτομερὲς προεργασία μὲ «ὑποχθονίους» προεκτάσεις, καὶ ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῶν θλιβερῶν γεγονότων τοῦ Ἰουλίου 1974 ὁ καγκελλάριος τῆς Δυτικῆς τότε Γερμανίας Βίλλν Μπράντ ἐρωτηθεὶς ἐπὶ τοῦτο, τί θὰ γίνῃ μὲ τὴν Κύπρον, εἶπε: «Μὰ ἐκεῖ τώρα θὰ γίνῃ πόλεμος». Ἔτσι ἐμπῆκε εἰς ἐνέργειαν τὸ σχέδιον «Ἀττίλας» καὶ τὸ πλῆγμα τῶν ἀνθελήνων, ἐκτὸς τῆς κατοχῆς τοῦ 40% τοῦ ἐδάφους τῆς Κύπρου μεθ' ὧν τῶν

ἐπακολούθων, ὑπῆρξε καὶ διὰ τὴν κυρίως Ἑλλάδα καίριον. Ἡ μεταπολίτευσις, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπιχειρήσει νὰ πραγματοποιήσῃ ἡ ἰδία ἡ στρατιωτικὴ κυβέρνησις πρὸ ἐνὸς ἔτους περίπου καὶ ἐματαιώθη τότε ἀπὸ τὴν ξένην ἐπέμβασιν, ἰδοὺ ἦλθε νῦν, ἀλλὰ ἦλθε μὲ σκληροὺς διὰ τὴν Ἑλλάδα ὄρους. Ἡ Ἑλλὰς κατ' ἐξαιρέσειν ὑπεχρεώθη σιωπηρῶς νὰ συναινέσῃ διὰ τὴν εἰσδοχὴν τῆς εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσιν ἄνευ δημοψηφίσματος ἢ ἐρωτήματός τινος πρὸς τὸν λαόν τῆς. Ὁ ἴδιος ὁ λαὸς τῆς ὑπεχρεώθη νὰ ἀπεμπολήσῃ τὰς παραδόσεις του, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθμά του. Νὰ μὴ ὁμιλῇ διὰ τὴν Ἑλλάδα, διὰ τοὺς προγόνους του καὶ νὰ μὴ διδάσκεται τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑθνους ἢ, ἂν διδάσκεται κάποια Ἑλληνικὰ καὶ κάποιαν ἱστορίαν, νὰ εἶναι ὡς θέλουν ταῦτα οἱ Εὐρωπαῖζοντες «φεντεραλιστές», ἂν δὲν ὑπάρχῃ περὶ τούτου εἰδικὴ ἀπόρρητος «ντιρεκτίδα» τῆς Εὐρώπης. Αἱ «ντιρεκτίδαι» τῆς Ε.Ε. εἶναι τόσαι, ὥστε δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐρμάρια κενά, διὰ νὰ τοποθετηθοῦν καὶ μᾶλλον στοιδιάζονται εἰς τὰς ἀποθήκας παλαιῶν ἐργοστασίων ἀχρηστευθέντων πλέον ὑπὸ αὐτῆς ταύτης τῆς Εὐρώπης. Ὅμως ἡ ὡς ἄνω «ντιρεκτίδα», ἂν πράγματι ἐξεδόθῃ, ἀσφαλῶς φυλάσσεται εἰς εἰδικὸν ἐρμάριον.

Τὸ μέγα «θέμα» ὅμως ἦτο τὸ θέμα τῆς Ἑλληνικῆς διομηχανίας. Καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἡ Ἑλλὰς ὑπεχρεώθη νὰ περιστείλῃ ἐντὸς εὐλόγου χρόνου τὴν διομηχανίαν τῆς καὶ νὰ πωλήσῃ ὅ,τι ἐξ αὐτῆς ἠνώχλει τὴν Εὐρώπην. Ἐναντι τῆς τεραστίας αὐτῆς ζημίας ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐλάμβανε ἐλέω Εὐρώπης μερικὰ χρήματα διὰ τὰ, ὡς ἀργότερον ὠνομάσθησαν, «Μεσογειακὰ Ὡλοκληρωμένα Προγράμματα». Καὶ ἐνῶ ἡ Ἑλλὰς ἀνταπεκρίθη πλήρως εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀξιώσεις συμπεριφερθεῖσα ὡς ἡττημένη χώρα, σήμερον λοιδωρεῖται παντοειδῶς. Ζητεῖ νὰ πωλήσῃ ὅ,τι τῆς ἔμεινε ἀπὸ τὴν ἄλλοτε ἀνθοῦσαν οἰκονομίαν τῆς καὶ ὁμιλεῖ εἰς ὅτα μὴ ἀκουόντων. Ἡ Εὐρώπη ἐπροχώρησεν εἰς τὴν Συμφωνίαν τοῦ Μάαστριχτ, ἡ ὁποία συγκροτεῖ ἓνα ὑποκρουτόμενον διευθυντήριο τῶν μεγάλων ἐν αὐτῇ κρατῶν, καὶ ἤνοιξεν διὰ τοῦ Μάαστριχτ ἡ ὁδὸς πρὸς κατάργησιν τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης. Τοῦτο συνάγεται ἀδιάστως καὶ ἐκ τῆς προσφάτου ἀνακοινώσεως τῆς Γαλλικῆς προεδρίας τῆς Ε.Ε., ὅτι θὰ εἰσηγηθῇ τὴν κατάργησιν ὡς ἐπισήμων γλωσσῶν εἰς τὰ κοινοτικά ὄργανα τῶν γλωσσῶν ὠρισμένων κρατῶν, ὅπως εἶναι οἱ νεοεισελθοῦσαι χώραι. Ἀλλὰ -εἶπε- καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα θὰ καταργηθῇ, διότι, εἶπε συμπληρωματικῶς, ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἐπιδαρύνει τὸν κοινοτικὸν προϋπολογισμόν μὲ τοὺς μισθοὺς τριάντα δύο μεταφραστῶν. Ὅποια λοιδωρία! Ἄς μὴν ἀπατώμεθα, ἡ γαλλικὴ ἀνακοίνωσις εἶχεν ὡς στόχον τὴν Ἑλλάδα καὶ μόνον τὴν Ἑλλάδα. Στόχος τῆς Εὐρώπης εἶναι νὰ καταργήσῃ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν γραφὴν τοῦ Λατινικοῦ Ἀλφαβήτου.

Οἱ Ἕλληνες δὲν ἤμπορουν νὰ ἀνεχθοῦν ἄλλο τὴν ἀπαράδεκτον αὐτὴν συμπεριφορὰν τῶν Εὐρωπαίων, διὸ καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις πρέπει νὰ ἰδῇ τὸ ὅλον θέμα μὲ τὴν πρέπουσαν σοβαρότητα καὶ σωφροσύνην. Καὶ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ διαδικασία «μερικῆς ἐξόδου» τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ μία συμφωνία εἰδικῆς χαλαρᾶς συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μετ' αὐτῆς.

Πᾶνος Τσίνας

Ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ρωμαίου

Οἱ Σέρβοι ἀποφάσισαν νὰ καθιερώσουν τὴν διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας σ' ὅλες τὶς ἐκπαιδευτικὲς τοὺς βαθμίδες. Ἐμπνευστὴς τῆς ιδέας ὁ ἡγέτης τοὺς Ρ. Κάρατζιτς. Εἶναι χαρακτηριστικὸ, ὅτι στὴν ἀποδοχὴ τῆς πρότασης κατέληξαν ὁμόφωνα οἱ Σέρβοι βουλευτές, καὶ μάλιστα οἱ εἰσηγητὲς τῆς τόνισαν, ὅτι ἀποτελεῖ αἶτημα ὁλόκληρου τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας θὰ φέρει τοὺς Σέρβους σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ σκέψη, ἓνα ἐφόδιο ἰσχυρὸ γιὰ ἓναν λαὸ πὺν ἀποφάσισε νὰ διατηρήσει τὴν ἱστορικὴ του ὑπαρξὴ μὲ ὁποιαδήποτε θυσία. Πολλὲς φορὲς διερωτᾶται κανεὶς, ποίος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ ρόλος τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴ σημερινὴ Χερσόνησο τοῦ Αἴμου. Τὸ ὄραμα τοῦ Ρήγα Φεραίου γιὰ μιὰ ἐνωμένη δύναμη ὑπὸ τὴν σκέπη τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν πραγματοποιεῖται οὔτε σήμερα παρὰ τὶς εὐνοϊκὲς συνθήκες. Ἡ σημερινὴ ἡγεσία τῆς Ρωμιουσύννης ξέρεῖ νὰ ὑπακούει καὶ νὰ δημιουργεῖ ἐχθροὺς ἀντὶ γιὰ φίλους τριγύρω της. Ὅμως μερικὲς φορὲς τρομοκρατεῖται μπροστὰ σὲ παρόμοιες κινήσεις, ὅπως αὐτὴ τῶν Σέρβων. Μὲ τὸ πρόσχημα τοῦ στεῖρου καὶ δλακώδους ψευδοκρατισμοῦ τῆς ἐπιδιώκει νὰ κρατήσῃ ἀποκομμένο τὸν Ἑλληνισμὸ ἀπ' τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, πὺν διψοῦν νὰ τὸν γνωρίσουν, καθὼς ξυπνοὺν ἀπ' τὸν ἐξουσιαστικὸ λήθαργο τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁ ἐν Ἑλλάδι λήθαργος εἶναι, καθὼς φαίνεται, βαρύτερος καὶ ἀτελείωτος. Τουλᾶχιστον ἂς μπορέσουν νὰ ξεδιψάσουν οἱ ἀναζητοῦντες τὴν πηγὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, αὐτοὶ πὺν βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ τρισάθλιου Ρωμαίου Κρατιδίου. Διότι γιὰ μᾶς, τοὺς ἐντὸς τῶν συνόρων, ἡ ἐλληνικότη-
τα εἶναι ἀπαγορευμένος καρπός.

Τούρκεψε

Θυμαστε, φίλοι ἀναγνώστες, τὸν Κοσμᾶ Μεγαλομάτη; Ἐκεῖνον πὺν ὕβριζε στίς ἐφημερίδες τὸν «Δαυλὸ»; Πὺν ἔκανε ἀνθελληνικὴ προπαγάνδα καὶ ἐτάσσετο ἀνεπιφύλακτα ὑπὲρ τοῦ σιωνισμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλάμ; Πὺν μιλοῦσε «περὶ προσχωρήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, κατὰ τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου, στὸν Ἐκλεκτὸ Λαὸ χάριν τῆς τελικῆς του σωτηρίας»; Πὺν, ὅταν τὸν μηνύσαμε, ἤρθε ὡς μάρτυρας ὑπερασπίσεώς του στὸ δικαστήριον ὁ καθηγητὴς τῆς προϊστορικῆς Ἀρχαιολογίας κ. Γ. Κορρές;

Ἐ! Κοσμᾶς Μεγαλομάτης γιόκ· δὲν ὑπάρχει πιά! Καὶ γιὰ νὰ μὴν πάη τὸ μυαλὸ σας ἀλλοῦ, σᾶς πληροφορῶ πὺς τούρκεψε καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Μωχάμετ Σάμς. Ἄν σᾶς συμβῇ λοιπὸν, νὰ διαβάσετε ἀνθελληνικοὺς λίδελους διανθιζόμενους μὲ σιωνιστικὴ προπαγάνδα, ὑπογραφόμενους ἀπ' τὸ Μωχάμετ Σάμς, μὴν ἐκπλαγῆτε· νὰ ξέρετε ὅτι πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιον πράκτορα τῆς αἰώνιας φωλιάς παντὸς μισελληνισμοῦ:

«Εἶναι γεννίτσαρος - λυκάνθρωπος - Τουρανοσιδηριανός... Ὁ γεννίτσαρος τυφλός, κουφός, ἀναίσθητος καὶ ἄνους, μόνον ὑπακούει· πολεμᾷ ἐναντίον τῶν ἀπίστων πληθυσμῶν. Κι ἂν εὐρωπαῖζει ἢ σπουδάζει στὴν Ἀμέρিকা, εἶναι μόνον Μουσουλμᾶνος· ἐναντίον τῶν ἀπίστων πολεμᾷ...»

Μισέλλην καθηγητὴς στὴ Σχολὴ Δοκίμων

Εἶχαμε παλιότερα ἀναφερθεῖ στὸ βιβλίο ἐνὸς κάποιου Ι. Λουκᾶ μὲ τίτλο «Ἐθνικο-σοσιαλισμὸς καὶ Ἑλληνισμὸς», πὺν ξεχείλιζε ἀπὸ μισελληνισμὸ καὶ σιωνιστικὴ προπαγάνδα, βιβλίο πὺν παρουσιάσθηκε μὲ «ἄριστα» ἀπὸ τὸν «γνωστὸ» καθηγητὴ τῆς Παντείου Θ. Λίποβατς, παρὰ τὰ μεγάλα του ψεῦδη καὶ τὴ δολιότητα τῶν γραφομένων. Ὅμως δὲν ἦταν μόνο αὐτὴ ἡ ἐπιδράβευση τοῦ ἐν λόγῳ ἀτόμου. Καὶ τὸ ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Ἀμυνας τίμησε τὸν «ἄριστο» Λουκᾶ· τὸν ἔκανε πρόσφατα καθηγητὴ Κοινωνιολογίας στὴ Σχολὴ Δοκίμων. Καὶ φυσικὰ ὁ Λουκᾶς συνεχίζει ἀκάθεκτος τὸ «ἐπιστημονικὸ» του ἔργο· ὅπως κατήγγειλε ἀναγνώστης μας (βλ. «Δαυλὸν» τ. 157), σὲ πρόσφατο ἄρθρο του σὲ κάποιο περιοδικὸ ὑποστηρίζει ὅτι στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἡ ὁμο-

φυλοφιλία ήταν «θεσμός» και ότι οι αρχαιοελληνικές πόλεις ήταν κοινωνίες κιναιδών. Εύλογα αναρωτιέται κανείς: Μὲ ποιά κριτήρια τὸ ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Ἀμυνας τὸν ἐπέλεξε ὡς καθηγητὴ, γιὰ νὰ διδάσκη τοὺς αὐριανοὺς ἀξιωματικούς μας; Πρόκειται περὶ ἀτυχοῦς συμπτώσεως ἢ ὑπάρχει κάποιο βρώμικο κύκλωμα προώθησης ἀνθελληνικῶν στοιχείων στὴν Ἐκπαίδευση; Τὶ θὰ διδαχθοῦν οἱ νέοι ἀξιωματικοὶ ἀπὸ ἓναν μι-σέλληνα καὶ ἀδίστακτο διαστρεβλωτὴ καὶ συκοφάντη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑθνους; Ὑπάρχει διάχυτος ἢ ἐντύπωση, ὅτι τόσο ἡ ἀπονομή διδακτορικῶν διπλωμάτων ὅσο καὶ ἡ ἐπιλογή τῶν καθηγητῶν στὶς ἀνώτατες σχολὲς γίνεται μὲ κριτήριό τις ἀνθελληνικὲς ἐπιδόσεις τοὺς καὶ μὲ κριτὲς τοὺς μισοῦντες τὸν Ἑλληνισμό. Οἱ ἀρμόδιοι ἄς τὸ ἀρνηθοῦν, ἀν αἰσθάνονται θιγόμενοι. Δὲν πρόκειται ὅμως...

Ἀκούσια ἄρση βαρῶν

Τὸν τελευταῖο καιρὸ ἐμφανίζονται διάφορες «μελέτες» ἢ διβλία «ἐπιστημονικά», πὺν ἀναφέρουν ὡς διβλιογραφικὴ τους πηγὴ τὸν «Δαυλὸ» καὶ τὴν «Ἱστορία Γενέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας» τοῦ Η. Τσατσόμοιρον. (Φιλολογικὴ Ἐπιμέλεια Δ.Ι. Λάμπρου, ἔκδ. «Δαυλοῦ», Ἀθῆναι 1991), χωρὶς ὅμως νὰ προκύπτει καμμία σχετικὴ παραπομπή σ' αὐτά. Τὸ περιέργο εἶναι, ὅτι ὑπηρετοῦν τὰ διβλία αὐτὰ τὰ γνωστὰ ἐξουσιαστικὰ δόγματα. Ὡς ἀπλὸ παράδειγμα ἀναφέρομε ἓνα πρόσφατο διβλίό κάποιου Κ. Στεφάνου, μὲ τίτλο «Ἀπὸ τὴν Μακαρία στὴ Λέσβου». Ὁ συγγραφέας τοῦ «ἀθῶνου» ἐκ πρώτης ὄψεως αὐτοῦ ἔργου ἐμφανίζει τὸν «Δαυλὸ» στὴν διβλιογραφία του, χωρὶς ὅμως νὰ χρησιμο-ποιεῖ τίποτε ἀπολύτως ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ περιοδικοῦ. Μάλιστα ἀναφέρει, ὅτι οἱ Ἕλλη-νες πρωτοεμφανίζονται τὸ 2.200 π.Χ. ὡς ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ (υἱοῦ τοῦ Νῶε)! Καὶ συ-σχετίζει τὴν ἱστορία τῆς Λέσβου μὲ... τὴν καταστροφὴ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρων, τὴν περίοδο τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Πύργου τῆς Βαβέλ καὶ μὲ ἄλλα ἄσχετα καὶ δόλια. Γιατὶ ἄρα-γε νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν τακτικὴ αὐτή; Ὁ λόγος εἶναι ἀπλός: γνωρίζουν καλὰ, ὅτι ὁ μόνος πὺν ἀντιστέκεται καὶ ξεσκεπάζει τὰ ἀνθελληνικά τους τεχνάσματα εἶναι ὁ λό-γος τοῦ «Δαυλοῦ». Παρουσιάζοντάς τον λοιπὸν ὡς σύμμαχό τους ἐπιδιώκουν νὰ πεί-θουν τοὺς πὺν ὑποψιασμένους. Φροῦδῃ ἐλπίς.

Ἡ Παγκόσμια Ἑλληνικὴ Γλῶσσα

Ἡ παγκόσμια ἐπιστὴμη καὶ τεχνολογία ἀρχίζει σταδιακὰ νὰ κατανοεῖ τὴν ἀξία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας ὡς ἐργαλεῖο ἀναντικατάστατο στὴν προσπάθειά της νὰ διευ-ρύνει τὴν γνώση καὶ νὰ ἀνακαλύψει νέες ιδέες. Πρόσφατα τὸ CNN καὶ οἱ ἀντιπρόσω-ποὶ του στὴν Ἑλλάδα ἐτοιμάζουν ἓνα πρόγραμμα ἡλεκτρονικῆς ἐκμάθησης τῆς Ἑλλη-νικῆς Γλώσσας, πὺν θὰ διανείμει τὸ CNN σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμον. Πρόκειται γιὰ τὸ «Hellenic Quest», ἓνα πρωτοποριακὸ πρόγραμμα ἐκμάθησης τῆς Ἑλληνικῆς ὡς ξένης γλώσσας, πὺν χρησιμοποιεῖ τὴν τεχνολογία τῶν πολυμέσων, δηλαδὴ τὴν μετάδοση πη-ροφοριῶν στὴν ὀθόνη τοῦ ἡλεκτρονικοῦ ὑπολογιστῆ μὲ ταυτόχρονη μετάδοση ἡχου καὶ κινούμενης εἰκόνας. Τὸ πρόγραμμα ἀρχικὰ προορίζεται γιὰ ἀγγλόφωνους καὶ ἰσπα-νόφωνους μὲ δυνατότητα μετάφρασής του σὲ πολλὲς ἄλλες γλώσσες. Ὁ πρῶτον πρόε-δρος τῆς «Apple», τῆς μεγάλης ἐταιρίας στὸ χωρὸ τῶν ἡλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, Τζὼν Σκάλι ἀποκάλυψε ἀναφερόμενος στὸ «Hellenic Quest», ὅτι «ἡ κοινωνία χρειάζε-ται ἓνα ἐργαλεῖο, πὺν θὰ μᾶς δοθῇ νὰ ἀναπτύξουμε τὴν δημιουργικότητά μας, θὰ μᾶς εἰσαγάγει νέες ιδέες καὶ θὰ μᾶς προσφέρει περισσότερες γνώσεις ἀπ' ὅσες ὁ ἄνθρω-πος θὰ μπορούσε νὰ ἀνακαλύψει μέχρι τώρα».

Ὅλα αὐτὰ δηλώνουν κάτι πολὺ σημαντικό: τὴν ἐπιθυμία τοῦ Πολιτισμοῦ νὰ ἐπι-στρέψει στὶς ρίζες του, στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Σκέψη· γιατί ἔχει κατανοήσει, ὅτι τὸ κλειδί τῆς γνώσης καὶ τῶν κατακτήσεων τοῦ μέλλοντος βρίσκεται ἐκεῖ, στὸν «κόρφο» τῆς Ἑλλάδος.

Αἶσα

Συνέντευξη τοῦ κ. Α. ΠΟΥΛΙΑΝΟΥ στὸν «Δαυλό»: ΕΠΙ ΤΡΙΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δὲν ὑπάρχουν «Ἰνδοευρωπαῖοι». – Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα
ὑπῆρχε πρὸ 50.000 ἐτῶν. – Ὁ Ἀρχάνθρωπος τῶν Πετραλῶνων
εἶναι 750.000 ἐτῶν. – Βέβαιη ἡ αὐτοχθονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Γ' Ο κ. Ἄρης Πουλιανὸς εἶναι πασίγνωστος στὴν Ἑλλάδα καὶ διεθνῶς ἀνθρωπολόγος. Πρόεδρος τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, διδάκτωρ Ἀνθρωπολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Μόσχας, μέλος τοῦ Μονίμου Διεθνoῦς Συμβουλίου Ἀνθρωπολογικῶν Ἐπιστημῶν καὶ ἐνεργὸ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Νέας Ὑόρκης ἔχει «ἀλωνίσει» ἐδῶ καὶ 35 χρόνια πλεῖστες περιοχές, ὅπου ὑπάρχει καὶ σήμερα Ἑλληνισμός, ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλία μέχρι τὴν Κρήτη καὶ ἀπὸ τὴν Ἡπειρο μέχρι τὸν Πόντο, τὸν Καύκασο καὶ τὴν Κριμαία ἐρευνώντας ἀνθρωπολογικὰ τοὺς πληθυσμοὺς καὶ ἀνακοινώνοντας μὲ διβλία του ἢ σὲ διεθνή συνέδρια τὰ πορίσματα τῶν ἀνθρωπομετρήσεών του. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀσχολήθηκε καὶ ἔκανε διεθνῶς γνωστὸ τὸ θαυμάσιο ἀνθρωπολογικὸ εὔρημα τῆς Χαλκιδικῆς, τὸν «Ἀρχάνθρωπο τῶν Πετραλῶνων», τὸν ἀρχαιότερο γνωστὸ ἄνθρωπο τῆς Εὐρώπης, ἡλικίας 750.000 ἐτῶν, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα λείψανα τῶν ἀπωτέρου ἑλληνικοῦ ἀνθρωπολογικοῦ παρελθόντος, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν μὴνιν καὶ τὸν ἄθλιο πόλεμο ἐκείνων ποὺ θέλουν νὰ μειώσουν, νὰ ἀποκρύψουν ἢ νὰ διαστρεβλώσουν τὸ μεγάλο χρονικὸ δάθος τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν αὐτοχθονία του καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὰ γνωστὰ «ἐπιστημονικὰ» δόγματα τοῦ ἀφροκεντρισμοῦ, τοῦ σουμερισμοῦ, τοῦ Ἰνδοευρωπαϊσμοῦ κλπ. Δυστυχῶς οἱ διεθνεῖς αὐτοὶ μισελληνικοὶ κύκλοι δρῶσιν πάντοτε καὶ Ἕλληνες συμμάχους εἴτε ὡς συνειδητοὺς προδότες τῆς ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας εἴτε ὡς ἀνδράποδα, ποὺ χωρὶς νὰ ἔχουν συνείδηση τοῦ τί πράττουν, μπαίνουν στὴ μάχη ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ παίρνοντας ὡς ἀντάλλαγμα διάφορες παροχές. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἀντιμετωπίζουμε βέβαια καὶ οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τοὺς τομεῖς τῆς Γλώσσας, τῆς Ἱστορίας, τῆς Ἀρχαιολογίας κ.λπ., πράγμα ποὺ εἶναι ἀντιληπτὸ στοὺς ἀναγνώστες μας. Ὁ «Δαυλὸς» ζήτησε ἀπὸ τὸν κ. Ἄρη Πουλιανὸ νὰ μιλήσῃ γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ μέσω τῶν στηλῶν του, πράγμα ποὺ ὁ Ἕλλην ἀνθρωπολόγος δέχθηκε εὐχαρίστως καὶ μᾶς παρεχώρησε τὴν συνέντευξη ποὺ ἀκολουθεῖ].

Ἑρώτηση: Κε Πουλιανέ, γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἡλικίας τοῦ Ἀρχανθρώπου τῶν Πετραλῶνων ἔχουν εἰπωθεῖ πολλὰ. Ἡ θέση τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος ποιά εἶναι;

Ἀπάντηση: Πραγματικὰ ἔχουν εἰπωθεῖ πολλὰ. Τὰ περισσότερα ὅμως εἶναι ἐντελῶς ἀνακριδῆ. Διάφοροι ἐπεχείρησαν μὲ κάθε τρόπο νὰ μειώσουν τὴν ἡλικία τοῦ Ἀρχανθρώπου, στὴν ὁποία κατέληξε ἡ ΑΕΕ ὕστερα ἀπὸ ἐρευνες ἀνω τῶν 15 ἐτῶν. Ἐμεῖς γιὰ τὴν χρονολόγησή του κρανίου τῶν Πετραλῶνων χρησιμοποίησαμε πολλὰς μεθόδους: τὴν στρωματογραφικὴ, τὴν μέθοδο τῆς πανίδας, τῆς μικροπανίδας, τῆς λιθοτεχνίας, τὴν μέθοδο τῆς στροφορμῆς τῶν ἡλεκτρονίων τοῦ Ἰάπωνα πυρηνικοῦ φυ-

σικού Μοτόγι Ίκέγια, ό όποιος τήν εφάρμοσε αὐτοπροσώπως στά Πετράλωνα, τήν μέθοδο οὐρανίου-θορίου, τήν θερμοφωταύγεια, τόν παλαιομαγνητισμό, τήν ἀνάλυση τών ἀμνοξέων τών όστών κ.ά. "Όλες οί παραπάνω μέθοδοι ἐπιβεβαιώνουν, ότι ή ήλικία τοῦ Ἀρχανθρώπου εἶναι ἄνω τών 700.000 ἐτῶν. Σχετικά πρόσφατα ό Μοτόγι Ίκέγια ἔκανε μιᾶ διόρθωση καί προσδιόρισε τήν ήλικία τοῦ Ἀρχανθρώπου στά 750.000 χρόνια, σέ ἄρθρο του ποῦ δημοσιεύθηκε στόν 12ο τόμο τοῦ περιοδικοῦ «Ἀνθρωπος», ποῦ ἐκδίδει ή ΑΕΕ. Οί χρονολογήσεις μας ἔχουν ἐπιβεβαιωθεῖ ἀπό ἐργαστήρια τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας κ.ά.

Ἑρώτηση: *Ἐχει ἐπισημανθεῖ παλαιότερη ἐμφάνιση ἀνθρώπου στόν ἐλλαδικό χώρο ἀπό τόν Ἀρχάνθρωπο τών Πετραλώνων;*

Ἀπάντηση: Βεβαίως. Μπορεῖ ό Ἀρχάνθρωπος νά εἶναι 750.000 ἐτῶν, ἀλλά στο ἴδιο σπήλαιο ὑπάρχουν καί ἄλλα εὐρήματα. Στά Πετράλωνα ἐκτός ἀπό όστᾶ παλαιότερων ἀρχανθρώπων, ποῦ βρέθηκαν σέ βαθύτερα στρώματα ἀπό αὐτό τοῦ Ἀρχανθρώπου, ἔχουν βρεθεῖ τᾶ ἀρχαιότερα ἴχνη φωτιᾶς στή γῆ ήλικίας 1.000.000 χρόνων. Ἐπίσης στήν Πτολεμαίδα, στό χωριό Περδίκκας, βρέθηκε κάτι πολὺ παλαιότερο ἀπό τᾶ ἴχνη φωτιᾶς τοῦ 1 ἐκ. ἐτῶν: Ὁ σκελετός ἐνός ἐλέφαντα, ποῦ εἶχε διαμελισθεῖ ἀπό ομάδα πρωτόγονων κυνηγῶν. Ἀνάμεσα στά όστᾶ του βρήκαμε πληθώρα ἐργαλείων, πλὸ πολὺ στίς περιοχές τοῦ σκελετοῦ, ποῦ ἀντιστοιχοῦν σέ μέρος τοῦ κορμοῦ, όπου ὑπῆρχε ἄφθονη σάρκα. Μὲ παλαιομαγνητικές μετρήσεις, ποῦ ἔγιναν στό Πανεπιστήμιο τῆς Ν. Καρολίνας τών ΗΠΑ, ἀποδείχτηκε πῶς ό ἐλέφας τοῦ Περδίκκα ἔχει ήλικία 2,7-3 ἑκατομμυρίων χρόνων. Τᾶ ἐργαλεῖα ποῦ βρέθηκαν ἐκεῖ εἶναι κι αὐτά τᾶ ἀρχαιότερα στή γῆ μαζί μὲ κάποια ποῦ βρέθηκαν στήν Ἀφρική.

Ἑρώτηση: *Μποροῦμε μὲ τήν βοήθεια τῆς ἀνθρωπολογίας νά προσδιορίσουμε ποῦ καί πότε ἐμφανίζεται ή Ἑλληνική Γλῶσσα;*

Ἀπάντηση: Μποροῦμε, ἀλλά οί ἀποδείξεις εἶναι ἔμμεσες, καί μόνο τέτοιες μποροῦν νά εἶναι. Ἄμεση ἀπόδειξη θᾶταν ἓνα κασσετόφωνο... Ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα λοιπόν πρέπει νά πρωτοεμφανίστηκε στήν Πίνδο, καί ή ήλικία της σύμφωνα πάντα μὲ τᾶ ὑπάρχοντα στοιχεῖα εἶναι 50.000 χρόνων τοῦλάχιστον.

Ἑρώτηση: *Δηλαδή δὲν ὑπάρχουν Ἰνδοευρωπαῖοι;*

Ἀπάντηση: Σίγουρα όχι. Ἡ «Ἰνδοευρωπαϊκή» θεωρία εἶναι ἓνα κατασκευάσμα, ποῦ ὑπάρχει μόνο στήν φαντασία τών δημιουργῶν της. Ἀνθρωπολογικά δὲν στέκει. «Ἰνδοευρωπαϊκά» μιλάνε ἀπό τίς Ἰνδίες ὡς τήν Ἰσλανδία. Δηλαδή καί οί πολὺ ξανθοὶ καί ἀνοιχτόχρωμοι καί οί μελαμφοί. "Όσο γιά τήν «Ἰνδοευρωπαϊκή Γλῶσσα», μᾶλλον πρόκειται γιά τήν Ἑλληνική Γλῶσσα, τήν μητέρα τών εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν.

Ἑρώτηση: *Τό τελευταῖο σας διβλίό πραγματεύεται τοὺς Σαρακατσάνους. Θᾶ ήθελα νά σᾶς ρωτήσω, ποιά εἶναι τᾶ βασικά σας συμπεράσματα καί ἂν τᾶ ἔχουν ἀποδεχθεῖ οί ξένοι ἀνθρωπολόγοι.*

Ἀπάντηση: Τό βασικό συμπέρασμα εἶναι, ότι οί Σαρακατσᾶνοι, οί όποιοι εἶναι Ἑλληνες, εἶναι ό ἀρχαιότερος λαός τῆς Εὐρώπης, ήλικίας 50.000 ἐτῶν. Οί Σαρακατσᾶνοι μιλοῦσαν πάντοτε καί μιλοῦν Ἑλληνικά. Ἐτσι συμπεραίνουμε, ότι ή Ἑλληνική Γλῶσσα εἶναι 50.000 ἐτῶν τοῦλάχιστον. Ἡ θέση μου ότι οί Σαρακατσᾶνοι εἶναι ό ἀρχαιότερος λαός τῆς Εὐρώπης παρουσιάστηκε στό 10ο Διεθνές Συνέδριο Ἀνθρωπολογικῶν καί Ἐθνολογικῶν Ἐπιστημῶν, τό όποιο ἔγινε στό Σικάγο τό 1973 καί ἔγινε δεκτὴ (βλ. τᾶ πρακτικά τοῦ συνεδρίου).

Ἑρώτηση: *Εἶναι οί Ἕλληνες αὐτόχθονες; Γιατί κάποιοι τοὺς θέλουν ἐπῆλυδες στήν ἴδια τους τήν χώρα.*

Ἀπάντηση: Τό ότι εἴμαστε αὐτόχθονες εἶναι ἓνα ἀπό τᾶ βασικά συμπεράσματα τῆς ἐρευνᾶς μας. Λεπτομερῶς παρουσιάζεται στό διβλίό μου «Ἡ προέλευση τών

Ἑλλήνων». Ἐνδεικτικά ἀναφέρω, ὅτι τὸ μήκος τοῦ κρανίου τοῦ Ἀρχανθρώπου εἶναι 209 χιλ., ὅσο ἀκριδῶς εἶναι καὶ σὲ μερικοὺς Κρηνιώτες σήμερα, πού ζοῦν 3,5 χλμ. μακριὰ ἀπ' τὸ σπήλαιο Πετραλώνων καὶ δὲν ἔχουν καμμιά σχέση μετ' τὴν Ἀφρική. Γιατὶ μιὰ ἀπὸ τὶς θεωρίες πού ἀνατρέψαμε εἶναι ὁ ἀφροκεντρισμός, ἡ ἀφρικανική καταγωγή τῶν εὐρωπαϊοειδῶν. Οἱ Ἕλληνες εἶναι γέννημα καὶ θρέμμα τῆς γῆς τους. Αὐτοὶ πού λέν τὰ ἀντίθετα δὲν μποροῦν νὰ τὰ στηρίξουν ἐπιστημονικά. Δὲν εἶναι ὅμως μόνον αὐτοί, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ λογοκλόποι, πού ἀντιγράφουν τὶς θεωρίες μας καὶ μᾶς ἀποσιωποῦν.

Ἑρώτηση: Οἱ ξένοι ἀνθρωπολόγοι ἀναγνωρίζουν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν σας;

Ἀπάντηση: Ἐπιτρέψτε μου σχετικὰ μὲ αὐτὸ νὰ σᾶς διαβάσω μέρος τῆς ἀπόφασης τοῦ 3ου Πανευρωπαϊκοῦ Ἀνθρωπολογικοῦ Συνεδρίου, τὸ ὁποῖο ἔγινε στὰ Πετράλωνα τὸ 1982: «Τὸ ἐρευνητικὸ ἔργο πού ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια ἐπιτελεῖται στὸ σπήλαιο ἀπὸ τὸν Δρα Ἄρη Πουλιανὸ καὶ τοὺς συνεργάτες του, εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐντυπωσιακὸ ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου, ὁλόπλευρης ἀντιμετώπισης καὶ ὄγκου ἐπενδυσθέντος μόχθου». Καὶ ὑπογράφουν τὰ μέλη τοῦ προεδρείου τῆς ὁλομέλειας, ὁ Jan Jelinek, διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου «Ἀνθρώπος» τῆς Τσεχοσλοβακίας, ὁ John Huizinga, διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἀνθρώπινης Βιολογίας τῆς Ὀλλανδίας καὶ ὁ Tad Bielicki, διευθυντὴς τοῦ Ἀνθρωπολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Πολωνίας.

Ἑρώτηση: Ποιά ἡ συμβολὴ τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος στὴν ἀνίχνευση τῆς ἐμφάνισης τοῦ ἀνθρώπου στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο;

Ἀπάντηση: Ἡ ΑΕΕ ἔχει συμβάλει τὰ μέγιστα σ' αὐτὸ. Ἀπὸ τότε πού ιδρύθηκε, μπόρεσε μὲ τὶς μελέτες της νὰ ξεμπερδέψει τὸ μίτο τῆς ἐμφάνισης τοῦ ἀνθρώπου στὴν Ἑλλάδα καὶ τῆς προέλευσης τῶν Ἑλλήνων. Ἐπίσης ἀπέδειξε τὴν ἐμφάνιση τοῦ ἀνθρώπου καὶ στὴν Ἑλλάδα πρὸ μερικῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν.

Ἑρώτηση: Ποιοὶ καὶ γιατί σᾶς ἐπετέθησαν, γιὰ νὰ ἐκδιώξουν τὴν ΑΕΕ ἀπὸ τὰ Πετράλωνα;

Ἀπάντηση: Μᾶς ἐπετέθησαν αὐτοὶ πού ἤθελαν νὰ σταματήσῃ ἡ ἔρευνα, γιατί δὲν τοὺς ἄρεσαν τὰ εὐρήματά μας, πού ἀνέτρεψαν πολλὲς ψευδοθεωρίες. Ἔτσι ἔχουμε ξένους καὶ ντόπιους, πού φοβήθηκαν τὴν ἐπισκίαση, ἀλλὰ καὶ «στρατευμένους», γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν ἰδεολογικὲς ἀνάγκες τῶν διαφόρων «ἐπιστημονικῶν ἱμπεριαλισμῶν», ὅπως εἶπε καυτηριάζοντάς τους ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀνθρωπολογίας τῆς Ἰταλίας Bruno Chiarelli στὸ Ζάγκρεμπ, ἀπαντώντας στὸν πολέμιό τοῦ Ἀρχανθρώπου Ἀγγλο Stringer καὶ τοὺς ντόπιους ἀκολούθους του στὴν Ἑλλάδα, ὅπως οἱ Ν. Συμεωνίδης, Μελέντης κ.ἄ. βατραχολογοῦντες στὰ Ἑλληνικὰ Πανεπιστήμια.

Ἑρώτηση: Ποιὸ τὸ μέλλον τῆς Ἀνθρωπολογίας στὴν Ἑλλάδα;

Ἀπάντηση: Ἀν καὶ τὰ πράγματα δὲν εἶναι τόσο εὐνοϊκά, ἐμεῖς αἰσιοδοξοῦμε. Ξέρετε, δὲν ὑπάρχει ἔδρα Ἀνθρωπολογίας στὰ ἑλληνικὰ πανεπιστήμια κι αὐτὴ πού ἵδρυσά ὡς μέλος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν τὸ 1966 τὴν ἔκλεισαν. Ἐλπίζουμε ὅτι κάποτε θὰ ἵδρυνθεῖ καὶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ ἡ Ἑταιρεία στὰ Πετράλωνα, ἀπ' ὅπου ἐκδιώχθηκε, γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν ἔρευνα. Ὅσο συνεχίζεται ἡ ἔρευνα, τόσο θὰ ἀνακαλύπτονται νέα στοιχεῖα καὶ θὰ συμπληρῶνεται τὸ μωσαϊκὸ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι χρέος καθενὸς νὰ στηρίξῃ τὴν ἔρευνα.

Νίκος Κανελλόπουλος

Τραγωδία και κάθαρση στὸν σημερινὸ Ἑλληνισμό

Ἡ λειτουργία τοῦ ἐγγενῶς προβληματικοῦ κοινοβουλευτικοῦ μας πολιτεύματος τῶν τελευταίων χρόνων ἦταν τόσο ἐλαττωματική, ὥστε κατέστη πραγματική αἰτία τῆς ἀναξιοπιστίας ὁλόκληρου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Ἡ ἀσυνδοσία τῶν διαχειριστῶν τῆς κρατικῆς ἐξουσίας μεταμφιεσμένη σὲ δημοκρατική ἐλευθερία τῶν κατ' ἐπίφασιν ἐκλεκτῶν τοῦ συναλλασομένου ἀκριτοῦ πλήθους ἐξευτέλισε τοὺς θεσμούς καὶ τὰ ἦθη, διέφθειρε τίς συνειδήσεις καὶ ἐκμηδένισε τὴν κοινωνική συνοχή. Ὁ πολίτης τοῦ σημερινοῦ κράτους ἀρρωματωμένος μὲ τὴν ἀνήθικη πανοπλία, ποὺ τοῦ προσφέρει τὸ διεφθαρμένο καθεστῶς, ἀγωνίζεται γιὰ τὰ ἀτομικά του ταπεινά συμφέροντα, ἀδιαφορώντας ἂν πλήττεται τὸ κοινωνικὸ σύνολο. Ὁργανωμένα κυκλώματα ἐντὸς τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἐκδιάζουν τοὺς ἀδυνάτους καὶ κλέβουν τὸν ἐθνικὸ πλοῦτο. Ἐξουσιαστικές συντεχνίες νομιμοποιοῦν τὴν κατάχρηση ἐξουσίας, ἐξευτελίζοντας τὴν συνταγματική τάξη.

Θὰ ἦταν ἀδικο γιὰ ἓνα λαὸ μὲ ἀρετὲς νὰ ὑποστῇ τόσο σκληρὴ τιμωρία, ἂν δὲν εἶχε ἀποδεχθεῖ χωρὶς ἀντίσταση τὸν ἐξευτελισμὸ ὅλων τῶν ἀξιών. Οἱ ψευτοδιανοούμενοι δικαιολογοῦν μὲ σοφίσματα τὴν κτηνωδία τοῦ ἀπροσάρμοστου μαζανθρώπου τῆς καταναλωτικῆς μας κοινωνίας. Οἱ θεράποντες τῆς τέχνης ἐξωραΐζουν μὲ ἀκαλαίσθητα φτιασίδια εὐτελῆ ἐμπορεύματα, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐπιδράδευση καὶ τὸν θαυμασμό τοῦ ὄχλου, ὁ ὁποῖος ἀνταποκρίνεται μόνον σὲ ἐρεθισμούς τῶν κατωτέρων ἐνστίκτων. Καθημερινὲς περισπούδαστες ἀναλύσεις τῆς οἰκονομικῆς, τῆς ἠθικῆς, τῆς πολιτικῆς κρίσεως καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἐξευτελισμοῦ γίνονται σὲ δόξα μᾶς ἀνενδοίαστης ὑποκρισίας. Μιὰ ἀσυνάρτητη κυβέρνηση ἡγεῖται ἐνὸς ἀναξιοπιστοῦ κράτους, ποὺ σπασμωδικὰ προσπαθεῖ νὰ εἰσπράξει φόρους ἀδιακρίτως ἀπὸ ἓνα συνονθύλευμα ἀσυνειδήτων ἐκμεταλλευτῶν καὶ πτωχῶν βιοπαλαιστῶν. Ἐνας συνδικαλισμὸς ὑποαπασχολουμένων παρασείτων προσπαθεῖ νὰ ἐκτονώσει τὴν ἀγανάκτηση ἐνὸς κακομαθημένου πλήθους.

Ἦλθε ἡ στιγμή τῆς αὐλαίας. Τὸ ἔργο ποὺ ζοῦμε εἶναι μία φοδερὴ τραγωδία, χωρὶς νὰ φαίνεται πουθενὰ ἡ κάθαρση. Ὁ μικρὸς ἥρωας τῆς τραγωδίας δὲν εἶναι οὔτε ὁ λαϊκισμὸς οὔτε ἡ δημαγωγία, δυστυχῶς εἶναι ἡ λαϊκὴ ἀμνησία. Ὁ κυρίαρχος λαός, ὁ φορέας τῆς ἀμνησίας, θὰ ἀναρριχηθεῖ στὸ ὄρος τοῦ Δαντικοῦ καθαρτηρίου ἢ θὰ παραμείνει στὸ βασίλειο τῆς κολάσεως; Θὰ χαθεῖ στὴν ἔδρα τῆς συνεχιζόμενης ἀμαρτίας ἢ θὰ σωθεῖ; Ποιό πνεῦμα ἀγαθὸ θὰ τὸν ὀδηγήσει στὴν κάθαρση; Μόνον ἡ τιμωρία τοῦ τραγικοῦ ἥρωα ἀπαλλάσσει τὴν πόλι ἀπὸ τὸ μῖασμα. Πρέπει νὰ γίνῃ συνείδηση, πὼς οἱ κόλακες δημαγωγοί, οἱ διεφθαρμένοι θαυματοποιοὶ καὶ οἱ ἀνίκανοι καιροσκόποι εἶναι τὰ δεσμὰ τῆς κολάσεως, ἐνῶ ἡ στέρηση καὶ ὁ περιορισμὸς εἶναι ἡ ἀμετάκλητη τιμωρία τῆς καθάρσεως. Τέλος ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν διεφθαρμένη πολιτεία τῆς πελατειακῆς συναλλαγῆς καὶ ἡ ἐδραίωση ἀξιοκρατικοῦ καθεστώτος εἶναι ἡ σωτηρία, ποὺ θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ Ἑθνους.

Λάμπρος Ντόκας

Καθηγητὴς τῆς Μαθηματικῆς Ἀναλύσεως
τῶν Πανεπιστημίων Πατρῶν καὶ Παρισίων

Εἶναι ν' ἀπορεῖς

«Σώπασε, κυρὰ-Δέσποινα, μὴ κλαίγεις, μὴ δακρύζεις - πάλι μὲ χρόνους, μὲ καιροὺς, πάλι δικὰ σὰς θά'ναι». Ἄγριο δούλεμα, τὸ ἔχουμε ὑποστεί ὅλοι, ποὺ φτάνει μέχρι τὰ κεκτημένα τῆς κυρὰ-Δέσποινας καὶ τῶν εἰκόνων, ποὺ εἶναι καὶ δικὰ μας, τίς κόκκινες μηλιές καὶ τὰ πράσινα ἄλογα. Ἐκάναν ὅ,τι ἔκάναν οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὔτε γάτα οὔτε ζημιὰ, ἀποτράδῃσαν τὸν Κουρτέση στή σκιά, γὰρ νὰ μὴ δίνει στόχο, φώτισαν μὲ ὅλους τοὺς προβολεῖς τὸ μαρμαρωμένο βασιλιὰ (μεγαλοφυνὲς τὸ σκηνοθετικὸ εὔρημα), ποὺ, πρὶν τὸν μαρμαρώσουν, κατεπρόδωσαν καὶ ἐγκατέλειψαν, καὶ μὲ κάτι θεῖα θελήματα, κάτι δεύτερες παρουσίες, κάτι αἰώνιες κολάσεις μὲ δαιμόνους καὶ τριβόλους καὶ καζάνια ποὺ θράζοντε τὰ κατὰφεραν νὰ φέρουν βόλτα τὸ πόπολο, καὶ νὰ τσουλήσουν κοντὰ πέντε αἰῶνες μέχρι τίς ἡμέρες τῆς γιαιγιάς μου καὶ τῆς μάνας μου. Ἐ, νὰ μὴν προχωρήσουν κομποτάκι παραπέρα; Ἐγὼ νὰ μείνω παραπονούμενη; Νὰ μὴ μείνω.

Παραμονὲς Χριστουγέννων τὸ λοιπὸν, κι ἐκεῖ ποὺ οἱ ἐπικείμενες ἐορτὲς καὶ πανηγύρεις εἶχαν ἀρχίσει νὰ μοῦ δημιουργοῦν πρόβλημα στὸ στομάχι, νάσου μέσα στὸ σπίτι μου ἀπρόσκλητος ὁ ἅγιος Δημητριάδος, νὰ μοῦ ψέλνει κάτι περιεργὰ κάλλαντα συνοδεία τῆς ὀρχήστρας δωματίου τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Πειραιῶς καὶ περιχώρων. Ὁ ἀξιωματοῦχος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲ μοῦ ἔκανε τὴ μεγάλη τιμὴ, γιὰ ν' ἀπαντήσουμε ἀπλῶς τὸ Χριστὸ ἐξ οὐρανῶν, ἀλλὰ γιὰ νὰ δοξάζουμε μαζί τὸν Κουρτέση, ποὺ ὀρθῶς ἔπραξε, λέει, καὶ διεκλήρυνε ἀνοιχτά, ὅτι δὲν εἶναι Ἕλλην ἀλλὰ Χριστιανός, γι' αὐτὸ καὶ ζεῖ καὶ βασιλεύει εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμὴν μαζί μὲ ὅλα τὰ παράγωγά του καὶ τοὺς διαχρονικοὺς Κουρτέσηδες. Τουναντίον τὸν Πλήθωνα τὸν εἰδωλολάτρη, ποὺ ἔσκουζε καὶ κανχίωταν ὅτι εἶναι Ἕλλην, τὸν πῆρε καὶ τὸν σήκωσε μαζί μὲ ὅλους τοὺς εἰδωλολάτρες ποὺ ἀφανίστηκαν, καὶ «ὁ ἔχων ὦτα ἀκοῦειν, ἀκουέτω». Δεῦτε λάβετε τῶς ὕδωρ τὸ ζῶν, τὸ κουρτεσιανόν.

Διεφθαρμένη νεολαία τῆς Ἑλλάδος, κατακαημένα μου παιδάκια, ποὺ ἔχετε χάσει πιά τ' αὐγὰ καὶ τὰ πασχάλια καὶ τοὺς ἔχετε γράψει ὅλους ὅπου δεῖ. Νὰ ἔχετε τοιούτους πνευματικοὺς πατέρες, τοῦ βεληνεκοῦς μάλιστα τοῦ κ. Χριστοδούλου, καὶ νὰ παραδέρεστε στοὺς δρόμους σὰν παλαβὰ ἐπιζητῶντας μιά κάποια λύσι στὶς διαφόρων εἰδῶν καὶ ποιότητων βαρβαρότητες, ἐπιλέγοντας ἀκόμα καὶ τὸ θάνατο, προκειμένου νὰ ξεφύγετε ἀπὸ τὴ ζωὴ ποὺ σὰς ἐτοιμάσαμε, δὲ δικαιολογεῖται μὲ τίποτα. Ἐμεῖς, θρὲ, τραθῃσαμε μπροστὰ μὲ ἰδανικά, ποὺ τὰ φάγαμε στὴ μάπα. Ἐσεῖς, τρομάρα σας, δὲν ἔχετε οὔτε κἄν πατρίδα, γιατί ὅποιος τολμήσει νὰ μιλήσει σήμερα γιὰ Ἑλλάδα, περνάει ἀμέσως στὸ μαυροπίννακα, χαρακτηρίζεται ρατσιστής, φασίστας, νεοφασίστας, ἐθνικιστής, καί... (πφ, πτωχοί) κομπογιαννίτης. Ἡ λέξι «Ἕλλην» κατήντησε καὶ πάλι ἐξωπετάξιος, νέα ἐκδοσι τῆς δυσαντινῆς «ὑβρεως». Βρυκόλακες. Ἡ, τέλος πάντων, ἀποψι, θὰ μοῦ πεῖτε. Δὲν ἔχω ἀντίρρηση. Πρὸς τί ὅμως ὅλες αὐτὲς οἱ κορώνες, τώρα ποὺ φάγαμε τὴ σφαλιάρα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀστεριῆ; Περιμένουμε δηλαδὴ νὰ μᾶς ἀλλάξουν τὰ φῶτα πρῶτα, γιὰ νὰ θυμηθοῦμε «τὰ φῶτα ποὺ ἔδωσε ἡ Ἑλλάδα στὸν κόσμο» κ.τ.λ.; Ὅταν τρῶνε -τὴν τρῶνε-, δὲ μιλᾶνε, πατριώτες. Οἱ φαρισαῖοι δὲν ὠφελοῦν σὲ τίποτα. Μᾶς δουλεύουν ἀπλῶς. Αὐτὴ ν'αὶ ἡ δουλειὰ τους.

Ὅπως κι ἂν ἔχει τὸ πράγμα, κατανοῶ ἀπόλυτα τὴν κυρὰ-Δέσποινα. Ἦταν πολὺ φυσικό, νὰ πάθει ταράκουλο, ὅταν εἶδε τοὺς χριστιανοὺς τοῦ Μωάμεθ νὰ μπαίνουν στὴν Πόλι, τὴν πόλι τῆς, μὲ χαντζάρες καὶ σαρίκια στὸ κεφάλι. Ἐκεῖνο ποὺ δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω εἶναι, γιατί αἰφνιδιάστηκε. Ὅπωςδὴποτε εἶχε θιώσει τὸν ἐφιάλητ τοῦ πρώτου μισοῦ τοῦ 14ου αἰῶνα τότε, ποὺ ἡ τρέλλα γιὰ ἐξουσία ἄνοιξε διάπλατα τίς πύλες στὸν ἐχθρό, στοὺς ἐναγύρω ἐχθρούς, ποὺ καιροφυλακτοῦσαν ὕαινες γιὰ τὸ ψοφῆμι. Πῶς κι ἔμεινε ἀπαθής, ὅταν ὁ Σέρβος πατριάρχης, μὲ τὴν παρουσία μάλιστα καὶ τοῦ Πρώτου τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἔστεφε τὸν «Βασιλεῖα τῶν Ρωμαίων Δουσαν Στέφανο κράλη ἀντοκράτορα Σερβίας καὶ Ρωμανίας»; Δὲν προβληματίστηκε, δὲν ἀνησύχησε καθόλου, ὅταν ἡ σερβικὴ κυριαρχία ἀπλώθηκε ἀπὸ τὸ Δούναβη μέχρι τὸν Κορινθιακὸ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴ μέχρι τὸ Αἰγαῖο; Δὲ σηκώθηκε ἡ τρίχα τῆς, ὅταν τὸ Ἅγιο Ὄρος, «τὸ περιδόλι τῆς», ποὺ νὰ μὴν ἄδασκαθεῖ, κι ἀπὸ κοντὰ οἱ ἄλλες μονές, ποὺ μὴμήθηκαν τὸ θεάρεστο παρὰδειγμά του, ὅλῃσαν ὑποταγὴ στὸν Ὁρχάν μὲ τὰ γνωστὰ ἀνταλλάγματα;

Τί ἔκανε ἡ κυρὰ-Δέσποινα, ὅταν ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τοῦ Βυζαντίου ἐπεκύρωνε ἔργω τὴν κατάληψι τῆς Μ. Ἀσίας ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς, προκειμένου νὰ τοὺς χρησιμοποιοῦσι στὸν ὀλέθριο, τὸν καταστροφικὸ ἐμφύλιο τῶν χρόνων 1321-54; Ὅταν ὁ Ἰωάννης Καντακουζηνός γινόταν «ἀδελφός» μὲ τὸν Οὐμούρ (Ὁρέστης καὶ Πυλάδης, λέει), καθ' ὃν χρόνον τὰ τουρκικὰ στρατεύματα τρομοκρατοῦσαν τοὺς πληθυσμούς τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας προξενώντας τέτοιες κατα-

στροφές, ώστε να νεκρωθούν τα πάντα, να σταματήσει κάθε οικονομική δραστηριότητα και να ένσκηψει λιμός ακόμα και στην Κωνσταντινούπολη; Δέ θόλωσε το μάτι της για τα παιδιά που πεινούσαν;

Και είπε Καντακουζηνός προς Ούμυρ: «ὦ κύριε τοῦ κόσμου. (Κερίᾱ καὶ λιθάνια). Εἶμαι ὁ φτωχὸς σκλάβος σου καὶ εἶσαι ὁ βασιλεὺς μου: Τὰ ἀγαθὰ μου, ὁ γιός μου, ἡ θυγατέρα μου, ὅλα σοῦ ἀνήκουν». Ἀλλὰ ὁ κουτοπόνηρος ἐμύρακος ἀπηξίωσε καὶ γιὸ καὶ θυγατέρα. Εἶχε λύσει προφανῶς τὸ πρόβλημά του καὶ κρατοῦσε πισινὴ - τέτοιες ξεφτίλες. Γιατὶ παρὰ τὶς ὅποιες λυκοφιλίες του, «δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ εἶναι τὸ κοφτερὸ σπαθὶ τοῦ Ἰσλάμ». Τελικὰ ἡ κοπελίτσα δὲν τὴ γλύτωσε. Ὃταν ὁ Οὔμυρ ἄφησε στὰ κρίνα τοῦ λουτροῦ τὸν «ἀδελφὸ» καὶ ἀποτραδῆχτηκε στὸ ἐμύρατο του, γιὰ ν' ἀντιμετωπίζει τοὺς Δυτικοευρωπαίους τοῦ ἄλλου «ἐν τούτῳ νῆα», ὁ Καντακουζηνός δὲν τὸ πῆρε κατὰκαρδα. Ξανοίχτηκε σὲ καινούργιες ἀγάπες μὲ τὸν Σαρουχὰν πρῶτα γιὰ ὀρεκτικὸ καὶ κυρίως πιὰτο τὸν σημαντικότερο γιὰ τὶς μελλοντικὲς ἐξελίξεις Ὁρχάν, στὸ ὁποῖον καὶ κατάφερε ἐπὶ τέλους νὰ πουλήσει τὴν κόρη του. Δὲν ἔχουμε πληροφορίες, μὲ τίνας τὶς εὐλογίες ἐτελέσθη αὐτὸς ὁ γάμος, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ τοῦ Ἀλλάχ, μὰ τὴ σημασία ἔχει; Ὃπως πρόσφατα ἀπεφάνθη ἡ ὁρθόδοξη ἐκπροσώπησι ἀνὰ τοὺς «Ἀστέρας» καὶ τὰ ἄλλα εὐαγγῆ ἰδρύματα, πολλὰ καὶ μεγάλα μᾶς ἐνώνουν μὲ τὸ Ἰσλάμ, ἐνῶ οἱ διαφορὲς μᾶς εἶναι ἐλάχιστες. Ἄρτα πέτα κόπρανα, σκουληκαριὰ ἀγναντα πράγματα. Ἡ γιαγιά μου, πού δὲ μάσαγε τὰ λόγια της, θὰ τό'λεγε ἄλλιῳς, κάπως χοντρά: πολὺ χοντρά. Ἄς μὴ τὸ πούμε μεῖς. Εἶχε γραφεῖ σ' ἐτοντὴ τὴ γρουσουζία στήλη: «Ὃταν δοῦν τὰ σκουῖρα, αὐτοὶ θὰ τὰ θροῦν καὶ πάλι μὲ τὸ Κοράνι», καὶ ἐμᾶς θὰ μᾶς πετάζονε στὴ θάλασσα, πού δὲν ἀποκλείεται νὰ μᾶς συνφέρει.

Τὴ στιγμή πού ἡ ταλαίπωρη Θεοδώρα ἔμπαινε στὸ χαρέμι τοῦ Ὁρχάν, τουρκικὰ στρατεύματα ἔχαναν τὴν ἐμφάνισί τους στὴ Θράκη. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θὰ παίρνουν σιχνὰ - πυκνὰ τὶς δόλτες τους στὴ γῆ τοῦ Ὁρφέα, εἴτε αὐτόνομα εἴτε μὲ τὸ πρόσχημα τῆς φιλίας μὲ τὸν Καντακουζηνό. «Τρία δραχμά χρονικά τοποθετοῦν τὴν ἐμφάνιση τῶν Ὀθωμανῶν στὴ Θράκη ἀκριβῶς τὸ 1345-6, πού οἱ Ὀτμάνιδες πέρασαν εἰς τὴν Εὐρώπῃ». Κεφαλοκλείδωμα στὴ Βασιλεύουσα, στρωμένους πιά ὁ δρόμος γιὰ τὴν τελικὴ πῦσι.

«Καὶ ἡ ἀντιβασιλεία τὰ ἴδια ἔκανε», λέει ὁ Καντακουζηνός προσπαθῶντας νὰ δικαιολογηθεῖ. Καὶ τὰ στρατεύματα τοῦ Σαρουχὰν ἔφερε, πού δὲν ἄφησαν τίποτα ὄρθιο, καὶ τοὺς Σέρβους, καὶ τοὺς Βουλγάρους, καὶ τὴ δοθήθεια τοῦ Ὁρχάν ζήτησε, γιὰ νὰ μὲ πολεμήσει, καὶ τὸν ἀκριδοπλήρωσε μάλιστα. Τώρα θὰ τὸ πῶ, ἔστω καὶ κουτσουρεμένο: « Π (...) ἐσύ, π (...) ἐγώ, π (...) νες εἴμαστε καὶ οἱ δύο». «Ὁμορφος κόσμος, ἠθικός, ἀγγελικά πλασμένος». Αὐτὰ, ὅταν ἀναλογιστοῦμε, ὅτι ὁ ἐμφύλιος ἄρχισε τὸ 1321, πού οἱ Ὀθωμανοὶ εἶχαν συμπληρώσει τὴν κατάληψι τῆς βυζαντινῆς Μ. Ἀσίας καὶ ὁροσίζονταν στὸ Αἰγαῖο· εἶχαν δημιουργήσει πειρατικὸ στόλο, πού λυμαίνονταν τὶς ἐλληνικὲς θάλασσες, τὴ νησάκια μᾶς καὶ τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης.

Σὲ παραλυσία ὁ «στρατὸς τοῦ Χριστοῦ». Ὁ Ἀνδρόνικος Β' δὲν ἐμπιστευόταν, λέει, τοὺς βυζαντινοὺς «ὡς γυναικισθέντων ἀντικρυς καὶ ἐξ ἀνάγκης μὲν καταμαλακισθέντων οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἀπὸ κακοθελοῦς γνώμης καὶ προαιρέσεως». Γι' αὐτὸ καὶ στὴν ἄμυνα τῆς Βιθυνίας χρησιμοποίησε Ἀλανοὺς πρῶτα, Καταλανοὺς ὕστερα, πού τὰ κατάφεραν μιὰ χαρὰ, ἀφοῦ διαδέχθηκαν τοὺς Τούρκους σὰν κυρίαρχοι. Ὃταν ξεκουμπίστηκαν κατὰ τὸ δοριὰ κνηγῶντας τοὺς Βουλγάρους, οἱ Τούρκοι ἐπανάκαμψαν δρυμύτεροι. Στὴ συνέχεια ὁ Ἀνδρόνικος συμμάχησε μὲ τοὺς Μογγόλους. Ὃπως βλέπουμε, οἱ βυζαντινοὶ συμμαχοῦσαν μὲ ὅλη τὴ διεθνή ἀλητεία ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες. «Ἐκὰς οἱ βέβηλοι». Καὶ εἶναι γνωστὴ στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ» ἡ τύχη τῶν τριακοσίων φουστανελλοφόρων, πού μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀρματωλὸ Ράλλη ἀνέδθηκαν οἰκειοθελῶς στὴν Κωνσταντινούπολι, γιὰ νὰ σώσουν τὴν κατάστασι. Μὲ τὴ σφαγὴ τους οἱ βυζαντινοὶ ὑπέγραψαν τὴ ληξιαρχικὴ προᾶξι θανάτου τῆς αὐτοκρατορίας μὲ αἷμα ἐλληνικόν. Ἱστορικὴ στιγμή, πού προξενεῖ δέος. Ἐρωτηματικὸ γεμᾶτο παράπονο καὶ ὀργή. Ἡ «Ἀλωση», πάντα ἐντὸς εἰσαγωγικῶν, δὲν ἦταν παρὰ ἡ τελευταία προᾶξι μιᾶς τραγωδίας, πού ἀνήκει στὸ θέατρο τοῦ παραλόγου· οἱ τελευταῖες στιγμὲς μιᾶς περιέργης καὶ ἀργῆς αυτοκτονίας, πού κράτησε κάπου ἐνάμιον αἰῶνα. Ἐξαίρουμὲ πάντα τὴ θυσία τοῦ Κ. Παλαιολόγου. Κλείνουμε γόνυ στὴ μνήμη του. Γιατὶ «καὶ περισσότερη τιμὴ τοὺς πρέπει - ὅταν προβλέπον (καὶ πολλοὶ προβλέπουν) - πὼς ὁ Ἐφιάλτης θὰ φανεῖ στὸ τέλος - καὶ οἱ Μῆδοι ἐπιτέλους θὰ διαδοῦνε». Ὁ Ἐφιάλτης γιὰ τὸν Κ. Παλαιολόγο λεγόταν Κουρτέσης. Κατὰ Θεὸν Γεννάδιος καὶ ἐκλεκτὸς τοῦ Μωάμεθ. Δοξάστε τον.

Οὐρανία Πρίγκουρη

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

‘Ο μύθος περι «Ίνδοευρωπαϊων»

Κριτική στην ίνδοευρωπαϊκή υπόθεση

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Πολλοί υπήρξαν εκείνοι που έντοπισαν τις όλοφάνερες ομοιότητες μεταξύ του λεξιλογίου της ‘Ελληνικής, της Λατινικής και της Σανσκριτικής (=άρχ. ‘Ινδικής) γλώσσας από την εποχή ήδη της ‘Αναγέννησης (Sasseti, Coeurdoux, Hehed κ.λπ.). Πρώτος όμως ο ‘Αγγλος δικαστής στη Βεγγάλη της ‘Ινδίας σερ William Jones το 1786 συστηματοποίησε τις μελέτες για τις τρεις αρχαίες γλώσσες ‘Ελληνικά, Λατινικά και Σανσκριτικά και κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι «οι τρεις αυτές γλώσσες προέρχονται από μία κοινή πηγή»¹. Κατόπιν κι άλλοι μελετητές, ειδικοί και μη, επιβεβαίωσαν τα συμπεράσματα του Jones (Bartolomeo, Schlegel κ.ά.), ώσπου το 1813 ο ‘Αγγλος Τόμας Γιάνγκ πρότεινε, όπως ή όμογλωσσία αυτή λάβει τον όρο «Ίνδοευρωπαϊκή» (με το σκεπτικό ότι αυτές οι γλώσσες μιλιούνται από τις ‘Ινδίες μέχρι την Εύρωπη). Το 1816 ο Γερμανός Franz Bopp, ο ίδρυτής της «συγκριτικής γλωσσολογίας», έθεσε τις επιστημονικές βάσεις στη σύγκριση αυτών των αρχαίων (άλλα και των νεωτέρων) γλωσσών αποδεικνύοντας τη γενετική σχέση μεταξύ τους, τόσο στη γραμματική τους δομή όσο και στο λεξιλόγιο². Από τότε ή όμογλωσσία αυτή (‘Ελληνικά, Λατινικά, ‘Ινδικά, ‘Αγγλικά, Γερμανικά, Σλαβικά, Χεττιτικά, ‘Αρμενικά κ.λπ.) ονομάζεται διεθνώς «Ίνδοευρωπαϊκή όμογλωσσία». (Οι Γερμανοί και οι γερμανόφωνοι καθιέρωσαν τον όρο «Indogermanisch» για καθαρά σωδινιστικούς λόγους, ενώ οι γλωσσολόγοι Diefenbach και Χατζιδάκις πρότειναν – άνεπιτυχώς – τον όρο «Ίαπετική» για την όμογλωσσία αυτή).

‘Η ομοιότητα στο λεξιλόγιο και στη δομή, που υπάρχει σ’ αυτές τις γλώσσες, είναι κραυγαλέα. ‘Ας αναφέρουμε ένα χαρακτηριστικό δείγμα αυτής της ομοιότητας στο λεξιλόγιο μεταξύ ‘Ελληνικής, Λατινικής και ‘Ινδικής:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ	ΙΝΔΙΚΗ
άντι	ante	anti
βούς	bos	gaus

‘Οργιάζουν Φοινικιστές και Ίνδοευρωπαίστες στα σχολικά βιβλία

Κύριε διευθυντά,

Είμαι μιὰ μαθήτρια αναγνώστρια του θαυμάσιου περιοδικού σας, και θά ήθελα νά σᾶς εκφράσω τὰ συγχαρητήριά μου γιὰ τὴν τόσο ἐπίπονη και γενναία προσπάθειά σας, τὴν ὁποία ἐπιχειρεῖτε μέσω του «Δαυλοῦ» σας. Θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ καταγγείλω τὶς θεωρίες περὶ «Ίνδοευρωπαϊκῆς φυλῆς», «Φοινικικοῦ ἀλφάβητου» καὶ τὸ δόγμα «Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς», πὺν περιέχονται στὰ σχολικὰ βιβλία του Γυμνασίου καὶ του Λυκείου. Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ διδάσκονται αὐτὰ ἀκόμα στὰ σχολεῖα.

Συγκεκριμένα τὸ βιβλίο τῆς Α΄ Γυμνασίου γράφει (στὴν «Εἰσαγωγή» κιόλας): «Ἔτσι γιὰ τοὺς λαοὺς πὺν πρῶτοι ἐπινόησαν τὴ γραφὴ ὅπως οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ λαοὶ τῆς Μεσοποταμίας...», «Τὰ Ἑλληνικὰ φύλα πὺν ἔφτασαν στὴν Ἑλλάδα ἦταν τμήμα τῆς ἰνδοευρωπαϊκῆς γλωσσικῆς οἰκογένειας», «... ἐξετάζεται συνοπτικὰ ἡ ἀρχαιότερη ἱστορία τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν». Πιὸ κάτω, στὴ σελ. 23: «στὴν Αἴγυπτο εἶχε ἀναπτυχθεῖ ἡ πρακτικὴ γεωμετρία καὶ τὰ μαθηματικά». [Στὴν πραγματικότητα οἱ Ἕλληνες ἦταν αὐτοὶ πὺν πρῶτοι ἀνέπτυξαν τὴν πρακτικὴ γεωμετρία, τὴν ἀστρονομία καὶ τὰ μαθηματικά, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ «Ὀρφικά». Ἐξάλλου αὐτὸς πὺν μέτρησε τὴ Μεγάλῃ Πυραμίδα ἦταν ὁ Ἕλληνας Θαλῆς]. Στὴ σελ. 32 ἀναφέρεται, ὅτι «οἱ Φοῖνικες, πὺν ἦταν λαὸς σμυτικῆς καταγωγῆς, ἐπενόησαν τὸ ἀλφάβητο, πὺν πῆραν οἱ Ἕλληνες καὶ ἀφ’ οὗ τὸ τροποποίησαν τὸ μετέδωσαν στὴν Ἰταλία, ἀπ’ ὅπου διαδόθηκε καὶ στὶς ἄλλες χώρες τῆς Εὐρώπης». Τὸ βιβλίο ὅμως συνεχίζει: «οἱ Χετταῖοι εἶναι λαὸς ἰνδοευρωπαϊκῆς καταγωγῆς» (πάλι ἐδῶ οἱ

δέκα	decem	dacam
δύο	duo	dva
ἑξ	sex	shash
ἑπτὰ	septem	saptam
ἵππος	equus	acvas
μήτηρ	mater	mata
ναῦς	navis	naus
πατήρ	pater	pita

Συγκρίνοντας τούς παραπάνω λεκτικούς τύπους διὰ τῆς μεθόδου τῆς «ἐπανασυνθέσεως» (Rekonstruktion) μπορούμε νὰ ἀναχθοῦμε στὴ κοινὴ πηγὴ, τὴ λεγομένη «μητέρα γλῶσσα». Ἐὰς δοῦμε ἓνα παράδειγμα «ἐπανασύνθεσης» – γιὰ νὰ γίνει ἀντιληπτὴ καὶ ἡ μεθοδολογία τῆς συγκριτικῆς γλωσσολογίας. Συγκρίνοντας τούς τύπους «μήτηρ» τῆς Ἑλληνικῆς, «mater» τῆς Λατινικῆς, «mata» τῆς Σανσκριτικῆς βρίσκουμε τούς κοινούς φθόγγους καὶ ἀναγόμεστε ὑποθετικὰ στὸν «πρωτοῖνδοευρωπαϊκὸ» τύπο *mater* ὡς ἑξῆς: α) Καὶ στὶς τρεῖς γλῶσσες ἀπαντοῦν τὰ σύμφωνα *m*, *t*, *r* (στὴ Σανσκριτικῇ τὸ *r* ὑπάρχει στὴν αἰτιατικὴ «*mataram*»). β) Τὸ φωνῆεν τῆς πρώτης συλλαβῆς πρέπει νὰ ἦταν τὸ *a* (τὸ «μήτηρ» στὴ δωρικὴ εἶναι «μάτηρ»). γ) Τὸ ληκτικὸ φωνῆεν πρέπει νὰ ἦταν τὸ *e*, καὶ μάλιστα τὸ μακρὸ *e*, δηλ. τὸ *η*. (Τὸ *a* τῆς Σανσκριτικῆς, ποὺ φαίνεται διαφοροποιούμενο, εἶναι μεταγενέστερο προϊόν ἐξελίξεως). Ἔτσι οἱ «πρωτογενεῖς» κοινοὶ φθόγγοι τῶν λέξεων «μήτηρ», «mater» καὶ «mata» μᾶς ἀνάγουν – διὰ τῆς γλωσσολογικῆς «ἐπανασύνθεσης» – στὸν ὑποτιθέμενο τύπο τῆς «Ἰνδοευρωπαϊκῆς Μητέρας Γλώσσας» **mater*.

Μὲ τὴ μέθοδο τῆς «ἐπανασύνθεσης» ἡ συγκριτικὴ γλωσσολογία «ἐπανασυνθέτει» τούς ὑποτιθέμενους «πρωτοῖνδοευρωπαϊκοὺς» γλωσσικούς τύπους (ρίζες ἢ λέξεις):

ΕΛΛΗΝ.	ΛΑΤΙΝ.	ΣΑΝΣΚΡΙΤΙΚΗ	ΕΠΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ
πατήρ	pater	pita	* pater
δύο	duo	dva	* dwo
γένος	genus	janas	* genos
οἶδα	video	veda	* Foida
νέος	novus	navos	* neFos
ἀγρός	ager	ajras	* agros

«Ἰνδοευρωπαῖοι» καὶ στὴ σελ. 39: «σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴ Μεσοποταμία, περιοχὲς ὅπου ἀναπτύχθηκαν οἱ πρώτοι μεγάλοι πολιτισμοί».

Στὸ βιβλίο τῆς Α' Λυκείου: Σελ. 12: «στὴ Μεσοποταμία πρωτοεπινοήθηκε ἡ γραφὴ καὶ συντελέστηκε ἡ πρόοδος στὰ μαθηματικά καὶ τὴν ἀστρονομία», «ἀναπτύχθηκε ὁ πρώτος ἀληθινὸς πολιτισμὸς»· σελ. 17: «Γεωμετρικὰ θεωρήματα καὶ ἀλγεβρικὲς γνώσεις στοὺς χρόνους τοῦ Χαμουραμί»· σελ. 19: «οἱ πρώτες ἀστρονομικὲς γνώσεις... κληρονομήθηκαν στὴν ἐποχὴ μας ἀπὸ τοὺς Βαβυλώνιους μέσω τῶν Ἑλλήνων», «σημιτικὸς λαὸς οἱ Φοίνικες»· σελ. 29: «... μεσίτες τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσης, μετέφεραν ἀμοιβαῖα τὰ ἥθη, τὰ ἔθιμα, τὴ τέχνη. Κι αὐτὸ ἦταν ἡ μεγαλύτερη συμβολὴ τους στὴν ἐξέλιξη τοῦ πολιτισμοῦ». Ὅμως στὸ βιβλίο τῆς Α' Γυμνασίου ἀναφέρεται στὴ σελ. 32: «οἱ Φοίνικες δὲν δημιούργησαν δικὸν τους ξεχωριστὸ πολιτισμό». [Φάσκουν τὰ βιβλία καὶ ἀντιφάσκουν δηλαδὴ]. Στὴ συνέχεια ὁλόκληρη παράγραφος, στὴ σελ. 31: «Οἱ Φοίνικες πρόσφεραν στὸν πολιτισμὸ κατὰ σημαντικὸ, τὸ ἀλφάβητο. Χρησιμοποίησαν δηλαδὴ πρώτοι (ἀπὸ τὸ 13ο αἰ. π.Χ.) σύμβολα ποὺ ἀντιπροσώπευαν φθόγγους. Ἡ λέξη ἀλφάβητο προέρχεται ἀπὸ τὰ δύο πρώτα φοινικικὰ σύμβολα, τὸ ΑΛΕΡΗ καὶ τὸ ΒΕΤΗ. Τὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο τὸ ἀποτελοῦσαν εἴκοσι δύο σύμβολα. Ἀργότερα οἱ Ἕλληνες, ποὺ τὸ υἱοθέτησαν, πρόσθεσαν τὰ φωνήεντα. Μὲ τὴ νέα του μορφή τὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο διαδόθηκε διαμέσου τῶν ἑλληνικῶν ἀποικῶν τῆς Ν. Ἰταλίας στοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης».

Στὴ σελ. 49 ἐπίσης: «Οἱ Ἀχαιοί, δημιουργοὶ τοῦ Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἦταν ἀπὸ τὴν πρωτοπορία τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν φύλων, ποὺ ἀκολούθησαν τὸ δρόμο πρὸς τὴν Ἑλλάδα...», «ἡ ἀρχὴ τῆς Μ.Ε. ἐποχῆς σημειώνει μὲ τὴν κάθοδο τῶν πρώτων Ἑλλήνων (Ἰνδοευρωπαϊκῶν) ἀλλαγὴ στὸν

Ἔτσι σήμερα ἔχουν συνταχθεῖ ὁλόκληρα «λεξικά» τῶν «Ἰνδοευρωπαϊκῶν» ριζῶν καθὼς καὶ «γραμματικές»³. Ὁ κλάδος μάλιστα τῶν «Ἰνδοευρωπαϊστῶν» γλωσσολόγων ἔχει ἀναπτυχθεῖ πολὺ τὶς τελευταῖες δεκαετίες καὶ ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἀρκετὰ μεγάλα ὀνόματα εἰδικῶν (Buck, Pokorny, Kurylowitz κ.λπ.).

Ἡ συγκριτικὴ γλωσσολογία καὶ ἡ μέθοδος τῆς ἐπανασύνθεσης θεβαίως δὲν μποροῦν νὰ κατακριθοῦν γιὰ τὴ μεθοδολογία τους, ἡ ὁποία εἶναι ἐπιστημονικότερη. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δέχεται ὀξεῖα κριτικὴ εἶναι τὸ ἀντιεπιστημονικὸ γεγονός τῆς συναγωγῆς ἀπὸ τὴν γλωσσολογία ἱστορικῶν, ἀρχαιολογικῶν καὶ ἀνθρωπολογικῶν συμπερασμάτων. Καὶ εἶναι πολλοὶ οἱ ἐπιστήμονες, Ἕλληνες καὶ ξένοι, ἀπὸ διαφόρους κλάδους τοῦ ἐπιστητοῦ – κυρίως ἀρχαιολόγοι καὶ ἀνθρωπολόγοι –, ποὺ ἔχουν ἀσκήσει κριτικὴ στοὺς γλωσσολόγους, ὅταν οἱ τελευταῖοι ἐξάγουν ἱστορικὰ ἢ ἀνθρωπολογικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὰ πορίσματα τῆς ἱστοριοσυγκριτικῆς γλωσσολογίας (Κούμαρης, Renfrew, Θεοχάρης, Milojevic κ.λπ.). Ἀρκετοὶ εἶναι αὐτοὶ μάλιστα, ποὺ «βάλλουν» κατὰ τοῦ ὅρου «Ἰνδοευρωπαϊκός/ῆ», τὸν ὅποιο πέραν τῆς συμβατικότητάς του τὸν θεωροῦν καὶ ἀντιεπιστημονικὸ, ὡς συγχέοντα διαφορετικὴς ἐπιστήμης (ἐν προκειμένῳ γλωσσολογία καὶ ἀνθρωπολογία)⁴. Στὴν Ἑλλάδα μάλιστα τὴν τελευταία δεκαετία κατ' ἐξοχὴν ὁ «ΔΑΥΛΟΣ» προβαίνει σὲ συστηματικὴ κριτικὴ τῆς «Ἰνδοευρωπαϊκῆς Ὑπόθεσης». Ἀλλὰ τὴν κριτικὴ τῆς «Ἰνδοευρωπαϊκῆς Θεωρίας» θὰ τὴ δοῦμε ἀναλυτικὰ ἀνὰ τομέα στὴ συνέχεια.

Β. Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ «ΙΝΔΟΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ»

Ἀναφέραμε προηγουμένως, ὅτι τὸ μεγάλο ἀτόπημα τῆς «Ἰνδοευρωπαϊκῆς» θεωρίας εἶναι, ὅτι, ἐνῶ ἡ ἴδια ἀποτελεῖ γλωσσολογικὸ πόρισμα, προβαίνει σὲ ἐξαγωγή ἱστορικῶν καὶ ἀνθρωπολογικῶν συμπερασμάτων. Ἔτσι ὅμως συγχέονται διαφορετικὴς ἐπιστήμης καὶ ἀπολυτοποιοῦνται ἐπὶ μέρους διαπιστώσεις. Τὰ δεδομένα ποὺ εἶναι ἀναμφισβήτητα εἶναι: α) ἡ κραυγαλέα γλωσσολογικὴ ὁμοιότητα μεταξὺ Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Σανσκριτικῆς καὶ β) ἡ πασιφανὴς ἀνθρωπολογικὴ ἀνομοιότητα μεταξὺ Ἰνδῶν, Ἑλλήνων, Γερμανῶν κ.λπ. Πῶς λοιπὸν μπορεῖ νὰ ἐξηγηθεῖ λογικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἡ ὁμοιότητα στὴ γλῶσσα καὶ ἡ ταυτόχρονη ἀνομοιότητα στὴ φυλὴ;

Οἱ «Ἰνδοευρωπαϊστὲς», ὡς γνωστὸν – οἱ ὁποῖοι στὴν πλειοψηφία τους εἶναι γλωσσολόγοι –, τὴν ἐξηγοῦν μὲ τὴν προέλευση τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Σανσκριτικῆς κ.λπ. ἀπὸ μιὰ κοινὴ «μη-

τρόπο ζωῆς καὶ στὰ ἔθνη, ὅπως μπορεῖ νὰ διαπιστωθεῖ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο ταφῆς. Μὲ δάση κυρίως ἐνδείξεις [τὸ κυρίως προσέξτε] τοποθετοῦν τὴν κοιτίδα τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς ὁμοεθνίας ἀνάμεσα στὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη καὶ στὴ γραμμὴ Οὐραλίων καὶ τῆς λίμνης Βαϊκάλης. Ἡ διάσπαση τοῦ συμπαγοῦς πληθυσμοῦ τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς ἢ Ἀρίας ὁμοεθνίας σημειώθηκε στὰ μέσα τῆς 3ης χιλιετίας π.Χ. Ἡ κάθοδος τῶν Ἰνδοευρωπαϊῶν στὴν Ἑλλάδα συνοδεύτηκε ἀπὸ καταστροφὴς οἰκισμῶν, ποὺ δείχνουν ὅτι ἡ μετακίνησις δὲν γινόταν πάντα χωρὶς συγκρούσεις».

Αὐτὰ μαθαίνουν οἱ μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Λυκείου, καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν ἐνδιαφέρθηκε ν' ἀλλάξει τὸ περιεχόμενο τῶν βιβλίων αὐτῶν καὶ νὰ ἐντάξει τὶς καινούργιες θεωρίες, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες δὲν ὑπάρχει ἡ «Ἰνδοευρωπαϊκὴ φυλὴ» οὔτε «φοινικικὸ ἀλφάβητο» οὔτε «φῶς ἐξ Ἀνατολῶν».

Αὐτὰ πιστεύει καὶ ἐγὼ ὡς ἀληθῆ, ὥσπου φέτος διάβασα τὸ καταπληκτικὸ καὶ διαφωτιστικὸ βιβλίο τοῦ Η. Τσατσόμοιου «Ἱστορία Γενέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας» τῶν ἐκδόσεών σας, ποὺ μοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια. Εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ωραιότερα βιβλία ποὺ ἔχω διαβάσει ποτέ. Ἀπὸ αὐτὸ ἔμαθα γιὰ τὸ περιοδικό σας καὶ ἀπὸ τότε ἔχω γίνῃ τακτικὴ ἀναγνώστριά του. Ἄν δὲν ἦσσαν κι ἐσεῖς, θὰ εἴμασταν ἀκόμη βυθισμένοι στὴν πλάνη.

Σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὸν κόπο σας νὰ διαβάσετε τὸ γράμμα μου

Ἀδελφὴ Αἰκατερινίδη

Μαθήτρια Γ Λυκείου (Γ Δέσμη)

Θερίσου 54, 262 26 ΠΑΤΡΑ

τέρα-γλώσσα», ή όποία μιλήθηκε φυσικά από κάποιο λαό (όχι ένιαία φυλή) σέ κάποιον τόπο (κάπου βορειοανατολικά τής Αίγιδας) πρίν τήν 5η χιλιετία π.Χ. Έδω όμως τίθενται τέσσερα κρίσιμα έρωτήματα-έπιχειρήματα (έκ μέρους τής Ιστορίας, τής φιλολογίας, τής αρχαιολογίας και τής άνθρωπολογίας), πού κλονίζουν έκ θεμελίων – άν δέν καταρρίπτουν έκ βάθρων – τήν «Ίνδοευρωπαϊκή Ύπόθεση».

1ον. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Ό C. Renfrew αναφέρει, ότι τó μεγαλύτερο μέρος τής σύγχυσης τής «Ίνδοευρωπαϊκής Ύπόθεσης» έγκειται στό γεγονός ότι ή γλωσσολογία καλλιεργεί τήν απόλυτη άποψη, ότι τó λεξιλόγιο μιάς γλώσσας παρέχει μέ ασφάλεια κάθε ιστορική πληροφορία περί τής ύπαρξης, τού πολιτισμού ή τής γεωγραφικής θέσης ενός λαού⁵. Είναι πράγματι πολύ άπλοϊκή ή ιδέα τής Ιστορικής «άνασύνθεσης» μόνο από φιλολογικές ή γλωσσολογικές μαρτυρίες, για τόν άπλούστατο λόγο ότι οί δάνειες λέξεις σέ μία γλώσσα δέν είναι πάντα εύκολο ν' άναγνωρισθούν και συμβαίνει συχνά τó φαινόμενο, όταν μία γλώσσα υίοθετεί λέξεις από άλλη γλώσσα, νά τούς αλλάξει τó έννοιολογικό περιεχόμενο. Άν δεχθούμε λοιπόν, ότι μόνον οί φιλολογικές ή γλωσσολογικές μαρτυρίες άρκούν για τήν έξαγωγή Ιστορικών συμπερασμάτων, τότε όδηγούμεθα σέ παράλογα συμπεράσματα, όπως π.χ.: «Έπειδή στή Λατινική υπάρχουν οί όροι “disco” ή “tabacum”, ένδέχεται νά σημαίνει ότι οί Λατίνοι γνώριζαν για τίς... “ντισκοτέκ” ή ... κάπνιζαν!!!».

Σέ τέτοιου είδους παραλογισμούς μπορούν νά όδηγηθούν όσοι άπολυτοποιούν κάποια έπί μέρους συμπεράσματα, χωρίς νά λαμβάνουν ύπ' όψη τούς και τά πορίσματα τών άλλων συναφών έπιστημών, τά όποια είναι άπαραίτητα, για νά είναι πλήρης και ασφαλής ή ιστορική άνασύνθεση τού παρελθόντος. (Στόν ίδιο έξάλλου παραλογισμό όδηγεί ή σύγκριση μεταξύ άνισοχρόνων γλωσσών, όπως είναι ή Μυκηναϊκή-Έλληνική, ή Λατινική, ή Σανσκριτική, ή Γοτθική κ.λπ.).

2ον. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Τήν έποχή πού ύποτίθεται, ότι οί Ίνδοευρωπαίοι εύρίσκοντο στίς ρωσικές στέπες ή τίς ούγγρικές πεδιάδες (ή κοιτίδα ποικίλει, μία σχεδόν άνά κάθε ίνδοευρωπαϊστή!), στόν εύρύτερο χώρο τού Αίγαίου ήκμαζε ό Νεολιθικός Πολιτισμός τού Σέσκλου, τού Διμηνίου κ.λπ. Ό Δ. Θεοχάρης γράφει: «Η Έλλάδα είναι ό τόπος, όπου δρᾷ έξακολοθητικά ή αρχαιότερη πολιτιστική παράδοση τού κόσμου»⁶. Είναι γνωστόν, ότι περί τήν 7η χιλιετία π.Χ. έντοπίζεται ή αρχαιότερη ναυσιπλοία τού κόσμου στή διαδρομή Φράγχι Αργολίδος-Μήλος, όπου γινόταν ή μεταφορά τού όψιδιανού⁷. Κι ένw ό νεολιθικός πολιτισμός τού Έλλαδικού χώρου ξεκινά, αρχαιολογικός έπιβεβαιωμένος, μέ τήν αρχαιότερη γραπτή κεραμεική τής Έλάτειας (άσφαλής ραδιοχρονολόγηση στό 6290 ± 110 π.Χ.)⁸, ή παρουσία τών «Ίνδοευρωπαίων» στίς κοιτίδες τού Βορρά δέν διαπιστώθηκε μέ κανένα εύρημα.

Έπειδή κανένα αρχαίο εύρημα και κανένα αρχαιολογικό τεμήριο δέν υπάρχουν γι' αυτούς τούς περίφημους «Ίνδοευρωπαίους», έγινε προσπάθεια από όρισμένους νά ταυτισθούν όρισμένες τεχνοτροπίες (όπως π.χ. ή «ταινωτή» διακόσμηση στούς κύλικες) μέ τόν πολιτιστικό δήτην τύπο τής «Ίνδοευρωπαϊκής» τέχνης. Όμως σφαιρικοί άμφορείς μέ «ταινωτές» διακοσμήσεις υπάρχουν στόν Έλλαδικό χώρο από τó τέλος τής Μέσης Νεολιθικής Έποχής (4000 π.Χ.), πολύ πρίν τήν ύποτιθέμενη κάθοδο τών «Ίνδοευρωπαίων»⁹. Έδw διαπράττεται ένα άκόμη λογικό σφάλμα από τήν «Ίνδοευρωπαϊκή θεωρία», αυτή τή φορά αρχαιολογικής ύφης: θεωρεΐται αυθαίρετα, ότι ή άλλαγή στήν τεχνοτροπία (έμφάνιση νέου τύπου άγγείων κ.λπ.) σημαίνει κατ' ανάγκην και τήν άφιξη ή «είσβολή» νέου λαού. Πάντως είναι άλήθεια, ότι ή σύγχρονη αρχαιολογία άπομακρύνεται από τέτοιες άπόλυτες σκέψεις περί μεταναστεύσεων, πού τόσο ταιλιπώρησαν τήν Έλληνική προϊστορία στό παρελθόν. Επίσης άξίζει νά σημειωθεί, ότι ή πλήρης άνυπαρξία αρχαιολογικών τεμηρίων για τούς «Ίνδοευρωπαίους» έχει θορυθήσει πολλούς έπιστήμονες, κυρίως αρχαιολόγους, οί όποιοι έδw και μερικές δεκαετίες έχουν άρχισεί νά άμφισβητούν έντονα τήν «Ίνδοευρωπαϊκή Ύπόθεση», όπως οί Renfrew, Bosch-Gimpera, Milojcic, Gavela κ.λπ. (βλ. παραπομπή 4).

3ον. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Είναι γνωστό, ότι δέν υπάρχει καμμιά Ιστορική πηγή, πού νά κάνει λόγο περί «Ίνδοευρωπαίων». Όσον άφορά τούς αρχαίους Έλληνες συγγραφείς, όλοι δέχονται τήν άυτοχθονία τών Έλληνικών

Χάρτης των κυριοτέρων «νεολιθικών» οικισμών, που ανακαλύφθηκαν με αρχαιολογικές ανασκαφές στον Έλληνικό χώρο.

Τὴν ἐποχὴ ποὺ ὑποτίθεται, ὅτι οἱ «Ἰνδοευρωπαῖοι» εὗρισκοντο στὸ Βορρᾶ καὶ δημιουργοῦσαν τὸν ἀνύπαρκτο «πολιτισμό» τους, στὴν νεολιθικὴ Ἑλλάδα ἤχμαζαν οἱ πολιτισμοὶ τοῦ Σέσκλου καὶ τοῦ Διμηνίου μὲ τὴν ἐξαιρετικὴ κεραμικὴ τους, ποὺ θυμίζει ἔντονα τὴ Γεωμετρικὴ Ἑποχὴ τῶν ἀρχαίων χρόνων.

φύλων στὸν εὐρύτερο χώρο τοῦ Αἰγαίου. Τὸ νὰ ταυτίζονται λοιπὸν γνωστοὶ (ἀπὸ γραπτὰ κείμενα καὶ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια) ἀρχαῖοι λαοί, ὅπως οἱ Χετταῖοι ἢ οἱ Ἀχαιοί, μὲ τοὺς ὑποτιθέμενους «Ἰνδοευρωπαίους» συνιστᾷ ἀντιεπισημονικὸ ἀκροβατισμὸ καὶ ἀδόκιμη μεθοδολογία, ποὺ ὁδηγεῖ σαφῶς σὲ ἀναχρονισμοὺς καὶ ἱστορικές παραχαράξεις.

Εἶναι πράγματι ἀνεπίτρεπτο καὶ παράλογο νὰ συγχέονται καὶ νὰ ταυτίζονται ὑπαρκτὲς ἀρχαῖες φυλές – τεκμηριωμένες ἱστορικά καὶ ἀρχαιολογικά – μὲ τὴν ἀνύπαρκτη, χωρὶς ἱστορικά καὶ ἀρχαιολογικά τεκμήρια, «Ἰνδοευρωπαϊκὴ φυλή». (Ὅπως ἐπίσης εἶναι ἐξωπραγματικὸ, νὰ θεωροῦνται οἱ ἰδιαιτέρως λέξεις τῆς Ἑλληνικῆς, ποὺ δὲν συνυπάρχουν στὰ Ἰνδικὰ ἢ τὰ Λατινικά, ὡς «προελληνικές»).

4ον. ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Πρῶτος ὁ Ἴω. Κούμαρης, ὁ πατέρας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνθρωπολογίας, ἀμφισβήτησε τὴ μέθοδο καὶ τὰ πορίσματα τῶν Ἰνδοευρωπαϊστῶν. Στὸν τόμο «Ἑλλάς» τοῦ παλαιοῦ καὶ ἔγκυρου ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ τοῦ «ΗΛΙΟΥ» μὲ τίτλο «Φυσικὴ Ἀνθρωπολογία» ὁ Ἴ. Κούμαρης γράφει: «Εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ ὁμιλῶμεν σήμερον περὶ Ἰνδοευρωπαϊκῶν φύλων, ἀφοῦ τοῦτο ὀφείλει νὰ σημαίνει ὑπαρξὶν φυλῆς βασικῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ πολυμόρφου, ἐξ ἧς ἐκεῖνα ὥφειλον νὰ ἔχουν ἀποσπασθῇ. Τοιαύτη φυλὴ ἐγκλείουσα τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Ἑλληνα καὶ τὸν Σκανδιναβὸν εἶναι ἀκατανόητος ὅμως διὰ τὴν ἐπιστήμην»¹⁰. Ὁ ἀνθρωπολόγος Κούμαρης διαπιστώνει, ὅτι στὴν περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου ὑπῆρχαν αὐτόχθονες πολλὲς ἀνθρωπολογικὲς ποικιλίες (βραχυκέφαλοι, δολιχοκέφαλοι κ.λπ.), οἱ ὁποῖες ὅμως δὲν ἦσαν ξένα φυλετικά στοιχεῖα ἀλλὰ πολὺ συγγενῆ καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάμειξή τους μὲ τὰ βορειοελλαδικὰ (Ἡπειρωτικά-Μακεδονικά) φύλα προήλθαν οἱ Ἕλληνες τῆς Κρητομυκηναϊκῆς Ἐποχῆς.

Τὸ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποστηριχθεῖ ἡ ὑπαρξὴ «Ἰνδοευρωπαϊκῆς» φυλῆς¹¹ ἔγινε σαφές ἀπὸ νωρὶς, γι' αὐτὸ οἱ γλωσσολόγοι ὁμιλοῦν πλέον περὶ «ὁμογλωσσίας» καὶ ὄχι περὶ ὁμοεθνίας ἢ ὁμοφυλίας. Ὅμως καὶ αὕτὴ ἡ «ὑπαναχώρηση» τῶν Ἰνδοευρωπαϊστῶν δὲν λύνει τὸ πρόβλημα. Ὁ Ἴ. Κούμαρης ἐξηγεῖ γιατί: «Ἐὰν ὅλοι αἱ γλώσσαι – Ἰρανοῖνδική, Ἀρμενική, Ἰλλυρική, Ἑλληνική, Λατινική, Κέλτική, Γερμανικαί, Σλαβικά κ.λπ. – προήρχοντο ἐκ κοινῆς ἀρχικῆς, τοῦτο θὰ προὔπεθετε καὶ ὠρισμένον κόσμον, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν φυλὴν, ὅστις ἐλάλει αὐτήν, ὡς καὶ κοιτίδα, ἐν ἧ ἐξεκολάφθη. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ ἀκατανοήτου τῆς ὑπάρξεως ὁμοιογλώσσου, ἀλλὰ τόσον πολυμόρφου – Ἰνδός, Νορδηγός – φυλῆς, πλὴν τοῦ ἀκατανοήτου τῆς δυνατότητος παραγωγῆς ἐκ μικροῦ πυρήνος τόσον ποικίλων καὶ πολυαριθμῶν φυλῶν, οὐδὲ ἡ κοιτὶς ἐκείνη εὐρέθη...»¹².

Εἶναι προφανὲς λοιπὸν, ὅτι ἡ «Ἰνδοευρωπαϊκὴ Θεωρία» εἶναι τουλάχιστον ἀκατανόητη καὶ παράλογη, ὅταν ἀποδέχεται τὴν ὑπαρξὴ ἐνὸς λαοῦ-φαντάσματος, τῶν «Ἰνδοευρωπαίων», τοὺς ὁποῖους ὅμως ἀγνοεῖ ἡ ἱστορία, ἡ ἀρχαιολογία καὶ ἡ ἀνθρωπολογία.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἀπὸ ὅσα ἐκθέσαμε παραπάνω, ἔγινε φανερό ὅτι:

- α) δὲν ὑπάρχουν ἀρχαιολογικὰ καὶ ἱστορικὰ τεκμήρια γιὰ τοὺς «Ἰνδοευρωπαίους»,
- β) ἀνθρωπολογικῶς κρίνεται ἀπαράδεκτη ἡ ὑπαρξὴ ἐνιαίας «Ἰνδοευρωπαϊκῆς φυλῆς»,
- γ) ὑπάρχει ὅμως μὴ κραυγαλέα ὁμοιότητα μεταξὺ τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Σανσκριτικῆς, Χεττιτικῆς κ.λπ.

Ὅταν ὅμως δύο ἢ περισσότεροι λαοὶ μιλοῦν τὴν ἴδια περίπου ἢ παρόμοια γλῶσσα, ἐνῶ διαφέρουν ἱστορικά, πολιτιστικά καὶ ἀνθρωπολογικά μεταξὺ τους, ἓνα ἐνδεχόμενο εἶναι δυνατόν νὰ συμβαίνει: «Εἷς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς λαοὺς, ὁ ἱστορικὰ καὶ πολιτιστικὰ προγενέστερος, μετέδωκε τὸ γλωσσικὸ του ὄργανο στὸν ἄλλον. (Κατὰ ἀνάλογο μὲ τὴ μετάδοση τῆς Ἰσπανικῆς ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς ἀποίκους στοὺς ἰθαγενεῖς τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς ἢ τῆς Ἀγγλικῆς στοὺς Ἰνδιάνους. Ἀλίμονο δέ, ἂν υἱοθετῶντας τὴ μεθοδολογία τῶν «Ἰνδοευρωπαϊστῶν», ὑποστηρίξουμε τὴν κοινὴ καταγωγὴ ἀγγλοσαξῶνων Ἀμερικανῶν καὶ ... Νέγρων ἢ Ἰσπανῶν καί... Ἰνκας, βασιζόμενοι μόνον στὶς γλωσσικὲς ὁμοιότητες καὶ παραγνωρίζοντας τὰ ἱστορικὰ δεδομένα).

Τὰ ἀρχαιολογικὰ δεδομένα μποροῦν μὲ ἀσφάλεια νὰ μᾶς διαφωτίσουν γιὰ τὸ ποῦ καὶ τὸ πότε προυπήρξε ὕψηλός πολιτισμὸς καὶ κυρίως ἀνεπτυγμένη ναυσιπλοΐα, ἔτσι ὥστε μεταγενέστερα νὰ

συμβαίνει, οί κάτοικοι του Αιγαίου και οί κάτοικοι της κοιλάδας του Ίνδου νά μιλοῦν παρόμοιες γλώσσες. Εἶναι προφανές ἀκόμη και σέ ὅσους δέν θέλουν νά δοῦν, ὅτι οί «νεολιθικοί» κάτοικοι τοῦ Αἰγαίου μετέδωσαν τόν πολιτισμό τους και τὸ γλωσσικό τους ὄργανο σ' ἀνατολή και δύση, ὅπως δεδαιώναι και ἡ ἀρχαία παράδοση γιά τὰ ἐκπολιτιστικά ταξίδια τοῦ Ἡρακλῆ και τοῦ Διονύσου σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη (Παυσανίας, Στράβων, Διόδωρος Σικελιώτης κ.λπ.).

Πάντως εἶναι ἀλήθεια, ὅτι τελευταῖα ἔχει γίνεи κατανοητὸ ἀπὸ τοὺς εἰδικούς, πὼς ἡ «Ἰνδοευρωπαϊκὴ Ὑπόθεση» πρέπει νά ἀναθεωρηθεῖ, τοσούτω μᾶλλον ὅταν ἡ ἀρχαιολογική σκαπάνη ἐπιδεδαιώναι ὄχι μόνον τὴν χρονική προτεραιότητα τοῦ Αἰγαίου Πολιτισμοῦ ἀλλὰ και τὸ γεγονός τῆς αὐτοχθονίας και αὐτονομίας τῶν πολιτισμῶν τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τὰ νεολιθικά χρόνια μέχρι και τὴν Ἑποχὴ τοῦ Σιδήρου (7.000-1.000 π.Χ.). Ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν και τὰ πλουσιότερα εὐρήματα στὸ χώρο τοῦ Αἰγαίου και τῆς Μ. Ἀσίας ὁδηγοῦν τοὺς εἰδικούς στὸ συμπέρασμα, ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ ἀναγωγή διαφοροποιημένων πολιτιστικῶν ἀπαρχῶν σὲ μιὰ κοινὴ ρίζα. Καὶ ὅπωςδήποτε ἰσχύει ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἐγραψε ὁ ἀρχαιολόγος Δημ. Θεοχάρης: «Τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα ἀσφαλῶς δέν κατάγεται ἀπὸ τοὺς βαρβάρους Ἰνδοευρωπαίους»¹³. Τοὺς ἀνυπάρχοντες, θὰ προσθέταμε μὲ περισσότερη ἀκριβεία.

Νομίζουμε τέλος, πὼς ἔχει φτάσει πλέον ὁ καιρὸς (μετὰ τὰ τελευταῖα πορίσματα τῆς ἀρχαιολογίας και ἀνθρωπολογίας περὶ τῆς αὐτοχθονίας τῶν Ἑλλήνων)¹⁴. ν' ἀντικατασταθεῖ ὁ ἄκρως συμβατικός και ἀντιεπιστημονικός ὅρος «Ἰνδοευρωπαϊκὴ Ὀμογλωσσία» μὲ τὸν σίγουρα πὺ ἀκριβῆ ὅρο «Ἑλληνογενεῖς Γλώσσες», πὺ ἀποδίδει σαφέστερα τὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα. Κι αὐτὸ θὰ γίνεи, ὅταν οἱ πολιτιστὲς σκοπιμότητες, πὺ κατέστησαν ἰσχυρὴ τὴν «Ἰνδοευρωπαϊκὴ Ὑπόθεση», θὰ πάνθουν νά ὑφίστανται τότε ἡ Ἐπιστῆμη θὰ ἔχει ἀπεγκλωβιστεῖ πὰ ἀπὸ τὸ θανάσιμο ἐναγκαλισμὸ τοῦ δογματισμοῦ.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ:

1. Sir William Jones. *The third anniversary discourse on the Hindus*, Works I (1979), 19-34 (= Lehmann, 1967, *A reader in 19th century historical Indo-European Linguistics*, p. 15).
2. Γ. Μπαμπινιώτης, *Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθῆναι 1986, σ. 19-27.
3. Buck C., *A dictionary of selected synonyms in the principal Indo-European languages* (The Univ. of Chicago Press, 1949).
- Pokorny J., *Indogermanisches Etymologisches Wörterbuch*, 2v. (Bern. Franke), (II: Register).
- Brugmann K., *Grundriss der vergleichenden Grammatik der Indogermanischen Sprachen*, vol. I, II, Strassburg, 1897-1916.
- Kurylowitz J., *Indogermanische Grammatik*, Heidelberg, 1968.
- Krahe H., *Indogermanische Sprachwissenschaft*, Berlin: Göschen, 1969.
4. Colin Renfrew, *Archaeology and Language*, Oxford 1987- τοῦ ἰδίου, *The Emergence of Civilisation*, London, 1972.
- Bosch-Gimpera P., *Les Indo-Européens, Problèmes Archéologiques* (Preface et Traduction par Lantier), Paris, 1961.
- Δημ. Θεοχάρης, *Νεολιθικός Πολιτισμός*, Μ.Ι.Ε.Τ., Ἀθῆναι 1989.
- Ἰω. Κούμαρης, *Φωνική Ἀνθρωπολογία*, τόμ. «Ἑλλάς» ἐγκυκλ. «Ἡλίου» (Ἀθῆναι, 1948).
- Milojevic V., *Zur Chronologie der jüngeren Steinzeit Griechenlands*, Jahrbuch des Deutsch. Archäol. Instituts 65/66 (1950/51).
- Ἀ. Καψῆς, Γ' Διεθνὲς Συνέδριο Θρακολογίας, Βιέννη 1980 (ἀνακοίν.: «Ἀναθεώρησης τῆς ὑποθέσεως περὶ Ἰνδοευρωπαίων»).
- Ξ. Λιδάς, *Ἡ Αἰγυπτίς κοιτῆς τῶν Ἀρίων*, Ἀθῆναι 1962.
- N. Brandenstein, *Das indogermanen Problem*, Wien 1962.
- Ἀ. Σίνος, *Ἡ Γεωγραφικὴ Ἑνότης τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσογειακοῦ Χώρου*, Ἀθῆναι 1945.
- Ἰ. Θωμόπουλος, *Πελασγικά*, Ἀθῆναι 1912.
- B. Gavela, *Sur le problème de l'origine et de l'unité des Indoeuropéens*, Beograd, 1962.
- Jacobsen T., *17.000 years of Greek Prehistory*, «Scientific American» 243 (1976)76.
- Childe V.G., *The Aryans. A study of Indoeuropean Origins*, London 1926.
- Gimbutas M., *The Indoeuropeans. Archaeological problems*, «American Anthropologist» 65 (1963), p. 815.
5. C. Renfrew, *Archaeology and language*, Oxford 1987.
6. Δ. Θεοχάρης, *Νεολιθικός Πολιτισμός*, Μ.Ι.Ε.Τ., Ἀθῆναι 1989, σ. 18.
7. Jacobsen T., *1700 years of Greek Prehistory*, «Scientific American» 234 (1976) 76.
8. Δ. Θεοχάρης, *Νεολιθικός Πολιτισμός*, Μ.Ι.Ε.Τ., Ἀθῆναι 1989, σ. 171.
9. Χ. Τσουντας, *Αἱ προϊστορικοὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου και Σέσκλου*, Ἀθῆναι 1908.
10. Ἰ. Κούμαρης, *Φωνική Ἀνθρωπολογία*, τόμ. «Ἑλλάς» τῆς ἐγκυκλοπαίδειας τοῦ «Ἡλίου», Ἀθῆναι 1948, σ. 45.
11. Bosch-Gimpera P., *Les Indo-Européens, Problèmes Archéologiques*, Paris 1961.
12. Ἰ. Κούμαρης, ὁμοίως ὡς ἄνωτέρω, σ. 46.
13. Ἱστορία Ἑλληνικοῦ ἔθνους, «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν», τόμ. Α', σ. 163.
14. «Ἀπὸ ὅ,τι δείχνουν τὰ πράγματα, ὁ βασικός πληθυσμὸς δέν φαίνεται ν' ἄλλαξε στὴν Ἑλλάδα οὐσιαστικά ἀπὸ τὴν Τελικὴ Παλαιολιθικὴ καὶ πέρα ἀπὸ τότε δηλαδή πὺ εἶναι ὅπωςδήποτε δυνατὴ σημεῖρα ἡ ἀρχαιολογικὴ τεκμηρίωση κάποιας συνέχειας στὴν πολιτισμικὴ πορεία» (Δ. Θεοχάρης, *Νεολιθικός πολιτισμός*, Μ.Ι.Ε.Τ., Ἀθῆναι 1989, σ. 161). Βλ. ἐπίσης Ἀ. Πουλκανοῦ, *Ἡ Προέλευση τῶν Ἑλλήνων*, Δάφνη Πετραλώνων Χαλκιδικῆς, 1988, σ. 26 καὶ C. Renfrew, *Archaeology and language*, Oxford 1987.

Money, money, money...

Στο «ΒΗΜΑ» τών Χριστουγέννων ο καθηγητής Γ. Μπαμπινιώτης αναζητά έναγωνίως «σπόνσορες» και χορηγούς για την «ανάπτυξη» τών Έλληνικών σπουδών στις ΗΠΑ. Δέκτης τών εκκλήσεων και παρακλήσεων του καθηγητού είναι ο καθένας που μπορεί να διαθέσει χρήματα – ή επί το ελληνικότερον money... Έφοπλιστές, γιασούτι ΦΑΓΕ, επιχειρηματίες, Έλληνοαμερικανοί, οι πάντες καλούνται από τον κ. Μπ. να καταβάλουν χρήματα. Το Ίδρυμα Ώνάσι αποτελεί τον κύριο στόχο τών αιτήσεων του «μεγίστου» γλωσσολόγου της χώρας μας. Επιτέλους άς άνοιξει κάποιος το «πουγγί» του κι άς ενισχύσει τις ελληνικές σπουδές στις ΗΠΑ, δροντοφωναίει ο Γ. Μπαμπινιώτης. Και ρίχνει, όλο υπονούμενα, το «δόλωμα»: «Η άμερικανική διανόηση αντιδρά στον εύρωκεντριισμό, που περιλαμβάνει και τον έλληνοκεντριισμό λόγω συμπλέγματος μειονεξίας», γι' αυτό ο Γ. Μπαμπινιώτης προσφέρει έαυτόν για την ανάπτυξη του Έλληνοκεντρισμού στις ΗΠΑ, και δγ' ηκε στη γύρα – συγγνώμη στο «ΒΗΜΑ» – πρὸς άγρον χρημάτων. Ζητά «σπόνσορες» ο πολὺς καθηγητής από το – γνωστό για το φιλελληνισμό του – Ίδρυμα Ώνάσι, για να πολεμήσει τον Πανσουμερισμό τών ΗΠΑ (άν και δέν τολμά ο καλὸς καθηγητής να κατονομάσει έλακριδῶς την σύγχρονη «άντιευρωπαϊκή» μόδα, που σαρώνει την άμερικανική διανόηση).

Όμως τί έννοει, όταν μιλά για «Έλληνικότητα» και «Έλληνικές σπουδές» ο Γ. Μπαμπινιώτης; Τὸν άρχαίο Έλληνικό πολιτισμό; Τους «Ίνδοευρωπαίους»; Τὸ Βυζάντιο; Τὴν Ὁρθοδοξία; Τὸ Ρίτσιο και τὸν Παλαμά; Τὴ Ρωμοσύνη; Τους νέο-ορθόδοξους, τῶς θαμώνες τοῦ Καρτιέ-Λατέν; Τί είναι «Έλληνικότητα» και τί «Έλληνικές σπουδές», που πρέπει ν' αναπτυχθούν στις ΗΠΑ; Και τὸ κρισμότερο ερώτημα: Τί από όλα τὰ δημιουργήματα τοῦ Έλληνικοῦ Έθνους άνά τούς αιώνες έχει ζωτική άνάγκη σήμερα ο Ἄμερικανὸς αλλά και ο κάθε σύγχρονος άνθρωπος; Μήπως ο σύγχρονος Ἄμερικανὸς χρειάζεται την Ὁρθοδοξία και τὸ Βυζάντιο ή τὴ Ρωμοσύνη, για να αντικαταστήσει τὸ ένα χριστιανικό δόγμα με τὸ άλλο; Τί έχει να ὠφεληθεῖ από αυτά; Μήπως χρειάζεται τη νεοελληνική ποίηση και λογοτεχνία; Δέν υπάρχουν έξ ίσου σπουδαίοι Ἄμερικανοί συγγραφείς και ποιητές, αντίστοιχοι τών δικῶν μας Καζαντζάκη και Παλαμά; Μήπως ο σύγχρονος Ἄμερικανὸς χρειάζεται ν' αντικαταστήσει τὸ μῦθο τοῦ Πανσουμερισμοῦ με τὸ μῦθο τών Ίνδοευρωπαίων; Σε τί θα ὠφεληθεῖ πέφτοντας από τὴ μία άπάτη στην άλλη;

Όμως ο σύγχρονος Ἄμερικανὸς – όπως και ο κάθε άνθρωπος – χρειάζεται έπειγόντως λύσεις στὰ πιὸ κρίσιμα προβλήματα τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Έρωτά ο σύγχρονος άνθρωπος: α) Τί ὀδήγησε στην οικολογική καταστροφή τοῦ αιώνα μας και πὼς θ' ἀπαλλαγούμε άπ' αυτήν; Ἡ άπάντηση υπάρχει στην άρχαία Ἑλλάδα τῆς φυσιοκρατίας και τοῦ μέτρου. β) Τί ὀδήγησε στην κατάρρευση τών σύγχρονων πολιτικῶν συστημάτων και πὼς θα πρέπει να κυβερνάται στὸ μέλλον ή ανθρωπότητα; Ἡ άπάντηση υπάρχει στην άρχαία Ἑλλάδα, τῆς άμεσης δημοκρατίας τών πολιτῶν και όχι στον αντιπροσωπευτικό κοινοβουλευτισμό τών εντολοδόχων τών «καρτέλ» πετρελαίων. γ) Τί ὀδήγησε στον εξανδραποδισμό τοῦ ανθρώπου από τὴ μηχανή; Τί κατάντησε τις έπιστήμες φερεφωναίου τοῦ χρήματος; Γιατί χρεωκοπεῖ παντοῦ ή δικαιοσύνη; Γιατί ἐκβαρβαρίστηκε ο άθλητισμός; Γιατί παντοῦ κυβερνά, στὸ ὄνομα ὀθην τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ο παραλογισμός; Γιατί παντοῦ ισοπεδώνονται οί ψυχές, εκπορευνόνται οί θεομοί και διατιμώνται οί αξίες; Ποιὸς θα άπαντήσει σὲ τέτοιον εἶδος ζωτικῶν ερωτήματα; Και ποιὸς έχει να προτείνει τις ένδεδειγμένες λύσεις;

Όποιος διαθέτει έστω και στοιχειώδη αίσθηση τῆς ιστορίας, γνωρίζει ότι ή μοναδική φορά που ή ανθρωπότητα ἔδωσε – την καλύτερη – μέχρι στιγμῆς – άπάντηση στὰ κρίσιμα ερωτήματα τῆς ζωῆς, ἦσαν εκείνοι οί «θεῖοι» αἰῶνες τών άρχαίων ελληνικῶν πόλεων, ο γνωστός κλασσικός πολιτισμός (8ος-5ος αι.). Στην αθηναϊκή ήλιαιά δοῖηκε έφαρμογή τοῦ τελειότερου δικαστικοῦ συστήματος τῆς ιστορίας. Στην εκκλησία τοῦ δήμου ἔγινε πραγματικότητα ή τελειότερη εκφραση τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, που εἶδε ποτὲ ο κόσμος. Στην Ὀλυμπία ἐτελέσθησαν οί πλέον άγνοί και αθλητικοί άγῶνες τῆς Ιστορίας, χωρίς τὴ χορηγία τῆς Κόκα-Κόλα ή τὴν προστασία τοῦ Λευκοῦ Οἴκου. Στὸ θέατρο τοῦ Διονύσου εἶδε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ή ὑψηλότερη πνευματικὴ δημιουργία τοῦ ανθρώπου, ανάμεσα στην οἰμωγή τῆς Ἀντιγόνης και τὸ παράπονο τοῦ Οιδίποδα. Στην Μίλητο και τὴν Ἐφέσο και στην αἰώνια ελληνική γῆ τῆς Ἰωνίας για πρώτη φορά στην Ιστορία ο άνθρωπος ἐξήγησε αἰτιοκρατικά τὰ φυσικά φαινόμενα και αντίκρυσε τὸ άνέσπερον φῶς τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ἐκεῖ και τότε – στην Ἀρχαία Ἑλλάδα τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου – ο άνθρωπος για πρώτη φορά στην Ιστορία αντίκρυσε τὸν έαυτό του και τὸν προορισμό του, που συνίσταται στὸ να νοηματοδοτήσει τὴ φύση. Ἐκεῖ και τότε ἐξανθρωπίστηκε ο άνθρωπος, γι' αυτό ή Ἀρχαία Ἑλλάδα παραμένει πάντα οικονομικό ὄραμα και αἰώνια πηγή ἐμπνευσης για κάθε άνθρωπο ὅπου γῆς.

Τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα χρειάζεται λοιπόν σήμερα ο σύγχρονος Ἄμερικανὸς και ο κάθε άνθρωπος. Τὸ Βυζάντιο και ή Ρωμοσύνη τοῦ εἶναι έντελῶς ἀδιάφορα και έντελῶς άχρηστα. Κι όταν λέμε «Ἀρχαία Ἑλλάδα», δέν έννοούμε προφανῶς γραμματικά ή συντακτικά φαινόμενα (ὅπως διδάσκονται ήλιθίως ἔδω και αἰῶνες τὰ ελληνόπουλα στὰ ἄθλια σχολεία μας) αλλά τις αξίες τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας και προπάντων τούς θεσμούς τῆς, που δικαίωσαν τὴν παρουσία τοῦ ανθρώπου πάνω στη γῆ για μία και μονάκριδη φορά, ἐκεῖ και τότε, ὑπὸ τὴν οκίαν τῆς Ἀκροπόλεως. Αὐτὴ ή ἐμπνευση, αὐτὸ τὸ ὄραμα καθοδηγοῦν τὴν ανθρωπότητα στὸ μέλλον τῆς και αποτελοῦν τὴ μόνη ἐγγύηση για τὴν εκπλήρωση τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τῆς: τὸν ἐξανθρωπισμό τοῦ ανθρώπου.

Ὁ Μεταπολιτικὸς

ΝΕΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

“Όπως είχαμε προαναγγείλει, στις 9-11 Δεκεμβρίου 1994 έγινε στο Όλσταντ της Άνω Βαυαρίας (μάμηση περίπου ώρα νοτίως του Μονάχου) ένα διεθνές συνέδριο για την Έλληνική Μυθολογία/Προϊστορία. Σ’ αυτό είχαν προσκληθεί πολλές αθηνιές της φιλολογικής, αρχαιολογικής και ιστορικής επιστήμης κυρίως από τις γερμανόφωνες χώρες. Άνάμεσα σ’ αυτούς υπήρχαν και όρισμένα πολύ τρανταχτά ονόματα της επιστήμης σέ παγκόσμιο επίπεδο, όπως ο J. Schäfer, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης, ειδικός στη εικονολογία των μυθολογικών επίκων κύκλων, ο H. Görgemanns, επίσης καθηγητής του Πανεπιστημίου Χαϊδελβέργης, ένας εύρυμαθής και πολυτάλαντος επιστήμων, που μίλησε στο συνέδριο για τις ιστορικές καταβολές της διήγησης περί Άτλαντίδας του Πλάτωνος. Έντύπωση επίσης προκάλεσαν με τις έμπεριστατωμένες εισηγήσεις τους ο B. Λαμπρινουδάκης, καθηγητής της Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, που μίλησε για τὸ ρόλο της ήρωολατρίας στην διαμόρφωση των ελληνικών πόλεων, καθώς και ο S. Hiller, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Σάλτσμπουργκ, ειδικός στην Γραμμική Β. Αεπτομερέστατη επίσης και άκρως τεκμηριωμένη υπήρξε η εισήγηση του F. Meier, καθηγητού στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, ειδικού για την προϊστορική Κύπρο. Άλλες σημαντικές παρουσίες υπήρξαν αυτή του ειδικού στη Μυθολογία F. Graf (από τὸ Πανεπιστήμιο της Βασιλείας) και του ειδικού «ινδοευρωπαϊστού» γλωσσολόγου M. Meier-Brügger, καθηγητού στο Πανεπιστήμιο του Άμβούργου. Από ελληνικής πλευράς, εκτός του πολύ αξιόλογου αρχαιολόγου B. Λαμπρινουδάκη, μετείχαν οί πανεπιστημιακοί καθηγητές Δ. Μαρωνίτης, Φ. Κακριδής και Σπ. Ίακωβίδης.

“Όπως είναι γνωστό, δίπλα σ’ αυτούς τους πανεπιστημιακούς ειδικούς είχαν κληθεί από την οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου (δηλ. τὸν Σύλλογο για τὴ Μελέτη καὶ Διάδοση τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας), γιὰ νὰ καταθέσουν τὶς ἀπόψεις τους, καὶ τρία στελέχη τοῦ «Δαυλοῦ». Ὁ K. Κουτρουβέλης, τοπογράφος-μηχανικός, ταξίαρχος τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ, ὁ ὁποῖος στὴν εἰσήγησή του πρότεινε νέα χρονολόγηση τῶν Τρωϊκῶν μὲ βάση τοπογραφικά καὶ

Ἐπιτομή διοργάνωση καὶ θαυμάσιο ἀκροατήριον

Ἄν θὰ τηροῦσα ἀπόλυτα τὸ ἀρχαῖον ρητὸ «τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν», μία λέξη θὰ ἔφτανε, γιὰ νὰ ἀποτυπώσω ἀνάγλυφον τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν γεγονότων, πὺν ἐξελίχθησαν στὴν μακρονή, ἀλλὰ καὶ συνάμα φιλόξενη γῆ τῆς Βαυαρίας. Καὶ ἡ λέξη πὺν θὰ ταίριαζε, θὰ ἦταν μία μόνο: «Ἐπιτυχία».

Σίγουρα ἀφήνοντας τὴν Ἀθήνα καὶ πετώντας πρὸς τὴν Γερμανία, κανεὶς μας δὲν μποροῦσε νὰ μαντέψῃ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς ἐπιτυχίας. Ὁ καιρὸς πὺν δρῆκαμε στὸ Μόναχο ἦταν δροχερός, ἀλλὰ παρὰδοξα ἥπιος γιὰ τὰ ἀνάλογα ἑλληνικὰ δεδομένα. Οἱ οἰκοδεσπότες μᾶς καλωσόρισαν στὸ ἀεροδρόμιον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μᾶς συνόδεψαν σὲ ἕνα πραγματικὰ παραμυθένιον χωριὸ στοὺς πρόποδες τῶν Ἀλπεων, τὸ Όλσταντ, πὺν ἦταν ταυτόχρονα ὁ χώρος διαμονῆς μας καὶ αὐτὸς τῆς τελέσεως τοῦ συνεδρίου. Ἐνα πραγματικὸ ἡσυχαστήριον, ὁ καταλληλότερος ἴσως τόπος γιὰ τὴν διεξαγωγὴ πνευματικῶν δραστηριοτήτων. Τὸ δρόν κύλισε ἡσυχὰ λόγῳ καὶ τῆς σχετικῆς κούρασης, καὶ τὴν ἐπομένη ἡμέρα, καθὼς εἶχαμε τὸ πρῶτον ἐλεύθερον, ἀποφασίσσαμε νὰ πᾶμε στὸ Μόναχο γιὰ μία σύντομη γνωριμία τῆς πόλεως καὶ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερων αξιοθεάτων. Τὰ τόσα μοναστῆρια σίγουρα ἀποτελοῦσαν ἕνα πρόβλημα στὶς ὁποῖες φιλομαθεῖς μας διαθέσεις.

Μία ἀναγκαία ἐπιλογὴ ὁδήγησε τὰ δῆματά μας στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖον τοῦ Μονάχου καὶ στὴν περίφημη Γλυπτοθήκη. Οἱ ἐκπλήξεις ἄρχισαν νὰ διαδέχονται ἡ μία τὴν ἄλλη.

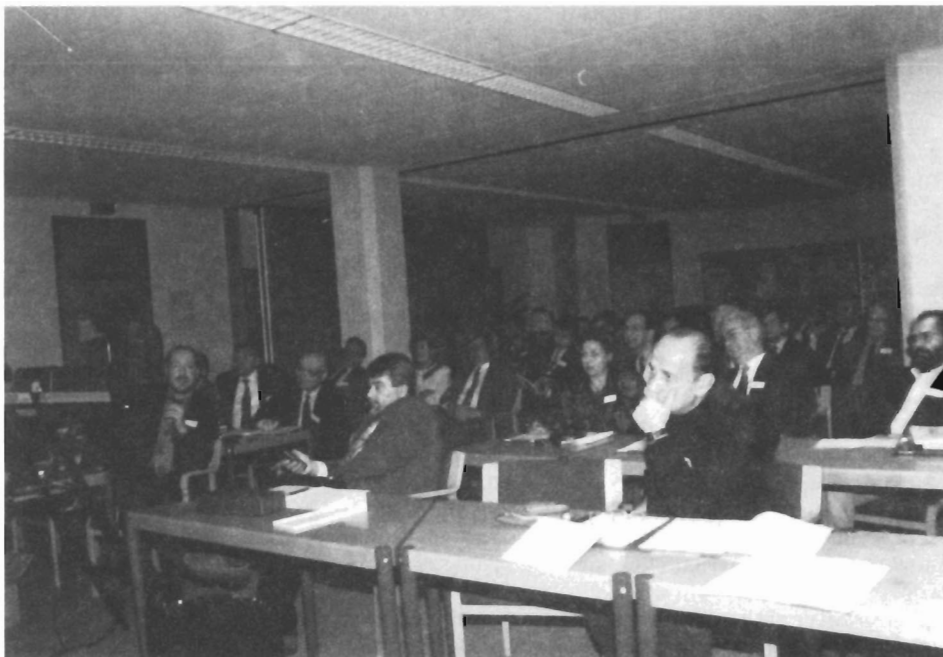
άστρονομικά δεδομένα. 'Ο Κ. Κουτρουβέλης μάλιστα προβληματίσε τούς συνέδρους με την άρκετά ισχυρή πιθανότητα, ή Τροία του Σλήμαν να μην είναι ή πραγματική, με βάση πάντα τις τοπογραφικές και γεωγραφικές πληροφορίες του 'Ομήρου. 'Ο ύπογράφων στη συνέχεια αναφέρθηκα στην αρχαία παράδοση περί δύο κατακλυσμών ('Ωγγυγος-Δευκαλίων) καθώς και στις πληροφορίες των αρχαίων συγγραφέων για έναν προκατακλυσμαίο πολιτισμό στον 'Ελληνικό χώρο πριν τον κατακλυσμό του Δευκαλίωνος. Στη συνέχεια προέβην σε κριτική της 'Ινδοευρωπαϊκής θεωρίας με βάση αρχαιολογικά, ιστορικά και ανθρωπολογικά δεδομένα. Στη συζήτηση στρογγυλής τράπεζας μάλιστα, πού έγινε την τελευταία ημέρα του συνεδρίου, ο 'Ινδοευρωπαϊστής γλωσσολόγος Μ. Meier-Brügger παραδέχθηκε ύστερα από σχετική ερώτησή μου, την τελευταία του συνεδρίου, ότι δεν υπάρχει κανένα αρχαίο εύρημα ή αρχαιολογικό τεκμήριο για τούς «'Ινδοευρωπαίους». 'Ο Ε. Μπεξής τέλος, αρχαιολόγος, αναφέρθηκε στην προέλευση του 'Ελληνικού 'Αλφαβήτου. Τόνισε με αρκετά πειστήρια (διαφάνειες, σλαϊντς), ότι τα φοινικικά σύμβολα προέρχονται από τις Γραμμικές Γραφές της Κρήτης και ότι το φοινικικό αλφάβητο δεν ήταν ούσιαστικά αλφάβητο αλλά συλλαβική γραφή. Το Συνέδριο έκλεισε στις 12 Δεκεμβρίου 1994 με συζήτηση στρογγυλής τράπεζας για τὰ πορίσματα του Συνεδρίου και για τὸ θέμα της διδασκαλίας της 'Ελληνικής Γλώσσας και 'Ιστορίας στην 'Ελληνική εκπαίδευση.

Η οργάνωση του συνεδρίου υπήρξε όντως άψογη και ή φιλοξενία ύποδειγματική. Συγκινητική υπήρξε και ένθερμη ή παρουσία των 'Ελλήνων της Γερμανίας. Πραγματικό άθλο επέτελεσαν οί δύο 'Ελληνες επιστήμονες της Γερμανίας, ό δρ. Ν. Δημούδης και ό δρ. 'Α. Κυριατσούλης, πού αποδείχθηκαν οί ψυχές της όλης προσπάθειας. 'Εξυπακούεται βέβαια, ότι χωρίς την ύλική ύποστήριξη του 'Ιδρύματος 'Ωνάση και της Βαυαρικής Κυβέρνησης καθώς και των άλλων, μικρών και μεγάλων χορηγών (κυρίως 'Ελλήνων της Γερμανίας) δεν θά γινόταν πραγματικότητα ένα τέτοιου ύψους επίπεδου συνέδριο. 'Ο «Δαυλός» αίσθάνεται την ανάγκη να εκφράσει και από αυτό τὸ βήμα τις εύχαριστίες του στους διοργανωτές και τούς εύχεται «και εἰς ἀνώτερα».

Πρέπει τέλος να αναφέρουμε και κάποιες προτάσεις για τὸ ἐπόμενο συνέδριο καθώς και κάποια συμπεράσματά μας από την όλη διαδικασία. Θά πρέπει στο μέλλον, στο ἐπόμενο συνέδριο, όποτε κι αν γίνει αυτό, να ληφθοῦν ὑπ' όψη από τούς διοργανωτές τὰ ἑξῆς:

'Ο τίτλος «'Ελληνικὸν Μουσεῖον» θά ἦταν σίγουρα πιὸ ταιριαστός, σύμφωνα με τὰ ἐκθέματά του. Τὰ πάντα θύμιζαν τὸ 'Εθνικὸ 'Αρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῆς 'Αθήνας. Εντύπωση μοῦ ἔκαναν οἱ διτρίνες με τὴν ἐνδειξη πάνω σὲ χρυσή πινακίδα: «Δωρεὰ Loeb». Φανταστῆτε δέ, ἀφοῦ χάρισε ὁ ἐν λόγω κύριος αὐτὰ τὰ ψίχουλα (ἄνω τῶν 100 τεμαχίων) στους Γερμανούς (γιατί ὄχι και σὴν 'Ελλάδα;), τί ἄλλους ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς ἔχει σὴν κατοχή του. Μέγας ἀρχαιολάτρης αὐτὸς ὁ Loeb, μόνο πὺν θά πρέπει ἴσως νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ, τί χρέος ξεπληρώνει στους Γερμανούς. Στὴν δὲ Γλυπτοθήκη τοῦ Μονάχου ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πληθώρα τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν γλυπτῶν ἐντύπωση μοῦ ἔκανε ἡ στάση ἐνὸς Γερμανοῦ ἀρχαιοφύλακα, ὅταν τοῦ ζήτησα νὰ κάνω χρῆση τοῦ «φλάς», γιὰ νὰ φωτογραφίσω μερικά ἀγάλματα καὶ ἀφοῦ πρῶτα τοῦ εἶχα δηλώσει τὴν ἐλληνική μου καταγωγή. Μὲ πρωτόγνωρη γιὰ Γερμανὸ ἀντίδραση, πὺν συνιστοῦσε παράβαση καθήκοντος, μοῦ δήλωσε: «'Όταν θὰ στρίψω στὴ γωνία καὶ δὲν θὰ φαίνομαι, πάρε ὅσες φωτογραφίες θέλεις».

"Όμως ἡ ὥρα πέραγε καὶ ἔπρεπε νὰ γυρίσουμε στὴ βάση μας. Τὸ συνέδριο σὲ λίγες ὥρες θά ἄρχιζε. Δὲν θάθελα ἐδῶ νὰ σᾶς κοιράσω παραθέτοντας σειρὰ ὀνομάτων καθηγητῶν πανεπιστημίων καὶ περιλήψεις τῶν ὁμιλιῶν τους. Αὐτὸ πὺν θάθελα νὰ δώσω εἶναι ἡ γενικὴ εἰκόνα, πὺν παρουσίασε τὸ συνέδριο. Μιὰ εἰκόνα πὺν, ὅπως προανέφερα στὴν ἀρχή, ἦταν ἀπολύτως θετικὴ παρὰ τὰ κάποια παρατράγουδα, πὺν δυστυχῶς σημειώθηκαν ἐκ μέρους τῶν ἐλλήνων καθηγητῶν καὶ ὄχι τῶν ξένων καὶ πὺν θίγουμε σὲ ιδιαίτερη παρουσίαση.

Ἀποψη τῆς αἴθουσας, ὅπου πραγματοποιήθηκαν οἱ ἐργασίες τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία/Προϊστορία στὸ Ὑλσταντ τῆς Γερμανίας. Στὴν πρώτη γραμμὴ ἀριστερὰ διακρίνονται οἱ ὁργανωτὲς τοῦ Συνεδρίου δρ. Ν. Δημούδης καὶ δρ. Α. Κυριατσούλης.

Ἀξίζει νὰ σημειώσουμε πάντως τὴν φωτεινὴ ἐμφάνιση τοῦ καθηγητοῦ τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, τοῦ κ. Β. Λαμπρινουδάκη, ὁ ὁποῖος μὲ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια μίλησε γιὰ τὸ ὑπαρκτὸ προσώπων τῆς «μυθικῆς» παραδόσεως, τῶν ὁποίων ὑπέδειξε ἀκόμα καὶ τοὺς τάφους, συγκεκριμένα μιλώντας γιὰ τὸν Φορωνέα. Ἀκόμα τοῦ καθηγητοῦ κ. Γκιόργκεμανς, ποὺ μίλησε γιὰ τὴν Ἀτλαντίδα, καθὼς ἐπίσης καὶ τὶς ὁμιλίες τῶν «δικῶν μας», κι ἂς μοῦ ἐπιτραπεῖ ἡ ἔκφραση, ἀφοῦ προέρχονται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τοῦ περιοδικoῦ, τοῦ τοπογράφου τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Στρατοῦ ταξιάρχου κ. Κων. Κουτρονδέλη, ποὺ ἀνεφέρθη στὴ νέα χρονολόγηση τῶν Τρωικῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ φιλόλογου κ. Διαμαντῆ Κούτουλα, ποὺ μὲ τὴ σειρά του μίλησε μὲ ἀφθονες ἀποδείξεις γιὰ τὸν Προκατακλινσμοῖο πολιτισμὸ τοῦ Διός. Δύο ὁμιλίες, ποὺ ξεσήκωσαν θύελλα ἐνθουσιασμοῦ τόσο ἀνάμεσα στὸ ἀκροατήριο, ὅσο καὶ ἀνάμεσα στοὺς ὁμιλητὲς τοῦ συνεδρίου, ποὺ ζητοῦσαν ἐπιμόνως πληροφορίες σχετικὰ μὲ τὶς νέες ἀπόψεις, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἐτίθετο ἐπὶ τὰπῆτος σὲ ἓνα τόσο ὑψηλῆς ποιότητος συνέδριο. Καὶ τὸ γεγονὸς ἀπὸ μόνο του, χωρὶς νὰ μπαίνουνε στὴν ἀναζήτηση τῶν περαιτέρω διαδικασιῶν, στοιχειοθετεῖ τὴν ἐπιτυχία τόσο τῆς παρουσιάσεως τῶν θέσεων τῶν ὁμιλητῶν, ὅσο καὶ αὐτῶν τοῦ «Δαυλοῦ». Θὰ πρέπει νὰ σταθοῦμε ἀκόμα στὸ γεγονὸς ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ παγκοσμίως σὲ διεθνὲς ἐπιστημονικὸ συνέδριο βρίσκονται προσκεκλημένοι συνεργάτες ἐνὸς περιοδικoῦ, οἱ ὁποῖοι μάλιστα ἀντεπεξέρχονται μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο στὶς ἀπαιτήσεις αὐτῆς τῆς προώθησης. Τέ-

α) Νά υπάρχει μεγαλύτερη διάρκεια στο χρόνο του συνεδρίου – οί τρεῖς ἡμέρες ἀποδείχθηκαν λίγες.

β) Τό θέμα τοῦ ἐπόμενου συνεδρίου νά εἶναι πιό περιορισμένο, γιά νά ἀποφευχθοῦν τυχόν ἀπεραντολογίες καί γιά νά μποροῦν νά ἐξαχθοῦν σαφῆ καί συγκεκριμένα πορίσματα.

γ) Ἐπίσης νά κληθοῦν καί εἰδικοί ἐπιστήμονες ἄλλων κλάδων, πέρα τῆς ἀρχαιολογίας καί τῆς φιλολογίας, ὅπως ἀνθρωπολόγοι, φυσικοί, ἀστροφυσικοί κ.λπ., πού θά μποροῦν νά ἀπαντήσουν σέ ἐρωτήματα τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, πού εἶναι ἀδύνατον νά λύσουν, ὡς μὴ εἰδικοί, οἱ φιλόλογοι. (Π.χ. ἐνδιαφέρον θά εἶχε ἡ ἀποψη τῶν ἀνθρωπολόγων γιά τήν «Ἰνδοευρωπαϊκή Θεωρία» ἢ τῶν ἀστρονόμων γιά τόν ἐντοπισμό τῆς Ὠγυγίας στήν Ὀδύσσεια).

δ) Τέλος θά ἔπρεπε νά εἶχαν κληθεῖ σ' αὐτό τὸ συνέδριο καί ἐπιστήμονες, πού ἔχουν ἀσκήσει κριτική στίς κατεστημένες θεωρίες, ὅπως ὁ κ. Renfrew στήν «Ἰνδοευρωπαϊκή Θεωρία» ἢ ὁ κ. Λυριτζής στο πρόβλημα τῆς χρονολόγησης τῶν μεγαλιθικῶν μνημείων.

Πάντως, τὸ σαφές συμπέρασμα ἀπὸ τὸ συνέδριο τοῦ Ὀλοσταντ εἶναι, ὅτι οἱ ξένοι ἐπιστήμονες, στήν εὐρεία πλειοψηφία τους, εἶναι «ἀνοικτά μυαλά» χωρὶς προκαταλήψεις, ἔτοιμοι ν' ἀκούσουν ὅποιαδήποτε νέα θεωρία καί νά προβληματιστοῦν πᾶνω σέ κάθε ἀποψη πού θά διατυπωθεῖ τεκμηριωμένα. Κι αὐτὸ συμβαίνει σέ ἀντίθεση μὲ τήν πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων καθηγητῶν πού ἔλαβαν μέρος στο συνέδριο, οἱ ὅποιοι ἀποδείχθηκαν προκατελημμένοι κατὰ τοῦ «Δαυλοῦ» καί κάποιες φορές ὑπερόπτες καί προκλητικοί. Λαμπρὴ ἐξάφηση ἀπετέλεσε, ὅπως προαναφέραμε, ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας Β. Λαμπρινουδάκης. Πάντως φάνηκε σαφῶς, ὅτι οἱ ξένοι ἐπιστήμονες γιά πρώτη ἴσως φορὰ χάρη στο συνέδριο τοῦ Ὀλοσταντ ἀκουσαν τίς ἀπόψεις περὶ «Ἰνδοευρωπαϊῶν» καί ἀλφαθήτου τοῦ «Δαυλοῦ» καί μάλιστα μὲ ἔντονο ἐνδιαφέρον.

Σημειώνουμε τέλος, ὅτι χάρη στο συνέδριο τοῦ Ὀλοσταντ οἱ ἀπόψεις τοῦ «Δαυλοῦ» καταγράφηκαν στὰ πρακτικά τοῦ ἐπιστημονικοῦ διεθνοῦς αὐτοῦ συμποσίου καί ἀποτελοῦν ἤδη διδασκαλικὸ ὕλικό. Ἄς ἐλπίσουμε, ὅτι κάποτε θά εὐαισθητοποιηθεῖ καί τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος καί θά μμῆθεῖ τὸ ἔργο τοῦ Συλλόγου Μελέτης καί Διάδοσης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καί τῆς Λέσχης Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων τοῦ Μονάχου.

Διαμαντῆς Κούτουλας

λος οἱ ἰδιῶτες διοργανωτὲς μὲ τὴν ἄψογη διοργάνωση, τὸ ἐξαίρετο ἐπιτελεῖο τῶν ὁμιλητῶν πὺν παρουσίασαν, μὲ κορυφαῖα ὀνόματα ὅπως αὐτὰ τῶν Σαῖφερ, Πάτσερ, Γκιόργκεμανς, Πάτσεκ, Γκράφ, Μάγιερ καὶ ἄλλων, ἀπέδειξαν γιά ἄλλη μία φορὰ τὴν ἀνικανότητα τῶν Ρωμαϊκῶν κρατικῶν φορέων καὶ ταυτόχρονα τὴν ἀνεπάρκειά τους, ὅσον ἀφορᾷ τὴ συμβολή τους στήν ὑπόθεση πὺν λέγεται Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, Ἑλληνικὴ Ἱστορία καὶ Γλῶσσα. Κι αὐτοὶ οἱ «ἐρασιτέχνες» μὲ τὸν τομέα πὺν διάλεξαν νὰ ἀσχοληθοῦν, ἀφοῦ ὅλοι μὲ ἄλλες, θετικὲς ἐπιστῆμες καταγίνονται, ἔδωσαν ἓνα μήνυμα, ἓνα μετερίζι, γιά νὰ κρατηθοῦν οἱ γενεὲς πὺν θὰ ἐπακολουθήσουν, ἄλλα καὶ οἱ σύγχρονοι. Ὅτι κατόρθωσε νὰ εἶναι σήμερα σεβαστὸ ὡς ἑλληνικὸς πολιτισμὸς καὶ ἑλληνικότητα δὲν τὸ ὀφείλει σὲ κανέναν κρατικὸ κι ἄλλο ἐξουσιαστικὸ μηχανισμό, παρὰ μόνο στο πάθος ἀφθαρτων, αἰώνων ἑλληνικῶν ψυχῶν, πὺν διαχρονικὰ ἐμφανίζονται, γιά νὰ στηρίζουν μέσα ἀπ' τὴν κριτικὴ καὶ τὴν ἔρευνα ταυτόχρονα αὐτὸ πὺν οἱ πρόγονοὶ τους τοὺς κληροδότησαν: Τὴν ἑλληνικὴ τους ταυτότητα, ἄχρονη, ἀντιεξουσιαστικὴ, ἐλεύθερη καὶ πᾶνω ἀπ' ὅλα ἀληθινὴ. Εὐγε λοιπὸν στοὺς διοργανωτὲς καὶ εἰλικρινῇ συγχαρητήρια. Εἶθε ἡ προσπάθειά τους νὰ τελεσφορήσῃ μὲ μιὰ ἀνάλογη συνέχεια στὸν δύσκολο δρόμο πὺν διάλεξαν νὰ βαδίσουν.

Εὐάγγελος Μπεξῆς

ΤΑ ΠΛΗΡΗ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ ΤΩΝ 3 ΣΥΝΕΔΡΩΝ-ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΟΥ «Δ»

Κ. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ:

Νέα χρονολόγηση του Τρωϊκού
πολέμου με βάση τα τοπογραφικά
και άστρονομικά δεδομένα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κυρίες και κύριοι,

Ευχαριστώ πολύ την οργανωτική επιτροπή του παρόντος σεμιναρίου για την μοναδική ευκαιρία που μου δίνει να εκφράσω τις απόψεις μου επί του θέματος και παρακαλώ να δείξετε όλη σας την επιείκεια και κατανόηση, γιατί ο περιορισμένος χρόνος με αναγκάζει να σας διαβάσω το θέμα μου προς άποφυγην έκτροπης εκ τούτου. Βρίσκομαι απέναντί σας και επί του θέματος, χωρίς να είμαι καθηγητής ή διδάκτωρ μιάς των συναφών επιστημών, στις οποίες έσείς διαπρέπετε διεθνώς. Είμαι ταξίαρχος σε άποστρατεία της Γεωγραφικής Ύπηρεσίας του Έλληνικού Στρατού με την ειδικότητα του τοπογράφου, την οποία υπηρετήσα επί τριάντα χρόνια. Με το δικαίωμα της ειδικότητάς μου και με την άδεια της οργανωτικής επιτροπής του σεμιναρίου ίσταμαι απέναντί σας, για να υπολογίσουμε μαζί, τότε έγινε ο περίφημος σ' όλο τον κόσμο Τρωικός πόλεμος. Διότι:

α. Ο πατέρας της κοσμολογίας Εμ. Velicofsky στο βιβλίο του «Το χάος της ιστορίας» από το 1952 άμφισβητεί την αρχαία ιστορία της ανθρωπότητας και διατυπώνει την άποψη, ότι «ή Έλληνική ιστορία της Μυκηναϊκής περιόδου είναι (χρονολογικά) μετατοπισμένη». Και στο βιβλίο του «Οί Άνθρωποι της Θάλασσας» καταλήγει: «ή χρονολόγηση της ιστορίας της Αιγύπτου στηρίχτηκε στις πλάνες του Σωθικού σχήματος, στον άγνωστο Μενοφρί και στην μερδωμένη μάζα του καταλόγου του Μανέθωνα, επί των οποίων βασίστηκε ή χρονολόγηση της ιστορίας του κόσμου».

β. Ο D.L. Page στο έργο του «Η Ήλιος και ή Ιστορία» από το 1963 έγραψε, ότι: «οί παραδοσιακές χρο-

Πώς είδε τὸ συνέδριο ἓνας ἀκροατὴς

Νόϊς Γερμανίας, 19/12/94

Ἀγαπητέ κ. Λάμπρου,

Εἶμαι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ», καὶ ἀπὸ καιρὸ ἤθελα νὰ σὰς γράψω καὶ νὰ σὰς συγχαρῶ, ἐσὰς προσωπικῶς ἀλλὰ καὶ τοὺς συνεργάτες σας, γιὰ τὴν μεγάλη προσπάθεια ποὺ καταβάλλετε, ὥστε νὰ θγοῦν ἐπὶ τέλους στὸ φῶς οἱ ἀλήθειες, ποὺ ἐπιμελῶς οἱ καρεκλοκένταυροι τῆς ἐξουσίας μὰς ἀποκρύπτουν. Ἀφορμὴ γι' αὐτὸ τὸ γράμμα μου ἔδωσε τὸ Διεθνὲς Συνέδριο τοῦ Olstadi στὴν περιοχὴ Oberbayern, ἔξω ἀπὸ τὸ Μόναχο.

Τὸ ἀντικείμενο συζητήσεως τοῦ συνεδρίου τὸ ξέρετε πάρα πολὺ καλά. Χωρὶς νὰ ἔχω τίς γνώσεις ἐνὸς φιλόλογου ἢ ἐνὸς ἀρχαιολόγου, πήγα στὸ συνέδριο μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἀποκομίσω κάποιες γνώσεις γύρω ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν προγόνων μου. Πέρα ἀπὸ τὸ φιλολογικὸ μέρος τοῦ συνεδρίου ἐκεῖνο ποὺ κατάλαβα μὲ μεγάλη μου λύπη ἦταν τὸ φαινόμενο τῆς ξενομανίας, τῆς ὑποτέλειας, τοῦ ραγιαδισμού καὶ τοῦ «γλειψίματος», ποὺ παρουσιάζουν «προσωπικότητες» (ὑπάρχουν, πιστεύω, καὶ ἐξαιρέσεις) τῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων τῆς δύσμοιρης χώρας μὰς. Ὅταν ἡ ὑποτιθέμενη ἐξουσία τοῦ κράτους μὰς ἀφήνει τὴν μόρφωση τῶν παιδιῶν μὰς σὲ καθηγητὲς τοῦ τύπου τοῦ κ. Μαρωνίτη, τοῦ κ. Κακρυδῆ ἢ τοῦ κ. Ἰακωβίδου, τότε θὰ πρέπει νὰ νοιώθουμε τονιάχιστον «εὐτυχεῖς», ποὺ τὸ κομμάτι αὐτὸ τῆς Μεσογείου ἔχει διατηρήσει ἀκόμα τὸ ὄνομα «Ἑλλάς». Εἶναι καὶ αὐτὸ μία «τρομερὴ» ἐπιτυχία. Πιστεύω, ὅτι οἱ παραπάνω προσέφεραν μία σπουδαία ὑψη-

νολογήσεις είναι καθαρά θεωρητικές εικασίες κι εκείνη του Έρατοσθένη (1193-1183 π.Χ.) είναι μία εικασία βασισμένη σε χαλαρές υποθέσεις».

γ. Ο C.W. Ceram στο βιβλίο του «Θεοί, Τάφοι και Σοφοί» από το 1949 διερωτάται: «Μήπως δέν είναι σωστή η πρωτοελληνική μας χρονολόγηση; Μήπως γίνεται πάλι πρόβλημα ό "Όμηρος;»

Αυτά και διάφορα άλλα με ανάγκασαν νά μελετήσω τώ πρόβλημα, βασίζόμενος αποκλειστικά στά τεχνικά στοιχεία του Όμηρου, άφού ή τοπογραφία της Τροίας αναλύεται σε 550 στίχους της 'Ιλιάδας και ή άστρονομία της έποχής εκείνης άποδίδεται με 42 στίχους της 'Ιλιάδας και της 'Οδύσσειας. Οί άπόψεις μου και τά συμπεράσματά μου τίθενται ύπό την κρίση σας στη συνέχεια.

2. ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Α. Γενικότητες

Η σημερινή τοπογραφική μορφολογία της χώρας της Τρωάδος δίδεται διά του σχήματος 1. Σ' αυτό διακρίνονται: Τώ στενό του Έλλησπόντου και τώ Αιγαίον Πέλαγος. Τώ άκρωτήριο Κουμ. Τώ Ίλιον, πού ανακάλυψε ό Σλήμαν. Τώ χωριό Πινάρμπασι στό τέλος του κάμπου, ό όποίος δημιουργήθηκε από τίς προσχώσεις του ποταμού Μεντερές. Βρίσκεται σε ένα ύψόμετρο 28 μέτρων από την στάθμη της θάλασσας στό άκρωτήριο Κούμ, και τά χωρίζει μιά άπόσταση 14.750 μέτρων κατά την εύθειαν ΑΒ του σχήματος 1. Η εξέλιξη της γεωμορφολογικής μεταβολής του κάμπου διαμορφώνεται από τά στοιχεία, πού παρέχουν οί διάφοροι άρχαιοί συγγραφείς, όπως ό Στράβων, ό Ήρόδοτος, ό Έρατοσθένης κι ό Όμηρος.

Β. Χρονολογικός ύπολογισμός διά των επέκτασεων των προσχώσεων

(1) Ό Στράβων (Γεωγραφικά, βιβλ. 13, παρ. 32) διαπιστώνει περί τώ έτος της γεννήσεως του Χριστού (άφού έζησε από τώ έτος 66 π.Χ. μέχρι τώ 24 μ.Χ.), ότι: «Τώ σημερινό Ίλιον (του Χισσαρλίκ) άπέχει (άπό την άκτη) του λιμένος των Άχαιών 12 στάδια (ή 2.200 μέτρα)», όπως δείχνει τώ σχήμα 2. Σήμερα ή άκτη του άκρωτηρίου Κούμ από τώ Ίλιον (του Χισσαρλίκ) άπέχει 6.750 μέτρα, όποτε στην άκτη του Στράβωνος του έτους 1 μετά Χριστόν προστετέη μία νέα στεριά μήκους

$$6.750\mu. - 2.200\mu. = 4.550\mu.$$

Η μεταβολή αυτή συνετελέσθη σε διάστημα 1993 χρόνων. Όποτε κάθε χρόνο ή άκτη του Στράβωνος προχωρούσε προς βορράν κατά μέσον όρο

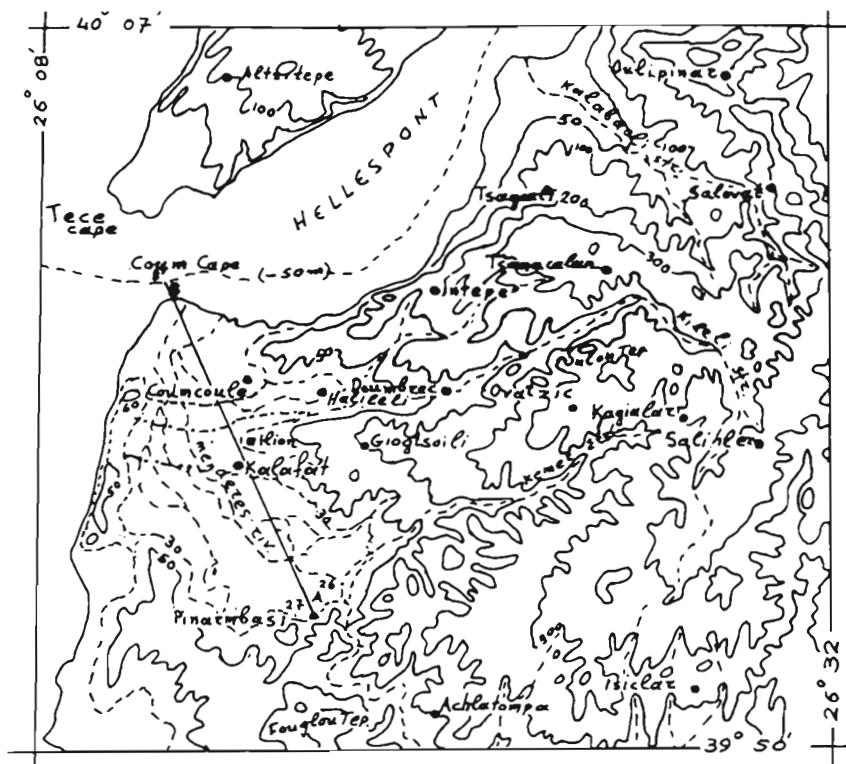
$$4.550\mu. : 1993\text{ χρόνια} = 2.30\mu.$$

(2) Ό Ήρόδοτος («Ευτέρπη», παρ. 10) σημειώνει: «Η έκταση πού περιλαμβάνεται μεταξύ των όρέων της Αραβίας και της Λιβύης και είναι βορείως της Μέμφιδος (στην Αίγυπτο) κάποτε ήταν θάλασσιος κόλπος, όπως άκριδώς και περί τώ Ίλιον». Από την έποχή του Ήροδότου μέχρι της έποχής του Στράβωνος είχαν παρέλθει 451 χρόνια, όποτε ή άκτη της θάλασσας βρισκόταν:

ρεσία στους έργοδότες τους, και σίγουρα ή ανταμοιβή τους θά είναι πλουσιοπάροχη. Ειδικά τόν κ. Μαρωνίτη τόν βλέπω μέχρι «άνώτατο άρμοστή» σε κάποιον «Ίνδοευρωπαϊκό κράτος». Αυτόν του κυρίου μάλιστα θά πρέπει και έμεις νά του δώσουμε τά συγχαρητήριά μας, διότι πήρε την πρωτοβουλία νά ζητήσει συγγνώμη έκ μέρους του ελληνικού λαού (κατ' επέκτασιν) από τους υπόλοιπους ξένους συναδέλφους τον, καθηγητάς Πανεπιστημίων, για τώ «θράσος» ενός νεαρού άρχαιολόγου, πού δέν κατέχει πανεπιστημιακή (!) έδρα, ό όποίος είπε ότι οί Έλληνες δέν πήραν τώ άλφάβητο από τους Φοίνικες.

Θά ήθελα νά προτείνω στον άρχαιολόγο κ. Ε. Μπεξή (περί αυτού ό λόγος), νά στείλει ένα εύχαριστήριο τηλεγράφημα στους προαναφερθέντες κυρίους τρεις «υπαλλήλους», με συγχωρείτε, καθηγητάς Πανεπιστημίων και νά τους εύχαριστήσει, πού δέν τόν κάψανε ζωντανό ή, στην καλύτερη περίπτωση, πού δέν τόν ρίξανε στά λιοντάρια! Γιατί κάτι τέτοιον θά του άξιζε μ' αυτά τά τρομερά και φοβερά πράγματα, πού τόλμησε νά πει αυτός ό νεαρός άρχαιολόγος μπροστά στά έκθαμβά δλέμματα των «τεράτων» της καθοδηγούμενης κοινωνίας των άγραμμάτων. Και πολύ καλά έκανε ή μεταφράστρια κυρία Νικολάου, πού σταμάτησε, χωρίς νά προειδοποιήσει τόν «άγενή» άρχαιολόγο, την μετάφραση από τά Έλληνικά στά Γερμανικά. Γιατί αυτή ή σεβαστή κυρία κατάλαβε, ότι δέν πρέπει τά εύαίσθητα αυτιά των ξένων καθηγητών νά ακούσουν τά «τρομερά» λόγια, πού δγήκαν από τώ στόμα του κ. Μπεξή.

"Ο,τι και άν κάνουν όμως οί «κύριοι» αυτοί, όποιες προσπάθειες διαστρεβλώσεως της

Σχήμα 1: Κλίμαξ 1:250.000. Ο σημερινός χάρτης της Τρωάδος.

Ιστορίας επιχειρούν, όσο και αν προσπαθούν να μάς υπνωτίζουν, όσο και αν προσπαθούν να υποβαθμίσουν φωνές σαν του κυρίου Μπεξή με άγενή τρόπο ή της κυρίας Barbara Patzek και άλλων με ευγενή τρόπο, όσο και αν δείχνουν ότι δεν έκτροχιάστηκαν από την όμιλία του κ. Κουτρουβέλη, όσο και αν δεν τολμούν να πουν ότι εσείσθησαν συθέμελα από την όμιλία του κ. Κούτουλα, πρέπει σίγουρα να κατάλαβαν, ότι ή μπογιά τους δεν περνάει πιά. Πρέπει να συνειδητοποιήσαν, ότι οι καρέκλες που κάθονται τρίζουν επικίνδυνα κάτω από το βάρος της αλήθειας. Πρέπει να ένωσαν ένα ρίγος να τους διαπερνά, όταν άκουσαν τα παρατεταμένα χειροκροτήματα στις όμιλίες των παραπάνω ομιλητών. Πιστεύω από τα δάθη της καρδιάς μου, ότι το μήνυμα περνάει, αργά και σταθερά. Τέτοιες φωνές πρέπει να ακούγονται και να επιδραβούνται, γιατί ανάβουν το πράσινο φως για καινούργιες ιστορικές έρευνες.

Κύριε Λάμπρον, νιώθω ότι είναι μεγάλη τιμή για μένα, που γνώρισα προσωπικώς αυτούς τους «τρελλούς» στο συνέδριο Ohlstadt. Επίσης θα μου είναι ιδιαίτερη τιμή να γνωρίσω και εσάς προσωπικώς και να σας συγχαρώ από κοντά για την προσπάθεια που κάνετε, ώστε να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε Έλληνικά.

Μετά τιμής
Λυκούργος Γιαννικάκης
Έμπορος τροφίμων και ποτών
Alemannen str. 31, 414 62 Νόις - Γερμανία

451 χρ. x 2.30 μ./έτησίως = 1.037 μ.

πίο πίσω από την ακτή του Στράβωνος, όπως δείχνει το σχήμα 3.

(3) Ο Έρατοσθένης σύμφωνα με τις παραδοσιακές χρονολογήσεις τοποθετεί την έναρξη του Τρωικού πολέμου στο έτος 1193 πρὸ Χριστού. Τότε η ακτή της θάλασσας έπρεπε νά βρισκόταν πιο πίσω από την ακτήν του Στράβωνος κατά

1194 χρ. x 2,30μ./έτησίως = 2.750μ.

ή 550 μέτρα νοτιώτερα της θέσεως του Ίλίου του Χισσαρλίκ, όπως δείχνει το σχήμα 4. Και γεννᾶται τὸ ερώτημα, πού και πῶς πολεμοῦσαν οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τρωικοῦ πολέμου;

(4) Ο Όμηρος στὴν *Ίλιάδα* Φ 124-125 ἀναφέρει: «Ἀλλὰ ὁ ὄρμητικὸς Σκάμανδρος ποταμὸς θὰ σὲ πᾶει μέσα στὸν εὐρὺ κόλπο τῆς θάλασσας». Αὐτὸς ὁ Σκάμανδρος ἐνώνεται μὲ τὴν ροὴν τοῦ Σιμόεντος (*Ίλιάδα* Ε774). Δὲν ἐννοεῖ ὅμως τὸν ποταμὸ Μεντερές, γιατί αὐτὸς ἀντιστοιχεῖ στὸν Όμηρικὸ ποταμὸ Σατινιόεντα, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὸ ὄρος Ἰδὴ καὶ ρεεῖ πλησίον τῆς ὑψηλῆς Πηδάσου (*Ίλιάδα* Φ 87). Ἐκτὸς αὐτῶν κατὰ τὴν Όμηρικὴν περιγραφὴν ὁ Σκάμανδρος εἶναι «ὄρμητικὸς», «βαθὺς», «μὲ σκιερές, βραχώδεις καὶ ἀπόκρημνες ὄχθεις» καὶ «διαθέτει ἓνα πέρασμα γιὰ κάρρα καὶ πεζοὺς». Αὐτὰ ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ Σκάμανδρος τοῦ Όμηρου δὲν ἔχει καμμίαν σχέση μὲ τὸν Μεντερές. Πού βρισκόταν ἡ ακτή τῆς θάλασσας τοῦ «εὐρέος» Όμηρικοῦ κόλπου τὴν ἐποχὴ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου; Αὐτὸ θὰ τὸ βροῦμε μὲ ἀρκετὴν ἀκρίβεια διὰ τοῦ ὀγκομετρικοῦ προσδιορισμοῦ τῶν γενομένων προσχώσεων. Πάντως ὡς-δήποτε ἦταν πιὸ πίσω ἐκείνης τοῦ 1193 π.Χ., πού βρήκαμε προηγουμένως.

Γ. Όγκομετρικὸς χρονολογικὸς προσδιορισμὸς

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς θεωρίας, ἡ ἀνάλυση τῶν δημιουργουμένων γεωμετρικῶν σχημάτων καὶ οἱ μαθηματικὲς σχέσεις τῆς μεθόδου ἔχουν ἀρκετὸ περιεχόμενο καὶ ἀφοροῦν ἄλλο ἀκροατήριο. Βασίζονται σὲ παραγόντες, οἱ ὁποῖοι εἶναι δυνατόν νά μετρηθοῦν ἐπὶ ἐνὸς τοπογραφικοῦ χάρτου μεγάλῃς κλίμακος καὶ εἶναι:

(1) Τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος τῶν δημιουργηθεῖσων προσχώσεων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑπολογίζεται τὸ ἐμβαδόν τους.

(2) Τὸ ὑπὲρ τὴν στάθμην τῆς θάλασσας μέσον ὕψος τῶν προσχώσεων, τὸ ὁποῖον μετρεῖται ἢ ὑπολογίζεται ἀπὸ ἀντίστοιχον κατατομὴν τῆς μορφολογίας τοῦ ἐδάφους, ὅπως δείχνει τὸ σχήμα 5.

(3) Τὸ ὑπὸ τὴν στάθμην τῆς θάλασσας μέσον βάθος τῶν προσχώσεων, τὸ ὁποῖον προκύπτει ὅπως καὶ τὸ μέσον ὕψος.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραγόντων μποροῦν ἀπλᾶ καὶ γρήγορα νά ὑπολογιστοῦν οἱ ἀντίστοιχοι ὄγκοι τῶν δημιουργηθεῖσων προσχώσεων στὶς ἐκβολές τῶν ποταμῶν. Ὁ χρονολογικὸς προσδιορισμὸς ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἓνα συγκεκριμένο στοιχεῖο τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, πού γιὰ τὴν περίπτωσή μας εἶναι ἡ χρονολογία καὶ ἡ θέση τῆς ακτῆς τῆς θάλασσας, τίς ὁποῖες μᾶς δίνει ὁ Στράβων.

Ἀπὸ τὸ ἐτος 1 μετὰ Χριστὸν μέχρι σήμερα ἡ ακτή τοῦ Στράβωνος ἐπεξετάθη τόσο κατὰ μήκος καὶ ἐμβαδόν, ὅσον καὶ καθ' ὕψος καὶ βάθος, ὅπως δείχνει τὸ σχήμα 5 σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ σχήμα 1. Ὁ ὄγκος τῶν δημιουργηθεῖσων προσχώσεων (ΑΕΒ'ΒΑ) μετὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀντιστοιχῶν ὑπολογισμῶν ἀνέρχεται σὲ 1.800×10^6 κυβικὰ μέτρα φερτὰ στερεὰ ὕλικά, ὅπως δείχνει τὸ σχήμα 6, ὁπότε ἡ κατ' ἐτος παραγωγή τῶν προσχώσεων ἦτο:

$1.800 \times 10^6 \text{ κ.μ.} : 1993 \text{ χρ.} = 903.000 \text{ κ.μ.}$

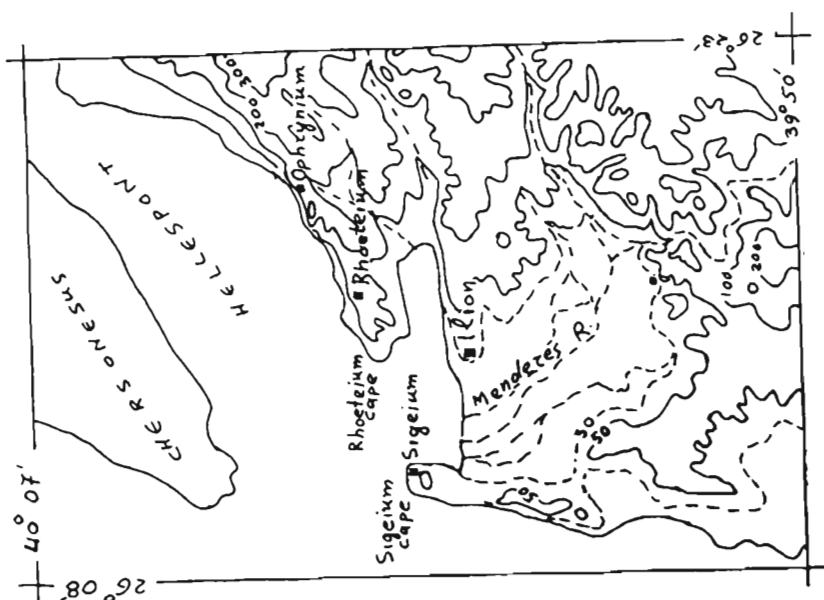
Ὁ συνολικὸς ὄγκος τῶν προσχώσεων τοῦ κάμπου ἀπὸ τὸ χωριὸ Πινάρμπασι μέχρι τὸ ἀκρωτήριον Κούμ, ἐμφαινόμενον στὸ σχήμα 6, μετὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀντιστοιχῶν ὑπολογισμῶν εἶναι 4.600×10 κυβ. μέτρα. Ὄταν ἀφαιρεθοῦν τὰ 1.800×10^6 κ.μ., τὰ ὁποῖα παρήχθησαν ἀπὸ τὸ ἐτος 1 μ.Χ. καὶ μετὰ, ἀπομένουν 2.800×10^6 κ.μ. Αὐτὰ τὰ διαιροῦμε διὰ τῆς ἐτησίως παραγωγῆς τῶν φερτῶν στερεῶν ὑλικῶν καὶ ἔχομεν:

$2.800 \times 10^6 \text{ κ.μ.} : 903.000 \text{ κ.μ./έτησίως} = 3.100 \text{ χρόνια.}$

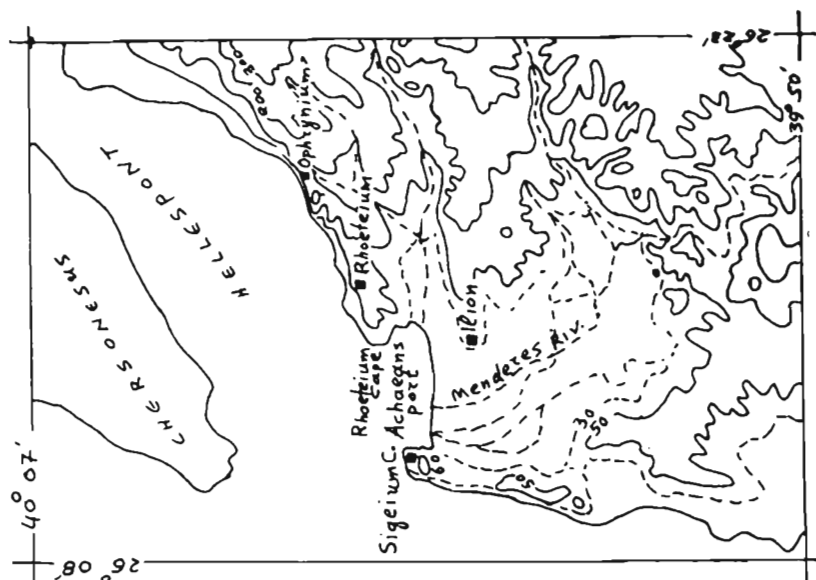
Ἡ έναρξη τῆς δημιουργίας τοῦ σημερινοῦ κάμπου τοῦ ποταμοῦ Μεντερές ἢ τοῦ «εὐρέος κόλπου τῆς θάλασσας» τοῦ Όμηρου χρονολογικὰ ἐντοπίζεται περὶ τὸ ἐτος 3.100 πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ἀντίστοιχη τοπογραφικὴ μορφολογία τοῦ χώρου, ὅπως ἦταν τότε, ἀποδίδεται διὰ τοῦ σχήματος 7. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ περιφημὸς Τρωικὸς πόλεμος ἐγίνε περὶ τὸ ἐτος 3.100 πρὸ Χριστοῦ, ὅταν ἡ θάλασσα τοῦ Ἑλληνιστοῦ ἐφθανε στὸ σημερινὸ χωριὸ Πινάρμπασι, ἐπαληθεύοντας τὴν ὑπάρξη τοῦ «εὐρέος κόλπου τῆς θαλάσσης» τοῦ Όμηρου, περὶ τοῦ ὁποῖου κάνει λόγο καὶ ὁ Ἡρόδοτος καὶ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν Όμηρο (*Ίλιάδα* Κ428-431), πού τοποθετεῖ τοὺς Φρύγες καὶ τοὺς Μαίονες, συμμάχους τῶν Τρώων, πρὸς τὴν Θύμβρη καὶ τὸν Θύμβριον ποταμὸν, ὅπως δείχνει τὸ σχήμα 8. Τὸ δεδομένο αὐτὸ ἀποδεικνύει ἐπίσης, ὅτι ὁ ποταμὸς Σατινιόεις (σημερινὸς Μεντερές) καὶ ὁ ποταμὸς Θύμβριος (σημερινὸς Κεμέρ) ἔχουνοντὸν στήν ἴδια θάλασσα, τὸν «εὐρὺ κόλπο» τοῦ Όμηρου.

(1) Διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς παρεχομένης ποσότητος νεροῦ τοῦ ποταμοῦ Μεντερές καὶ τῆς ἀνά κυδὸν μέτρον καταγομένου νεροῦ περιεχομένης ποσότητος φερτῶν στερεῶν ὑλικῶν σὲ κυβικὰ μέτρα.

(2) Όμοίως διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς καθ' ὕψος μεταβολῆς τῶν προσχώσεων σὲ σχέση μὲ ἓναν γνωστὸ σταθερὸ σημεῖον, ὅπως ἐκεῖνο τοῦ Στράβωνος, σχήμα 5 καὶ 6.

Σχήμα 3: Κλίμαξ 1: 250.000.
Χάρτης της Τρωάδος, όπως ήταν κατά την
έποχή του Ήροdotου (450 π.Χ.)

Σχήμα 2: Κλίμαξ 1: 250.000.
Χάρτης της Τρωάδος, όπως ήταν κατά την εποχή
του Στράβωνος (105 αι. μ.Χ.)

(3) Διὰ τῶν ἀστρονομικῶν στοιχείων, τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, διὰ τῶν ὁποίων μποροῦν νὰ γίνουν ἀνάλογοι χρονολογικοὶ ὑπολογισμοί, ὅπως ἀναλύεται στὴ συνέχεια.

3. ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

A. Γενικότητες

Ὁ D.R. Dicks στὸ βιβλίο του «*Ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ ἀστρονομία*» γράφει: «Δὲν ξέρονμε τίποτα γιὰ τὴν κατάστασιν τῆς ἀστρονομικῆς γνώσης στοὺς μινωικοὺς καὶ μυκηναίκοὺς χρόνους, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι, ἐφ' ὅσον ὀνόματα διαφόρων μηνῶν ὑπάρχουν στὶς πινακίδες τῆς (Ἑλληνικῆς) Γραμμικῆς Γραφῆς Β, φαίνεται πιθανόν ὅτι κάποια γνώση σεληνιακῶν (καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα ἐπίσης καὶ ἡλιακῶν) κύκλων ἐφαρμόζονταν στὴ μέτροση τοῦ χρόνου». Οἱ ἐκφράσεις «πιθανόν» καὶ «κατὰ τὰ φαινόμενα» ἀφήνουν περιθώρια-ἀμφιβολιών καὶ ἀμφισβητήσεων. Παραγνώριζονται ἡ ἀγνοοῦνται τὰ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα τοῦ Ὁμήρου καὶ τὰ λεγόμενα τῆς Ἑλληνικῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Β, ἡ ὁποία χρονοεντοπίζεται πρὶν ἀπὸ τὴν διεξαγωγή τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.

Ὁ Στράβων καὶ οἱ προηγούμενοι τούτου ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ Ἱπταρχος, ἀποκαλοῦν τὸν Ὁμήρον «ἀρχηγέτην τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας», καὶ ἀπὸ τίς σχετικὲς ἐρευνές μου καὶ μελέτες εἶμαι σὲ θέσιν νὰ τὸ δεβαιώσω. Δὲν ἦταν ὁμοῦ ἀστρονόμος. Ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς 42 στίχους ποὺ ἀναφέρει στὴν *Ἰλιάδα* καὶ στὴν *Ὀδύσσεια* προκύπτουν συνταρακτικὰ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα, μερικὰ τῶν ὁποίων ἐκτὸς τῶν εἰδικευμένων ἀστρονόμων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐγνώριζε καὶ ὁ λαός, ὅπως συμβαίνει καὶ σήμερα. Ὁ ποιητὴς ἀπλά τὰ διέσωσε μέχρι τῆς ἐποχῆς μας, ὅπως θ' ἀποδειχθῇ στὴ συνέχεια.

B. Σημερινὰ ἀστρονομικὰ δεδομένα

Ἡ σημερινὴ ἐπιστὴμὴ τῆς ἀστρονομίας γιὰ τὸν ὑπολογισμὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων τῶν οὐρανίων σωμάτων (ὅπως τίς κινήσεις, τίς συντεταγμένες θέσεως κ.λπ.) βασίζεται στοὺς κύκλους τοῦ οὐρανοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τῆς ἐκλειπτικῆς· στὰ σημεῖα τομῆς τούτων, τὰ ὁποῖα ὀρίζουν τὸν ἄξονα τῶν ἰσημερινῶν· στὸν ἄξονα τῶν τροπῶν (ἡ ἡλιοστασίων), ὁ ὁποῖος τέμνεται καθέτως μὲ τὸν ἄξονα τῶν ἰσημερινῶν, καὶ τὰ ἄκρα τοὺς ὀρίζουν τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους· καὶ στὸν ἄξονα τῶν ἀψιδῶν (ἀφελίου καὶ περιηλίου), διὰ τοῦ ὁποίου ὀρίζεται τὸ χρονικὸν διάστημα μιᾶς ἐκάστης ἐποχῆς σὲ ἡμέρες καὶ ὥρες, ὅπως δείχνει τὸ σχῆμα 9.

Ἡ ἀρχὴ τῆς μετρήσεως τοῦ ἀστρονομικοῦ ἔτους εἶναι ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κέντρον τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν φαινομενικὴν πορείαν του ἐκ τοῦ νοτίου πρὸς τὸ βόρειον ἡμφοσφαίριον τοῦ οὐρανοῦ συμπίπτει μὲ τὸ ἐαρινὸν σημεῖον (γ) τοῦ ἄξονος τῶν ἰσημερινῶν. Τότε ἀρχίζει ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνοιξῆς, κατὰ τὴν 21η Μαρτίου ἐκάστου ἔτους, ὅποτε τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἀρχίζει νὰ μεγαλυνῇ. Τὸ μέγαλμα τοῦ διαστήματος τῆς ἡμέρας, ὅπως εἶναι γνωστόν, συνεχίζεται μέχρι τῆς θερινῆς τροπῆς τοῦ ἡλίου, ποὺ λαμβάνει χώραν τὴν 22αν Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους. Ὁ ἄξονας τῶν ἰσημερινῶν ὀρίζει ἐπίσης τὸ σημεῖον τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας τῆς 23 Σεπτεμβρίου καὶ ὁ ἄξονας τῶν τροπῶν τὸ σημεῖον τῆς χειμερινῆς τροπῆς τῆς 22ας Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

Ἀπὸ τὸ σημεῖον τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας (γ) σήμερα οἱ ἀστρονόμοι μετροῦν τὴν ὀρθὴν ἀναφορὰν (α) ὅλων τῶν ἀστρῶν τοῦ οὐρανοῦ, ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ στὸ γεωγραφικὸ μῆκος τῆς γῆς, σὲ ὥρες (ω), πρῶτα λεπτὰ (λ) καὶ δευτερόλεπτα (δ) ἐπὶ τοῦ κύκλου τοῦ οὐρανοῦ ἰσημερινοῦ. Ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἰσημερινοῦ καὶ πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς νότον μετρεῖται ἡ δευτέρη οὐρανογραφικὴ συντεταγμένη, ἡ ἀπόκλιση (δ), ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ γεωγραφικὸ πλάτος τῆς γῆς, σὲ μοῖρες (°), πρῶτα λεπτὰ (') καὶ δευτερόλεπτα (").

Κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας ὁ ἥλιος ἔχει ὀρθὴν ἀναφορὰν (α) = 0 ὥρες, 0 πρῶτα λεπτὰ, 0 δευτερόλεπτα χρόνου. Γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἥλιος στὸ ἴδιο σημεῖο, χρειάζεται 365,2422 ἡμερονύκτια ἢ 23 ὥρες (ω), 56 λεπτὰ (λ) καὶ 04 δευτερόλεπτα (δ). Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι καθ' ἕναστον ἡμερονύκτιον ὁ ἥλιος καὶ ἡ γῆ διανύουν ἐπὶ τῆς τροχιάς τους κατὰ μέσον ὁδὸν διάστημα:

$$23\omega 56\lambda 04\delta = 86.164 \delta : 365,2422 \text{ ἡμ.} = 236 \delta.$$

Σήμερα τὰ ἐπόμενα ἀστρα ἔχουν τίς ἀκόλουθες οὐρανογραφικὰς συντεταγμένες, ὅπως προσδιορίζονται ἀπὸ τίς ἐτήσιες ἀστρονομικὰς ἐφημερίδες:

$$(1) \text{ Πλειάδες: } \alpha = 3\omega 47\lambda 11\delta (\Delta\alpha + 3,3\delta), \delta = +24^{\circ}03'44'' (\Delta\delta + 10'', 3).$$

$$(2) \text{ Ὑάδες (γ): } \alpha = 4\omega 19\lambda 29\delta (\Delta\alpha + 3,1\delta), \delta = +15^{\circ}36'57'' (\Delta\delta + 8'', 0).$$

$$(3) \text{ Ὠρίων (α): } \alpha = 5\omega 54\lambda 53\delta (\Delta\alpha + 3,0\delta), \delta = +7^{\circ}24'23'' (\Delta\delta = 0'', 43).$$

Ἐάν μετατρέψουμε τὴν ὀρθὴν ἀναφορὰν τοῦ ἀστρου (γ) τῶν Ὑάδων σὲ δευτερόλεπτα χρόνου καὶ τὴν διαιρέσουμε διὰ τῶν 236δ τῆς ἡμερησίας διαδρομῆς τοῦ ἡλίου, θὰ ἔχωμεν:

$$15.569 \delta \text{ χρ.} : 236 \delta \text{ χρ.} = 66 \text{ ἡμερονύκτια.}$$

Δηλαδὴ 66 ἡμερονύκτια μετὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν τῆς 21ης Μαρτίου ἢ τὴν 16ην Μαΐου ὁ ἥλιος θὰ συμπίπτει μὲ τὸ ἀστρὸ (γ) τῶν Ὑάδων καὶ ὁ ἀστερισμὸς θὰ εἶναι ὁρατὸς πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, διότι ἀργότερα τὰ ἀστρα ἐξαφανίζονται λόγω τῆς ἰσχυρῆς φωτεινότητος τούτου.

Τὸ σύστημα τῶν οὐρανίων ἁξόνων (ἰσημερινῶν καὶ τροπῶν) δὲν εἶναι σταθερὸν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ

μετακινείται. Έτσι ο ήλιος κάθε χρόνο φθάνει στο σημείο (γ) της εαρινής ισημερίας νωρίτερα. Αυτό παρατηρήθηκε από τον αστρονόμο Ίππαρχο περί το έτος 130 πρὸ Χριστού και ονομάστηκε «μετάπτωσης» ή «προσηγοίαι των ισημεριών». Το μέτρον ταύτης είναι:

50', 26 μοίρας ανά έτος επί της έκλειπτικής ή 3,07 δευτερόλεπτα ώρας επί του οὐρανόιου ισημερινού. Αποτέλεσμα του φαινομένου τούτου είναι η μετακίνηση των οὐρανίων ἀξόνων ἐντὸς του χώρου των ζωδιακῶν ἀστερισμῶν μετὰ την πάροδο των ἐτῶν. Σήμερα το σημείον (γ) της εαρινῆς ισημερίας βρίσκεται ἐναντι περίπου του ἄστρου (30) του ζωδιακοῦ ἀστερισμοῦ τῶν Ἰχθύων και μετατοπίζεται πρὸς τὸν ἀστερισμὸν του Κριοῦ. Στὰ παλιότερα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν Ίππαρχο το σημείο (γ) δρισκόταν πὸ πίσω του Κριοῦ, στὸν ζωδιακὸ ἀστερισμὸ του Ταύρου, στὸν ὁποῖον ἐκτός των ἄλλων ἀστρῶν ἀνήκουν οἱ Πλειάδες και οἱ Ὑάδες του Ὀμήρου, ὅπως φαίνεται στὸ σχῆμα 10.

Ο ήλιος και η γη στὸν οὐρανὸ παίζουν ἓνα παιχνίδι συνεχῶς κυνηγητοῦ, ἀλλὰ οἱ θέσεις τους διαφέρουν κατὰ 180 μοίρες ἢ 12 ὥρες ὁρθῆς ἀναφοράς και εἶναι πάντα ἀντιμετωποί. Ὅταν ἡ γῆ φωτίζεται ἀπὸ τὸν ἥλιον, τὰ ἄστρα πού εἶναι πίσω του δὲν φαίνονται παρὰ μόνο στὸ χῶραγμα τῆς αὐγῆς και ἀμέσως μετὰ τὴ δύση του. Τὰ ἄστρα ὅμως πού δρῖσκονται πρὸς τὸ σκοτεινὸ μέρος τῆς γῆς, φαίνονται, καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἢ ἀνάλογα μετὰ τὸ γεωγραφικὸ πλάτος του τοπου παρατηρήσεως, νὰ περιστρέφονται γύρω της. Οἱ πορείες γῆς και ἡλίου δίδονται παραστατικὰ στὸ σχῆμα 11.

Γ. Ὀμηρικὰ ἀστρονομικὰ δεδομένα

Κατ' ἀντιστοιχίαν των παραπάνω σημερινῶν ἀστρονομικῶν δεδομένων μεταφέρονται ἐδῶ ὅσα Ὀμηρικὰ στοιχεῖα ἔχουν σχέση μετὰ τοὺς ἀξόνες του οὐρανοῦ και τὰ παραγόμενα φαινόμενα.

(1) Τὴν εαρινὴν ισημερίαν τῆς 21ης Μαρτίου ἐκάστου ἔτους ὁ Ὀμηρος ἀφήνει νὰ τὴν ἐννοήσουμε λέγοντας στὴν Ὀδύσεια (σ 367 και χ 301): «στὴν ἐποχὴ τῆς ἀνοιξῆς, ὅταν οἱ ἡμέρες μεγάλες γίνονται». Τὸ φαινόμενο τῆς αὐξήσεως του διαστήματος τῆς ἡμέρας, πού παρατηρεῖται σήμερα μετὰ τὴν εαρινὴν ισημερίαν τῆς 21ης Μαρτίου, παρατηρεῖτο και τότε. Στὴν ἄλλη ἄκρη του σημείου (γ) τῆς εαρινῆς ισημερίας θὰ δρῖσκόταν ἡ φθινοπωρινὴ ισημερία τῆς 23ης Σεπτεμβρίου, ὅπως και σήμερα.

(2) Γιὰ τὴν θερινὴν τροπὴν του ἡλίου τῆς 22ας Ἰουνίου ὁ Ὀμηρος λέγει στὴν Ὀδύσεια (κ469-470, λ294-295, τ151-153 και ω141-143): «ἀλλ' ὅταν ἦταν ἓνας χρόνος, στὸ ξαναγύρισμα των ἐποχῶν, πού λιγοστεύουν οἱ μῆνες, ἀφοῦ τελειώσει τὸ μέγαλωμα των ἡμερῶν». Ἡ: «ἀλλ' ὅταν και οἱ μῆνες και οἱ ἡμέρες τελειῶναι πάλιν συμπληρουμένων του ἔτους κι' ἐπανήλθαν οἱ ἐποχές». Ἐκ τούτων προκύπτει καθαρά, ὅτι οἱ ἡμέρες, οἱ μῆνες και οἱ ἐποχές του ἔτους ἐμετροῦντο ἀπὸ τὸ «τελειῶμα του μεγάλωματος τῆς διάρκειας τῆς ἡμέρας». Δηλαδή ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς του ἡλίου τῆς 22ας Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους. Καὶ ἀφοῦ μέτραγαν τὶς ἡμέρες ἀπὸ τῆς μιᾶς θερινῆς τροπῆς μέχρι τῆς ἄλλης, ἦταν ἀφύσικο νὰ μὴ γινώριζαν, τουλάχιστον οἱ εἰδικοί, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅτι τὸ ἔτος ἀποτελεῖτο ἀπὸ 365 ἡμέρες. Τούτο ἀποδεικνύεται στὴν Ὀδύσεια (α16), ὅπου ὁ Ὀμηρος λέγει: «ἀλλ' ὅταν πᾶ ἡλθε τὸ ἔτος των περιφερομένων ἐνιαυτῶν», ὅπου ὁ «περιφερόμενος ἐνιαυτός» δὲν πρέπει νὰ ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν φαινόμενον νὰ περιφέρεται περίξ τῆς γῆς ἥλιο.

(3) Γιὰ τὴ χειμερινὴν τροπὴ τῆς 22ας Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἐνδειξη πού ἀναφέρει στὴν Ὀδύσεια (ο391-392) λέγοντας: «αὐτὲς οἱ νύκτες εἶναι ἀτελείωτες (σὲ διάρκεια)», ὅπως συμβαίνει και σήμερα.

(4) Γιὰ τὴν διαδοχὴν των ἐποχῶν του ἔτους εἶναι σαφὴς ἡ δήλωση στὴν Ἰλιάδα (Ε749-751), ὅπου λέγει: «αὐτόματα οἱ πύλες τ' οὐρανοῦ, πού τις ἔχουν οἱ ἐποχές, ἐπειδὴ σ' αὐτὲς τις ἐμπιστεύθηκε ὁ μέγας οὐρανός και ὁ Ὀλυμπος, τόσο γιὰ ν' ἀπλώνουν τὰ πικρὰ νέφη, ὅσο και γιὰ νὰ τὰ μαζεύουν». Ὅπως ἀκριβῶς γίνεται και σήμερα τὸ φθινόπωρο και τὸν χειμῶνα, τὴν ἀνοιξὴ και τὸ θέρος μετὰ τὴν συνεχιζόμενη ἐμπιστοσύνη του μεγάλου οὐρανοῦ.

Ἐκ των ἀνωτέρω ἀστρονομικῶν δεδομένων του σήμερα και του Ὀμήρου προκύπτει καθαρά, ὅτι οἱ οὐράνιοι ἀξόνες των ισημερινῶν και των τροπῶν ἐπαιζαν και παίζουν τὸν ἴδιο ρόλο, και τὸ μόνο πού διαφέρει εἶναι ἡ ὁρολογία των στοιχείων και τὸ ὅτι, ἐνῶ σήμερα τὸ ἀστρικό ἔτος ἀρχίζει τὴν εαρινὴν ισημερίαν τῆς 21ης Μαρτίου ἐκάστου ἔτους, τότε ἀρχίζει τὴν θερινὴν τροπὴν τῆς 22ας Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους.

Δ. Χρονολογικὸς προσδιορισμὸς διεξαγωγῆς του Τρωικοῦ Πολέμου

Ἦδη ἀποδείχθηκε, ὅτι οἱ λειτουργίες των σημερινῶν ἀξόνων τῆς οὐρανίας σφαίρας ἔχουν τὴν ἀρχὴ τους πρὶν ἀπὸ τὸν Τρωικὸ πόλεμο και τὰ φαινόμενα συνεχίζονται σταθερὰ και κατὰ τὸν ἴδιο ρυθμὸ ἐπαναλήψεως. Τὸ μόνο φαινόμενο, τὸ ὁποῖον ἀλλάζει κατ' ἔτος θέση κατὰ συγκεκριμένην ποσότητα και διεύθυνση, εἶναι τὸ σημείον (γ) τῆς εαρινῆς ισημερίας. Τούτο κάθε χρόνο συναντιέται ὑπὸ του ἡλίου 50', 26 μοίρας ἢ 3,07' δ' ὥρας δυτικώτερα του προηγούμενου ἔτους. Ἀρὰ τὴν προηγούμενη χρονία δρῖσκόταν 50', 26 μοίρας ἢ 3,07' δ' ὥρας ἀνατολικώτερα. Πρὶν ἀπὸ 2124 χρόνια, στὴν ἐποχὴ του Ἰπάρχου, τὸ σημείον (γ) τῆς εαρινῆς ισημερίας δρῖσκόταν 29° 39' 12" ἢ 1ω 48λ 41δ ἀνατολικώτερα τῆς σημερινῆς θέσεώς του, δηλαδή μετὰξὺ των ἀστρῶν (β) και (α) του Κριοῦ, ὅπως ἔχει ἀποδείξει ὁ Ἰππαρχος και ἐπαληθεύεται ἀπὸ τὶς ἀστρονομικὲς ἐφημερίδες του σήμερα.

Πρὶν ἀπὸ τὸ ἔτος 130 π.Χ. τὸ σημεῖον (γ) τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας βρισκόταν ἀνατολικότερα ἐντὸς τοῦ ζωδιακοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ταύρου, καὶ αὐτὸ τὸ προσδιορίζει ὁ Ὅμηρος στὴν *Ἰλιάδα* (Σ483-489) λέγοντας: «σ' αὐτὴν» (τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέα) ἔφτιαξε τὴ γῆ, τὸν οὐρανὸν, τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἀκούραστο ἥλιο καὶ τὴν ἀξαναομένη σελήνη, σ' αὐτὴν ὅλα τὰ θηρία, πὺν στεφανώνεται ὁ οὐρανός, τὶς Πλειάδες καὶ τὶς Ὑάδες καὶ τὴ δύναμις τοῦ Ὠρίωνα καὶ τὴν Ἀρκτον, τὴν ὅποιαν καὶ μετ' ἐπὶ ὧνυμον Ἀμαξα τὴν καλοῦν, αὐτὴ ἐπὶ τόπον στρέφεται καὶ τὸν Ὠρίωνα παραμονεύει χωρὶς νὰ λούζεται στὸν Ὠκεανόν».

Ὅλ' αὐτὰ εἶναι γνωστὰ καὶ παρατηροῦνται καὶ στὸν σημερινὸ οὐρανόν. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει κατὰ τὴ γνώμη μου ὁ στίχος: «καὶ τὶς Πλειάδες καὶ τὶς Ὑάδες πὺν ἀνήκουν στὸν ζωδιακὸ ἀστερισμὸ τοῦ Ταύρου καὶ τὴ δύναμις τοῦ Ὠρίωνα». Σήμερα ὁ ἥλιος φθάνει στὸ μεσημβρινόν του ἄστρον (γ) τῶν Ὑάδων κατὰ τὴν 16ην Μαΐου, ὅπως ἀπεδείχθη πρὸ πάντων. Τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰππάρχου τὸ φαινόμενο αὐτὸ συνέβαινε περὶ τὴν 28ην Ἀπριλίου. Πρὶν παλιὰ τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἔπρεπε νὰ συμβῇ κατὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν τῆς 21ης Μαρτίου. Λοιπὸν τὰ ἄστρα τοῦ Ὀμήρου, Πλειάδες, Ὑάδες καὶ Ὠρίων, προσδιορίζουν τὸν ἔρχομό τῆς ἀνοιξέως. Καὶ ἐπειδὴ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀρκοῦσαν τὰ ἄστρα Πλειάδες καὶ Ὠρίων, ἡ παραουσία τῶν Ὑάδων ἀμέσως μετὰ τὶς Πλειάδες ἀντιστοιχεῖ στὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν τῆς ἐποχῆς, συμπίπτουσα μετ' ἄστρον (γ) τῶν Ὑάδων, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ πρῶτο ἄστρο πὺν θὰ συναντοῦσε ὁ ἥλιος κατὰ τὴν πορείαν του ἀπὸ τὸ νότιον πρὸς τὸ δόρειον ἡμισφαίριον. Στὴν περίπτωσιν αὕτη ἡ ὁρθὴ ἀναφορὰ τοῦ ἄστρον (γ) καὶ τοῦ κέντρου τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου ἔπρεπε νὰ ᾔταν ὅλ' ὅλ' ὅδ.

Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς χρονολογίας τοῦ φαινομένου εὐρίσκεται, ὅταν διαιρέσωμεν τὴν σημερινὴν ὁρθὴν ἀναφορὰν τοῦ ἄστρον (γ) τῶν Ὑάδων διὰ τῆς ἐτησίως προηγέσεως τοῦ ἄξονος τῶν ἰσημεριῶν τῶν 3,07 ὁ ἥτοι:

$$15.569\delta : 3,07\delta = 5071 \text{ χρόνια} \\ \text{καὶ } 1993 \mu.Χ. - 5071 \chi\tau = -3078$$

ἢ τὸ 3.078 πρὸ Χριστοῦ τελείωσε ὁ Τρωικὸς πόλεμος καὶ κατὰ συνέπειαν ἄρχισε τὸ ἔτος 3087 πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ἀντίστοιχη κατάστασις τοῦ οὐρανοῦ δίδεται στὸ σχῆμα 12.

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΩΣ ΟΜΗΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΞΑΓΟΜΕΝΩΝ

Α. Ἐπαλήθευση τοπογραφικῆς χρονολόγησις

Ἡ ἄκτὴ τῆς θαλάσσης, τοῦ «εὐρέος κόλπου» τοῦ Ὀμήρου, ἔφθανε μέχρι τὸ σημερινόν χωριὸ Πινάρμπαι, διότι πρὸς τὴν παραλίαν τῆς ὑπῆρχαν τὰ στρατόπεδα τῶν συμμάχων τῶν Τρώων Καρῶν, Παϊώνων, Καυκῶνων, Πελασγῶν καὶ πρὸς τὴν Θύμβρην καὶ τὸν ποταμὸν Θύμβριον ἔφθανε ἡ διάταξις τῶν Λυκίων, Μυσῶν, Φρυγῶν καὶ τελευταίων τῶν Μηονίων, ὅπως λέγει ὁ Ὅμηρος στὴν *Ἰλιάδα* (Κ428-431) καὶ ἀποδεικνύει τὸ σχῆμα 8. Τοῦτο ἐπαληθεύει, ὅτι ὁ ποταμὸς Σατνιόεις (σημερινὸς Μεντερές) καὶ ὁ Θύμβριος (σημερινὸς Κεμέρ) ἐχύνοντο στὴ θάλασσαν τοῦ «εὐρέος κόλπου» τοῦ Ὀμήρου περὶ τὸ ἔτος 3100 πρὸ Χριστοῦ, ὅταν ἀκόμη δὲν εἶχε ἀρχίσει ἡ προσχλωσιγενὴς τοπογραφικὴ μεταβολὴ τοῦ χώρου. Ἐνα ἄλλο παράδειγμα εἶναι ὁ ἀιγυπτιακὸς «θαλάσσιος κόλπος» τοῦ Ἡρόδοτου, πὺν «ἔφθανε καὶ πέραν τῆς θέσεως τῶν πυραμίδων, κάποτε». Ἡ δημιουργία τοῦ σημερινοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου στὴν Αἴγυπτον ἄρχισε μαθηματικὸς ὑπολογισμὸς ἀπὸ τὸ ἔτος 3934 πρὸ Χριστοῦ. Ἐπίσης ἡ πόλις τῆς προμηρικῆς Τραχίνος στὴ Φθιώτιδα ἦταν παραλιακὴ περὶ τὸ ἔτος 3.156 πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἀπὸ τότε ἀρχισε νὰ δημιουργεῖται ὁ σημερινὸς κάμπος τοῦ Σπερχεῖου.

Κατὰ τὸν D.L. Page στὸ διδρίδιον τοῦ «*Ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ἱστορία*» (μετ. Κρ. Πανηγύρη, ἔκδ. Δ. Παπαδήμα - 1986, σελ. 46): «τὰ ἔργα τοῦ καθηγητοῦ Blegen δὲν ἔδωσαν ἀπαντήσεις στὶς χίλιες καὶ μίαι ἀπορίες μου» (σὲ σχέση μετ' Ὀμηρικὴ Τροία). Καὶ στὴ σελίδα 50 τοποθετεῖ «τὴν ἀνθρώπινην παρουσίαν στὸ Ἴλιον τοῦ Χισσαρλίκ στὸ τέλος τῆς τετάρτης χιλιετίας πρὸ Χριστοῦ». Τὰ ἀνευρεθέντα ὅμως ἀντικείμενα στὸ Χισσαρλίκ χρονολογήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους, ὅτι ἀνήκουν στὸ ἔτος 3.000 πρὸ Χριστοῦ. Ἡ χρονολογία αὕτη ὀριοθετεῖ τὴν ἀρχικὴν παρουσίαν ἀνθρώπων στὴ θέσιν τοῦ Χισσαρλίκ. Γιατί λοιπὸν ἡ σύμπτωσις τῶν χρονολογιῶν τοῦ D.L. Page καὶ τῶν εὐρημάτων στὸ Χισσαρλίκ γίνεται δεκτὴ ἀπὸ ὅλην τὴν ἐπιστημονικὴ κοινότητα τοῦ κόσμου; Ἡ προτεινόμενη σήμερα χρονολογία λήξεως τοῦ Τρωικοῦ πολέμου τὸ ἔτος 3078 π.Χ., ἀφοῦ δὲν ἔχει καμμία σχέση μετὰ τὰ κτίσματα τοῦ ἔτους 3000 π.Χ. στὸ Χισσαρλίκ καὶ ἐνῶ συμφωνεῖ περίπου μετὰ τὴν ἐναρξὴ τῶν προσχλωσεων τοῦ «εὐρέος κόλπου» τοῦ Ὀμήρου τὸ ἔτος 3100 π.Χ. καὶ τὴν χρονολογίαν καθ' ἣν ἡ Τραχὶν ἦτο παραλιακὴ πόλις (τὸ ἔτος 3156 π.Χ.), ἀναφέρεται καὶ ἀντιστοιχεῖ στὴ πόλιν τοῦ πρώτου καὶ αὐθεντικοῦ Ὀμηρικοῦ Ἰλίου, τὸ ὁποῖον ὅμως βρισκόταν σὲ ἄλλῃ θέσιν, πὺν δὲν ἔχει ἀνακαλυφθεῖ ἀκόμη. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ Ἴλιον τοῦ Χισσαρλίκ, στὸ ὁποῖον ἡ ἀνθρώπινη παρουσία ἀρχίζει τὸ 3.000 π.Χ., εἶναι ἡ πόλις πὺν ἰδρύθη ἐκεῖ μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ αὐθεντικοῦ, ὕστερα ἀπὸ 78 ἢ καὶ λιγότερα χρόνια.

Β. Ἐπαλήθευση ἀστρονομικῆς χρονολόγησις

(1) Σήμερα τὸ σημεῖον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας (τῆς 21ης Μαρτίου ἐκάστου ἔτους), μετακινούμενον συνεχῶς πρὸς τὰ δυτικὰ κατὰ τὴν ἐτησίαν μετάπτωσιν, εὐρίσκεται πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἀστερισμοῦ τῶν Ἰχθύων καὶ δαίνει πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ὑδροχόου. Ταυτόχρονα τὸ σημεῖον τῆς θερινῆς τροπῆς (τῆς 22ας Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους), ἀκολουθοῦν τὴν πορείαν τοῦ ἄξονος τῶν ἰσημεριῶν (μετὰ διαφοράν 900 ἢ 60 ὅλ' ὅδ), εὐρίσκεται στὸν ἀστερισμὸν τῶν Διδύμων, ὅπως δείχνει τὸ σχῆμα 12Α.

(2) Το έτος 130 π.Χ., ο άστρονόμος Ίππαρχος είχε υπολογίσει, ότι το σημείον της έαρινής ισημερίας, τοποθετούμενον κάθε περίσιν ανατολικώτερα της φετεινής θέσεως, δηλαδή μετατοπιζόμενο πρὸς τὰ πύσσω, βρισκότανε στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Κριοῦ. Παράλληλα τὸ σημείον τῆς θερινῆς τροπῆς, ἀκολουθοῦν καὶ αὐτὸ τὴν υἱοθετουμένην ἀντίστροφον πορείαν, ὅπως καὶ τὸ ἐαρινὸν σημείον, βρισκότανε στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Καρκίνου, τὸν λεγόμενον «Τροπικὸν τοῦ Καρκίνου», ὅπως δείχνει τὸ σχῆμα 12Α. Τοῦτο κατὰ τὰ ἀστρονομικὰ δεδομένα (καὶ ὄχι κατὰ τὰ ἀστρολογικὰ τῶν μέντιουμ).

(3) Πρὶν ἀπὸ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κριοῦ κατὰ τὴν ἰδίαν ἀντίστροφον πορείαν ἀπὸ τὸ σήμερον πρὸς τὸ παρελθὸν ὑπάρχει ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ταύρου καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐκινεῖτο κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου τὸ ἐαρινὸν σημείον τῆς ισημερίας, ὅπως προσδιορίσθηκε πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα τοῦ Ὁμήρου. Κατ' ἀντιστοιχίαν καὶ τὸ σημείον τῆς θερινῆς τροπῆς σχηματίζοντας ὀρθὴν γωνίαν μὲ τὸν ἄξονα τῶν ισημεριῶν βρισκόταν στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Λέοντος, ὅπως δείχνει τὸ σχῆμα 12Α. Τοῦτο ἐπαληθεύεται ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτον («Εὐτέρπη», παρ. 19), ὅπου λέγει: «Ὁ Νεῖλος ἀρχίζει νὰ πλημμυρίζει ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς». Αὐτὸ ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὸν Πλούταρχο (*Ἴσις καὶ Ὀσίρις*, παρ. 38, ὅπου λέγει): «οἱ Αἰγύπτιοι τιμῶν καὶ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος, ἀφοῦ ὁ Νεῖλος πλημμυρίζει, ὅταν ὁ ἥλιος πρωτοσυναντάει τὸν Λέοντα». Κάνοντας τοὺς ἀνάλογους ὑπολογισμοὺς συνάγομεν, ὅτι τὸ γεγονός αὐτὸ συνέβαινε περὶ τὸ ἔτος 2000 πρὸ Χριστοῦ καὶ ὄχι κατὰ τὴν ἐποχὴν πού ζοῦσε ὁ Πλούταρχος. Ἐπεκτείνοντας τοὺς ὑπολογισμοὺς πρὸς τὸ ἀπώτερον παρελθὸν ἐξάγομεν, ὅτι τὸ σημείον τῆς θερινῆς τροπῆς μετεκινεῖτο ἐντὸς τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Λέοντος ἀπὸ τὸ ἔτος 4823 μέχρι τὸ 1999 πρὸ Χριστοῦ, καὶ ὅταν ἐγίνε ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος, τὰ ἀντίστοιχα σημεία τῆς ἐαρινῆς ισημερίας καὶ τῆς θερινῆς τροπῆς εὐρίσκοντο περὶ τὸ μέσον τῶν ἀστερισμῶν τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ Λέοντος.

(4) Τέλος μία ἀκόμη ἐπαληθεύση προέρχεται ἀπὸ τοὺς Ὕμνους 14 καὶ 27 τοῦ Ὀρφέως, ὅπου ἀναφέρεται: «τὴν διαδοχὴν τῶν ἀστερισμῶν τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ Λέοντος στήν ὁδήγησιν τοῦ ἀρματος τῆς γῆς».

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ὁ χρόνος πού διατέθηκε γιὰ τὴν παρουσίασιν τοῦ θέματος εἶναι ἐλάχιστος. Ὅσα σὰς εἶπα, τὰ στοιχεῖα, εἶναι τεχνικὰ καὶ ἐκτὸς τῆς εἰδικότητός σας. Γι' αὐτὸ, παρακαλῶ, συγκρατήστε τὰ ἀκόλουθα.

α. Τὸ ἔτος 3100 πρὸ Χριστοῦ ἀρχισε ἡ γεωμορφολογικὴ μεταβολὴ τοῦ «ευρέος κόλπου τῆς θαλάσσης» τοῦ Ὁμήρου καὶ κάπου ἐκεῖ κοντὰ ἀρχισε ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος.

β. Ἀπὸ τὰ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα τοῦ Ὁμήρου δρέθηκε, ὅτι ὁ πόλεμος διεξήχθη ἀπὸ τὸ ἔτος 3.087-3.078 π.Χ.

γ. Ὁ προσδιορισμὸς αὐτὸς ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ ἄλλα στοιχεῖα, ὅπως:

(1) Ἡ πόλις τοῦ Ἰλίου τοῦ Χισσαρλίκ ἀρχισε νὰ ἱδρύεται περὶ τὸ ἔτος 3.000 π.Χ. ἡ καὶ λίγο νωρίτερα ἀπὸ τοὺς διασωθέντες Τρῶες, ὅπως ἀποδεικνύεται στὸ ἄρθρο μου «*Ἀνθρακες ὁ Θησαυρὸς τοῦ Πριάμου*» («*Δαυλός*», τεύχος 147/1994).

(2) Ὁ Ὀμηρὸς δὲν γνωρίζει τὴν πόλιν Τύρο, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Ἡρόδοτον («Εὐτέρπη», παρ. 44) ἐκτίσθη τὸ 2.784 π.Χ.

(3) Ὁμοίως δὲν γνωρίζει τὴν ὀνομασίαν «*Νεῖλος*», ἀποκαλώντας τὸν ποταμὸν «*Αἴγυπτον*», δεδομένου ὅτι κατὰ Διόδωρον τὸν Σικελιώτην ὁ ἀντιστοιχὸς βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔζησε μετὰ τὸν Πρωτέα καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν Χέοπα.

(4) Ἐπίσης δὲν γνωρίζει τίς πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου, ἀφοῦ κατὰ τὰ δεδομένα τοῦ σήμερον ἐκείνη τοῦ Χέοπος ἐκτίσθη περὶ τὸ 2.750 π.Χ.

(5) Κι ἀκόμη δὲν γνωρίζει τίποτα γιὰ τὸ θεὸ Πᾶνα, τὸν τελευταῖο καὶ νεώτατον θεὸν τῶν Ἑλλήνων.

(6) Καὶ τέλος δὲν ἀναφέρει τίποτα γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἀλκμαίονος Ἀμφότερο καὶ Ἀκαρκᾶνα, περιοριζόμενος στὸν πατέρα τοὺς καὶ τὸν παπποῦ τοὺς Ἀμφιάραο: Ἐκ τούτου προκύπτει, ὅτι οἱ Ἀκαρκᾶνες σὺν λαὸς ἐμφανίζονται μετὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμο.

δ. Τὸ γεγονός τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τὰ πρόσωπα πού ἔλαβαν μέρος, ὁ τόπος ὅπου διεξήχθη εἶναι γνωστά. Γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἱστορικότητά του, τοῦ ἔλειπε ἡ χρονολογία διεξαγωγῆς του. Καὶ ἀφοῦ οἱ παραδοσιακὲς χρονολογήσεις ἀπορρίπτονται, νομίζω ὅτι ἡ προτεινόμενη σήμερον χρονολογία λύνει τὸ θέμα. Ἀποδυναμώνει τὸν ὄρο «*μυθολογία*» καὶ τὸν τοποθετεῖ πλέον στήν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, ἀποκαθιστώντας τὴν ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὴν δικαιούται καὶ ὁ Ὀμηρὸς.

ε. Στὸ ὄνομα αὐτῆς τῆς ἀλήθειας καὶ γιὰ νὰ θρεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν φυσικὴν ἡρεμίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, πρέπει νὰ μελετήσῃ βαθειὰ καὶ νὰ κατανοήσῃ τὰ διδάγματα τῆς σοφίας τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, στήν αὐθεντικὴν μητρικὴν τοὺς γλῶσσας, τὴν Ἑλληνικὴν. Πρέπει ἀκόμη νὰ πρωτοστατήσῃ γιὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων στήν πατρίδα τοὺς, ἀφοῦ ἐκεῖ πρωτοεγκαινιάσθησαν ἀπὸ τὸν ἥρωα Ἡρακλῆ περὶ τὸ ἔτος 3140 π.Χ. περίπου καὶ ἐτελοῦντο μὲ λιτότητα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς ἀπανταχοῦ εἰρήνης. Αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ μόνα μέσα διεθνoῦς συνεννόησης καὶ εἰρηνικῆς συνυπάρεξως τοῦ κόσμου.

[Σημειῶν: Ὁ κ. Κων. Κουτροβέλης πρόεθι καὶ σὲ δεύτερη ἀνακοίνωσιν κατὰ τὴν τελευταία ἡμέρα τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου μὲ θέμα «*Ἡ πραγματικὴ Ὀμηρικὴ τοπογραφία τῆς Τροίας*», τὸ κείμενο τῆς ὁποίας θὰ δημοσιευθῇ σὲ προσεχὲς τεύχος τοῦ «*Δ*»].

ΑΔ. ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ:

‘Ο προκατακλυσμιαῖος
πολιτισμὸς δάσει στοιχείων
τῶν ἀρχαίων συγγραφέων

Κυρίες καὶ κύριοι,

Ἀφορμὴ γιὰ τὸ θέμα τῆς σημερινῆς ὁμιλίας μου ἔλαβα ἀπὸ μία παρατήρηση ἑνὸς μαθητοῦ μου στὸ 2ο Λύκειο Θήβας, ὅπου ὑπηρετῶ. Συγκεκριμένα σὲ μιὰν ἐπίσκεψη στὰ ἐρείπια τῶν Ἑπτὰ Πυλῶν τῆς Καδμείας –τὰ ὁποῖα, ὅπως γνωρίζετε, ἔφερε στὸ φῶς ὁ Ἀ. Κεραμόπουλος στὶς ἀρχές τοῦ αἵωνα– κάποιος μαθητῆς, βλέποντας τὴν ἐπιγραφή «ΩΓΥΓΙΑΙ ΠΥΛΑΙ», διατύπωσε τὴν παρατήρηση, ὅτι οἱ πύλεις αὐτὲς φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Ὠγύγου, ἑνὸς πανάρχαιου βασιλῆ τῆς Ἀττικοβοιωτίας, ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ ὁποῖου κατὰ τὴν παράδοση ἔλαβε χώρα ὁ πρῶτος κατονομαζόμενος κατακλυσμὸς στοὺς Ἕλληνες, ὁ Κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγύγου. Ἡ ἐρώτηση τοῦ μαθητοῦ μου ἀφοροῦσε στὴν ἐπισήμανση, ὅτι ἡ ἀρχαιοελληνικὴ παράδοση καταγράφει δύο κατακλυσμούς, αὐτὸν τοῦ Ὠγύγου καὶ ἐκεῖνον τοῦ Δευκαλίωνος, ὅταν ἄλλες παραδόσεις μιλοῦν γιὰ ἓναν, εἴτε αὐτὸν τοῦ Νῶε (στὴν *Βίβλο*) εἴτε αὐτὸν τοῦ Γκιλγκαμές (στὰ Μεσοποταμιακά Ἑπη). Θεώρησα λοιπὸν ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον τὸ θέμα τῆς καταγραφῆς τῆς ἀρχαίας προκατακλυσμιαίας παράδοσης, πολλῶ μᾶλλον, ὅταν εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ Κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος ἀποτελοῦσε κεντρικὸ σημεῖο ἀναφορᾶς τῆς ἀρχαιοελληνικῆς παράδοσης καὶ «μυθολογίας» ἀνάλογο μὲ τὸν κύκλο τῶν Τρωικῶν.

Ἐδῶ θὰ ἤθελα νὰ κάμω μιὰ παρέκβαση καὶ νὰ πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὴν ἥρωολατρεία τῶν Ἑλλήνων, πού ξεκίνησε ἀπὸ τὴν λατρεία τοῦ νεκροῦ προγόνου, τοῦ γε-

Τὰ εὐθύμα τοῦ συνεδρίου

Εἶχε καὶ τὸ ἀλατοπίπερό του τὸ Συνέδριο γιὰ τὴν Μυθολογία καὶ τὴν Προϊστορία στὸ Ὀλοσταντ. Ἀλλωστε χρειαζόταν ποῦ καὶ ποῦ μιὰ νότα χαλάρωσης, ἓνα διάλειμμα ἀνάμεσα στὶς τόσο ὑψηλοῦ πράγματι πνευματικοῦ ἐπιπέδου διαλέξεις, ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ψυχαγωγία καὶ τὴν εὐθυμὴ διάθεση τῶν συνέδρων. Καὶ εὐγενῶς προσεφέρθησαν, γιὰ νὰ καλύψουν αὐτὸ τὸ κενό, ὀρισμένοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων καθηγητῶν συνέδρων, μὲ πρῶτο βιολὶ τὸν κ. Δ. Μαρωνίτη καὶ δευτερευόντως τὸν κ. Φ. Κακριδῆ καὶ τὸν κ. Σπ. Ἰακωβίδη.

Ὁ κ. Κακριδῆς, καθηγητῆς κλασσικῆς φιλολογίας, κατὰ τὴν ροὴ τῆς ὁμιλίας μου, ἐπειδὴ ἴσως θεώρησε ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ κάποιο διάλειμμα νωρίτερα καὶ ὅτι ὁ κόσμος εἶχε κουραστεῖ, ἄρχισε νὰ δίνῃ παράσταση παντομίμας κουνώντας τὰ χέρια καὶ τὸ κεφάλι του καὶ χασκογελώντας. Ἔχετε δεῖ Ἰνδοευρωπαῖο νὰ χασκογελάῃ; Χάσατε τὸ θέαμα. Ὁ κ. Κακριδῆς πάντως

νάρχη, ὅπως ἀνέλυσε πολὺ ἐπιτυχῶς καὶ στὴν εἰσήγησή του ὁ καθηγητὴς κ. Λαμπρινουδάκης. Ἐγὼ αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ συμπληρώσω ἐδῶ εἶναι, ὅτι ἡ ἱερωλατρεία τῶν Ἑλλήνων παίξει ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν διαμόρφωση τῶν γενῶν –καὶ ὅλοι γνωρίζετε πόσο δίκιο εἶχε ὁ Γκούσταβ Γκλότς, ὅταν ἔγραφε ὅτι χωρὶς τὴν γνώση τῆς δόμησης τῶν γενῶν, τῶν φρατριῶν καὶ τῶν φυλῶν ἀδυνατοῦμε νὰ συλλάβουμε τὸ πῶς διαμορφώθηκαν οἱ ἀρχαῖες ἑλληνικὲς πόλεις.

Ἐκεῖνο βέβαια ποὺ μὲ ἐνδιαφέρει σ' αὐτὴ μου τὴν εἰσήγησι εἶναι, νὰ σᾶς περιγράψω ἔστω καὶ ἀκροθιγῶς μερικὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ διέσωσε ἡ ἀρχαία γραμματεία σ' ὁλόκληρη τὴν διάρκεια τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου καὶ ἀφορροῦν παραδόσεις γιὰ τὸ παρελθὸν τῶν κατοικοῦντων στὸ Αἰγαῖο πρὶν τὸ Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος. Οἱ πηγές ποὺ θὰ χρησιμοποιήσω εἶναι ποικίλες: ἀπὸ τὸν Ἡσίοδο καὶ τὸν Πλάτωνα μέχρι τὸν Πausanias, τὸν Στράβωνα καὶ τὸν Διόδωρο Σικελιώτη. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ ἐπίσης, ὅτι δὲν δέχομαι a priori τὴν ἀποψη, ὅτι ἡ ἀρχαιότερη πηγὴ εἶναι πάντα ἡ πιὸ πλήρης καὶ ἐγκυρη. Ἀντίθετα πιστεύω αὐτὸ ποὺ πιστευε καὶ ὁ Ἄρ. Ἐβανς, ὅτι μπορεῖ καὶ οἱ νεότεροι συγγραφεῖς τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων, ὅπως π.χ. ὁ Ἀπολλόδωρος ἢ ὁ Διόδωρος Σικελιώτης, νὰ ἔχουν δίκιο. Αὐτὸ τουλάχιστον ἀπέδειξαν καὶ οἱ ἀνασκαφές στὴν Κνωσό.

Ξεκινῶ λοιπὸν ἀπὸ τὸ κεντρικὸ γεγονός τῆς ἀρχαίας παράδοσης, τὸν Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος. Ὁ Ἀπολλόδωρος ἀναφέρει περιγράφοντας τὶς γεωλογικὲς καὶ μετεωρολογικὲς ἀνακατατάξεις τοῦ Κατακλυσμοῦ, ὅτι, ὅταν βασιλεὺς τῆς Θεσσαλίας ἦταν ὁ Δευκαλίων, «πολὺν ὑετὸν ἀπ' οὐρανοῦ χέας (ὁ Ζεὺς) τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος κατέκλυσεν... τότε δὲ καὶ τὰ κατὰ Θεσσαλίαν ὄρη διέστη» (Α, VII, 2). Ἐκεῖνο ποὺ θέλω νὰ ὑπογραμμίσω ἐδῶ –πέραν τῶν μυθολογικῶν ἐπικαλύψεων καὶ συμβολισμῶν, ποὺ δὲν ἀνήκουν στὸ θέμα ποὺ πραγματεύομαι–, εἶναι, ὅτι ἡ ἀρχαία γραμματεία διασώζει τὴν πληροφορία γιὰ τὸ γεωλογικὸ φαινόμενο τῆς διάστασης τῶν θεσσαλικῶν ὀρέων, τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς

στὴν παντομίμα εἶναι ἄπιαστος. Τότε κι ἐγὼ τὸν ρώτησα, ποῖο εἶναι τὸ ἀστεῖο, καὶ τί δηλώνει ἡ παντομίμα ποὺ μᾶς ἔκανε. Τότε ἀπάντησε, ὅτι γελάει μὲ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ παραθέτω. Ἐκείνη τὴν δεδομένη στιγμή πάντως μιλοῦσα γιὰ τοὺς Σημιτοφοίνικες ἐμπόρους καὶ τὴν περιγραφή ποὺ μᾶς δίνει γι' αὐτοὺς ὁ Ὅμηρος, ὅταν τοὺς ἀποκαλεῖ «ἄνδρας τρώκτας, ἀπατήλια εἰδότας». Ἦθελε μήπως νὰ μᾶς δείξῃ μὲ τὴν παντομίμα τὸ ποιὸν αὐτῶν τῶν ἀπατεῶνων καὶ κερδαλέων ἐμπόρων; Δὲν κατάλαβα ἀκριβῶς. Πάντως θέλοντας νὰ τὸν βοηθήσω, τοῦ δήλωσα ὅτι εἶχα φέρεи κι ἓνα βιβλίο μὲ ἀνέκδοτα, γιὰ νὰ διαβάσουμε, προκειμένου νὰ εὐθυμήσουμε, χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ κουράζεται, γιὰ νὰ δείξῃ τὸ ὑποκριτικὸ του ταλέντο. Γνωρίζουμε ὅλοι ἄλλωστε, ὅτι εἶναι ἄριστος στὴν ἐπιστήμη του.

Εἶχαμε ὅμως καὶ τὸν κ. Ἰακωβίδη, καθηγητὴ προϊστορικῆς ἀρχαιολογίας. Αὐτὸς ὡς προεδρεύων τοῦ συνεδρίου κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ὁμιλίας μου καὶ ἐνῶ παρουσίαζα διαφάνεια μὲ τὸν ψευδόστομο ἀμφορέα τοῦ Ὀρχομενοῦ, ποὺ ἔχει βάσει ἀρχαιολογικῶν καὶ ἄλλων τεκμηρίων χρονολογηθεῖ τὸ 2.000 π.Χ., καθὼς ἐπίσης ἔχει διαπιστωθεῖ γιὰ τὰ σημεῖα γραφῆς ποὺ βρίσκονται ἐπάνω

“Οσσης, πού συνέβη στο άπώτερο παρελθόν. Μοῦ ἔρχεται στο νοῦ τώρα ἡ πληροφορία τοῦ Ἡροδότου, σύμφωνα με τὴν ὁποία ἡ Θεσσαλία τὰ παλιὰ χρόνια ἦταν λίμνη (Ζ, 129). Θὰ ἦταν ὑπερβολικὸ νὰ παρακαλέσουμε τοὺς γεωλόγους καὶ τοὺς ἄλλους εἰδικοὺς ἐπιστήμονες νὰ μᾶς ποῦν, ἂν ὄντως κάποτε ἡ Θεσσαλία ἦταν λίμνη; Καὶ ἂν ναί, πότε ἔγινε ἡ ἀποστράγγισή της με τὴν διάνοιξη τῆς κοίτης τοῦ Πηνειοῦ καὶ τὴν διάσταση τῶν θεσσαλικῶν ὀρέων, πού ἀναφέρει ὁ Ἀπολλόδωρος; Μήπως ὁ μυθολογικὸς κύκλος τοῦ Κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος, πού εἶναι τόσο κεντρικὸς στὴν ἀρχαία παράδοση, διασώζει ἱστορικὸ πυρῆνα, πού μπορούμε με τὴν βοήθεια τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν νὰ ἀνιχνεύσουμε; Μιὰ καὶ μιῶ γιὰ ἀρχαῖες ἀναφορὲς σὲ γεωλογικὰ συμβάντα, θέλω ἐπίσης ν’ ἀναφέρω καὶ τὴν πληροφορία τοῦ Στράβωνος γιὰ τὸ ὑποθαλάσσιο Αἰγυπτιακὸ Δέλτα, ὅπου τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀμμωνος στὴν ὄαση Σίδα ἦταν τὰ πανάρχαια χρόνια παραθαλάσσιο. Μάλιστα ὁ Στράβων ἀναφέρει, ὅτι εἶδε καὶ ἀφιερῶματα με δελφίνια, πού οἱ ἱερεῖς ἔλεγαν ὅτι προέρχονται ἀπὸ Ἕλληνες ἀποίκους ἀπὸ τὴν Κυρήνη, τὴν ἐποχὴ πού ἡ ὄαση Σίδα ἦταν παραθαλάσσια (Α, ΙΙΙ, 4). Ὁ Διόδωρος Σικελιώτης ἐπίσης μιᾶ γιὰ κάποια Τριτωνίδα λίμνη (ΙΙΙ, 53,4) ἐκεῖ, ὅπου σήμερὰ ἐκτείνεται ἡ ἔρημος Σαχάρα. Ὅλες αὐτὲς οἱ πληροφορίες νομίζω, ὅτι μποροῦν νὰ προκαλέσουν τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ ἔρευνες ἀπὸ τοὺς γεωλόγους καὶ τοὺς ἄλλους εἰδικοὺς ἐπιστήμονες.

Ἀλλὰ νὰ μὴ ξεφύγω ἀπὸ τὸ θέμα μας. Ἐλεγα γιὰ τὴν ἡρωολατρικὴ παράδοση τῶν Ἑλλήνων, πού μιᾶ –καὶ μεταγενέστερα καταγράφει– με χρονολογικὴ σειρὰ καταλόγους ἡρώων-γενεάρχων, πού ἔζησαν πρὶν τὸν Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος. Αὐτὰ μάλιστα τὰ ἀρχεῖα ἐτηροῦντο στοὺς κλασσικοὺς χρόνους στὰ πρυτανεῖα τῶν πόλεων –ὄλων τῶν πόλεων, ὄχι μόνον τῶν ξακουσμένων. Δὲν θὰ μιλήσω γιὰ τὸν Ἀκταῖο, τὸν Κέκροπα ἢ τὸν Κραναό, τοὺς βασιλεῖς τῶν Ἀθηνῶν, πού ἔζησαν πρὶν τὸν Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος καὶ οἱ τάφοι τους μάλιστα

του ὅτι δὲν εἶναι οὔτε τῆς Γραμμικῆς Α οὔτε καὶ τῆς Β Γραφῆς, ἀλλὰ παλαιότερα (ἡ σύγκρισις δάσει τῶν πινάκων ἀποδεικνύει τοῦ λόγου τὸ ἀληθές), διάλεξε τὴν στιγμὴ, γιὰ νὰ μᾶς εὐθυμήσῃ. Διέκοψε λοιπὸν (ἔξω ἀπὸ κάθε συνεδριακὴ πρακτικὴ) τὴν παρουσίᾳ μου, πῆρε τὸν λόγο καὶ με ὕψος ἀφηγητῆ ποντιακοῦ ἀνεκδότου (νὰ μὴν παρεξηγηθοῦν ἐδῶ οἱ καλοὶ μας φίλοι Πόντιοι, ἀφοῦ αὐτοὶ πού διακωμωδοῦνται στὸ τελευταῖο ποντιακὸ ἀνέκδοτο δὲν εἶναι οἱ Πόντιοι, ἀλλὰ οἱ ἀφηγητὲς τῶν ἀνεκδότων αὐτῶν) δήλωσε, ὅτι ὁ ἀμφορέας εἶναι τοῦ 1200 π.Χ. καὶ ἡ γραφὴ εἶναι Γραμμικὴ Β. Ἀσχετο τώρα, ἂν ἔχει χρονολογηθεῖ στὸ 2000 καὶ τὰ σημεῖα ἐπ’ αὐτοῦ δὲν σχετίζονται ἀποδεδειγμένα με αὐτὰ τῆς Γραμμικῆς Β. Γεγονὸς ὅμως εἶναι, ὅτι κανεὶς δὲν γέλασε. Ἰσως δὲν ἦρθε ἀρκετὰ προετοιμασμένος ὁ κ. Ἰακωβίδης ἢ μπερδεψε τὸ Συνέδριο γιὰ τὴν Μυθολογία καὶ Προϊστορία με αὐτὸ γιὰ τὰ Ποντιακὰ ἀνέκδοτα, πού γινότανε, ὅπως μοῦ εἶπανε, τὴν ἴδια ἐβδομάδα στὸ Μόναχο. Σὰν προσπάθεια ὅμως ἦταν ἀρκετὰ καλὴ.

Καὶ τώρα, προσοχή! Μιῶ γιὰ τὸν κ. Δ. Μαρωνίτη, καθηγητὴ κλασσικῆς φιλολογίας πρωτοκλασσάτο, πού ἄλλοτε μιλοῦσε γερμανικὰ καὶ ἄλλοτε ἑλληνι-

ἐδεικνύοντο ὡς ἱεροὶ χῶροι λατρείας μέχρι τὰ χρόνια τοῦ Πανσανία, τοῦ πασίγνωστου πέριγητοῦ. Δὲν πρόκειται νὰ σᾶς κουράσω μὲ τὴν ἀνάγνωση καταλόγου ἡρώων-βασιλέων πολλῶν ἑλληνικῶν πόλεων πρὶν τὸν Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος. Ἀκοῦστε μόνο τὸν κατάλογο τῶν προκατακλυσμιαίων ἀρχείων τῆς πόλης τῆς Σικυῶνος, ὅπως διασώζεται στὰ «Fragmenta» τῶν «Χρονικῶν» τοῦ Εὐσέβιου, Βυζαντινοῦ συγγραφέα.

- 1) Αἰγιαλεύς, ἔτη 52.
- 2) Εὐρώψ, ἔτη 45.
- 3) Τελχίν, ἔτη 29.
- 4) Ὑάπις, ἔτη 25.
- 5) Θελεξίων, ἔτη 52.
- 6) Αἰγυδρος, ἔτη 34.
- 7) Θουρίμαχος, ἔτη 45.
- 8) Λεύκιππος, ἔτη 53.
- 9) Μέσσαπος, ἔτη 47, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ παράδοση ἀναφέρει, ὅτι ἐγίνε ὁ Κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγύγου.
- 10) Ἐραστός, ἔτη 46.
- 11) Πλημναῖος, ἔτη 48.
- 12) Ὀρθόπολις, ἔτη 63.
- 13) Μαράθωνιος, ἔτη 30.
- 14) Μαράθιος, ἔτη 20, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀναφέρεται, ὅτι ἐγίνε ὁ Κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος.

Αὐτὸς ὁ λεπτομερέστατος κατάλογος προκατακλυσμιαίων ἡρώων-βασιλέων τῆς Σικυῶνος εἶναι ἐνδεικτικὸς στὸ νὰ ἀποκαλύψει, ἂν ὄχι τὴν ἀποψη περὶ τῆς ὑπαρξῆς γραφῆς στὴν Ἑλλάδα πρὶν τὸν Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος, ὅπως-δήποτε ὅμως τὸ ὅτι ἡ ἡρωολατρεία καὶ ἡ προγονολατρεία στοὺς Ἕλληνες ἦταν

κά. Μᾶς μπερδεψε κι ἐμᾶς τοὺς ἴδιους. Ποιὰ εἶναι ἡ μητρική του γλῶσσα; Τόσο τέλεια τὶς μίλαγε καὶ τὶς δύο... Ὁ κ. Μαρωνίτης λοιπόν, ἀφοῦ τελείωσα τὴν ὁμιλία μου καὶ ἀφοῦ ὁ κ. Ἰακωβίδης τοῦ ἔδωσε τὸν λόγο, σηκώθηκε ἀπ' τὴν θέση του – καὶ τότε ἄρχισε ἡ παράσταση. Τί θεατρικὸ ταλέντο ἦταν αὐτό, τί ἐκτελεστικὴ ικανότητα. Οἱ ὑπόλοιποι τὸν κύτταξαν ἐκστατικοί. Κάτι ἀνάμεσα σὲ Μάρθα Βούρτση καὶ Ἀνέστη Βλάχο: «Ἐχω ἔλθει σὲ ἔσχατη ἀμηχανία μὲ τὰ ὅσα ἄκουσα ἀπὸ τὸν ὁμιλητὴ – εἶπε μὲ βαρὺ, ἐπίσημο καὶ θλιμμένο-μελὸ ὄψος – καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ ζητήσω συγγνώμη ἐκ μέρους τουλάχιστον τῶν ξένων συναδέλφων». Ἐπρεπε νὰ βλέπατε τὴν σκηνὴ (πὺρ στὴν περίπτωση αὐτὴ παίχτηκε στὰ Ἑλληνικά). Συντετριμμένος, ἑτοιμὸς νὰ βάλλῃ τὰ κλάματα, ἐπειδὴ ὑπέθεσε ὅτι εἶχαν θιγεῖ οἱ ξένοι σύνεδροι. Ἀπὸ ποῦ ἔδγαλε τὸ συμπέρασμα; Μόνο αὐτὸς ξέρει... Τελικὰ δὲν ἔβαλε τὰ κλάματα οὔτε γονάτισε ἰκετεύοντας, κατὰ πῶς παρόμοιοι ρόλοι ἀπαιτοῦν, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἔσκυψε σὲ ἐπίκνυψη, νὰ ὑποκλιθῇ, ὅπως καὶ πάλι κάποιες ἄλλες συνήθειες καὶ ρόλοι, ὅχι μόνον ἡθοποιού, ἐπιβάλλουν. Τὴν ἐπομένη μέρα ἔφυγε ἀπὸ τὸ Ὀλοσάντ, καὶ ἐνῶ τὸ συνέδριο συνεχιζόταν, πρὸς ἄγνωστη κατεύθυνση.

βαθιά ριζωμένη και φτάνει μέχρι τα άπροσπέλαστα από την ιστορική καταγραφή χρόνια.

“Αν είχαμε τη δυνατότητα να μιλήσουμε με κάποιον αρχαίο “Ελληνα, είτε της εποχής του χαλκού είτε της εποχής του σιδήρου, θα μάς εξέπληττε ή ζώσα ιστορική του συνείδηση και μνήμη. Θα άναμέναμε δέβαια, να μάς μιλούσε για τη γενιά του, τὸ ήρωικό γένος ή τὸ *σιδήρεον* γένος –όπως θάλεγε ὁ “Ησίοδος–, κι εμείς θα προσπαθούσαμε να προσδιορίσουμε με τὰ ἀσφαλῆ ἀρχαιολογικά μας κριτήρια τὴν λεγομένη ἐποχή τοῦ χαλκοῦ ή τὴν ἐποχή τοῦ σιδήρου. Ἐπίσης άναμενόμενη θα ἦταν λίγο-πολύ ή άναφορά αὐτοῦ τοῦ ὑποτιθέμενου ἀρχαίου Ἑλληνα συνομιλητοῦ μας στο Τρωικό Ἔπος, τὴν Ἀργοναυτική Ἐκστρατεία, τοὺς ἄθλους τοῦ Ἡρακλῆ καὶ τοῦ Θησέα, τὴ θαλασσοκρατία τοῦ Μίνως, τὰ ταξίδια τοῦ Διονύσου. Ἔως ἐδῶ θα ἦταν προβλέψιμες καὶ λίγο πολὺ άναμενόμενες οἱ ἀφηγήσεις τοῦ συνομιλητοῦ μας ἀρχαίου Ἑλληνα. Ὅταν ὅμως θ’ ἀρχίζε να μάς μιλά για τοὺς δύο κατακλυσμούς, τοῦ Ὠγύγου καὶ τοῦ Δευκαλίωνος, για τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους καὶ τοὺς Κούρητες, για τὸν Ἰδαῖο Ἡρακλῆ ή για τοὺς Ὑπερβορείους καὶ τὰ οἰκουμενικά ταξίδια τῶν ἀρχαίων προγόνων του, τότε οἱ άναφορές αὐτές τοῦ ὑποτιθέμενου ἀρχαίου συνομιλητοῦ μας θα μάς προξενούσαν ἐκπληξη. Ποῦ ἦταν ή νῆσος τῶν Ὑπερβορείων, ὅπου ταξίδεψαν οἱ προκατακλυσμαῖοι Ἕλληνες καὶ προκάλεσαν τόσους φιλικούς δεσμούς με τὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Δῆλο; Ἀπὸ ποῦ ἔρχονταν στὰ ἀρχαϊκά χρόνια οἱ Ὑπερβόρειες παρθένοι-ιέρειες για τὴν λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνα στὴ Δῆλο; Ὁ Διόδωρος Σικελιώτης (II, 47, 5) άναφέρει, ὅτι στὸ τέρμα τοῦ Βορρᾶ κοντὰ στὴν «*πεπηγυῖαν θάλατταν*», ὅπου ἔφθασε ὁ Πυθέας, ὑπάρχει ἓνα νησί σάν τὴ Σικελία. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ νησί τῶν Ὑπερβορείων, λέγει ὁ Διόδωρος Σικελιώτης, φαίνονται τὰ ὄρη καὶ οἱ κοιλάδες τῆς Σελήνης διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ: «*τὴν σελήνην ἐκ ταύτης τῆς νήσου φαίνεσθαι παντελῶς ὀλίγον ἀπέχουσιν τῆς γῆς καὶ τινες ἐξοχὰς γεώδεις ἔχουσιν ἐν αὐτῇ*

Μέσα μου εἶχα τὴν περιέργεια νὰ πάω πίσω ἀπὸ τὸν κ. Μαρωνίτη, για νὰ δῶ, τελικά ἀπὸ ποῦ ἀντλεῖ τὰ ἐπιχειρήματά του ὁ κ. Σιαμάκης, καθὼς ἐπίσης ἤθελα, προτοῦ φύγει ἀπ’ τὴν Γερμανία, νὰ πάρω καὶ συνέντευξη ἀπὸ τὸν κ. καθηγητή. Ἀλλὰ τί ἀπ’ ὅλα νὰ κάνουμε; Νὰ μετέχουμε στὸ συνέδριο ή νὰ παίρνουμε τὸν κ. Μαρωνίτη ἀπὸ πίσω; Ἀλλὰ δὲν πειράζει, ἄστον νὰ πάη στὸ καλὸ τὸν ἄνθρωπο. Ποτέ μου ἄλλωστε δὲν εἶχα τὴ διαστροφὴ νὰ παίρνω ἀπὸ πίσω κανένα.

Φεύγοντας οἱ εὐγενεῖς μας οἰκοδεσπότες, μάς δώρισαν δύο βιβλία: «Πενήντα χρόνια ἑλληνικῆς μουσικῆς παρουσίας στὸ Μόναχο» τὸ ἓνα καὶ τὸ δεύτερο, τὸ πιὸ καλὸ, «Ἕλληνες ἀρχιτραγονδιστές τοῦ Μελωδράματος». Θὰ πρέπει ὅμως νὰ τονίσω μία παράλειψη: Ὅσο κι ἂν ἔψαξα ἀνάμεσα στὶς σελίδες τοῦ δεύτερου, δὲν βρῆκα καμμιά άναφορὰ στὰ βιογραφικά στοιχεῖα τῶν κ.κ. Μαρωνίτη καὶ Κακριδῆ.

Εὐάγγελος Μπεξῆς

φανερὰς» (Π, 47, 5). Καί μιὰ καὶ ἀναφέρομαι στὸ Διόδωρο Σικελιώτῃ, μπαίνω στὸν περιασμὸ νὰ σᾶς ἀναφέρω καὶ ὅσα ἐξιστορεῖ γιὰ τὸν Εὐήμερο καὶ τὴν νῆσο Παγγαία τοῦ Ἰνδικοῦ, ὅπου, ὅταν ἔφτασαν οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου, βρῆκαν κάποιους κατοίκους Ἕλληνες ἐκ Κρήτης μὲ τρεῖς ἑλληνικὲς πόλεις στὴν νῆσο αὐτή, μὲ ναὸ τοῦ Τριφυλίου Διὸς καὶ μὲ ἐπιγραφὰς σὲ ἱερογλυφικά, ὅπου, ὅπως ἐξηγοῦσαν οἱ ντόπιοι Κρήτες στοὺς Μακεδόνες, ἔγραφαν τὶς πράξεις τῶν ἡρώων-βασιλέων Οὐρανοῦ, Κρόνου καὶ Δία, ὅταν ζοῦσαν στὴ γῇ ὡς ἄνθρωποι πρὶν τὸν κατακλυσμὸ καὶ πρὶν τὴν μετακατακλυσμαία θεοποίησή τους. Ἐλεγαν μάλιστα οἱ Παγγαῖοι, ὅτι «*τὸ γένος αὐτοῖς ἐκ Κρήτης ὑπάρχειν, ὑπὸ Διὸς ἡγμένοις εἰς τὴν Πάγγαιαν, ὅτε κατ' ἀνθρώπους ὦν ἐδασίλευε τῆς οἰκουμένης*» (5, 46, 3). Γνωρίζετε πιστεύω, ὅτι ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἀναφορὲς περὶ Παγγαίας ξεκίνησε καὶ ἡ περιφνημὴ θεωρία τοῦ «Εὐημερισμοῦ», κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες θεοὶ καὶ ἡμίθεοι θεωροῦνται ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι μετὰ θάνατον θεοποιήθηκαν χάρι στίς εὐεργεσίες τους πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐδῶ φαίνεται καθαρὰ τὸ πόσον ἰσχυρὴ ὑπῆρξε ἡ ἡρωολατρεία καὶ προγονολατρεία στοὺς Ἕλληνες. Μάλιστα θὰ τολμήσω νὰ πῶ, φτάνει ἀκόμα μέχρι τὶς ἡμέρες μας μὲ τὴν ἁγιοποίηση ἱστορικῶν καὶ μυθικῶν προσώπων στὴν μεταχριστιανικὴ ἐποχὴ: Ὁ Πορφύριος στὸν «*Βίον Πυθαγόρου*» ἀναφέρει, ὅτι ὁ Πυθαγόρας εἶχε γράψει καὶ τὸ ἐπίγραμμα πᾶν στὸν τάφο τοῦ Δία στὸ Ἰδαῖο Ἀντροπὴς Κρήτης: «*ᾧδε θανὼν κεῖται Ζᾶν, ὃν Δία κικλήσκουσιν*». Ὁ Πλούταρχος μάλιστα ἀναφέρει, ὅτι ὁ τάφος τοῦ Διονύσου ἐδεικνύετο στοὺς Δελφούς· καὶ ὁ Πausanias μιᾶ γιὰ τὸν τάφο τοῦ Δευκαλίωνα κοντὰ στίς στήλες τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς (Ἀττικά 18,8). Ἀλλὰ δὲν θὰ συνεχίσω ἄλλο γιὰ τὰ τεκμήρια περὶ τῆς ἡρωολατρείας ἢ προγονολατρείας τῶν Ἑλλήνων γιὰ τοὺς γενάρχες, ποὺ ἔζησαν πρὶν τὸν Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος, ποὺ βέβαια δὲν μπορούμε νὰ προσδιορίσουμε, πότε ἀκριβῶς ἐγίνε, ἀλλὰ σὰν σημάδι ἔχουμε τὴν ἀποστράγγιση τῆς θεσσαλικῆς λίμνης. Θέλω μόνον νὰ πῶ, ὅτι αὐτὸν τὸ προκατακλυσμαῖο πολιτισμὸ τὸν ἐπίστευαν ὡς πραγματικὸ οἱ Ἕλληνες μέχρι τὴν ἐποχὴ τῆς ἐπικράτησης τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μάλιστα πάντα ἐξηγοῦσε τὴν ἐκστρατεία του ὡς ἰχνηλάτηση τῶν ταξιδιῶν τοῦ Ἡρακλῆ καὶ τοῦ Διόνυσου στίς Ἰνδίες καὶ τὸ Ἴμαον ὄρος (τὰ σημερινὰ Ἰμαλαία). Ὁ Στράβων ἀναφέρει τὴν παράδοση, ὅτι τρεῖς φορὲς ἦρθαν στὴν Ἰνδία ξένοι: ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Διόνυσος καὶ οἱ Μακεδόνες. Εἶναι γνωστὲς ἐπίσης οἱ ἀναφορὲς τοῦ Ἀρριανοῦ γιὰ τὴν πόλη Νύσσα –τὴν ὑπαρκτὴ τότε πόλη Νύσσα, τὸ σημ. Νανχενάρ, ποὺ συνάντησαν οἱ Μακεδόνες στὴν προέλασή τους στὴν Ἰνδία. Γνωστὲς εἶναι ἐπίσης οἱ ἀναφορὲς τοῦ Ἀρριανοῦ στὴν «*Ἰνδική*» του γιὰ τὸ πῶς ἐξιστοροῦσαν οἱ ἴδιοι οἱ Ἰνδοὶ τὸν ἐκπολιτισμὸ τους ἀπὸ τὸν Διόνυσο. Δὲν πρόκειται ἐπίσης ν' ἀναφέρω –γιατί ὅλοι τὰ γνωρίζετε– τὰ ἱερά τοῦ Ἡρακλῆ, ποὺ ὑπῆρχαν (ὅπως ἀναφέρει ὁ Στράβων) στίς δυὸ πλευρὲς τοῦ Γιβραλτάρ, ποὺ τότε ἐκαλοῦντο Ἡράκλειες Στῆλες, καθὼς καὶ στὰ Γάδειρα. Πραγματικὰ ἐλάχιστοι ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀμφισβήτησαν τὰ ταξίδια τοῦ Ἡρακλῆ πέρα ἀπ' τὶς Ἡράκλειες Στῆλες. Ἐλάχιστοι ἐπίσης ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀμφισβήτησαν τὸ γεγονὸς τοῦ Κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος. Ὅμως κανένας ἀρχαῖος Ἕλληνας δὲν ἀπαρνήθηκε ποτὲ τοὺς προκατακλυσμαίους ἥρωες-προγόνους του, γιατί αὐτὸ θὰ σήμαινε ταυτόχρονα τὴν ἀποβολή του ἀπὸ τὴ φρατρία, τὸ γένος, τὴν φυλὴ, καὶ τὴν πόλη. Καὶ ὅπως εἶπε ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ ἀπολις εἶναι ἢ θηρίο ἢ θεός.

Κυρίες καὶ κύριοι,

Ἀπὸ ὅσα ἀναφέρθηκαν παραπάνω ἐξυπακούεται, ὅτι βαθεῖα πεποίθηση τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦταν ἡ αὐτοχθονία τους. Οἱ κάτοικοι τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν πόλεων πίστευαν ἀκράδαντα, ὅτι ἦσαν αὐτόχθονες καὶ ὄχι ἐπήλυδες ἀπὸ τὸν Βορρᾶ, ὅπως τοὺς θέλει ἡ σύγχρονη «Ἰνδοευρωπαϊκὴ» θεωρία. Ἀκόμη καὶ τοὺς Πελασγοὺς – πού σήμερα ἐπικρατεῖ νὰ τοὺς θεωροῦμε «προέλληνες», δηλ. μὴ-Ἕλληνες – οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς στὴν συντριπτικὴ τους πλειοψηφία τοὺς θεωροῦν συγγενικά φυλά. Ὁ Θουκυδίδης μάλιστα ἀφήνει νὰ ἐννοηθεῖ, ὅτι ἡ εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Ἑλλάδος ἔπαιρνε ὡς γενικὴ ὀνομασία τὴν ὀνομασία τῆς κυριαρχούσας φυλῆς. Ἐτσι παλιὰ λεγόταν Πελασγία, ὕστερα – κατὰ τὰ Τρωικά – ὀνομάστηκε Ἀχαιΐς καὶ κατόπιν στὰ ἀρχαῖα χρόνια Ἑλλάς. Βέβαια οἱ ὀνομασίες δὲν παίζουν κανέναν ἐξαιρετικὸ ρόλο· σημασία ἔχει ἡ γλῶσσα τῶν κατοίκων μιᾶς περιοχῆς γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τῆς ἐθνολογικῆς τους ταυτότητας – χωρὶς αὐτὸ νὰ εἶναι πάντα 100% σίγουρο. Στὸ Βυζάντιο γιὰ παράδειγμα, ἐνὼ τὸ ὄνομα «Ἑλλην» εὐρίσκετο ἐκτὸς νόμου ὡς σημαῖνον τὸν εἰδωλολάτρη, οἱ πληθυσμοὶ ὅμως, ἂν καὶ αὐτοαπεκαλοῦντο Ρωμαῖοι, μιλοῦσαν ἐλληνικά, κι ἔτσι ἐπέζησαν μέχρι τὴν νεκρανάσταση τῶν ὀνομάτων «Ἑλλάς» καὶ «Ἑλλην» κατὰ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καὶ τὴν ἴδρυση τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους. Ἐκεῖνο πάντως πού πρέπει νὰ κρατήσουμε στὸ μυαλό μας εἶναι, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, οἱ ἀρχαῖοι Θηβαῖοι, οἱ ἀρχαῖοι Ἀργεῖοι κ.λπ. θεωροῦσαν τοὺς ἑαυτοὺς τους αὐτόχθονες, καὶ ὁλόκληρη ἡ κοινωνικὴ τους δομὴ βασιζόταν πάνω σ' αὐτό. Ἡ ἐλληνικὴ ἡρωολατρεία καὶ ἡ αὐτοχθονία πᾶνε μαζί.

Συγχωρῆστε μου τὸ ὅτι ἐπιμένω σ' αὐτό, ἀλλὰ θέλω νὰ ἐπισημάνω τὸ πόσο διαφέρει ἡ ἀρχαιοελληνικὴ συνείδηση ἀπὸ τὴν «Ἰνδοευρωπαϊκὴ» θεωρία, πού θέλει τοὺς Ἕλληνες νομάδες ἀπ' τὸ Βορρᾶ καὶ σ' αὐτὴ τῇ θεωρίᾳ ἐπιτρέψτε μου νὰ ἀσκήσω κάποια κριτικὴ στὴ συνέχεια. Ἡ «Ἰνδοευρωπαϊκὴ» θεωρία, ὅπως διαμορφώθηκε ἀπὸ τὸν Τζῶνς τὸ 1786 καὶ τὸν Μπόπ τὸ 1816, δὲν νομίζω ὅτι φημίζεται γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ της ἀκρίβεια. Κατ' ἀρχὰς διαπράττει ἓνα κατ' ἐξοχὴν λογικὸ σφάλμα: θεωρεῖ, ὅτι οἱ λεγόμενες ἀρχαῖες «Ἰνδοευρωπαϊκὲς» γλῶσσες ἔχουν τὴν ἴδια χρονικὴ ἀφετηρία. Ἐτσι συγκρίνεται γλωσσολογικά ἡ νεότερη Γερμανικὴ μὲ τὴν πολὺ προγενέστερη Σανσκριτικὴ ἢ ἡ προγενέστερη Ἑλληνικὴ μὲ τὴ μεταγενέστερη Λατινικὴ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι καὶ ὁ ὅρος «Ἰνδοευρωπαϊκός-ἡ-ὁ» εἶναι ἀσαφέστατος καὶ ἄκρως συμβατικός. Ὑπάρχουν π.χ. Εὐρωπαῖοι, πού δὲν μιλοῦν «Ἰνδοευρωπαϊκὴ» γλῶσσα, ὅπως οἱ Φινλανδοὶ καὶ ἀντιστρόφως ὑπάρχουν Ἀσιάτες, ὅπως οἱ Τοχάροι, πού ἔχουν «Ἰνδοευρωπαϊκὴ» γλῶσσα. Ἐπίσης στὴν γλωσσολογικὴ ἐπανασύνθεση δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν συνήθως τὰ πορίσματα τῆς Μυκηναϊκῆς Ἑλληνικῆς – ὅπως αὐτὴ ἀπεκαλύφθη στὴ Γραμμικὴ Β. Πόσον ἀπλούστερα θὰ ἦσαν τὰ πράγματα, ἂν ἐμπιστευόμασταν τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες συγγραφεῖς (Θουκυδίδη, Ὅμηρο, Ἡσίοδο, Πανσανία, Διόδωρο, Ἀπολλόδωρο κ.λπ.), οἱ ὁποῖοι βεβαιώνουν τὴν αὐτοχθονία τῶν Ἑλλήνων στὸν χώρο τοῦ Αἰγαίου καὶ θεωροῦν τοὺς Πελασγοὺς συγγενεῖς καὶ προγόνους τῶν Ἑλλήνων – καὶ μάλιστα τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς; Πόσο πιὸ λογικά καὶ συνεπῆ θὰ ἦσαν τὰ πορίσματα τῆς ἱστορικῆς γλωσσολογίας, ἂν δέχονταν τὴν ἀρχαία παράδοση, πού μιλᾷ γιὰ τὴν ἐκπολιτιστικὴ προσπάθεια τῶν πανάρχαιων προϊστορικῶν Ἑλλήνων, πού ἐφθασε (διὰ τοῦ Ἡρακλῆ καὶ τοῦ Διονύσου) μέχρι τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰνδοῦ; Ἐτσι θὰ ἐξηγοῦντο λογικά καὶ ἡ ὁμοιότητα μεταξὺ Σανσκριτικῆς καὶ Ἑλληνικῆς ἀλλὰ καὶ ἡ ὁρατὴ ἀνθρωπολογικὴ διαφορὰ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἰνδῶν.

Ἐδῶ θέλω νὰ κάνω μία παρέκβαση καὶ νὰ ἀναφερθῶ στὴν προκατάληψη –βαρεὶα ἢ λέξη, ἀλλὰ ἐκφράζει τὴν πραγματικότητα– ὀρισμένων ἱστορικών, πού ἀρνοῦνται τὴν ἑλληνικότητα κάθε προϊστορικοῦ εὐρήματος στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο μὲ μιὰ περιέργη ἐμμονή. Αὐτοὶ οἱ ἱστορικοὶ κάτω ἀπὸ ἀπολυτοποιήσεις τοῦ εἶδους τοῦ Πανσουμερισμοῦ ἢ τοῦ Πανσανσκριτισμοῦ κ.λπ. θεωροῦν δεδομένο, ὅτι *ex oriente lux*, καὶ ἐνῶ δέχονται a priori τὴν ἱστορικότητα τῶν ἀνατολικῶν ἐστίων καὶ τῆς *Biblos*, ἀρνοῦνται πεισματικά κάθε ἱστορικότητα τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, τοῦ Ἀπολλόδωρου ἢ τοῦ Διόδωρου Σικελιώτη. Τέτοιες δημοσιεύσεις μάλιστα τυχαίνουν καὶ εὐρείας διαφήμισης ἀπὸ ὀρισμένα διεθνῆ μέσα ἐνημέρωσης – ὅπως πρόσφατα συνέβη μὲ τὸ ἔργο τοῦ Μπερνάλ γιὰ τὴν «*Μαύρη Ἀθηνᾶ*». Τελευταῖα πάντως πολλοὶ ἐπιστήμονες, ὅπως ὁ Πούλγκραμ ἢ ὁ Ρένφριου – γλωσσολόγος ὁ πρῶτος, ἀρχαιολόγος ὁ δεύτερος –, θάλλουν μὲ τὰ ἔργα τους κατὰ μέτωπον, χτυπώντας τὴν «Ἰνδοευρωπαϊκή» θεωρία ἀκριβῶς στὰ γυάλινα πόδια τῆς. Ταυτόχρονα σὲ πολλοὺς ἔχει γεννηθεῖ ἡ ὑποψία γιὰ τὴν πολιτικὴ σκοπιμότητα πού ἐξυπηρέτησε ἡ «Ἰνδοευρωπαϊκή» ὑπόθεση τὸν 19ο αἰ., ὅταν πρωτοσυγκροτήθηκε καὶ ντύθηκε μὲ τὸν μανδῦα τῆς ἐπιστήμης. Ἀς θυμηθοῦμε ἐπίσης, ὅτι πρὶν μερικῆς δεκαετίας – πρὶν δηλ. τὸ 1952, πού ὁ Βέντρις ἀποκρυπτογράφησε τὴ Γραμμικὴ Β – οἱ Ἰνδοευρωπαϊστὲς ὑποστήριζαν μὲ φανατισμό, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία ἀρχίζει τὸν 10ο αἰ. π.Χ. μὲ τοὺς Δωριεῖς. Χάριζαν ἔτσι οἱ Ἰνδοευρωπαϊστὲς τὸν Ὑστερομινωικὸ καὶ τὸν Μυκηναϊκὸ Πολιτισμὸ στὸν ἄγνωστο λαὸ τῶν «Προελλήνων». Καὶ εἶχαν παρασύρει τότε πολλοὺς ἐπιστημονικοὺς κλάδους. Μὲ τὴν ἀποκρυπτογράφηση ὅμως τῆς Γραμμικῆς Β τὸ 1952 ἀπὸ τὸν Βέντρις διαψεύστηκαν οἱ Ἰνδοευρωπαϊστὲς, ἐνῶ ἀντίθετα ἐπιβεβαιώθηκαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς, πού μιλοῦσαν γιὰ τὴν ἑλληνικότητα τῶν Μυκηναίων.

Κυρίες καὶ κύριοι,

Ἡ πτώση τῶν ἑλληνικῶν πόλεων τὴν Ἑλληνιστικὴν περίοδο καὶ ἡ ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία πρὶν 1600 χρόνια ἀκρωτηρίασαν τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ἱστορικὴ παράδοση καὶ συνείδηση, ἐξοστρακίζοντας στὴ σφαῖρα τοῦ μύθου τοὺς προκατακλυσμαίους βασιλεῖς, ὅπως τὸν Κέκροπα καὶ τὸν Κραναό, τὸν Οἰνῶτρο καὶ τὸν Νύκτιμο, τὸν Φορωνέα καὶ τὸν Λυκάονα. Κι αὐτὸ ἔγινε – πρέπει νὰ τὸ πῶ αὐτό –, γιὰ νὰ μείνει ἄδειος ὁ χῶρος τοῦ πανάρχαιου ἑλληνικοῦ παρελθόντος, γιὰ νὰ τὸν καταλάβουν τὰ διδλικά πρόσωπα τοῦ Νῶε, τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Λῳτ. Ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη ὅμως δικαίωσε δύο φορές μὲ τοὺς Σλήμαν καὶ Ἐβανς μέχρι τώρα τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ παράδοση. Ὄταν ὁ Ἐβανς ἀναζητοῦσε τὴν Κνωσό, πολλοὶ εἰδικοὶ τὸν ἐμέμφοντο, γιατί ἔδινε βάση στὸν Διόδωρο Σικελιώτη καὶ τοὺς ἄλλους ἑλληνιστικοὺς συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι μιλοῦσαν γιὰ γεγονότα πού συνέβησαν 2000 χρόνια πρὶν τὴν ἐποχὴ τους. Ὅμως σήμερὰ ὁ Μινωικὸς Λαδύρινθος εἶναι προσιτὸς σὲ κάθε ἐπισκέπτη τῆς Κνωσοῦ. Ξέρω, πὼς θ' ἀκουστοῦν ὑπερβολικῆς οἱ ἀπαιτήσεις μου γιὰ ἐρευνες στὴν Ἰσλανδία ἢ τὴν Νορβηγία γιὰ τὸν ἐντοπισμὸ τῆς μυθικῆς Θούλης τῶν Ὑπερβορείων ἢ τὴν ἀναζήτησιν τῆς Παγχαίας, πού λεπτομερῶς περιγράφει ὁ Διόδωρος, στὰ νησιά τοῦ Ἰνδικοῦ κοντὰ στὸν κόλπο τοῦ Ἀντεν.

Στὸ ἐπιστημονικὸ πάνθεον πάντως ὑπάρχουν κενὲς θέσεις γιὰ ὅσους ἐρευνητὲς πιστεύουν τίς πληροφορίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων – ὅπως ἔκαναν πρὶν ἀρκετὲς δεκαετίες ὁ Σλήμαν καὶ ὁ Ἐβανς καὶ ἄφησαν ἔτσι αἰώνιο τὸ ὄνομά τους στοὺς ἀνθρώπους. Τελικά, οἱ σκαπανεῖς τῆς γνώσης βαδίζουν σὰν τοὺς ἥρωες, πάντα στὰ σκοτεινά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ: Οί προαλφαθητικές Έλληνικές γرافές και ἡ δημιουργία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου

Ἄν κάποιος σήμερα ὑποστηρίξει τὴν ὑπαρξὴ προομηρικῶν ἑλληνικῶν ἀλφαθητικῶν γραφῶν, πιθανότατα θὰ τοῦ ἀποδοθεῖ ὁ τίτλος τοῦ παραεπιστήμονα ἢ ἀκόμα καὶ τοῦ αὐθαίρετοῦντος. Καὶ οἱ χαρακτηρισμοὶ αὐτοὶ θὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀντιλήψεως ἐκείνης, πὺ ἐπὶ αἰῶνες συντηρεῖ τὸ δόγμα τῆς προτεραιότητος τοῦ Σημιτοφοινικικοῦ «ἀλφαβήτου» ἐναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ συνεπῶς τὸ ἀδύνατον τῆς ἐμφανίσεως ἀλφαθητικῆς γραφῆς πρὸ τῆς ὑποτιθέμενης ἀνακαλύψεώς της ἀπὸ τοὺς Σημιτοφοίνικες στὸν κυρίως Ἑλλαδικὸν χώρον ἢ ἔξω ἀπὸ αὐτόν, ὅπου κατοικοῦσαν Ἕλληνες. Πιστεύω ὅμως, ὅτι εἶναι γενικὰ ἀποδεκτὸ ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους ἐδῶ σήμερα, ὅτι οἱ ἀποδείξεις, τὰ τεκμήρια εἶναι αὐτὰ πὺ στοιχειοθετοῦν τὴν διατύπωση μιᾶς θεωρίας καὶ τὴν ἐντάσσουσιν ἀπὸ τὴν σφαῖρα τῆς φαντασίας καὶ τοῦ ἀλόγου, ὅπου βρίσκεται πρὸ τῆς ἀνευ στοιχείων ὑποβολῆς της, στὴν σφαῖρα τοῦ συγκεκριμένου, τοῦ λογικοῦ μέσα ἀπὸ τὴν διαδικασία αὐτῆς τῆς τεκμηρίωσης. Μὲ τέτοια κριτήρια λοιπὸν σήμερα θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἀποδείξουμε, ὅτι πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Σημιτοφοινικικοῦ ἀλφαβήτου εἶχε ὄχι μόνον ἐμφανιστεῖ, ἀλλὰ ἦταν καὶ σὲ εὐρεῖα χρῆσιν Ἑλληνικὸ ἀλφάβητο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο προέκυψε ἐν συνεχείᾳ καὶ τὸ κακέκτυπο τοῦ Σημιτοφοινικικοῦ.

Ἄς πάρουμε τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Εὐρέως εἶναι διαδεδομένο, ὅτι οἱ Σημιτοφοίνικες κάποια ἀσαφὴ καὶ ἀπροσδιόριστὴ ἐποχὴ μετέδωσαν στὴν Ἑλλάδα τὸ ἀλφάβητο. Ὅμως μὲ γνώμονα τὴν λογικὴ ἐγείρονται τὰ ἑξῆς ἐρωτηματικὰ ἐπὶ τῆς θεωρίας αὐτῆς:

1) Πὺς ἕνας λαὸς, πὺ οὐδένα πνευματικὸ ἐργὸ ἔχει νὰ ἐπιδείξει κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἱστορικῆς του πορείας, μπόρεσε νὰ ἐπινοήσῃ τὸ ὑψηλῆς πνευματικῆς ποιότητος δημι-

Ἡ λογοκριτὴς

Κάποιος ἐκ τῶν πανεπιστημιακῶν καθηγητῶν μας ζητεῖ μὲ σχολιὸν τοῦ σὲ ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα ἐμμέσως πλὴν σαφῶς, νὰ λογοκρίνωνται ὅσες ἔρευνες ἢ ἐπιστημονικὲς δημοσιεύσεις συγκροτοῦνται ἢ δὲν συνάδουν μὲ τὰ φοινικικὰ καὶ ἰνδοευρωπαϊκὰ πιστεύω του, ἐπικαλούμενος ψευδῶς «τὸ ἄλλο καλὸ τῆς ξένης καλοσύνης, τὸν αὐτόματον σχεδὸν ἔλεγχον τῆς ὁποίας μπλόφας, ὅταν μάλιστα ἐπιχειρεῖται στὸν ὅσον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης...» Ἐξω –γράφει– δουλεῦν πυκνὸ κόσκινο ἐπιλογῆς-διαλογῆς, πὺ πλάνει εὐκόλα τοὺς κάθε κομπογιαννίτες, ὅπως συνέδῃ στὸ συνέδριον τοῦ Ὀλοσταντ μὲ τὴν ρατσιστικὴν παρέα τοῦ Δαυλοῦ».

Στὸ Συνέδριον τοῦ Ὀλοσταντ δέβαια οὐδὲν «κόσκινον ἐπιλογῆς-διαλογῆς δούλεψε», ὅπως ἀρέσκειται νὰ θανκαλίζεται ὁ ἐν λόγῳ φοινικιστὴς. Ἄν κάποιοι «δουλεύτηκαν», ἦσαν αὐτοὶ καὶ ὁ ἄλλος φοινικιστὴς καθηγητὴς, πὺ μετεῖχε τοῦ Συνεδρίου, τοὺς ὁποίους βαρέθηκαν καὶ ὠκτειραν οἱ Γερμανοὶ σύνοδοι καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Γερμανίας, πὺ παρακολούθησαν τὶς ἐργασίες, γιὰ τὶς ἀνοησίες καὶ τὰ σαλιαρίσματά τους. Ὅσον ἀφορᾷ στὴν «ρατσιστικὴν παρέα τοῦ Δαυλοῦ», αὐτὴ καταχειροκροτήθηκε, γιὰτὶ προβλημάτισε καὶ «ξεδίψασε» τοὺς συνέδρους καὶ τοὺς ἀκροατὰς της, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μπουχτίσει ν' ἀκοῦν σιωνιστικὰς ψευτοσοφιστεῖς καὶ πολιτικάντικες ἐπιστημοσύνης φοινικιστῶν.

ούργημα, πού λέγεται ἀλφάβητο;

2) Ἐστω ὅτι οἱ Σημιτοφοίνικες δημιούργησαν τὸ ἀλφάβητο. Ποῦ βρίσκονται ὅμως τὰ ἔργα τῶν Σημιτοφοινίκων λογίων ἢ ἔστω οἱ ἀναφορές σὲ αὐτά, ἀν ὑποθέσουμε ὅτι χάθηκαν τὰ ἴδια τὰ ἔργα, πού θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ πιστέψουμε ὅτι αὐτοὶ ἦταν οἱ ἐφευρέτες τοῦ ἀλφαβήτου, ἀφοῦ τὸ ἀλφάβητο εἶναι προορισμένο γιὰ τὴν πιστὴ ἀποτύπωση τοῦ προφορικοῦ λόγου, πού ἡ συλλαβικὴ γραφὴ ὡς ἀτελεστέρα μορφή γραφῆς δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ; Καὶ ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ τόνισουμε, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν μνημεῖα λόγου πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν Σημιτοφοινίκων στὸ ἱστορικὸ προσκήνιο, ὅπως τὴν *Θεογονία*, τῆς ὁποίας ὁ Ἡσίοδος εἶναι ἀπλῶς ὁ ἐκδότης καὶ ὄχι ὁ συγγραφεὺς, καθὼς καὶ ὁ ἴδιος ρητῶς ἀναφέρει, τὰ *Ὀρφικά*, τὰ *Ὀμηρικά* ἔπη καὶ ἄλλα πολλὰ. Καὶ πάλι ἐρχεται λογικὰ τὸ ἐρώτημα: Γιατί νὰ ἀπολεσθοῦν μόνο τὰ Σημιτοφοινικὰ καὶ ὄχι καὶ τὰ Ἑλληνικά; Μήπως γιατί οὐδέποτε ὑπῆρξε Σημιτοφοινικὴ γραμματεία καὶ λόγοι Σημιτοφοίνικες, λογικὸ ἐπακόλουθο τῆς ἀγνοίας τους, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀλφαβητικὴ γραφὴ;

Καὶ τέλος ποῦ βρίσκεται ἡ σύλληψις τοῦ ἀφηρημένου, πού οἱ Ἕλληνες ἀπετύπωσαν βάσει τοῦ ἀλφαβήτου καὶ μέσω τῶν λέξεων-ἐννοιῶν – κάτι πού οὐδεὶς Σημιτοφοινικὸς νοῦς δύναται νὰ συλλάβῃ, ἀφοῦ ταυτίζουν τὰ σύμβολα τοῦ δικοῦ τους κακέκτυπου ἀλφαβήτου μὲ χοντροκομμένες ἐννοιες τῆς καθημερινῆς πραγματικότητος (δόδι, θύρα, καμήλα κ.ἄ.), κάτι πού οἱ Ἕλληνες ἐκ προοιμίου δὲν υἱοθέτησαν, ἀφοῦ τὸ *Ἄλφα*, τὸ *Βῆτα*, τὸ *Γάμμα* σὰν λέξεις, σὰν σύνολο γραμμάτων δὲν σημαίνουν τίποτα ἀπολύτως, ἀφοῦ τὸ ἀλφάβητο δημιουργήθηκε γιὰ τὴν ἀποτύπωση ἀφηρημένων ἐννοιῶν, μεταφέροντας αὐτὲς τίς ἐννοιες-ιδέες μέσα στὶς ἴδιες τίς λέξεις; Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐννοια τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἰσορροπίας δὲν θὰ μπορούσε νὰ λείπῃ καὶ ἀπὸ τὸ ἀλφάβητο, ἀφοῦ ἀποτελοῦσε βασικὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τοῦ ἑλληνικοῦ τρόπου σκέπτεσθαι, ἔχουμε καὶ γράμματα ὅπως τὸ *Ὀ-μικρον*, τὸ *Υ-ψιλον*, τὸ *Ε-ψιλον* καὶ τὸ *Ὠ-μέγα*, πού μέσα ἀπὸ τὴν σημασία τους ἔδιναν τὸ μέτρο μεταξὺ ἀφηρημένου καὶ πραγματικοῦ.

3) Γιατί οἱ Σημιτοφοίνικες, πού δάσει τεκμηρίων ἱστορικῶν, ἀρχαιολογικῶν, φιλολογικῶν εἶχαν ὁργανώσει ἓνα τεράστιο ἐμπορικὸ δίκτυο στὴν Μεσόγειο, ἰδρύοντας ἀκόμη καὶ ἐμπορικοὺς σταθμούς (1η διαφάνεια), πού στὴν Ἑλλάδα δὲν ἦταν σχεδὸν καθόλου ἀνεπτυγμένοι σὲ σχέση μὲ αὐτοὺς ἄλλων χωρῶν, διάλεξαν «τυχαῖα» καὶ ἐπιλεκτικὰ μόνο τοὺς

“Ὅμως τί δὲν ἄρρεσε στὸν ἐν λόγῳ καθηγητὴ, τὸ ὅποιο, μὴ μπορῶντας ὥστόσο ν’ ἀντικρούσῃ, ζητεῖ ἀπ’ τὴν προστάτιδά του ἐξ-ουσία νὰ τὸ θέσῃ μαζὶ μὲ τοὺς συνεργάτες τοῦ «Δαυλοῦ» ὑπὸ ἀστυνομικὸν ἔλεγχον, λές καὶ ζοῦμε σὲ Μεσαίωνα; Μήπως τὸ ὅτι «ἡ ρατσιστικὴ παρέα τοῦ Δ» ἀπέδειξαν μὲ ἀτράνταχτα στοιχεῖα καὶ ἐπιχειρήματα, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα εἶναι ἡ μητέρα γλῶσσα ὅλων τῶν γλωσσῶν ἢ ὅτι οἱ «Ἰνδοευρωπαῖοι» εἶναι ἀνύπαρκτοι, πλάσματα πονηρῶν ἐγκεφάλων τῆς λογοκρατίας;” *Ἡ μήπως τὸ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ «Μυθολογία» ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴ ἱστορία «τῶν πρὸ τῆς νῦν γενέσεως» Ἑλλήνων, ὅπως πιστεύει ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ὅτι τὰ περὶ «προ-ελλήνων» καὶ «φοινικικοῦ ἀλφαβήτου» θεωρήματα ἀποτελοῦν ἀποκνήματα διεστραμμένων φοινικιστῶν καὶ αἰγυπτιαζόντων;*

“Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἓνα εἶναι βέβαιο: Στὸ Συνέδριο τοῦ Ὀλοσταντ ἀκούστηκε ὁ νέος λόγος, ὁ παλιός, πού θ’ ἀποτελέσει ἀφόρημα νέων ἐκτιμήσεων τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος καὶ νέων θεωρήσεων τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου. Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς «ἐλέγχους» καὶ στὰ «κόσκινα» πού μᾶς ἀπειλεῖ ὁ ἐν λόγῳ καθηγητής, ἂς μάθῃ ὅτι αὐτὰ ἀποτελοῦν εὐχὴ καὶ αἴτημα τῆς «ρατσιστικῆς παρέας τοῦ Δαυλοῦ», ἀρκεῖ νὰ γίνωνται μέσα στὰ πλαίσια καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ δεοντολογία.

Μιὰ ὅμως καὶ ὁ ἐν λόγῳ καθηγητής, ἀντὶ ν’ ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἐπιστήμη του, ὡς θὰ ὤφειλε, «τὸ παίζει» χωροφύλαξ καὶ διερευνᾷ τὸ βίον καὶ τὰ φρονήματά μας, τὰ

“Έλληνες, γιά νά τοὺς «ἐκπολιτίσουν» δάσει τοῦ ἀλφαβήτου καὶ ἄφησαν τοὺς Χαλκιδεῖς τὸν 8ο αἰῶνα π.Χ. νά μεταφέρουν τὸ ἀλφάβητο στὴν Ἰταλία; (Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἐκεῖνοι οἱ λαοὶ, τῆς Ἰταλίας, δὲν ἦταν ἔτοιμοι νά τὸ δεχτοῦν καταρρίπτεται ἀφ’ ἑαυτοῦ, ἀπὸ τὴν στιγμή πού οἱ ἴδιοι λαοὶ τῇ ἐπιδράσει τῶν Ἑλλήνων τὸ υἱοθέτησαν). Γιὰ τοὺς λοιποὺς ἔδωσαν μόνο στοὺς Ἕλληνες; Μήπως γιὰ τὴν ῥοή τοῦ ἀλφαβήτου ἀκολουθεῖ φορὰ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ ὄχι ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, ὅπως σήμερα πιστεύεται; (Ἀνάλυση τοῦ χάρι-
τη).

4) Πῶς εἶναι δυνατόν νά δημιουργήσῃ τὸ ἀλφάβητο ἕνας λαός, πού ἐστερεῖτο δικῆς του συλλαβικῆς γραφῆς, ἀφοῦ εἶναι πασιδὴλον, ὅτι υἱοθέτησε ἀπὸ τοὺς μὴ Σημίτες Σουμερίους τὴν σφηνοειδῆ-συλλαβικὴ γραφή, πού τὴν προσάρμοσε στὶς δικές του ἀνάγκες καὶ συνεπῶς δὲν εἶχε περάσει ἀπ’ ὅλα τὰ στάδια τῆς γραφῆς; Ἀκόμα δὲ περισσότερο, ὅταν ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔχουμε ἕναν λαό, τὸν Ἑλληνικό, πού ἀποδεδειγμένα εἶχε διανύσει ὅλες τὶς βαθμίδες ἐξελίξεως τῆς γραφῆς, περνώντας ἀπὸ τὴν εἰκονογραφικὴ στὴν ἱερογλυφικὴ (2η διαφάνεια), στὴν συνέχεια στὴν συλλαβικὴ καὶ τέλος στὴν ἀλφαβητικὴ; (3η διαφάνεια). Ποιὸς λοιπὸν προηγεῖται ποιοῦ, μὲ δάση τὰ λογικὰ συμπεράσματα πού ἐξάγονται ἀπὸ τὰ τεκμήρια;

5) Κάθε ἐφεύρεση, πού δημιουργήθηκε ἀπὸ τὶς ἀπαρχές τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, ἦρθε, γιά νά καλύψῃ ἕνα κενὸ πού ὑπῆρχε καὶ ἔχρηζε ἱκανοποιητικῆς ἀντιμετώπισεως πρὸς ὄφελος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, πού ἀντιμετώπιζε τὸ πρόβλημα καὶ εἶχε ἀνάγκη τὴν ἐν λόγῳ ἐφεύρεση. Ἡ ἀνακάλυψη τοῦ ἀλφαβήτου ἀπὸ τοὺς Σημιτοφόνικες ποία ἀνάγκη τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἦρθε νά καλύψῃ, ἀφοῦ τὸ δανεικὸ συλλαβικὸ σύστημα, πού χρησιμοποιοῦσαν ἤδη γιά τὶς ἐμπορικὲς τους συναλλαγές, ἦταν ἕνα σύστημα πού ἀπόλυτα ἐξυπηρετοῦσε αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς; Πρὸς τί λοιπὸν ἡ κατανάλωσις τόσης φαειᾶς οὐσίας ἀπὸ ἕναν λαό, πού ἀποδεδειγμένα τὴν χρησιμοποιοῦσε γιά ἐμπορικοὺς καὶ μόνο σκοποὺς, ὅπως ἀναφέραμε καὶ παραπάνω; Καὶ ὁ Ὅμηρος χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁμιλώντας περὶ Σημιτοφόνικων: «Ἐνθα δὲ Φοῖνικες ναυσίκλυτοι ἤλυθον ἄνδρες τρώεσθαι, μυρὶ ἄγοντες ἀθύρματα νηὶ μελαίνῃ». Δηλαδή ἄνθρωποι πανοῦργοι, πού χιλιάδες ψευτοπράγματα κουβαλοῦν μὲ τὸ μαῦρο πλοῖο τους. Εἶναι ποτὲ δυνατόν ἐμποροὶ νά θεωροῦνται οἱ ἐφευρέτες τοῦ ἀλφαβήτου; [Τὰ περὶ ἐλληνικῆς καταγωγῆς τοῦ Κάδμου καὶ τοῦ Φοῖνικος καὶ τοῦ

ὁποῖα, ἂς μάθῃ, σὺδὸλως διαφέρουν τῶν γραφομένων μας –λόγος γάρ τε καὶ βίος ταυτὰ –, μπορεῖ νά μᾶς πῇ καὶ τὰ δικά του; Νά πληροφωρήσῃ δηλαδή τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος, τοῦ ὁποῖου ὑποδύεται ἢ «παρενδύεται» τὸ δάσκαλο: Γιατί τοῦ ξήλωσαν –ἐν ἐπισήμῳ μάλιστα τελετῇ, ὡς εἴθισται – τὰ σειρήνια τοῦ ὑπογῆφιον ἐφέδρου ἀξιωματικοῦ στῇ Σχολῇ Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν Πεζικοῦ; Διότι ἕνα «πουλάκι» μᾶς πληροφόρησε, ὅτι ὁ σοδαροφανὴς αὐτὸς «κύριος» συνελήφθη νὰ «διαμηρίζεται» ἀπὸ δυὸ –μάλιστα δυὸ– ναῦτες. Πρόκειται δηλαδή περὶ ἐνὸς ἐντεταγμένου καὶ λακκοπρώκτου φοινικιστοῦ, ὁ ὁποῖος –τί ἄλλο νά κάνῃ;– φοινικίζει.

Ὅμως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων –κι ἂν μπορῇ, ἂς μᾶς διαψεύσῃ–, πῶς τοῦ ἀναθέτει ὑπενθυνότητες τὸ κράτος καὶ τοῦ παρέχει μάλιστα καθηγητικὴν ἑδρὰ; Δὲν γνωρίζει αὐτό, πού κι οἱ ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι ξέρουν καλά, ὅτι αὐτὸς εἶν’ ἱκανὸς γιά ὅλα; Τί ἀπ’ τὰ δυὸ συμβαίνει; Δὲν γνωρίζει τὸ ἥθος τοῦ «ἀνδρός» ἢ «ἐξέλειπεν ἀνδρὸς ἀρετὰ» μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων του;

Ἐπειδὴ ὥστόσο ὁ ἐν λόγῳ καθηγητὴς θέλει νά δίνη συμβουλὲς στοῦ κράτος περὶ ἀσκήσεως ἐλέγχων καὶ ἐπιλογῶν-διαλογῶν, θὰ ὑπενθυμίσουμε τὸν ἀρχαῖο νόμο, τὸν ἐλληνικόν, ὁ ὁποῖος διεῖπε τὶς σχέσεις κράτους καὶ παρενδυματικῶν καὶ δημοσιεύθηκε ὁλόκληρος στοῦ προηγούμενου τεύχους τοῦ «Δ». Ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, δὲν δικαιούται νά καταλάβῃ κανένα ἀξίωμα ἢ λειτουργημα οὔτε ἐντός οὔτε ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ κράτους μὲ κανέναν τρόπο, ἀλλὰ οὔτε καὶ νά μετέχῃ σὲ δημό-

προκατακλυσμαίου 'Ελληνικού Πολιτισμού υπάρχουν ἐν ἀναπτύξει στο ἄρθρο μου με τίτλο «'Ο μύθος τοῦ Φοινικικοῦ 'Αφλαδήτου», «Δαυλός», τεύχος 155, Νοέμβριος 1994, σ. 9167-9172].

'Ο Πλούταρχος στο βιβλίο του «Περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσίριδος» στο κεφάλαιο 2 ἀναφέρει: «καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἄλλα τε πολλὰ τῶν ὀνομάτων λόγοι εἰσὶ καὶ τὸν ὑποχθόνιον τόπον, εἰς ὃν οἴονται τὰς ψυχὰς ἀπέρχεσθαι μετὰ τὴν τελευτήν, Ἀμένθην καλοῦσι, σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος τὸν λαμβάνοντα καὶ διδόντα. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπελθόντων πάλοι καὶ μετακομισθέντων ὀνομάτων ἔν ἐστιν, ὕστερον ἐπισκεψόμεθα· νῦν δὲ τὰ λοιπὰ τῆς ἐν χερσὶ δόξης προσδιέλωμεν». [Καὶ σὲ μετάφραση: Γιὰ τοὺς Αἰγυπτίους υπάρχουν καὶ ἄλλα πολλὰ ὀνόματα, ποὺ περιέχουν ὁλόκληρα νοήματα, καὶ τὸν τόπον κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, στὸν ὁποῖον πηγαίνουν οἱ ψυχές, ὅταν πεθάνουν, τὸν ὀνομάζουν Ἀμένθη, ποὺ τὸ ὄνομά του σημαίνει αὐτὸν ποὺ παίρνει καὶ δίνει. Ἄν καὶ ἡ λέξη αὐτὴ εἶναι μία ἀπὸ τίς μεταφερόμενες παλιὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, θὰ τὸ ἐξετάσουμε μετὰ. Τώρα ἂς συνεχίσουμε με τὰ ὑπόλοιπα, ποὺ ἀφοροῦν τὸ προκείμενο θέμα].

Καὶ σὲ κεφάλαιο 61: «Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν τῶν ὀνομάτων τὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἀνάπλασιν· καὶ γὰρ ἄλλα μύρια τοῖς μεθισταμένοις ἐκ τῆς Ἑλλάδος συνεκπεσόντα μέχρι νῦν παραμένει καὶ ξενιτεύει παρ' ἐτέροις, ὧν ἓν τὴν ποιητικὴν ἀνακαλουμένην διαβάλλουσιν ὡς θαρραρίζουσιν οἱ γλῶττας τὰ τοιαῦτα προσαγορεύοντες». [Μετάφραση: Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀπορεῖ κανεὶς καὶ νὰ ἀναρωτιέται, πῶς οἱ λέξεις αὐτὲς μεταποιήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ τὸς ρίζα, γιὰ τὴν καὶ πάρα πολλές ἄλλες λέξεις μεταφέρθηκαν σὲ ξένες χώρες ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ μετανάστευσαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐνσωματώθηκαν στὶς γλώσσες τοὺς καὶ υπάρχουν μέχρι σήμερα. Καὶ μάλιστα, ὅταν ἡ ποίηση χρησιμοποιοῦ μερικὲς ἀπ' αὐτὲς τίς λέξεις, τότε τὴν κατηγοροῦν ὅτι θαρραρίζει ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ χαρακτηρίζουν τίς γλώσσες ἀπὸ αὐτὰ (τὰ ὀνόματα καὶ τίς λέξεις)]. 'Ο Πλούταρχος λοιπὸν μιλά γιὰ ἓναν πατρίδα 'Ελληνικὸ πολιτισμὸ, ποὺ ἔδωσε τὴν γλῶσσα του στοὺς ὑπόλοιπους λαοὺς τῆς γῆς. Ἐδῶ ὁ Πλούταρχος συγκεκριμενοποιεῖ τὸ θέμα στοὺς Αἰγυπτίους.

Καὶ ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης στο βιβλίο του *Ἱστοριῶν πέμπτη* 57.10 ἀναφέρει: «πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ὁ ἐκ Ρόδου καταγόμενος Ἕλληνας Ἀκτὶς υἱὸς τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Ρόδου μετέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἵδρυσεν ἐκεῖ τὴν Ἡλιούπολιν καὶ ἐδίδαξεν εἰς τοὺς Αἰγυπτί-

σιες τελετὰς-ἐκδηλώσεις οὔτε καὶ νὰ περιφέρεται στοὺς ἱεροὺς χώρους (καὶ ἡ Ἑλλάδα εἶναι ὅλη ἱερή). Ὁ παραδότης τῶν διατάξεων αὐτῶν, κηρυσσόμενος ἑνοχός, τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου.

Βέβαια στὴ Σ.Ε.Α.Π. ὁ ἐν λόγω καθηγητὴς ἐκηρύχθη ἑνοχός, χωρὶς ὥστόσο νὰ τοῦ ἐπιβληθῇ ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, κάτι ποὺ σ' ἀνάλογες περιπτώσεις ἐπαφίεται στὴ φιλοτιμία τοῦ παραδότη, ὁ ὁποῖος ἔχει στὴ διάθεσή του ὁλόκληρο Σαρωνικὸ κι ἄφθονες πέτρες. Ὁ καθηγητὴς μας ὅμως αὐτὸς ὅχι μόνο δὲν φιλοτιμήθηκε νὰ πράξῃ κάτι τέτοιο, ἀλλ' ἀπεναντίας προκαλεῖ ὑβρίζοντας τοὺς πάντες. Τί νὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ ἓναν καθηγητὴ;

Σ. Πανάγος

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ «Δ» πρὸς τὸ «Βῆμα»

Ὁ διευθυντὴς τοῦ «Δ» ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἐφημερίδα «Τὸ Βῆμα τῆς Κυριακῆς» τὴν ἀκόλουθη ἀπαντητικὴ ἐπιστολή, ἡ ὁποία μέχρι τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ παρόντος τεύχους τοῦ «Δ» δὲν εἶχε δημοσιευθῇ:

Ἀθήναι, 28 Δεκεμβρίου 1994

Κύριε διευθυντά,

Στὸ φύλλο τῆς 25/12/1994 τοῦ κυριακάτικου «Βήματος» καὶ στὴ στήλη «Πολιτιστικὰ Μονότονα» τοῦ κ. Δ. Μαρωνίτη ὁ κ. καθηγητὴς ἀναφέρεται στο Συνέδριο Ἑλληνικῆς Μυθολογίας-Προϊστορίας ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 9 ἕως 12 Δε-

ους την αστρολογία κ.λπ. 'Επειδή όμως μετά ταῦτα ἐγένετο ὁ κατακλυσμός εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ἀπώλεσθαι, ἐλάχιστοι δὲ ἐξ αὐτῶν διεσώθησαν εἰς τὰ ὑψηλότερα ὄρη καὶ φινικά ὄχι οἱ ἀνεπτυγμένοι ἀλλὰ οἱ ἀμόρφωτοι, ἡ αστρολογία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὰ γραπτά των καὶ ἡ ἱστορία των συναπώλεσθαι μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐλησμονήθησαν παρ' αὐτῶν καὶ τοιοντοτρόπως εὐρέθησαν οἱ Αἰγύπτιοι νὰ ἔχουν αὐτὰς τὰς γνώσεις. Ἀφοῦ δὲ οἰκειοποιήθησαν οἱ Αἰγύπτιοι τὰς γνώσεις πού παρέλαβον ἀπὸ τούτ' Ἑλλήνας, ἐκαυχῶντο καὶ ὑπερηφανεύοντο μετὰ ταῦτα, ὅτι αὐτοὶ εἶχον ἐφεύρει καὶ ἀναπτύξει τὰς γνώσεις των, διότι ἀπλούστατα εἶχον ἐξαφανισθῇ πλέον μετὰ τὸν κατακλυσμόν αἱ ἀποδείξεις ὅτι παρέλαβον αὐτὰς ἀπὸ τούτ' Ἑλλήνας». Μιλάμε λοιπὸν γιὰ τὴν ἐποχὴ τῶν Ἑλλήνων Πελασγῶν, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ κείμενα, λαοῦ πού οἰκοῦσε τὴν Ἑλλάδα τουλάχιστον ἀπὸ τὸ 10.000 π.Χ., γι' αὐτὸ καὶ οἱ σχετικοὶ μῦθοι θέλοντας νὰ καταδείξουν τὴν ἀρχαιότητά τους, ἀναφερόμενοι στὸν Πελασγὸ, τὸν γενάρχη τῶν Πελασγῶν, γιὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Νιόβης, τὸν δίνουν νὰ ἔζησε πρὸ τῆς ἐμφάνισης τῆς Σελήνης. Κατὰ συνέπειαν καὶ στὴν Ἀρχαδίαν, τὸν τόπο ὅπου γεννήθηκε ὁ πρῶτος Πελασγός, οἱ κάτοικοι τῆς ὀνομάζονταν καὶ Προσεληναῖοι. Ἔχουμε ἀκόμα τὸν Πελασγὸ, τὸν υἱὸ τοῦ Ἀγήνορος καὶ τὸν πατέρα τῆς Λαρίσης, ὁ ὁποῖος ἱδρυσε τὸ Ἄργος καὶ ἔκτισε ἱερὸ τῆς Πελασγίδος Δήμητρος. Στὴν δὲ Θεσσαλίαν τὸν Πελασγὸ τῆς περιοχῆς, γενάρχη τῶν Πελασγῶν τῆς Θεσσαλίας, καὶ στὴν Φθίαν τὸν Πελασγὸ υἱὸ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς νύμφης Λαρίσης, ἀδελφὸ τοῦ Ἀχαιοῦ καὶ τοῦ Φθίου. Παρατηροῦμε λοιπὸν ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω, ὅτι ὅλοι οἱ Πελασγοὶ εἶναι αὐτόχθονες Ἑλλήνες, πού λατρεύουν Ἑλληνικὰς θεότητες (Δήμητρα, Δία, Ποσειδῶνα) καὶ ὄχι μετανάστες ἀπὸ κάποιας Σημιτικῆς ἢ ἄλλης ὑποτιθέμενης κοιτίδος πολιτισμοῦ. Ὁ δὲ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης μὲ τὴν σειρά του στὸ βιβλίον Γ, παράγραφος 67, ὀνομάζει τὰ φοινικικὰ γράμματα Πελασγικά. Ἐν κατακλείδι λοιπὸν: ὁ Φοίνικας δὲν εἶναι κανένα πρόσωπο τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀλλὰ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κάδμου καὶ τοῦ Πελασγοῦ, προσώπων ὅλων τῆς ἀπώτατης ἑλληνικῆς προϊστορίας, πού, ἀξίζει νὰ τὸ τονίσουμε, πίστευαν στοὺς ἴδιους θεοὺς, μιλάγαν τὴν ἴδια γλῶσσα καὶ εἶχαν τὴν ἴδια κοινὴ Ἑλληνικὴ καταγωγή. Ἑλλήνες Πελασγοί, πού εἶχαν διασκορπιστεῖ σὲ ὅλα τὰ μῆκα καὶ πλάτη τῆς λεκάνης τῆς Μεσογείου. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς καὶ ὁ Ἑλλήν Φοίνικας, πού οἶκισε τὴν χώρα πού πρὸς τιμὴν του ἀργότερα πῆρε τὸ ὄνομα Φοινίκη. Συνεπῶς γιὰ ποιὸ Σημιτοφοινικὸ

κεμβρίον στὸ Ὀλοσάντ τῆς Γερμανίας, στὸ ὁποῖο προσκλήθηκαν ὡς εἰσηγητὲς καὶ τρεῖς συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ πού διευθύνω (καθὼς καὶ ὁ κ. Δ. Μαρωνίτης καὶ ἄλλοι Ἑλλήνες καὶ ξένοι καθηγητὲς), καὶ χαρακτηρίζει τοὺς συνέδρους ἀπὸ τὸν «Δαυλὸ» ὡς «ρατσιστικὴ παρέα».

Ἀντιπαρέρχομαι τὴν ὑπόδειξιν τοῦ κ. καθηγητοῦ στοὺς ὀργανωτὲς ἐπιστημονικῶν συνεδρίων νὰ περνᾶν ἀπὸ «ἐλεγχο» καὶ «φιλό κόσκινο διαλογῆς καὶ ἐπιλογῆς» τοὺς ἐπιστήμονες πού προσκαλοῦν, παρατηρῶντας μόνο ὅτι οἱ ὄροι αὐτοὶ δὲν ἐκφράζουν ἕναν ἐπιστήμονα, ἀλλὰ «μυρίζουν» λογοκρισίαν τοῦ ἐρευνητικοῦ-ἐπιστημονικοῦ ἔργου ἢ τὴν καλύτερη περίπτωση μαρτυροῦν ἕναν ὑποδόσκοντα ἐπιστημονικὸ φασισμό. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν χαρακτηρισμὸ τῶν προσκληθέντων συνέδρων τοῦ «Δαυλοῦ» ὡς «ρατσιστικῆς παρέας», σημειῶνω ἀπλῶς, ὅτι α) τὸ περιοδικὸ πού διευθύνω εἶναι ἐρευνητικὸ μὲ κύρια ἐπιδιώξή του τὴν διερεύνηση μὲ καθαρά ἐπιστημονικὰς μεθόδους τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς πολιτικῆς ἀντίληψης γιὰ τὴ δημοκρατίαν καὶ τὴ διαλεκτικὴν τῆς, πράγματα πού ἐξ ὀρισμοῦ ἀποτελοῦν τὴν ταφόπετρα πάνω σὲ κάθε ἐπιστημονικὸ, θρησκευτικὸ καὶ πολιτικὸ δογματισμό· καὶ β) ὅτι τὸ περιοδικὸν προσεκληθὲν στὸ συνέδριον τῆς Γερμανίας ἴσα-ἴσα γιὰ νὰ καταθέσῃ τὰ πορίσματα τῶν μακροχρόνιων ἐρευνῶν του καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς ὀξείας ἐπιστημονικῆς κριτικῆς του στὸ ζήτημα τῆς «Ἰνδοευρωπαϊκῆς Θεωρίας», μιᾶς θεωρίας ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον πλαστῆς, παράλογης καὶ δογματικῆς, πού κατασκευάστηκε ἀκριδῶς γιὰ νὰ ὑψηρεθῇ σὲ

ἀλφάδῃτο μιλάμε;

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν περίπτωσιν τῶν Πελασγῶν, τῶν ὁποίων ἐν μέρει δέχονται τὸ αὐτόχθον, ἀλλὰ ἀμφισβητοῦν τὴν ἐλληνικότητά τους (θεωρία ποῦ ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα φαίνεται νὰ καταρρέει ὡς στερούμενη τεκμηριωμένης ὑποστηρίξεως), ἔχουμε ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν περίπτωσιν τῶν Δωριέων, τῶν ὁποίων δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ ἐλληνικότης, ἀλλὰ τὸ αὐτόχθον, ἀφοῦ τοὺς τοποθετοῦν νὰ εἰσέρχονται κάπου στὸ 1100 π.Χ. ἀπὸ κάποιες στέππες τῆς Οὐγγαρίας στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο, καὶ φυσικὰ, ὅπως λένε, δὲν ἐχρησιμοποιοῦν τὴν γραφή. Ὅμως καὶ πάλι τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἀκριδῶς ἔτσι. Κατ' ἀρχὰς ὁ Ὅμηρος στὴν Ὀδύσσεια ρητῶς ἀναφέρει ὁμιλῶντας γιὰ τὸν πληθυσμὸ τῆς Κρήτης τὸν 12ο αἰῶνα κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν Τρωικῶν (ζ' 175-177):

«ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα, μεμιγμένη ἐν μὲν
Ἀχαιοί, ἐν δ' Ἑτεόκρητες μεγάλητορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριεὲς τε τριχάικες, δίοι τε Πελασγοί».

Τὶ γυρεύουν ὅμως οἱ Δωριεῖς στὴν Κρήτη τὸν 12ο αἰῶνα π.Χ.; Καὶ γιατί οἱ Πελασγοὶ ὀνομάζονται δίοι πρὸς τιμὴν τοῦ γεννήτορός των Διός, ἐπαληθεύοντας ἔτσι τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα περὶ τῆς ἐλληνικῆς τους καταγωγῆς; Καὶ γιατί τέλος ὁ Ἀχιλλεὺς στὴν Ἰλιάδα ὀρκιζόμενος ἀναφωνεῖ «Ζεῦ ἄνα Δωδωναίε Πελασγικέ»;

Καὶ ὁ Σουΐδας διασώζει: «Κόριννος ὁ Ἰλιεὺς ἐποποιὸς τῶν πρὸ Ὀμήρου, ὡς τισιν ἔδοξεν καὶ πρῶτος γράψας τὴν Ἰλιάδα, ἔτι τῶν Τρωικῶν συνισταμένων, ἦν δὲ Παλαμήδους μαθητὴς καὶ ἔγραψε τοῖς ὑπὸ Παλαμήδους εὐρεθείσι δωρικοῖς γράμμασιν». Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα λοιπὸν συνάγουμε τὰ ἑξῆς συμπεράσματα:

1) Διαρκοῦντος τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ὑπῆρχε γραφὴ καὶ ἐγράφοντο τὰ Τρωικά. Ἄρα καταρρίπτεται ἡ θεωρία περὶ τῆς προφορικῆς παραδόσεως καὶ μόνο τῶν ἑλῶν.

2) Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς καὶ πρὸ τῆς ὑποτιθέμενης καθόδου τῶν Δωριέων στὴν Ἑλλάδα ἔγραφαν σὲ δωρικὴ διάλεκτο καὶ συνεπῶς ἀλφαθητικὴ γραφὴ (δωρικοῖς γράμμασιν).

Πῶς λοιπὸν καὶ πάλι μπορούμε νὰ μιλάμε ἀκόμα γιὰ τὸ μὴ αὐτόχθον τῶν Δωριέων καὶ τὴν ὑποτιθέμενη καθόδὸ τους, ὅταν βλέπουμε ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ Μυκηναῖοι χρησιμοποιοῦσαν ταυτόχρονα τὴν συλλαβικὴ καὶ τὴν ἀλφαθητικὴ γραφὴ; Γιατί καὶ ὁ Κόριννος, ἀλλὰ πολὺ

διαφανέστατους ρατσιστικὸς σκοποὺς, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Παγερμανισμοῦ ποῦ πρωτοδιατυπώθηκε μέχρι τὴν περίοδο τῆς «ἰνδοευρωπαϊκῆς φυλῆς» τοῦ Χίτλερ καὶ μέχρι σήμερα μὲ ἓναν ἐκ τῶν ἐνθέρων συγχρόνων θιασωτῶν τῆς τὸν κ. Δ. Μαρωνίτη. Καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει φρονῶ, ὅτι δὲν θὰ προσκομίσω κάτι νέο στὸν κ. καθηγητὴ, ἂν σημειώσω ὅτι μὲ πολιτικὸς χαρακτηρισμοὺς δὲν ἀνατρέπονται οἱ ἐπιστημονικὲς ἀποδείξεις καὶ τὰ στοιχεῖα, ποῦ οἱ συνεργάτες μου κατέθεσαν στὸ Συνέδριο καὶ προκάλεσαν τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τῶν ξένων κυρίως καθηγητῶν.

Μὲ τιμὴ
Δημήτρης Ι. Λάμπρου
Ἐκδότης-Διευθυντὴς τοῦ «Δαυλοῦ»

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸ «Βῆμα» τοῦ κ. Κων. Κουτρουβέλη

Ἐξ ἄλλου ὁ ἐκ τῶν συνέδρων τοῦ «Δαυλοῦ» κ. Κων. Κ. Κουτρουβέλης ἀπέστειλε πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ «Βήματος» τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολή, ἡ ὁποία ἐπίσης δὲν εἶχε δημοσιευθῇ μέχρι τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ παρόντος τεύχους τοῦ «Δ»:

Κύριε διευθυντά,
Εἰς τὸ ἀπὸ 25-12-1994 φύλλον τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος σας καὶ εἰς τὸ τμήμα τῶν «ΝΕΩΝ ΕΠΟΧΩΝ» κατεχωρήθη σχόλιον τοῦ τακτικοῦ σας συνεργάτου κ. Δ.Ν. Μαρωνίτη, καθηγη-

περισσότερο ὁ Παλαμήδης, εἶναι Μυκηναῖοι, ὁ δὲ Παλαμήδης κατὰ τὸν Σουίδα: «*Παλαμήδης Ναυπλίου καὶ Κλυμένης, Ἀργεῖος ἐποποιός, ἦν δὲ οὗτος ἀνεπιός τοῦ βασιλέως Ἀγαμέμνονος πρὸς μητρός*». Τί περισσότερο ἀπὸ αὐτὸ θέλουμε, γιὰ νὰ πειστοῦμε γιὰ τὴν Μυκηναϊκὴν του καταγωγὴν; Γόνος βασιλικῆς οἰκογενείας. Καὶ συνεχίζει ὁ Σουίδας: «*ἔσχε δὲ εὐφυνὸς πρὸς τε φιλοσοφίαν καὶ ποιητικὴν, καὶ εὐρετὴς γέγονε τοῦ ξ στοιχείου καὶ τοῦ θ καὶ τοῦ φ καὶ τοῦ χ, ψήφων τε καὶ πεσσῶν καὶ κύθων καὶ μέτρων καὶ σταθμῶν, τὰ δὲ ποιήματα αὐτοῦ ἠφανίσθη ὑπὸ τῶν Ἀγαμέμνονος ἀπογόνων διὰ βασκανίαν*».

Ὅμως καὶ ὁ Λουκιανὸς στὸ ἔργο του «*Δίκη φωνηέντων*» μᾶς δίνει μιὰ πολὺ σημαντικὴ πληροφορία. Στὸ κεφ. 5 διαβάζουμε: «*καὶ ὁ γε πρῶτος ἡμῖν τοὺς νόμους τούτους διατυπώσας (ἐννοεῖ τοὺς νόμους τοῦ ἀλφαβήτου καὶ τὴν σειρὰ τῶν γραμμάτων) εἴτε Κάδμος ὁ νησιώτης εἴτε Παλαμήδης ὁ Ναυπλίου – καὶ Σιμωνίδης δὲ ἐνιοὶ προσάπτουσι τὴν προμήθειαν ταύτην – οὐ τῇ τάξει μόνον, καθ' ἣν οἱ προεδρίας βεβαιοῦντες διώρισαν, τί πρῶτον ἔσται ἡ δευτέρα, ἀλλὰ καὶ ποιότητος, ἃς ἕκαστον ἔχει, καὶ δυνάμεις συνεῖδον*».

Τώρα τὰ πράγματα γίνονται ἀκόμα πιὸ καθαρά.

1) Τὰ γράμματα ζ, θ, φ καὶ χ τουλάχιστον δὲν εἶναι ἐπινόησις κανενὸς Σημιτοφοίνικος, ἀλλὰ τοῦ Ἑλλήνος Μυκηναίου Παλαμήδη.

2) Ὅλα αὐτὰ τὰ γράμματα, καὶ τὰ τέσσερα, εἶναι σύμφωνα καὶ ὄχι φωνήεντα καὶ ἀνεκαλύφθησαν χρονολογικῶς τουλάχιστον ἕναν αἰῶνα πρὸ τῆς ὑποτιθέμενης ἀνακαλύψεως τοῦ Σημιτοφοινικικοῦ ἀλφαβήτου. Ἔτσι οὔτε τὸ ἐπιχείρημα ἐκεῖνο, ποὺ ἀποδίδει στοὺς Ἑλλήνες τὴν εὐρεση μόνον τῶν φωνηέντων, φαίνεται νὰ εὐσταθεῖ, ἀφοῦ ἐδῶ οἱ Ἑλλήνες παρουσιάζονται ἐφευρέτες καὶ τῶν συμφῶνων, τῶν ὁποίων... εἶχαν ἀναλάβει τὴν κηδεμονία οἱ Σημιτοφοίνικες μέχρι σήμερα.

3) Οἱ Ἑλλήνες Μυκηναῖοι ἐπινόησαν καὶ ἔβαλαν σὲ τάξη τὸ ἀλφάβητο («*τί πρῶτον ἔσται ἡ δευτέρα*»). Καὶ τὸ ἔπραξαν αὐτὸ μὲ βάση τὰς «*ποιότητος ἃς ἕκαστον ἔχει*», ἀλλὰ καὶ βάσει τῆς ἰσχύος ποὺ ὀρίζεται μέσα σ' αὐτὰ «*καὶ δυνάμεις συνεῖδον*».

Κάθε γράμμα λοιπὸν ἔχει τὸν δικό του κραδασμό, τὴν δική του ἐνέργεια καὶ κἀνοντας τὴν σύγκρισή με τὰ ἄλλα, μὲθ' καὶ γκίμελ, τίς καμήλες, τὰ βόδια καὶ τὰ σπῖτια, ποὺ ἐκφράζουν τὰ στοιχεῖα τοῦ σημιτοφοινικικοῦ ἀλφαβήτου, μποροῦμε εὐκόλα νὰ καταλάβουμε τὴν σημαντικότητά τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τὸ νόημα ποὺ περιέχουν σὲ σχέση με τὰ

τοῦ τῆς κλασσικῆς φιλολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μὲ τίτλο «*Μέσα-ἔξω*», τὸ ὁποῖον ἐκτός τῶν ἄλλων ἀναφέρεται καὶ στὸ συνέδριον τοῦ Ohlstand τοῦ Μονάχου, μὲ θέμα τὴν Ἑλληνικὴν Μυθολογία/Προϊστορία. Στὸ σχόλιον τοῦτο καταχωρεῖται ὅτι: «*στὸ ἀκαδημαϊκὸ τουλάχιστον περιβάλλον, ἔξω (στὸ ἐξωτερικὸ) δουλεῦν πνικνὸ κόσκινο διαλογῆς καὶ ἐπιλογῆς, ποὺ πιάνει εὐκόλα τοὺς κάθε λογῆς κομπογιαννίτες· ὅπως συνέδῃ στὸ συνέδριον τοῦ Ohlstand μὲ τὴν ρατσιστικὴν παρέα τοῦ Δανλοῦ*». Παρακαλῶ σὲ ἀπάντησιν τῶν παραπάνω χαρακτηρισμῶν καὶ πρὸς ἀπόδειξιν, στὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ σας, τῆς δημοκρατικῆς εὐαισθησίας τῆς ἐφημερίδος σας, νὰ δημοσιεύσετε τὸ παρακάτω σημεῖωμα, χωρὶς περικοπές, ἢ ἀλλοιώσεις.

Τελῶν ἐν ἀναμονῇ καὶ μετὰ τιμῆς

1. Ἡ προσωπικὴ μου συμμετοχὴ στὸ συνέδριον τοῦ Ohlstand πραγματοποιήθηκε κατόπιν προσκλήσεως τῶν ἰδίων ὁργανωτῶν, οἱ ὁποῖοι προσεκάλεσαν καὶ τὸν κ. Μαρωνίτην, ἀφοῦ ἔκριναν καὶ ἐκοσκίνισαν τόσοσιν αὐτοὶ ὡς μέλη τῆς τοπικῆς ἐπιστημονικῆς κοινότητος, ὅσων καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἐπιστημονικῶν συμβούλων τοῦ συνεδρίου, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ.κ. καθηγητῶν Dr. Hans G. Buchholz, Dr. Σπυρ. Ἰακωβίδης, Dr. Jörg Schäfer καὶ Dr. Hatto Schmitt καὶ ἀπεδέχθησαν καὶ ἐνέκριναν τὰ πρὸς ἀνακοίνωσιν θεματὰ μου, ποὺ ἦσαν:

α. «*Ἡ χρονολόγησις τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἀπὸ τοπογραφικὰ καὶ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα τοῦ Ὀμήρου*».

β. «*Ἡ πραγματικὴ Ὀμηρικὴ τοπογραφία τῆς Τροίας*».

2. Τὸ «*πνικνὸ κόσκινο διαλογῆς καὶ ἐπιλογῆς ποὺ δουλεῖ στὸ ἐξωτερικὸ καὶ πιάνει εὐκο-*

σημτικά, τις κακόγουστες αντιγραφές τῶν ἑλληνικῶν. Εἶναι ἡ δυναμικὴ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἔναντι τῶν ἐπιφανειακῶν ἐννοιῶν ποὺ ἐκφράζουν τὰ σημτικά κακέκτυπα.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Τάκιτος, αἰῶνες ἀργότερα, μᾶς λέει ἀκόμα περισσότερα ἀναφέροντας: *“Quidam Cecropem Atheniensem vel Linum Thebanum et temporibus Troianis Palamedem Argivum memorant sedecim litterarum formas”* (Annales, XI, 14). [Ἠλαδῇ σὲ μετάφραση: Κάποιοι μνημονεύουν (ἀποδίδουν) στὸν Κέκροπα τὸν Ἀθηναῖο καὶ στὸν Λῖνο τὸν Θηβαῖο καὶ κατὰ τοὺς Τρωικοὺς χρόνους στὸν Παλαμήδη τὸν Ἀργεῖο δεκαεξὶ τύπους γραμμάτων]. Καὶ ἐδῶ λογικὰ πολλοὶ ἀπὸ σᾶς μπορεῖ νὰ ἀναρωτηθοῦν: Ποῦ βρίσκονται ὅμως οἱ πηγές, ποὺ μᾶς μιλάνε γιὰ κείμενα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς τῶν Μυκηναϊκῶν χρόνων;

Λέει ὁ Ἀπολλόδωρος στὸ βιβλίο III 1, 2 (παίρνοντας τὴν πληροφορία ἀπὸ τὸν Ὅμηρο): *«Προῖτος δὲ πιστεύσας ἔδωκεν ἐπιστολὰς αὐτῷ πρὸς Ἰοδάτην κομίσαι, ἐν αἷς ἐνεγέγραπτο Βελλεροφόντην ἀποκτείνει. Ἰοδάτης δὲ ἀναγνούς ἐπέταξεν αὐτῷ Χίμαιραν κτείνει»* καὶ πῶς κάτω: *«ὥς δὲ καὶ τούτους ἀπέκτεινε πάντας θαυμάσας τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὁ Ἰοδάτης τὰ τε γράμματα ἔδειξε καὶ παρ' αὐτῷ μένειν ἤϊωσε»*. Ἔχουμε σαφῶς λοιπὸν σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ ἀπόσπασμα, ποὺ ἀναφέρεται στὰ Μυκηναϊκὰ χρόνια, τὴν παρουσία γραμμάτων, τὰ ὅποια ὁ Ἰοδάτης ἔδειξε (τὰ τε γράμματα ἔδειξε) καὶ τὶς ἐπιστολές ποὺ ὁ Ἰοδάτης πάλι διάβασε (ἀναγνούς).

Στὸ τρίτο τοῦ βιβλίου ὁ Ἀπολλόδωρος, κεφ. 8, διασώζει, ἀναφερόμενος στὴν Φιλομήλα, ποὺ ὁ Τηρέας τῆς ἔκοψε τὴν γλώσσα γιὰ νὰ μὴν μιλήσῃ, καὶ ἡ ὁποία ἦταν ἀδελφὴ τοῦ Ἐρεχθέα καὶ τῆς Πρόκνης, τὰ ἑξῆς: *«ἡ δὲ ὑφήνασα ἐν πέπλῳ γράμματα διὰ τούτων ἐμήνυσσε Πρόκνῃ τὰς ἰδίας συμφοράς»*. Γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἔχουμε πάλι ἐδῶ τὴν παρουσία γραμμάτων, ποὺ ἡ Φιλομήλα ὕφανε πάνω σ' ἓνα πέπλο, γιὰ νὰ μεταδώσῃ μήνυμα.

Στὸ δὲ πέμπτο τοῦ βιβλίου καὶ πάλι ὁ Ἀπολλόδωρος, κεφ. 15, μιλώντας σχετικὰ γιὰ τὸν Δούρειο Ἴππο, ἀναφέρει: *«Οἱ δὲ πείθοντας καὶ τοὺς μὲν ἀρίστους ἐμβιβάζουσιν εἰς τὸν Ἴππον ἡγεμόνα κατεστήσαντες αὐτῶν Ὀδυσσεά, γράμματα ἐγχαράξαντες τὰ δηλοῦντα»*. Ἐδῶ παρατηροῦμε, ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ χαράσσουν γράμματα πάνω στὸν Δούρειο Ἴππο, τὰ ὅποια λογικὰ θὰ ἔπρεπε οἱ Τρῶες νὰ ἀναγνώσουν. Ἀλλιῶς ποῖα ἡ χρησιμότης τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἐπὶ τοῦ Ἴππου, ἀπὸ τὴν στιγμή μάλιστα ποὺ τὸν προῶριζαν ὡς δῶρο γιὰ τοὺς

λα τοὺς κάθε λογῆς κομπογιαννίτες» ἢ «ὁ αὐτόματος σχεδὸν ἔλεγχος τῆς ὅποιας μιλῶφας, ὅταν μάλιστα ἐπιχειρεῖται στὸ χωρὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης», ὅπως γράφει ὁ κ. Μαρωνίτης, ἐργάστηκε ἀντίστροφα τόσο γιὰ μένα, ὅσο καὶ γιὰ τοὺς κ.κ. Ἀδ. Κουτούλαν, καθηγητὴν τῆς Φιλολογίας καὶ Εὐ. Μπεξῆν, διπλ. ἀρχαιολόγον. Παρουσιάσθηκαμ στὸ συνέδριο μὲ τελείως προσωπικὲς θέσεις καὶ τεκμηριωμένες ἀπόψεις, κατὰ πρόταση τοῦ περιοδικοῦ «Δαυλός». Ὅποτε ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν δύο παραπάνω ἐπιστημόνων ὡς «κομπογιαννιτῶν» ἀποδεικνύει τὴν «ρατσιστικὴ διάκριση» τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀκαδημαϊκοῦ περιβάλλοντος πρὸς τοὺς νέους Ἑλληνες ἐπιστήμονες, σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ ξένο ἀκαδημαϊκὸν περιβάλλον, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ τοὺς πέρασε ἀπὸ τὸ «πυκνὸ κόσμιν» τοῦ κ. Μαρωνίτου, τοὺς δέχθηκε στὸ συνέδριο τοῦ Ohlstand ὡς ἴσους πρὸς ἴσους.

3. Στὸν χαρακτηρισμὸν αὐτὸ δὲν συμπεριλαμβάνω τὸν ἑαυτὸν μου, διότι τὰ παραπάνω θέματα ποὺ ἀνέπτυξα μπορεῖ νὰ σχετίζονται μὲ τὸν ἀγαπημένο ποιητὴ τοῦ κ. Μαρωνίτη, τὸν Ὅμηρο, ἀλλὰ ἀνάγονται στὴν ἐπιστημονικὴ σφαῖρα τῆς τοπογραφίας καὶ τῆς ἀστρονομίας αὐτοῦ τοῦτον τοῦ Ὁμήρου, γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ εἰδικότης μου ὡς ἀποστράτον ἀξιωματικοῦ τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ὅπως παρουσιάσθηκα στὸ συνέδριο, μοῦ δίνει τὸ δικαίωμα νὰ ἔχω ἐπ' αὐτῶν θέσῃ καὶ ἀποψη, ὅπως καὶ γιὰ πλείστα ἄλλα σχετικὰ θέματα τῆς προϊστορίας μας, ποὺ δημοσιεύθηκαν στὸ περιοδικὸν «Δελτίον τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ» ἀπὸ τὸ 1982 καὶ μετὰ, πέραν ἐκείνων ποὺ δημοσιεύθηκαν στὸ περιοδικὸ «Δαυλός» κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια. Γιὰ ὅλ' αὐτὰ ἢ ἀπὸ σεβασμὸ ἢ τουλάχιστον ἀπὸ τάξῃ πρὸς τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς ἐπιστήμης ὁ κ. Μαρωνίτης ἔπρεπε νὰ εἶναι πῶς διακριτικὸς, ἀφοῦ οἱ κλάδοι τῶν ἐπιστημῶν ποὺ ὑπηρετοῦμε δὲν συγγενεῖουν.

Τρῶες; Συνεπῶς ἡ ἀλφαθητική γραφή τῶν Ἀχαιῶν-Μυκηναίων ἦταν, ἀπ' ὅ,τι φαίνεται, κοινὸ κτῆμα καὶ γιὰ τοὺς Ἕλληνες Τρῶες, ὅπως καὶ πάμπολλα ἀκόμη στοιχεῖα μαρτυροῦν: Ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐπικοινωνίας, τὰ κοινὰ ἥθη καὶ ἔθιμα, ἡ κοινὴ θρησκεία, τὰ κοινὰ ὀνόματα κ.ἄ. Ὁ δὲ Ἰοδάτης, ποὺ τὸν εἶδαμε προηγουμένως νὰ διαβάσει καὶ νὰ κατανοεῖ τὴν ἐπιστολὴν ποὺ τοῦ ἔστειλε ὁ Προΐτος ὁ καταγόμενος ἐξ Ἀργούς, δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν βασιλιὰ τῆς Λυκίας, καὶ κατὰ συνέπειαν βάσει τῶν μέχρι σήμερα ἰσχυόντων μὴ-Ἕλληνας. Εἶναι ἀκόμη πενθερὸς τοῦ Προΐτου, ἔχει λοιπὸν στενὸ συγγενικὸ δεσμὸ μὲ τὸν βασιλικὸ οἶκο τοῦ Ἀργούς. Καὶ τὸ ἐρώτημα εἶναι τὸ ἐξῆς: Λύκιοι, Τρῶες, Ἀχαιοὶ μιλάνε καὶ γράφουνε τὴν ἴδια γλῶσσα, τὴν ἴδια ἀλφαθητικὴν γραφὴν τοῦ Παλαμῆδους, τοῦ Ὀδυσσεύ, τῆς Φιλομήλας, τοῦ Κορρίνου. Μήπως λοιπὸν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ μιὰ ἀλφαθητικὴ κοινὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ποὺ ἔνωσε τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς τῆς Μεσογείου, τὰ ἑλληνικὰ βασίλεια ποὺ εἶχαν δημιουργηθεῖ ἀπὸ τὸν ἀποικισμό τῆς Μεσογείου ἤδη ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς ἀπώτατης Ἑλληνικῆς προϊστορίας, ἀπὸ τὰ χρόνια τῶν Πελασγῶν;

Καὶ σὰν ἐπιστέγασμα ὅλων αὐτῶν ἐρχεται ὁ Ἡρόδοτος νὰ προσθέσῃ στοῦ διδλίου τοῦ «Τερψιχόρη» §59: «Εἶδα κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰ γράμματα τῆς ἐποχῆς τοῦ Κάδμου στοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἰσμηνίου στὰς Θήβας αὐτὰς τῶν Βοιωτῶν σὲ τρεῖς τρίποδες σκαλισμένα, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἦταν ὅμοια μὲ τὰ γνωστὰ σήμερα Ἰωνικά». Ἐδῶ σαφῶς υποδηλώνεται λοιπὸν, ὅτι τὴν ἐποχὴ τοῦ Κάδμου ὑπῆρχε γραφὴ Ἑλληνικώτατη, ποὺ μοιάζει μὲ τὴν Ἰωνικὴ καὶ ἀποδείξεις τῆς υπάρξεώς της εἶναι τὰ γράμματα τὰ χαραγμένα στὸν τρίποδα τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὅμως οἱ Σημιτοφοίνικες οὐδέποτε ἐλάτρεψαν τὸν θεὸ Ἀπόλλωνα· πῶς λοιπὸν θὰ ἀφιέρωναν σημιτοφοινικὴ ἐπιγραφήν σὲ θεὸ ποὺ δὲν εἶχαν; Καὶ ἡ ἐπιγραφή τοῦ τρίποδος ἐπιβεβαιώνει τὰ παραπάνω μέσα ἀπὸ τὰ ἀναφερόμενα σ' αὐτὴν: «Ὁ Ἀμφιτῶν μὲ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν θεόν (ποιόν ἄλλον ἄραγε ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνος Ἀπόλλωνος) ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν Τηλεβοέων». Ποιὸ Φοινικικὸ λοιπὸν ἀλφάβητο παρέλαβαν οἱ Ἕλληνες ἀπ' τοὺς Σημίτες; Καὶ μήπως συνέβη ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο, ὅποτε οἱ Ἕλληνες ἦσαν αὐτοὶ ποὺ διδάξαν τὸ ἀλφάβητο στοὺς Φοίνικες τῆς Ἀσίας, ὅπως ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ἐκ τῶν τεκμηρίων; Οἱ Φοίνικες δὲ υἱοθέτησαν καὶ αὐτὸ τὸ ἐθνικὸ τους ὄνομα; Γιατί καὶ ὁ Ὅμηρος, ὅταν μᾶς μιλάει γιὰ τὸν Φοῖνικα ποὺ ἔλαβε μέρος στὰ Τρωικά, τὸν ἀποκαλεῖ «Διὸς φίλον» (Ἰλιάς I 168), ποὺ κατοικοῦσε «ἐσχατίας Φθίης, Δολόπεσ-

4. Ἡ «ρατσιστικὴ παρέα τοῦ Δανλοῦ», ὅπως γράφει ὁ κ. Μαρωνίτης, ἐκλήθη σ' ἓνα ἐπιστημονικὸ συνέδριο, γιὰ νὰ ἐκφράσει ἐλεύθερα τίς ἀπόψεις της ἐπὶ θεμάτων ποὺ ἔγιναν ἀποδεκτὰ ἀπὸ τοὺς ὀργανωτὲς καὶ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἐπιστημονικῶν συμβούλων τοῦ συνεδρίου καὶ νὰ παρουσιάσει τίς ἀνάλογες ἀποδείξεις τεκμηριώσεως καὶ ἐπαληθεύσεως αὐτῶν. Ἡ κάθε ἐπιστῆμη στὰ ἐσωτερικὰ της μπορεῖ νὰ εἶναι «ρατσιστικὴ». Οἱ ἐπιστήμονες ὅμως, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν μὲ σύνεση καὶ εὐθύνη τὴν ἐπιστήμην τους, εἶναι τελείως ἐλεύθεροι χάριν τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν πιστεύουν. Αὐτὸ καὶ μόνον τοὺς ἀπαλλάσσει ἀπὸ κάθε κατηγορίαν, κι αὐτὴν τῶν «ρατσιστῶν», καὶ τοὺς κατατάσσει στοῦ στερέωματος τῶν ἐρευνῶν τῆς ἀλήθειας.

5. Τέλος οἱ χαρακτηρισζόμενοι ὡς «κομπογιαννίτες» καὶ «ρατσιστές» εἶναι διπλωματοῦχοι ἐπιστήμης τῶν Ἑλληνικῶν πανεπιστημίων μὲ τὴν ὑπογραφήν τῶν οἰκείων καθηγητῶν τους. Εἶναι ἀποδέκτες τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, ἀλλὰ ἔχουν ὑποχρέωση καὶ δικαίωμα γιὰ χάρη τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀλήθειας νὰ προωθοῦν τὴν ἔρευνα, μὲ στόχο τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐπιστήμης, σὲ νέους ὁρίζοντες. Διότι οἱ νέοι σπουδάζοντας μίαν ἐπιστήμην ἀποκοτὸν ἰδίαν γνώσιν καὶ προσωπικὴν περιέργεια, ποὺ δημιουργοῦν ἐρωτήματα. Ἐτσι τρέπονται σὲ προσωπικὴν ἔρευνα, τὴν ὁποίαν εὐτυχῶς (!) κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀπαγορεύει. Αὕτη τοὺς ὁδηγεῖ στὴν δημιουργίαν νέων σκέψεων, θέσεων καὶ ἀποψέων, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ παρουσιασθοῦν στὴν ἐπιστημονικὴ κοινότητα ἢ καὶ σ' ὅλον τὸν κόσμον πρὸς κρίσιν, ἀποδοχὴν ἢ ἀπόρριψιν. Εὐτύχημα γιὰ τοὺς νέους ἐπιστήμονες εἶναι, ὅτι ὑπάρχουν ἐπιστημονικὰ συνέδρια μὲ ἀνοικτὲς ἀγκαλιές καὶ χωρὶς «πυκνὸ κόσκινον», ὅπως αὐτὸ τοῦ Ohlstand, καὶ ὄχι μόνον.

Τελῶ ἐν ἀναμονῇ καὶ μετὰ τιμῆς
Κων. Β. Κουτρουδέλης
Κλειοῦς 12, 155 61 Χολαργός

σιν ἀνάσσω», πού βασίλευε δηλαδή στὰ πέρατα τῆς Φθίας κυβερνώντας τοὺς Δόλοπες.

Ποιὸς προηγείται λοιπὸν τοιοῦ καὶ ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ Φοίνικες, πού λάτρευαν μέχρι τὰ ἱστορικά χρόνια τὸν Δία στὴν Φοινίκη τῆς Ἀσίας; Μήπως οἱ ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων-Φοινίκων ἀποίκων, πού βρισκόνταν σὲ διαμάχη μὲ τοὺς παρείσακτους Σημίτες, πού υἱοθέτησαν ἀργότερα τὸ ἑλληνικότατο ὄνομα *Φοῖνιξ* ὡς ἐθνική τους ὀνομασία, θέλοντας ἔτσι νὰ διαστρεβλώσουν τὴν ἱστορία καὶ νὰ παρουσιαστοῦν ὡς οἱ δῆθεν ἐφευρέτες τοῦ ἀλφαβήτου, ὅταν αὐτὸ ἔχει ἑλληνικότατη προέλευση; καὶ τὰ «*φοινικήα γράμματα*» δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο ἀπὸ μιὰ ἀκόμα ἑλληνική γραφή; Θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ ποῦμε, γιὰ νὰ εἶναι ἀκόμα πιὸ σαφὴς ὁ διαχωρισμὸς μεταξὺ Σημιτοφοινίκων καὶ Ἑλληνοφοινίκων, ὅτι οἱ πρῶτοι οὐδεμία σχέσιν ἔχουν μὲ τοὺς δευτέρους. Γιατί δὲν εἶναι δυνατόν ὁ Ὅμηρος, ὅταν μιλά γιὰ τὸν Φοῖνικα, τὸν «*Διὸς φίλον*», νὰ τὸν ταυτίζει μὲ τοὺς Σημίτες «*Φοίνικες*» ἐπιδρομεῖς (πού κατέλαβαν τὴν χώρα τῆς Φοινίκης ἐκδιώκοντας ἀπὸ ἐκεῖ τοὺς Ἕλληνας πανάρχαιους οἰκιστὰς της), τοὺς «*τρῶκτας*», τοὺς μικροπραγματευτάδες ἔμπορους, πού εἶδαμε παρὰπάνω.

Στὸν Διόδωρο τὸν Σικελιώτη (Τ, 74 Ι) διαβάζουμε: «*ταῖς δὲ Μούσαις δοθῆναι παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν τῶν γραμμάτων εὔρεσιν*». Καὶ ἔπεται ὁ Προμηθεύς, πού κατὰ τὸν Αἰσχύλο (460) λέει: «*ἐξηῦρον αὐτοῖς γραμμάτων τε συνθέσεις*». Τὸν δὲ Διόδωρο Σικελιώτη ἔρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσει ὁ Πλούταρχος στὸ βιβλίο του «*Περὶ τοῦ Σωκράτους δαμονίου*», ὅταν στὸ κεφάλαιο 7 ἀναφέρει σχετικὰ μὲ τὰ γενόμενα, ὅταν ὁ Ἀγησίλαος ἔστειλε τὸν Ἀγητορίδη μὲ μιὰ χάλκινη πινακίδα γεμάτη γράμματα, πού εὔρεθῃ, ὅταν ὁ Ἀγησίλαος ἀνοίξε τὸν τάφο τῆς Ἀλκμήνης, τῆς μητέρας τοῦ Ἡρακλῆ, στὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ διαβάσουν ἐκεῖ τί λέει. «Ὅταν ὁ Χόνουφης συμβουλευτῇκε τὰ πανάρχαια βιβλία πού εἶχε σχετικὰ μὲ τὶς γραφές, «*ἔφρασεν ὡς Μούσας ἀγῶνα συντελεῖσθαι κελεύει τὰ γράμματα: τοὺς δὲ τύπους εἶναι ἐπὶ Πρωτῇ βασιλεύοντι γραμματικῇς, ἣν Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρυόνης ἐκμαθεῖν ὑφηγεῖσθαι μέντοι καὶ παραινεῖν τοῖς Ἕλλησι διὰ τῶν γραμμάτων τὸν θεὸν ἄγειν σχολὴν καὶ εἰρήνην, διὰ φιλοσοφίας ἀγωνιζομένους αἰεὶ Μούσας καὶ λόγῳ διακρινομένους περὶ τῶν δικαίων τὰ ὅπλα καταθέντας*». [Καὶ σὲ μετάφραση: Εἶπε (ὁ Χόνουφης), ὅτι τὸ γραπτὸ κείμενο παραγγέλλει νὰ τελεσθοῦν ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τῶν Μουσῶν καὶ ὅτι οἱ τύποι τῶν γραμμάτων τούτων ἐχρησιμοποιοῦντο ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Πρωτέως, γραφὴ πού καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐγνώριζε καὶ τέλος ὅτι τὸ κείμενο προέτρεπε καὶ συμβούλευε τοὺς Ἕλληνας νὰ διαγούν εἰρηνικῶς καὶ ἐν ἡσυχίᾳ, ἀγωνιζόμενοι μόνον σὲ ἀγῶνες φιλοσοφίας καταθέτοντας τὰ ὅπλα, καὶ διὰ τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ διαλόγου νὰ διαλύουν τὰς διαφορὰς των ἐξευρίσκοντες τὰ δίκαια]. Μήπως ἦταν καὶ οἱ Μοῦσες λοιπὸν σημιτικῆς καταγωγῆς ἢ μήπως ὁ Ἡρακλῆς ἢ ἡ Ἀλκμήνη; Ἡ μήπως ὁ Ὀρφεύς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Διόδωρο τὸν Σικελιώτη «*γράμματα μὲν γε πρῶτος Ὀρφεὺς ἐξήνεγκεν παρὰ Μουσῶν μαθῶν*»;

Ἀλλὰ ἂς δοῦμε, τί λένε καὶ οἱ σύγχρονοι:

Ὁ Peters («*Recent theories of the origin of the Alphabet*», τόμος 2, σελ. 195) ἀπασχολήθηκε μὲ τὴ σημασία τῶν ὀνομασιῶν φοινικικῶν γραμμάτων, διότι πολλοὶ ἐδάσιζαν στὴν σημιτικῇ σημασίᾳ τῶν ὀνομάτων τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου τὴν σημιτικὴ προέλευσή του. Ἡ ἀνάλυσή πού λεπτομερῶς ἔκανε ὁ Evans ἀπέδειξε τὸ ἀντίθετο, ἀφοῦ τὰ ὀκτὼ ἀπὸ τὰ εἰκοσι δύο γράμματα τοῦ φοινικικοῦ ἀλφαβήτου δὲν μεταφράζονται σὲ καμμιά σημιτικὴ γλῶσσα: «*cannot be interpreted by any known Semitic language*», ἐνῶ ταυτοχρόνως παρατηροῦνται ἀκριβεῖς ἀντιστοιχίες τῶν φοινικικῶν γραμμάτων μὲ τὰ μινωικά: ὥστε νὰ συνάγεται ἐνκόλως καὶ ἀμέσως ἡ κρητικὴ προέλευση τοῦ ἀλφαβήτου.

Ὁ Reinach στὸ ἔργο του «*Les Celtes dans les calées du Pô et du Danube*» (σελ. 226) παραδέχεται τὴν ἐπίδραση τοῦ Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ στὴν Φοινίκη: «*civilisation mycénienne en Phénicie*». Ἀνάλογα καὶ σ' ἄλλη ἐργασία τοῦ ἰδίου («*Mirage oriental*», σελ. 721 κ.ε.).

Ὁ Burrows («*The discoveries in Crete*», σελ. 142) παρατηρεῖ, ὅτι «*πάντοτε προεκάλει ἀπορία ἢ ὑπόθεσις ὅτι ὁ Κάδμος, υἱὸς τοῦ Φοῖνικος, ἦταν ἓνας Σημίτης, ἀφοῦ ἀδελφὴ του ἦταν ἡ Εὐρώπη καὶ ἀνηψιὸς της ὁ Μίνως*».

Ὁ Schneider ἀπέδειξε στὴν ἐργασία του «*Der Kretische Ursprung des phönizischen Alphabets*», ὅτι οἱ κρητικὲς ἐπιγραφές εἶναι «*ἡ πηγὴ τοῦ φοινικικοῦ ἀλφαβήτου*».

Ὁ Humez («*Alpha to Omega*», σελ. 6) διερωτᾶται: «*Γιατί ὁ Κάδμος διάλεξε νὰ δώσῃ*

στούς Έλληνες μόνο δέκα ἔξη ἀπὸ εἴκοσι δύο γράμματα τοῦ φοινικικοῦ ἀλφάβητου, δὲν εἶναι σαφές (*is not clear*)).

‘Ο Lods: «Χάρις στίς προσπάθειες τοῦ ἐρευνητῆ Ντυσσώ ἀποδείχτηκε, πὼς τὸ Ἑλληνικὸ ἀρχαῖο ἀλφάβητο παρουσιάζει ὀρισμένους χαρακτήρες, ποὺ εἶναι παλαιότεροι ἀπὸ αὐτοὺς τῆς στήλης τοῦ Μεσά. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἐξηγεῖται μόνο, ἂν οἱ Ἕλληνες δίδαξαν τὸ ἀλφάβητό μας στοὺς Φοίνικες σὲ μία ἐποχὴ ποὺ πρέπει νὰ τοποθετήσουμε γενικὰ ἀνάμεσα στὰ μέσα τοῦ 10ου καὶ στὰ μέσα τοῦ 9ου αἰώνα. Στὴ συνέχεια οἱ Φοίνικες, ποὺ γίναν θαλασσοκράτορες, ἐκμεταλλεύοντο τὴν διάλυση τοῦ Κρητομυκηναϊκοῦ κράτους διὰ δώσαν σ’ ὁλόκληρη τὴ μεσογειακὴ λεκάνη τὸ φθογγικὸ ἀλφάβητο...» («Προχριστιανικὴ ἐποχὴ», Ἑλλ. ἔκδ., «Δίδωρη», σελ. 109).

‘Ο Dussaud ἀνεγνώρισε χωρὶς καμμία ἐπιφύλαξη στὴν ἐργασία του «*Les civilisations préhelléniques dans le bassin de la mer Egée*», ὅτι «δὲν εἶναι οἱ Ἕλληνες ποὺ παρέλαβαν τὸ ἀλφάβητο ἀπὸ τοὺς Φοίνικες, ἀλλὰ οἱ Φοίνικες ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες».

‘Η Ἀμερικανικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια (Ἑλλ. ἔκδ., Ἀθῆναι 1963, τόμος Β’, σελ. 261, λ. «Ἀλφάβητον»): ‘Ο Έβανς «διετύπωσε τὴν ἀποψιν ὅτι ἡ Κρήτη ἦτο ἡ πατρίς τῶν προγόνων τοῦ ἀλφάβητου. Ὑπεστήριξε ὅτι ἡ γραφὴ ἐκομίσθη ἐκ Κρήτης εἰς Παλαιστίνην ὑπὸ τῶν Φιλισταίων, ἐξ αὐτῶν δὲ ἐδανείσθησαν ταύτην οἱ Φοίνικες θαλασσοπόροι ἔμποροι...».

‘Η Σοβιετικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια (Ἑλλ. ἔκδ. 1965, τόμος 6, σελ. 183, λ. «Κρητικὴ γραφὴ»): «Στὰ 1940-50 διατυπώθηκε ἡ ὑπόθεση ὅτι ἀπὸ τὴν Κρητικὴ γραφὴ προῆλθαν τὸ Φοινικικὸ καὶ τὸ Ἑλληνικὸ ἀλφάβητο».

‘Ο Θεόδωρος Μπίττ, Γερμανὸς καθηγητὴς τῆς κλασσικῆς φιλολογίας τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Μαρδούργου-ιστορικός: «Εἶναι μύθος τὸ ὅτι οἱ Φοίνικες ἐπινόησαν τὸ ἀλφάβητον» («Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ παγκόσμιος Ἑλληνισμός», Ἑλλ. ἔκδ. «Δαρέμα», σελ. 146).

‘Ο Βλαδίμηρος Γκεωργκίεφ, Βούλγαρος ἀκαδημαϊκός, γλωσσολόγος: «Ἡ φοινικικὴ γραφὴ εἶναι κρητικῆς καταγωγῆς» (Α. Πουλιανός: «Ἡ καταγωγὴ τῶν Κρητῶν», Ἀθ. 1971, σελ. 260).

‘Ο Παναγιώτης Καθβαδίας, Ἕλληνας ἀκαδημαϊκός-ἀρχαιολόγος: «Ἐκ τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς τῶν Κρητῶν θὰ παρήχθη τὸ φοινικικὸν ἀλφάβητον... Συνάγεται, ὅτι οἱ Φοίνικες εἰσαγαγόντες τὸ ἑαυτῶν ἀλφάβητον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπέδωκαν τοῖς ἐν ταῖς χώραις τοῦ Αἰγαίου ὅ,τι παρ’ αὐτῶν ἐν προτέροις χρόνοις εἶχον παραλάβει» («Προϊστορικὴ Ἀρχαιολογία», ἔκδ. 1914, σελ. 834).

‘Ο Ἀρθούρος Έβανς, Ἀγγλὸς ἀρχαιολόγος: «Ἡ γραφὴ τῆς Κρήτης εἶναι ἡ μήτηρ τῆς Φοινικικῆς» («*Scripta Minora*», vol. I, Oxford 1909).

‘Ο Τζίλμπερτ Μάρραιη, διαπρεπὴς Ἀγγλὸς ἱστορικός καὶ φιλόλογος: «Ἡμεῖς οἱ ἔχοντες σήμερον πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ κρητικὰ γράμματα δυνάμεθα νὰ πιστεῦσωμεν, ὅτι οἱ Ἕλληνες, γνωρίσαντες ἅπαξ τὴν γραφὴν, ἔπασαν κατόπιν εἰς πλήρη αὐτῆς ἀμάθειαν, ἐνῶ περὶ αὐτῶν ἔγραφον πάντες οἱ λοιποὶ λαοί, οὓς αὐτοὶ ὠνόμαζον βαρβάρους; Καὶ ἡγνόουν κατὰ τὸν ὄγδοον αἰῶνα τὴν γραφὴν, ἐνῶ κατὰ τὸν ἔβδομον ἀνέδειξαν αἴφνης ποιητάς, ὅπως τὴν Σαπφῶ καὶ τὸν Ἀλκαῖον καὶ τὸν Ἀλκμᾶνα, οἵτινες ἔγραφον πιθανώτατα καὶ μουσικὰ σημεῖα; Καὶ τὸ μὲν ἱστορικὸν σφάλμα τοῦ ὀνομαστοῦ Γερμανοῦ φιλόλογου (Wolf) ὅτι «πρῶτον ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν εἶδεν ἡ Ἑλλὰς καταγραφόμενα τὰ παλαιὰ ἄσματα τῶν αἰοιδῶν» προῆλθεν ἐκ τῶν σφαλερῶν περὶ τῆς γραφῆς μεταγενεστέρων μαρτυριῶν, αἵτινες ἀπὸ τῶν νέων ἀνασκαφῶν ἀπεδείχθησαν ἀπέχουσαι ἀμπολὺ τῆς ἀληθείας [...]. Τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως γραφῆς ἐλύθη σήμερον ὀριστικῶς μετὰ τὴν νεωτάτην ὑπὸ τοῦ κ. Κεραμοποῦλου ἐν Θήβαις ἀνακάλυψιν ἐνεπιγραφῶν ἐπιγραφῶν τῆς νεωτέρας μυκηναϊκῆς περιόδου ἐντὸς αὐτῶν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κάδμου, ἐξ ἧς ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ ἀρχαία παρὰδοσις ἦτο σοφωτέρα παρὰ τὴν νέαν κρητικὴν» («Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας», σελίς ις, ἔκδοσις Δημ. Ν. Παπαδήμα, 1974).

Καὶ ὁ Σπυρίδων Μαρινάτος στὸ σύγγραμμά του «Ἀρχαῖος Κρητικὸς Πολιτισμός» (Ἀθῆναι 1927) σημειώνει μετὰξ ἄλλων: «Εἴκοσι καὶ πέντε αἰῶνας π.Χ. ἀποδεικνύεται ὅτι γίνετο χρῆσις γραφῆς ἐν Κρήτῃ. Ἐχουν ἀνακαλυφθῆ δὲ καὶ μυθικαὶ ἐπιγραφαὶ διὰ μελάνης γεγραμμέναι, ἡ δὲ μελάνη προὑποθέτει ἐν εἶδος χάρτον ἢ τέλος πάντων κάτι ἀνάλογον. Δὲν ἐπενόησαν θέδαια οἱ Κρητῆς τὴν μελάνην, ἵνα γράψουν δι’ αὐτῆς ἐπὶ ὀλίγων

ἀγγείων».

Καί μετά ἀπὸ αὐτὴν τὴν παρατήρηση τοῦ Μαρινάτου φαίνεται πλέον καθαρά, ὅτι τὴν ἐποχὴ ἐκείνῃ πρέπει νὰ ἦταν σὲ χρῆση ταυτόχρονα ἓνα σύστημα γραφῆς μὲ γράμματα γιὰ ἐπιστολὲς καὶ κείμενα σημαντικοῦ περιεχομένου, ποὺ δυστυχῶς λόγω τοῦ ὕλικου, πάνω στὸ ὁποῖο ἀπετυπώνετο, χάθηκε, καθὼς καὶ ἓνα δεύτερο σύστημα ἰδεογραφικὸ γιὰ κείμενα διαχειριστικοῦ χαρακτήρος καὶ μικρότερης σημασίας, ποὺ ἦταν καὶ αὐτὸ ποὺ διασώθηκε λόγω τῆς καταγραφῆς τῶν κειμένων αὐτῶν σὲ ὕλικά ἀνθεκτικότερα (πέτρα, πηλὸς κ.ἄ.). Μὲ τὴν σημερινὴ λογικὴ φαίνεται ἀδιανόητο, πῶς κείμενα τόσο σημαντικοῦ χαρακτήρος ἀποτυπώνονταν σὲ φθαρτὰ ὕλικά καὶ πῶς ἀντίστοιχα ἥττονος σημασίας σὲ μὴ φθαρτά.

Πρόσφατο ἀρχαιολογικὸ εὔρημα εἶναι ἡ πινακίδα τοῦ Δισπηλιοῦ κοντὰ στὴν Καστοριά, ὅπου εἶχε ἀναπτυχθεῖ ἓνας τεράστιος γιὰ τὴν ἐποχὴ πασσαλόπηκτος οἰκισμός, ὁ μεγαλύτερος λιμναῖος τῆς Εὐρώπης μὲ συνολικὸ ἄθροισμα πασσάλων περὶ τὸ ἓνα ἑκατομμύριο. Ἐκεῖ ἀνευρέθη καὶ ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα ἐπιγραφή, ποὺ μὲ τὴν μέθοδο τοῦ ραδιοενεργοῦ ἄνθρακα C14 τοποθετεῖται στὸ 5250 π.Χ., στοιχεῖο ποὺ ἔρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσει ὅλα ὅσα ἕως τώρα ἔχουμε ἐκθέσει. Δηλαδή περὶ τὴν ὑπαρξὴ πανάρχαιας Ἑλληνικῆς γραφῆς, ἀφοῦ καὶ οἱ εἰδικοί (καθ. ἀρχαιολογίας κ. Χουρμουζιάδης καὶ ἄλλοι) ἀπεφάνθησαν, ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς πινακίδος ἀναγραφόμενα ἀποτελοῦν εἰδικὸ τύπο γραφῆς. Τὰ δὲ σύμβολα αὐτὰ εἶναι αὐτὰ ποὺ βλέπομε τώρα στὴν διαφάνεια. Κάνοντας τώρα μία σύγκριση μεταξὺ τῶν συμβόλων αὐτῶν καὶ τῶν ὑπολοίπων τύπων γραφῆς, ποὺ ἐνεφανίσθησαν στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο ἀπὸ τὸ 5250 ἕως καὶ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους, ἔχομε τοὺς ἐξῆς δύο πίνακες (πίνακες).

Παρατηροῦμε λοιπὸν βάσει στοιχείων ποὺ μποροῦν νὰ εἶναι προσιτὰ στοὺς ἐρευνητὰς ἄμεσα καὶ ὄχι ἔμμεσα βάσει πηγῶν ἢ ἄλλων θεωριῶν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γραφὴ ἔχει μιὰ ἀδιάσπαστη ἐνότητα 5000 ἐτῶν τουλάχιστον, χωρὶς νὰ ξέρουμε τίς ἐκπλήξεις ποὺ μᾶς ἐπιφυλάσσει τὸ μέλλον.

1894. Ὁ Ἀρθούρος Έβανς δάσει χαραγμάτων, κυρίως πάνω σὲ σφραγίδες, μιᾶ γιὰ τὴν ὑπαρξὴ γραφῆς στὴν Παλαιοανακτορικὴ Κρήτη, γύρω στὸ 1900 π.Χ., τὴν ὁποία καὶ ὁ ἴδιος τότε ὀνόμασε «προφοινικικὴ», ἀφοῦ προηγεῖτο σαφῶς χρονολογικὰ τῆς ὑποτιθέμενης σημιτοφοινικικῆς. Στὸ βιβλίο του δὲ «*Scripta Minoa*» δημοσίευσε κατάλογο τῶν στοιχείων αὐτῆς τῆς γραφῆς. Κάνοντας δὲ σύγκριση μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν στοιχείων τῆς κλασσικῆς ἑλληνικῆς ἀλφαβητικῆς γραφῆς τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος, ἔχομε ἀποτελέσματα πράγματι ἐντυπωσιακά. Στὴν ἱερογλυφικὴ γρσφὴ τῆς Κρήτης τοῦ 1900 π.Χ. βρίσκονται ἐντεταγμένα (20) εἴκοσι ἀπὸ τὰ (27) εἰκοσιεπτὰ γράμματα τοῦ κλασσικοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. Οἱ πίνακες ποὺ ἀκολουθοῦν, πιστεύω ὅτι μποροῦν νὰ διαφωτίσουν ἀκόμη περισσότερο τὰ ἀνωτέρω (πίνακες).

Ἀλλὰ καὶ στὴν Γραμμικὴ Γραφὴ Α, ποὺ χρονολογεῖται μεταγενέστερα, περίπου στὸ 1700 π.Χ., ἐμφανίζονται καὶ πάλι γράμματα τοῦ κλασσικοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, αὐτὴν τὴν φορὰ τὰ (22) εἰκοσιδύο ἀπὸ τὰ (27) εἰκοσιεπτὰ. Οἱ πίνακες καὶ πάλι μποροῦν νὰ φανοῦν χρήσιμοι στὴν καλύτερη κατανόηση τοῦ θέματος (πίνακες).

Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ἀκόμα πολλά, ὅπως γιὰ τὸν ψευδόστομο ἀμφορέα τοῦ Ὁρχομενοῦ τοῦ 2000 π.Χ., τῆς Μινυακῆς περιόδου, πάνω στὸν ὁποῖο βρίσκουμε σημεῖα ὅμοια μ' αὐτὰ τῶν μετέπειτα ἐμφανιζομένων ἑλληνικῶν γραφῶν – παράδοση ποὺ συνεχίζεται ἀπ' τοὺς Μυκηναίους ἀργότερα πάλι μὲ ἐπιγραφές πάνω σὲ ψευδόστομους ἀμφορεῖς ἢ γιὰ τὰ παράξενα σημεῖα, ποὺ ἐμφανίζονται σὲ ἀγγεῖα ἀπὸ τὴν νεολιθικὴ ἀκόμα ἐποχὴ, ὅμως ὁ χρόνος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει περαιτέρω ἀναλύσεις.

Μέσω τῆς παρουσίας ἔρευνας θέλησα νὰ παρουσιάσω μία ἄλλη ἀποψη σχετικὴ μὲ τὸ θέμα τῆς ἐμφάνισης τῆς γραφῆς στὴν Ἑλλάδα, ἀποψη ποὺ ἔγκειται στὴν προσωπικὴ διάθεση τοῦ καθενὸς νὰ τὴν ἀπορρίψει ἢ νὰ τὴν υἱοθετήσῃ. Ἐγὼ ἀπλᾶ τὴν παρουσίασα, θέλοντας νὰ συνεισφέρω στὴν κοινὴ αὐτὴ συνισταμένη ποὺ ὅλοι ἀναζητοῦμε. Τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα.

Εὐχαριστῶ.

‘Ο Δαβίδ, τὸ Ἰσραήλ καὶ τὸ Ρωμαῖκο Κρατίδιο

Ἐνα γεγονός, πὺν συνέδη πρὶν ἀπὸ λίγες ἐβδομάδες στὸ Ἰσραηλινὸ κοινοβούλιο, ἔγινε ἡ ἀφορμή, γιὰ νὰ ξεκινήσῃ αὐτὸ τὸ ἄρθρο. Τί ἔγινε ἀκριβῶς; Ὁ ὑπουργὸς ἐξωτερικῶν Σιμόν Πέρες –ὅπως γράφει τὸ κυριακάτικο «Βῆμα» στίς 25/12/94– ἐξέφρασε τὴν ἀντίθεσή του στὶς κατακτήσεις ἄλλων λαῶν ἀπὸ τὸν Δαβὶδ καὶ ἔδωσε τὸν ὀρισμὸ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ὡς «μὴ περιλαμβάνοντος τὴν κατοχὴ καὶ διακυβέρνηση ἄλλων λαῶν». Τότε οἱ ὀρθόδοξοι Ἑβραῖοι μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν βουλευτὴ Ἀῤραὰμ Ράβιτς τοῦ κόμματος Τορά ἔγιναν ἔξω φρενῶν καὶ τοῦ φώναζαν: «Δὲν εἶσαι ἐσύ, πὺν θὰ δώσεις θαθμοὺς στὸν Δαβὶδ», καθότι ὁ Πέρες προηγουμένως εἶχε ἐπικρίνει ὀρισμένους πράξεις τοῦ Δαβὶδ. Ὁ δὲ βουλευτὴς τοῦ ἀκροδεξιοῦ κόμματος Μολεντὲτ κραύγασε: «Ὁ Δαβὶδ ἦταν, πὺν κατέλαβε αὐτὴν τὴν γῆ». Ἀπαντώντας τοὺς ὁ Πέρες συνέχισε: «Δὲν εἶναι ὅλα ὅσα ἔκανε ὁ Δαβὶδ στὸ ἔδαφος ἢ στὶς στέγες ἀποδεκτὰ σὲ ἕναν Ἑβραῖο ἢ κατὰ πὺν μ’ ἀρέσει». Μὲ λίγα λόγια ἔγινε ἕνα γενικὸ κομποῦζιο, μὲ ἀποκορύφωμα τὴν προτασὴ μομφῆς κατὰ τῆς κυδέρνησης συνασπισμοῦ τοῦ ἐργατικοῦ πρῶθυπουργοῦ Γιτζάκ Ράμπιν, πὺν ἀπερρίφθη τελικὰ μὲ ψήφους 56 ἐναντὶ 41.

Τί συμπέρασμα βγαίνει ἀπ’ ὅλα αὐτά; Σίγουρα ἡ Παλαιὰ Διαθήκη δὲν στέκει καλὰ στὰ πόδια της. Ὅταν μέσα στὸ Ἰσραηλινὸ κοινοβούλιο Ἰσραηλινὸς ὑπουργὸς κατηγορεῖ ἕνα ἀπ’ τὰ σημαντικότερα πρόσωπα τῆς ἐβραϊκῆς ἱστορίας καὶ θρησκείας ὀνομάζοντάς τον ἡδονοβλεψία, ὅταν λέει ὅτι δὲν εἶναι ἀποδεκτὸ τὸ ὅτι ἔδλεπε κρυφὰ ἀπὸ τὴν στέγη τὴν Βηρσαδέε, ἐνῶ ἐκείνη ἔκανε μπάνιο ἢ ὅταν τὸν κατηγορεῖ πάλι γιὰ μοιχό, ἐπειδὴ συνεννρέθη τελικὰ μὲ αὐτὴν ἢ καὶ τέλος δολοφόνου, ἐπειδὴ ἔστειλε ἐσκεμμένα τὸν σύζυγό της Οὐρία στὸν πόλεμο γιὰ νὰ σκοτωθῇ, πράγμα πὺν καὶ ἔγινε, τότε τὰ προμηνύματα τῆς ἀμφισβήτησης τοῦ «θεοπνεύστου» διδλίου εἶναι πολὺ πιὸ κοντὰ ἀπ’ ὅ,τι μπορούσαμε νὰ φανταστοῦμε ποτέ. Ἀκόμα πρέπει νὰ τονιστῇ, ὅτι ἡ καταψήφισις τῆς προτάσεως μομφῆς μὲ 56 ψήφους ὑπέρ, δηλώνει καὶ καταψήφισις τοῦ Δαβὶδ ὡς ἡδονοβλεψία, μοιχοῦ καὶ δολοφόνου, παρὰ τοὺς 41 ψήφους κατὰ, πὺν δήλωναν ὅτι ὁ Δαβὶδ ἦταν «ἅγιος ἄνθρωπος» ἢ κατὰ τὸ ἑλληνικότερον «ἅγιος προπάτορας ἡμῶν (τῶν Ἑλλήνων)».

Καὶ ἐδῶ μᾶς δημιουργεῖται τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: Ὅταν οἱ ἴδιοι οἱ Ἰσραηλινοὶ καταδικάζουν τὸν κορυφαῖο ἐθνικὸ τους ἥρωα καὶ τὸν ἀποκαθλώνουν ἀπὸ τὸ θεῖο δάθρο, ὅπου τὸν εἶχαν στήσει ὡς πρότυπο θρησκευτικοῦ ἡγέτη, τότε ἐμεῖς, καὶ συγκεκριμένα ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, πρὸς τί ἐξακολουθεῖ νὰ τὸν θεωρεῖ ἱερὸ πρόσωπο, «ἅγιου» τοῦ ἐορτολογίου μας καὶ προπάτορα ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, καὶ κατ’ ἐπέκτασιν «ἱερὸ» καὶ «θεοπνευστο» διδλίο τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὴν Π.Δ., πὺν ἔρχονται τώρα νὰ ἀμφισβητήσουν οἱ ἴδιοι οἱ δημιουργοὶ της; Καὶ νὰ τονίσουμε ἐδῶ, ὅτι ὁ Δαβὶδ δὲν ἀποτελεῖ παρὰ μόνο τὸ κερασάκι στὴν τούρτα, ἕνα μόνο παράδειγμα ἀνάμεσα στὴν πληθώρα ἐκείνη τῶν παραδειγμάτων καὶ πράξεων πὺν ἀνευρίσκουμε στὸ διδλίο τῆς Π.Δ. καὶ πὺν καθαγιαζόντων μέσα ἀπ’ τὴν «ἱερότητα» τῶν προσώπων πὺν ἐκτελοῦν τὶς πράξεις αὐτῆς καὶ τὴν «ἱερότητα» τοῦ διδλίου αὐτοῦ ἐνέργειες ὅπως ὁ φόνος, ἡ μοιχεία, ἡ πορνεία, ἡ ἀπάτη, ἡ αἰμομιξία καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλες ἀκόμα, ἀπὸ τίς ὁποῖες δρίθει τὸ «ἱερό» «μας» διδλίο.

Καὶ μήπως τώρα, μετὰ κι ἀπ’ αὐτὸ τὸ γεγονός, ἀποκτὰ ἀκόμα μεγαλύτερη ἐπικαιρότητα ἡ προτασὴ πὺν εἶχε κάνει ὁ «Δαυλὸς» μέσω τοῦ κεντρικοῦ του ἁρθρου (τεῦχος 137, Μάιος 1993, σελ. 7940) πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, νὰ καταργηθῇ ἡ Π.Δ. ὡς ἱερὸ διδλίο τῶν Ἑλλήνων, ἂν ὅχι στὸ σύνολό της, τουλάχιστον στὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου ἀναφέρονται τὰ ἀνθελληνικὰ της ἀποσπάσματα ἢ οἱ ἐνέργειες πὺν ἀναφέραμε ἀνωτέρω; Ποιὰ ἡ ἱερότης τῆς πορνείας, τῆς μοιχείας, τοῦ φόνου, τῆς αἰμομιξίας ἐντέλει; Ἡ πὺν ἔγκειται τὸ θεοπνευστο σὲ ἀποσπάσμα-

τα του τύπου «και ἐξολοθρεύσω Κρήτας τοὺς παροικοῦντας σκῆνωμα θαλάσσης» ἢ «καὶ ἔσται Κρήτη νομὴ ποιμνίων καὶ μάνδρα προβάτων» ἢ τέλος «καὶ ἐξεγερῶ τὰ τέκνα σου, Σιών, ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων»;

Τίθεται ὁμως καὶ ἓνα δεῦτερο ἐρώτημα: Πῶς οἱ Ἰσραηλινοὶ αὐτοὶ 51 βουλευτὲς πῆραν τὴν ἀπόφαση νὰ καταδικάσουν τὸν Δαβίδ; Μήπως τοὺς πιάσανε οἱ τύψεις; Οὔτε τύψεις ἔχουν, οὔτε μεταμελοῦνται. Ἀπλῶς οἱ λόγοι εἶναι πολιτικοὶ καὶ μόνο. Ἀλλὰ κατάλαβαν, ὅτι ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲν πουλάει πιά καὶ γυρνᾶνε σελίδα. Ὁ αἰῶνας πὺν ζοῦμε, καὶ περισσότερο αὐτὸς πὺν ἔρχεται, δὲν προσφέρονται γιὰ «κοκκινোসκουφίτσες» καὶ «σταχτομποῦτες». Τὰ παραμύθια σβῆσανε καὶ μαζί μ' αὐτὰ ἀρχίζουν νὰ καταρρέουν καὶ οἱ διάφοροι θρησκευτικοὶ σχηματισμοὶ καὶ δόγματα. Τὴν θέση τῶν θεοκρατικῶν καθεστώτων τώρα παίρνουν τὰ οἰκονομικά, αὐτὰ πὺν βρισκόντουσαν αἰῶνες τώρα στὸ παρασκήνιο καὶ εἶχαν βάλει προμετωπίδα τὴν θρησκεία. Ἡ μάχη θὰ δοθῇ στὸ μέλλον ἀνάμεσα στὰ θρησκευτικὰ καθεστώτα πὺν ὑποκινῶνται ἀπὸ οἰκονομικοὺς σχηματισμούς. Ποιὸς θὰ δώση σημασία, τώρα πὺν μπαίνει ὁ 21ος αἰῶνας, στὸν Δαβίδ, τὸν Μωυσῆ ἢ τὸν Ἰσαάκ; Αὐτὰ ἦταν χρῆσμα καὶ ἀπέδωσαν «κέρδη» ὅλους τοὺς προηγούμενους αἰῶνες. Τώρα οἱ καιροὶ ἀπαιτοῦν ἄλλες λύσεις.

Καὶ αὐτὸ τὸ ἔχουν κατανοήσει πλήρως ὁ Πέρες καὶ οἱ ὑποστηρικτὲς του. Ὡς θεοκρατικὸ καθεστῶς τὸ Ἰσραήλ, ἀκόμα καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ κράτος, δὲν ἔχουν λόγο ὑπάρξεως πλέον, κάτι πὺν ἀρκετοὶ ἀπὸ τὸ 1947 κιόλας, τότε πὺν ἐδημιουργεῖτο τὸ Ἰσραηλινὸ κράτος, διέβλεπαν καὶ ἀντιδρούσαν στὸν σχηματισμὸ του. Ἀφῆνον λοιπὸν ὁ Πέρες καὶ οἱ ὁμόφρονές του τοὺς ἰσλαμιστὲς καὶ τοὺς Ἀραβες ἐλεύθερους, μὲ κάποιες μικρὲς παρενοχλήσεις γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, δίνουν ἑδαφος στοὺς Παλαιστίνιους, γιὰ νὰ δημιουργήσουν κράτος καὶ οἱ ἴδιοι ἀνενόχλητοι ἔχοντας ἐξασφαλίσει τὰ νῶτα τους προετοιμάζονται γιὰ τὸν ἀπρόσωπο οἰκονομικὸ πόλεμο τοῦ 21ου αἰῶνα. Ἐναν πόλεμο, πὺν δὲν χρειάζεται κρατικὴ μορφή οὔτε ἀγίον καὶ προπάτορες παρὰ μόνο ὕλική δύναμη ἐξουσίας. Καὶ ἡ ἐξουσία αὐτὴ ἀκούει στὸ ὄνομα οἰκονομία, χρῆμα. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀγίων μας προπατόρων ἢ νέα μορφή ἐξουσίας, πὺν ὑποκαθιστᾷ τὸ ἀπαρχαιωμένο μοντέλλο τῆς παλαιότερης θρησκευτικῆς. Καὶ ἄσε τοὺς ὀρθόδοξους Ἑβραίους νὰ χτυπιῶνται. Καὶ αὐτοὶ καλὰ παίζουν τὸν ρόλο τους. Γιατὶ ἡ μεταστροφή καὶ ἡ ἀποκαθίλωση τῶν παλαιῶν συμβόλων δὲν γίνεται ἀπὸ τὴν μίαν στιγμή στὴν ἄλλη, καὶ τὸ νέο Ἰσραήλ, πὺν ὀραματίζονται μέσα ἀπ' τὴν ἀπρόσωπη δομὴ του καὶ τὴν οἰκονομικὴ καὶ ὄχι θρησκευτικὴ του διείσδυση στὶς οἰκονομικὲς, πολιτικὲς καὶ κοινωνικὲς διαστροφωμάτωσεις τῶν ὑπολοίπων λαῶν, θὰ ἀποτελέσῃ κατ' αὐτοὺς τὸ μεγαλύτερο ὄπλο γιὰ τὴν ὀλικὴ ὑποδούλωση τῆς οἰκουμένης.

Κι ἐμεῖς, θλιβερὸ μεσαιωνικὸ κατασκέυασμα, ἓνα ἀρτηριοσκληρωτικὸ κράτος, ὅπου ὁ δογματισμὸς κυριαρχεῖ, ἐξακολουθοῦμε νὰ παραμένουμε στὴν ἀφάνεια, κομπάρσοι τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ, ἐκφραστὲς τῆς παλαιᾶς μορφῆς ἐξουσίας μὲ θρησκευτικὴ προμετωπίδα καὶ οἰκονομικὸ ἐξουσιαστικὸ δάθος. Ἐνῶ μπορούμε ἐμεῖς καὶ πάλι νὰ δημιουργήσουμε τὸ νέο μοντέλλο πολιτισμοῦ, πὺν μπορεῖ νὰ κορέσῃ τὸν διψασμένο γιὰ ἰδανικὰ κόσμο, πὺν ἐγκλωδίζεται ἀνάμεσα στὰ θρησκευτικὰ καὶ οἰκονομικὰ ψευτοδιλήμματα τῆς ἐξουσίας. Νὰ στηριχτοῦμε ἐκεῖ, πὺν οἱ διάφοροι ἐξουσιαστὲς συνειδήσεων δὲν θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ ἀκουμπήσουν, γιατί ἀπλούστατα ποτὲ δὲν ἦταν ἡ ραχοκοκκαλιὰ τοῦ πολιτισμοῦ τους; στὸ πνεῦμα. Αὐτὸ, πὺν ἄφθονα σὲ αὐτὴ τὴν γῆ ἀνέκαθεν πῆγαζε, γιὰ νὰ ξεδιψᾷ τὸν διψασμένον λαὸν τῆς οἰκουμένης. Κι αὐτὸ δὲν θά'ναι παιχνίδι ἐξουσίας, ἀλλὰ τὸ ἔναυσμα γιὰ τὴν ἀπαγκίστρωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπ' τὰ πάθη τοῦ παρελθόντος, ἀπὸ τὸν πόλεμο διαδοχῆς τῆς ἐξουσίας τοῦ παραλόγου. Ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους τοῦ παιχνιδιοῦ.

Νέμεσις

ΗΝΙΟΧΟΣ

‘Ο φιλόσοφος Κέλσος, ὁ χριστιανισμός καὶ ὁ μέγας ὁμολογητὴς Ὡριγένης

Γιὰ τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ζωὴ τοῦ νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου Κέλσου (2ος αἰ. μ.Χ.) δὲν γνωρίζουμε σχεδὸν τίποτα. Ἀκόμα καὶ τὸ πολὺκροτο ἔργο του «Ἀληθὴς Λόγος» (ποὺ δημοσιεύτηκε τὸ 178 μ.Χ. περίπου καὶ ἀπετέλεσε τὸ διεξοδικώτερο ἔργο φιλοσοφικῆς κριτικῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ) ἔχει χαθεῖ. Ἀντίθετα ἔχει σωθεῖ ἡ χριστιανικὴ ἀπάντησις «Κατὰ Κέλσου» ἀπὸ τὸν ὁμολογητὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ Ὡριγένη (248 μ.Χ.), ἀπὸ τὴν ὁποία μποροῦμε νὰ λάβουμε κάποια ἰδέα ἀπὸ τὸν «Ἀληθὴ Λόγο» τοῦ Κέλσου.

Πρὶν ἀναφερθοῦμε ἀναλυτικὰ στὰ σπουδαιότερα ἐπιχειρήματα τοῦ Κέλσου, θεωροῦμε ἀπαραίτητο νὰ προβοῦμε στὶς ἐξῆς διευκρινίσεις:

α) Ὁ «Ἀληθὴς Λόγος» τοῦ Κέλσου, ποὺ ἀποτελεῖ κατὰ βάσιν φιλοσοφικὴ κριτικὴ, εἶναι σύνοψη τῆς ἀπάντησης τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Χριστιανούς κατὰ τὸν 2ο αἰ. μ.Χ., ποὺ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση καὶ δημιούργησε τεράστια προβλήματα στὴν Ἐκκλησίᾳ. Ἀκόμα καὶ ἓνα μεγάλο πνεῦμα σὰν τὸν Ὡριγένη δὲν ἔδωσε πειστικὰς ἀπαντήσεις παρὰ σὲ ἐλάχιστα ἀπὸ τὰ φιλοσοφικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Κέλσου.

β) Ἐπειδὴ, ὅπως προαναφέραμε, τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Κέλσου ἔχει ἀπολεσθεῖ, ἡ ἀνασύστασί του γίνεται ἀπὸ τὸ ἀντίπαλο ἔργο τοῦ Ὡριγένη «Κατὰ Κέλσου», γι’ αὐτὸ ἐξυπακούεται πάντα κάποια ἐπιφύλαξις. [Τὸ ἔργο αὐτὸ ἔχει ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὸν Migne, P.G. 11, 641-1632 καὶ ἀπὸ τὴν σειρὰ Β.Ε.Π.Ε.Σ. τῶν ἐκδόσεων τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», τόμ. 9 καὶ 10 (Ἀθῆναι 1956-57). Στὴν ἐκδοσὴ τῆς σειρᾶς Β.Ε.Π.Ε.Σ. ὑπάρχει καὶ ἀντίστοιχη ὑπογράμμιση τῶν φράσεων τοῦ Κέλσου (τυπωμένη μὲ ἄραια γράμματα), ποὺ κάνει εὐκολώτερο τὸ ἔργο τῆς ἀνασύνθεσης ἀπὸ τὸν ἐρευνητὴ].

γ) Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Κέλσου λόγῳ ἐλλείψεως χώρου δὲν θὰ εἶναι λεπτομερὴς ἐδῶ, ἀλλὰ ἀναφέρεται στὰ πλέον σημαντικὰ σημεῖα τῆς κριτικῆς του.

δ) Στοὺς πρώτους μεταχριστιανικοὺς αἰῶνες ὑπῆρξαν πολλοὶ Κέλσοι καὶ στὸ ἑλληνικὸ καὶ στὸ χριστιανικὸ στρατόπεδο, ποὺ τότε ἀντιμάχοντο. Ὁ συγγραφέας τοῦ «Ἀληθοῦς Λόγου», ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, ἔγραψε τὸ ἐν λόγω ἔργο του, ὅπως ἀναφέρουν οἱ πηγές, 70 ἔτη περίπου πρὶν τοῦ ἀπαντήσῃ τὸ 248 μ.Χ. ὁ Ὡριγένης (ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Ἀραβὸς στὴν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης: βλ. Εὐσεβίου, «Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία», 4, 36). Ἐτσι προσδιορίζεται ὁ χρόνος συγγραφῆς τοῦ «Ἀληθοῦς Λόγου» στὰ 178 μ.Χ. (= 248-70).

Ὁ φιλόσοφος Κέλσος ξεκινᾷ τὴν κριτικὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ πολὺ ἀπλᾶ θεωρεῖ πὼς «...δάρδαρον εἶναι τὸ δόγμα, δηλονότι τὸν ἰουδαϊσμόν, οὗ χριστιανισμὸς ἡρτῆται...» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου Α', ΙΙ). «Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐκεῖν τῆς ἐποχῆς (2ος αἰ. μ.Χ.) τὴν πρώτην κατηγορίαν, ποὺ ἐκτοξεύουν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὴν ἐντοπίζουν στὴν βαρβαρικὴ (δηλ. ἐξ Ἰουδαίων) καταγωγὴν του. Ἐτσι ὁ νεοπλατωνικὸς Πορφύριος ἓνα αἰῶνα μετὰ γράφει γιὰ τὸν Ὡριγένη, ὅτι «...Ἕλληνας ἐν Ἕλλησι παιδευθεὶς λόγοις, πρὸς τὸ δάρδαρον

ἐξώκειλε τόλμημα...» (Migne, P.G., 6, 49). Ἡ ἐλληνικῆς παιδείας Ρωμαϊκὴ Οἰκουμένη θεωροῦσε πράγματι τὸν Χριστιανισμό παιδί τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου «*θάρβαρον δόγμα*».

Ἡ δευτέρα κατηγορία τοῦ Κέλσου ἀναφέρεται στὴν ἐχθρότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρώπινης γνώσεως. Ἐφ' ὅσον, λέγει ὁ Κέλσος, γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς «*κακὸν ἢ ἐν τῷ κόσμῳ σοφία, ἀγαθὸν δ' ἢ μωρία*», κανεῖς δὲν χρειάζεται νὰ δίδει λογικὲς ἐξηγήσεις σὲ κανένα περὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἔτσι οἱ Χριστιανοὶ δὲν θέλουν «*μηδὲ διδόναι ἢ λαμβάνειν λόγον περὶ ὧν πιστεύουσι, χρῆσθαι τῷ μὴ ἐξέταζε ἀλλὰ πιστεύσον...*» (ᾠριγ., *Κατὰ Κέλσου* Α', IX). Πρόκειται γιὰ τὴν βάση τοῦ δόγματος, τὸ «*πίστευε καὶ μὴ ἐρεῖνα*», πού μὲ τίποτα δὲν δέχεται ἡ ἐλληνικὴ παιδεία τοῦ Κέλσου.

Αὐτὴ ὅμως ἡ ἀντι-γνώση, πού ἀποτελοῦσε τὸν ἀκρογωνιαῖο λίθο τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος (ἀλλὰ καὶ κάθε δόγματος), πού θεοποιεῖ τὴν εὐπιστία καὶ τὸ absurdum (= παρὰ-λόγο), πού ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν λογικὴ –κι ὅλα αὐτὰ χρησιμοποιοῦντας λογικὲς προτάσεις– εἶχε μιὰ τραγικὴ συνέπεια: νὰ γίνονται μέλη τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας χαμηλοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου ἄτομα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ἔτσι ὥστε νὰ κατηγορεῖται ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἐλληνικὴ παιδεία, ὅτι «*...τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἡλιθίους προσάγεσθαι μόνους*» (ᾠριγ., *Κατὰ Κέλσου*, Στ', XII).

Καὶ συνεχίζει ὁ Κέλσος λέγων γιὰ τὴν χριστιανικὴ προπαγάνδα, ὅτι ἀπευθύνεται σὲ χαμηλοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου ἄτομα: «*μηδεὶς προσίτω πεπαιδευμένος, μηδεὶς σοφός, μηδεὶς φρόνιμος· κακὰ γὰρ ταῦτα νομίζεται παρ' ἡμῖν* (= ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς)· *ἀλλ' εἴ τις ἀμαθής, εἴ τις ἀνόητος, εἴ τις ἀπαίδευτος, εἴ τις νῆπιος, θαρρῶν ἢ κέτω* (= ἃς ἔλθῃ σὲ μᾶς μὲ θάρρος). *Τούτους γὰρ ἀξιῶντες εἶναι τοῦ σφετέρου θεοῦ αὐτόθεν ὁμολογοῦντες, δηλοῖ εἶναι ὅτι μόνους τοὺς ἡλιθίους καὶ ἀγενεῖς καὶ ἀναισθήτους καὶ ἀνδράποδα καὶ γύναια καὶ παιδάρια πείθῃν ἐθέλουσιν τε καὶ δύνανται*» (ᾠριγ., *Κατὰ Κέλσου* Γ', XLIV). [Μετάφραση: (Λένε οἱ Χριστιανοὶ) κανένας μορφωμένος νὰ μὴ μπεῖ (στὴν ἐκκλησία), κανένας σοφός, κανένας συνετός· γιατί αὐτὰ θεωροῦνται κακὰ ἀπὸ ἐμᾶς (τοὺς Χριστιανοὺς). Ἀλλὰ ἂν κάποιος (εἶναι) ἀμαθής, ἂν κάποιος (εἶναι) ἀνόητος, ἂν κάποιος (εἶναι) ἀμόρφωτος, ἂν κάποιος (εἶναι) πνευματικὰ καθυστερημένος, μὲ θάρρος νὰ ἔρθῃ (στὴν ἐκκλησία). Γιατί αὐτοὶ εἶναι ἄξιοι τοῦ δικοῦ τους θεοῦ (τῶν Χριστιανῶν), ὁμολογώντας ἔτσι καὶ γίνονται φανεροί, ὅτι μόνο τοὺς ἡλίθιους καὶ τοὺς κουρελήδες, τοὺς ἀναισθητους καὶ τοὺς δούλους, τὶς γυναικοῦλες καὶ τὰ μικρὰ παιδιά θέλουν καὶ μποροῦν νὰ πείσουν].

Αὐτὸ φαίνεται φυσικὸ γιὰ τὸν Κέλσο, ἀφοῦ τὰ «*ἀπλούστατα καὶ ἰδιωτικά*» (=ἡλίθια) τῶν Ἰουδαίων καὶ Χριστιανῶν διβλία ἀπὸ ἄγνοια διαστρέφουν τὴν ἐλληνικὴ ἐπιστημονικὴ γνώση καὶ σοφία. Λέγει ὁ Κέλσος γιὰ τὰ παραδιδόμενα στὴν Παλαιὰ Διαθήκη: «*κατακλυσμόν τινα καὶ κιθωτὸν ἀλλόκοτον, ἅπαντα ἔνδον ἔχουσαν, καὶ περιστερὰν τινα καὶ κορώνην ἀγγέλους, παραχαράττοντες καὶ ῥαδιουργοῦντες τὸν Δευκαλίωνα· οὐ γὰρ οἶμα προσεδόκησαν ὅτι ταῦτ' εἰς φῶς πρόεισιν, ἀλλ' ἄτεχνῶς παισὶ νηπίοις ἐμυθολόγησαν...*» (ᾠριγ., *Κατὰ Κέλσου* Δ, XLI). [Μετάφραση: γιὰ κάποιον κατακλυσμόν (ἀναφέρουν) καὶ μιὰ ἀλλόκοτη κιθωτό, πού ἔχει τὰ πάντα μέσα, καὶ κάποιο περιστέρι καὶ ἓνα κοράκι ὡς ἀγγελιαφόρους, παραχαράζοντας καὶ ρα-

διουργώντας τὸν Δευκαλίωνα· δὲν περίμεναν, νομίζω, ὅτι θὰ ἔλθουν (ὅλα αὐτὰ τὰ κείμενα) στὸ φῶς (κάποτε), ἀλλὰ ἄτεχνα ἔφτιαξαν παραμύθια γιὰ μικρὰ παιδιά].

Ἡ κριτικὴ τοῦ Κέλσου γιὰ τὴν χριστιανικὴ ἰδεολογία γίνεται πρὸ ὀξεία, ὅταν ἀναφέρεται στὴν χριστιανικὴ ἀντίληψη περὶ ἱστορίας καὶ περὶ δευτέρας παρουσίας. Ὁ Κέλσος ὡς πνευματικὸ τέκνο τῆς Ἑλληνικῆς Σκέψης δὲν δέχεται εὐθεῖα γραμμικὴ ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας μὲ ἀρχὴ καὶ τέλος. Ἀντιλαμβάνεται τὸ σύμπαν ἑλληνικὰ, δηλ. μὲ κυκλικὴ περιοδικότητα. Γνωρίζει τὴν ἑλληνικὴ παράδοση γιὰ πολλοὺς κατακλυσμούς καὶ «ἀναπυρώσεις», δηλ. καταστροφὲς ἀπὸ κομήτες (βλ. Πλάτωνος, *Τίμαιος*, Μῦθος τοῦ Φαέθοντος). Οἱ δάρβαροι καὶ ἡμιμαθεῖς («ἀγροῖκοι») Ἰουδαιο-χριστιανοὶ ὅμως παραχαράζοντας τὸν Πλάτωνα μιλοῦν ἀπὸ ἄγνοια γιὰ ἓναν κατακλυσμὸ καὶ μία ἐκπύρωση, ποὺ τὴν ὀνομάζουν «δευτέρα παρουσία» καὶ «τέλος τοῦ κόσμου».

Γράφει ὁ Κέλσος: «...ἀγέννητον εἶναι τὸν κόσμον. Τὸ γὰρ πολλὰς ἐκ παντὸς αἰῶνος ἐκπυρώσεις γεγονέναι πολλὰς δ' ἐπικλύσεις καὶ νεώτερον εἶναι τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμόν... ἐκπύρωσιν δὲ τὴν ἐπὶ Φαέθοντος...» (Ὡριγ., *Κατὰ Κέλσου* Α, ΧΙΧ). [Μετάφραση: ὁ κόσμος εἶναι χωρὶς ἀρχή (δηλ. αἰώνιος, ὑπῆρχε καὶ θὰ ὑπάρχει πάντα). Ἔχουν γίνεи πολλὲς ἐκπυρώσεις (= καταστροφὲς ἀπὸ φωτιά, δηλ. κομήτες) ἐδῶ καὶ πολλοὺς αἰῶνες ὅπως καὶ πολλοὶ κατακλυσμοί· ὁ νεώτερος κατακλυσμὸς εἶναι τοῦ Δευκαλίωνος καὶ ἡ νεώτερη ἐκπύρωση τοῦ Φαέθοντος].

Μ' αὐτὴ τὴν ἀναφορά τοῦ ὁ Κέλσος ἀπορρίπτει καὶ τὴν προπαγανδιζόμενὴ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς προτεραιότητα τῶν Ἰουδαίων καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς *Βίβλου* ἔναντι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Παράδοσης. (Εἶναι γνωστὴ ἡ διαμάχη μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων γιὰ τὴν προτεραιότητα τοῦ πολιτισμοῦ τους, ποὺ ἔλαβε ἰδιαίτερη ἑξάρση κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς χρόνους μὲ τὴν εὐρεῖα πλαστογράφηση τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπὸ Ἑβραίους· βλ. «Ἐπιστολὴ Ἀριστέα», «Σιβυλλικοὶ Χρησμοί», Ἰωσήπου «*Κατ' Ἀπίωνος*» κ.λπ.). Οἱ Χριστιανοὶ θεωροῦσαν πάντα, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔκλεψαν τὴν γνώση ἀπὸ τὸν Μωυσῆ («*Πλάτων ἐστὶ Μωυσῆς ἀπικίζων*») καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ *Βίβλος* εἶναι θεόπνευστη καὶ οἱ Ἕλληνες σοφοὶ (Ἡράκλειτος, Πλάτων, Ἀριστοτέλης κ.λπ.) πλαστογράφοι. (Βέβαια ἡ σύγχρονη ἐρευνα ἀποδεικνύει τὸ ἀντίθετο καὶ δικαιώνει τοὺς Ἕλληνες καὶ τὸν Κέλσο).

Στὴ συνέχεια τοῦ «*Ἀληθοῦς Λόγου*» ὁ Κέλσος ἀναφέρεται στὴν πραγματικὴ (ὅπως ἰσχυρίζεται) ἱστορία τοῦ Ἰησοῦ. Φυσικὰ δὲν τὸν θεωρεῖ θεὸ ἢ γιὺ τοῦ θεοῦ – ὅπως ἄλλωστε καὶ ἡ μερίδα τῶν Ἰουδαιοχριστιανῶν (Ἑβωνιτῶν), ποὺ ἐκήρυτταν ὅτι ὁ Ἰησοῦς «οὐτε ἑαυτὸν θεὸν εἶναι ἀνηγόρευσεν» (Κλήμεν., *Ὁμιλία* ΙΣτ', ΧV), ἐρχόμενοι σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ κηρυττόμενα ἀπὸ τὸν Παῦλο. (Εἶναι τεράστιο τὸ ζήτημα τῆς διαμάχης μεταξὺ τῆς Ἰουδαιοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἀδελφόθεου Ἰάκωβου τοῦ Δίκαιου καὶ τοῦ Πέτρου, ποὺ δὲν δέχονταν τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Παύλου, ποὺ ἐδίδασκε ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα. Ἀπόηχος αὐτῆς τῆς διαμάχης εἶναι πολλὰ τῶν πενδεπιγράφων καὶ ἀποκρύφων διδλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπως οἱ «*Κλημέντιοι Ὁμιλίες*», οἱ «*Πράξεις Πέτρου καὶ Παύλου*» κ.λπ.: Βλέπε «*Δαυλόν*», τ. 156).

Ὁ Κέλσος λοιπὸν ἡρνεῖτο πολλὰ ἐκ τῶν ὑπερφυσικῶν γεγονότων τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ θεωρῶντας τα μύθους, ὅπως τὴν ἐκ παρθένου σύλληψη καὶ γέν-

νηση. Γράφει γι' αυτό το γεγονός τις πληροφορίες της εποχής του: «*ἡ τοῦ Ἰησοῦ μήτηρ ὡς ἐξωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ μνηστευσαμένου αὐτὴν τέκτονος, ἐλεγχεθεῖσα ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ τίκτουσα ὑπὸ τινος στρατιώτου Πανθήρα τοῦνομα...*» (Ὡριγ., *Κατὰ Κέλσον* Α', XXXII). [Μετάφραση: Ἡ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ διώχθηκε ἀπὸ τὸν μνηστήρα της κατηγορηθεῖσα ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ ἔκανε παιδί ἀπὸ κάποιον στρατιώτη μὲ τὸ ὄνομα Πανθήρας]. Ἡ πληροφορία πὼς ὁ πραγματικός πατέρας τοῦ Ἰησοῦ ἦταν κάποιος Ρωμαῖος στρατιώτης μὲ τὸ ὄνομα Panthera συμφωνεῖ μὲ παρόμοια πληροφορία ποὺ ὑπάρχει στὰ Ἑβραϊκά ἀρχεῖα τοῦ "*Toledoth Jesua*". Σημειωτέον, ὅτι ὁ Κέλσος γράφει τὸ 178 μ.Χ. Ἐπίσης ἂς σημειωθεῖ ὅτι τὸ ὄνομα Πανθήρας (Panthera λατινιστὶ) δὲν ἦταν σπάνιο. Πρόσφατα βρέθηκε ταφόπλακα τοῦ 1ου αἰ. μ.Χ. στὸ Μπούγκερμπρικ τῆς Γερμανίας μὲ τὴν ἐπιγραφή "*Tiberius Iulius Abdes Pantera*", στρατιώτης τῆς 1ης κοόρτης μὲ 40 χρόνια ὑπηρεσία, ἐκ Σιδῶνος (βλ. I. Wilson, *Ἰησοῦς: Οἱ Μαρτυρίες*, Ἀθῆναι 1987, σελ. 91).

Ἀπὸ τὰ γραφόμενα τοῦ Κέλσου βγαίνει τὸ συμπέρασμα, πὼς ἡ ἀντίληψη ποὺ εἶχαν οἱ Ἕλληνες γιὰ τὸν Ἰησοῦ κατὰ τὸν 2ο αἰ. μ.Χ. (κατὰ τὸν 1ο αἰ. μ.Χ. δὲν ἦταν εὐρὲως γνωστός) ἦταν, πὼς ἐπρόκειτο περὶ ἑνὸς ζηλωτῆ-ἐπαναστάτη κατὰ τῶν Ρωμαίων. Ὁ Κέλσος πάντως θεωρεῖ, πὼς ὁ Ἰησοῦς ἐκπαιδεύτηκε στὴν Αἴγυπτο καὶ ἔτσι ἐξηγεῖ καὶ ὅλα τὰ παράδοξα θαύματά του: «*...διὰ πενίαν εἰς Αἴγυπτον μισθαργήσας κάκεϊ δυνάμεων τινων πειραθείς, ἐφ' αἷς Αἰγύπτιοι σεμνύνονται, ἐπανήλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι μέγα φρονῶν, καὶ δι' αὐτὰς θεὸν αὐτὸν ἀνηγόρευσε...*» (Ὡριγ., *Κατὰ Κέλσον* Α', XXVIII). [Μετάφραση: Ἐξ αἰτίας τῆς φτώχειας ἔφυγε γιὰ νὰ βρεῖ δουλειὰ στὴν Αἴγυπτο, καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔλαβε γνώση κάποιων δυνάμεων, γιὰ τίς ὁποῖες ἐγκωμιάζονται οἱ Αἰγύπτιοι, ὕστερα ἐπανήλθε (στὴν Ἰουδαία) μὲ μεγάλα σχέδια, χάρη στὶς δυνάμεις τῶν ὁποίων ἔλαβε γνώση καὶ γι' αὐτὸ ἀναγόρευσε τὸν ἑαυτό του σὲ θεό].

Ὁ Κέλσος δηλαδὴ κατηγορεῖ τὸν Ἰησοῦ ὡς γόητα, ποὺ ἔμαθε τίς μαγικὲς τέχνες στὴν Αἴγυπτο. Καὶ μέμφεται τοὺς Χριστιανούς, «γιατὶ δὲν θεωροῦν καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ταχυδακτυλουργοὺς καὶ μάγους ὡς γυιοὺς θεοῦ»: «*Τὰ ἔργα τῶν γοήτων... τῶν μαθόντων ἀπὸ Αἰγυπτίων ἐπιτελούμενα ἐν μέσαις ἀγοραῖς ὀλίγων ὁδολῶν ἀποδομένων... δαίμονας ἀπὸ ἀνθρώπων ἐξελαυνόντων καὶ νόσους ἀποφυσώντων καὶ ψυχὰς ἡρώων ἀνακαλούντων... ἄρ' ἐπεὶ ταῦτα ποιοῦσιν ἐκεῖνοι δεήσει ἡμᾶς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι νιούς εἶναι θεοῦ; ἢ λεπτέον αὐτὰ ἐπιτηδεύματα εἶναι ἀνθρώπων πονηρῶν καὶ κακοδαιμόνων;*» (Ὡριγ., *Κατὰ Κέλσον* Α', LXVIII). [Μετάφραση: Τὰ ἔργα τῶν μάγων, ποὺ ἔχουν μάθει τίς μαγικὲς τέχνες ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους, τὰ βλέπουμε μὲ λίγους ὁδολογούς (=χρήματα) νὰ ἐπιτελοῦνται στὴ μέση τῆς ἀγορᾶς. (Βλέπουμε) νὰ βγάζουν δαίμονες ἀπὸ ἀνθρώπους, νὰ γιατρεύουν ἀρρώστους, νὰ φέρνουν στὴ ζωὴ ψυχὰς ἡρώων... Ἄρα, ἐπειδὴ τὰ κάνουν αὐτὰ ἐκεῖνοι, πρέπει καὶ μεῖς νὰ θεωρήσουμε πὼς εἶναι γυιοὶ θεοῦ; ἢ πρέπει νὰ ποῦμε, πὼς αὐτὰ εἶναι ἔργα ἐπιτηδείων ἀνθρώπων καὶ πονηρῶν;]

Ὁ Κέλσος, βαθῶς γνώστης, ὅπως φαίνεται, τῆς *Βίβλου*, θέτει μερικὰ εὐλόγια ἐρωτήματα στοὺς Χριστιανούς: α) Ὁ Θεὸς δὲν μπόρεσε νὰ προστατέψει τὸν γιό τοῦ ἀπὸ τὸν Ἡρώδη, ἀλλὰ τοῦ μῆνυσε νὰ πάει στὴν Αἴγυπτο; β) Ὁ Ἰησοῦς ὡς γιὸς θεοῦ δὲν μποροῦσε νὰ πείσει τοὺς συνομιλητές του καὶ ὀργίζεται φωνάζοντας «οὐαὶ ὑμῖν»; γ) Γιατί δὲν ἐμφανίστηκε ὁ Ἰησοῦς δημοσίως

στοιους διώκτες του μετά την Ἀνάσταση, για να τὸν πιστέψουν ὅλοι, ἀλλὰ ἀντίθετα κρυβόταν; ἀφοῦ εἶχε ἀναστηθεῖ, τί φοβόταν πλέον; δ) Ἀφοῦ προεῖπε στὸν Ἰούδα τὰ περὶ τῆς προδοσίας του, γιατί ὁ Ἰούδας δὲν τὸν πίστεψε; ε) Δὲν εἶναι αἰσχρὸ ν' ἀποδίδεται μοιχεία στὸν θεό, ἀφοῦ θεωροῦν πὼς ἄφησε ἔγκυο τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, ἐνῶ αὐτὴ ἦταν μνηστευμένη μὲ ἄλλον ἄνδρα; στ) Ἡ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, ἐνῶ καταγόταν ἀπὸ τόσο ψηλὴ γενιά, πὼς τὸ ἀγνοοῦσε αὐτό; Ἐνῶ τῆς εἶχε φέρει τὰ νέα ὁ Γαβριὴλ περὶ τῆς γέννησης τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πὼς στὴν συνέχεια αὐτὴ τὰ ξέχασε; ζ) Ποῦ ἦταν οἱ μαρτυρίες ἐκείνων, ποὺ εἶδαν τὴν περιστερὰ καὶ ἄκουσαν τὴν φωνὴ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν βάπτιση στὸν Ἰορδάνη;

Τὰ ἐρωτήματα τοῦ Κέλσου εἶναι πάμπολλα καὶ πολλές φορὲς ἀκόμα καὶ σήμερα μετὰ 2000 χρόνια σοκάρουν. Δὲν πρόκειται λόγῳ τοῦ περιορισμένου χώρου ν' ἀναφερθοῦμε σ' αὐτὰ ἀναλυτικά. Θ' ἀναφέρουμε μόνο, πὼς ὁ Ὁριγένης, ὁ χριστιανὸς φιλόσοφος τῆς Ἀλεξάνδρειας, ἐξηγήσε τὴ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ, γιὰ τὴν ὁποία ρωτοῦσε ὁ Κέλσος, πολὺ ἀπλὰ ὡς ἐπαλήθευση τῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Κι ὁ Κέλσος ρωτᾷ πολὺ εὐστροφα καὶ «σοφιστικά»: «ἐὰν προεῖπωσιν οἱ προφῆται τὸν μέγαν Θεόν... δουλεύειν ἢ νοσήσειν ἢ ἀποθανεῖν, / τεθνήξεσθαι δεήσει τὸν Θεόν ἢ δουλεύειν ἢ νοσήσειν, ἐπειδὴ προείρητο, ἵνα πιστευθῇ ἀποθανὼν ὅτι Θεὸς ἦν;» (Ὁριγ., Κατὰ Κέλσου Ζ, XIV). [Μετάφραση: ἐὰν προεῖπουν οἱ προφῆτες, ὅτι ὁ μέγας θεὸς θὰ δουλεύει, θὰ ἀρρωστήσει καὶ θὰ πεθάνει, πρέπει νὰ δουλεύει, νὰ ἀρρωστήσει καὶ νὰ πεθάνει ὁ θεός, ἐπειδὴ τὸ προεῖπαν οἱ προφῆτες, γιὰ νὰ γίνει πιστευτὸς ἔτσι, ὅταν πεθάνει, ὅτι εἶναι θεός;].

Ὅμως κατὰ τὴν ἐποχὴ, γιὰ τὴν ὁποία συζητᾶμε, εἶναι, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ, στὴ «μόδα» ἡ παρουσία πολλῶν «υἱῶν θεοῦ»: «πολλοὶ καὶ ἀνώνυμοι... ἐν ἱεροῖς καὶ ἔξω ἱερῶν... ἐπιφοιτῶντες πόλεσιν ἢ στρατοπέδοις... σύννηθες εἰπεῖν· ἐγὼ ὁ θεὸς εἰμὶ ἢ θεοῦ παῖς ἢ πνεῦμα θεῖον· ἤκω δέ· ἤδη γὰρ ὁ κόσμος ἀπόλλυται... ἐγὼ δὲ σῶσαι θέλω· καὶ ὄψεσθέ με αὐθις μετ' οὐρανίου δυνάμεως ἐπανιόντα... μακάριος ὁ νῦν με θρησκεύσας, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν πῦρ αἰώνιον ἐπιβαλῶ... τοὺς δέ μοι πεισθέντας αἰωνίους φυλάξω...» (Ὁριγ., Κατὰ Κέλσου, Ζ', IX). [Μετάφραση: πολλοὶ καὶ ἀνώνυμοι στὰ ἱερὰ καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ ἱερὰ, συχναῖοντες στὶς πόλεις καὶ τὰ στρατόπεδα, εἶναι συνηθισμένο νὰ λένε «ἐγὼ εἰμὶ θεὸς ἢ γυιὸς τοῦ θεοῦ ἢ θεῖο πνεῦμα. Ἔρχομαι, γιατί ὁ κόσμος χάνεται, ἐγὼ ὁμως θέλω νὰ τὸν σώσω. Σύντομα θὰ με δεῖτε νὰ ξανάρχομαι μὲ οὐράνια δύναμη... Εὐτυχισμένος αὐτὸς ποὺ θὰ με πιστέψει, ὅλους τοὺς ἄλλους θὰ τοὺς στείλω στὸ αἰώνιο πῦρ, ἐνῶ σ' αὐτοὺς ποὺ θὰ με πιστέψουν, θὰ τοὺς δώσω τὴν αἰωνιότητα...»].

Ἡ κριτικὴ τοῦ Κέλσου δὲν περιορίζεται ὁμως στὴν ἱστορικὴ πλευρὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ· τὸ σπουδαιότερο μέρος τῆς ἀναφέρεται στὴν φιλοσοφικὴ-ἰδεολογικὴ πλευρὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, σ' αὐτὸ ποὺ μετέπειτα ὀνομάσθηκε «θεολογία». Σὲ 5 σημεία συνίσταται ἡ φιλοσοφικὴ κριτικὴ τοῦ Κέλσου, ἐν συντομίᾳ:

1) Στὴν σατανολογίᾳ περὶ Ἐωσφόρου ὡς «πονηροῦ ὄφεως» ἀντιπάλου τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κέλσος ἀπορεῖ, πὼς συμβιδάζεται ἡ παντοδυναμία καὶ ἡ ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν Διάβολο. Τί γύρευε, διερωτᾶται ὁ Κέλσος, ὁ «πονηρὸς ὄφις» στὸν Παράδεισο; Ἐνήργησε ἐν ἀγνοίᾳ ἢ ἐν γνώσει τοῦ Θεοῦ; «Σφάλλονται δὲ ἀσεδέστατα... ποιοῦντες τῷ Θεῷ ἐναντίον τινὰ, διάβολόν τε καὶ γλώττη

Ἐβραῖα Σατανᾶν ὀνομάζοντες τὸν αὐτὸν. Ἄλλως μὲν οὖν παντελῶς θνητὰ ταῦτα καὶ οὐδ' ὅσα λέγειν, ὅτι δὴ ὁ μέγιστος Θεός, δουλούμενός τι ἀνθρώπους ὠφελῆσαι, τὸν ἀντιπράσσοντα ἔχει καὶ ἀδυνατεῖ...» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου ΣΤ, XLII). [Μετάφραση: Σφάλλουν μὲ μεγάλη ἀσέβεια, ὅταν δημιουργοῦν κάποιον ἐνάντιο στὸν Θεό, ποὺ τὸν ὀνομάζουν διάβολο καὶ στὰ ἑβραϊκὰ Σατανᾶ. Εἶναι λοιπὸν θνητὰ ὅλα αὐτὰ (δηλ. ἀνθρώπινα) καὶ καθόλου ὅσα, τὸ νὰ λένε (δηλαδή) ὅτι ὁ μέγιστος θεός, θέλοντας νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, δὲν μπορεῖ, γιατί ἔχει τὸν ἀντιπράττοντα (= τὸ διάβολο)]. Βέβαια, στὴ σύγχρονη ἐπιστήμη εἶναι γνωστὲς οἱ περσικὲς ἰδεολογικὲς ἀφετηριές (ζωροαστρισμός) τῆς Ἰουδαϊκῆς «σατανολογίας», ποὺ ποτὲ δὲν ἀπασχόλησε τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ σκέψη, ποὺ δὲν ἦταν δυναρχικὴ-μανιχαϊστικὴ.

2) Ἡ χριστιανικὴ ἐσχατολογία περὶ παραδείσου, κολάσεως καὶ μέλλουσας ζωῆς γίνεται στόχος κριτικῆς ἀπὸ τὸν Κέλσο. Μὴ γνωρίζοντας οἱ Ἰουδαιο-χριστιανοὶ τὴν ἱστορικὴ παράδοση τῶν Ἑλλήνων περὶ πολλῶν, περιοδικῶν καταστροφῶν ἀπὸ νερὸ ἢ φωτιά, μιλοῦν γιὰ δευτέρα παρουσία, τέλος τοῦ κόσμου καὶ αἰώνια κόλαση. Οἱ Ἰουδαιοχριστιανοὶ «παρηκούσασιν ὅτι κατὰ χρόνων μακρῶν κύκλους καὶ ἄστρον ἐπανόδους τε καὶ συνόδους ἐκπύρωσεις καὶ ἐπικλύσεις συμβαίνουσι καὶ ὅτι μετὰ τὸν τελευταῖον ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸν ἡ περίοδος... ἐκπύρωσιν ἀπαιτεῖ, ταῦτ' αὐτοὺς ἐποίησεν ἐσφαλμένη δόξη λέγειν ὅτι ὁ Θεὸς καταθήσεται δίκην βασανιστοῦ πῦρ φέρων...» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου Δ, XI). [Μετάφραση: παράκουσαν ὅτι κατὰ τὴν διάρκεια πολλῶν ἐτῶν, ἐξ αἰτίας περιοδικῶν ἐπανόδων καὶ συνόδων τῶν πλανητῶν, συμβαίνουν στὴ γῆ κατακλυσμοὶ καὶ καταστροφές ἀπὸ φωτιά (ἐκπύρωσεις). Ἐπειδὴ μετὰ τὸν τελευταῖο κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος ἀναμένεται (ἔχει σειρὰ) ἐκπύρωση (δηλ. καταστροφή ἀπὸ φωτιά/κομήτες), αὐτοὶ δημιούργησαν τὴν ἐσφαλμένη ἀντίληψη, ὅτι θὰ κατέβῃ ὁ Θεὸς σὰν βασανιστὴς φέροντας φωτιά]. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο κατηγορεῖ ὁ Κέλσος τὰ ἔντονα ἀνθρωπομορφικὰ χαρακτηριστικά, ποὺ ἀποδίδουν οἱ Ἰουδαιο-χριστιανοὶ στὸ Θεὸ καὶ τὴν ἄγνοιά τους γιὰ τὰ ἀστρονομικὰ φαινόμενα, ποὺ τοὺς ὀδηγεῖ στὴν γεωκεντρικὴ πίστη γιὰ «τέλος τοῦ αἰῶνος» καὶ «πῦρ ἐξώτερον». Ἔτσι ὁμως παρουσιάζουν τὸν Θεὸ ὡς βασανιστὴ ἢ ὡς... μάγιστρο, ὅπως λέγει στὸ παρακάτω χωρίο ὁ Κέλσος: «...ἡλίθιον... τὸ νομίζειν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ὥσπερ μάγιστρος ἐπενέγκῃ τὸ πῦρ, τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ἐξοπτῆσεσθαι γένος, αὐτοὺς δὲ μόνους διαμενεῖν...» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου Ε' XIV). [Μετάφραση: Εἶναι ἡλίθιο νὰ νομίζει κανεὶς, ὅτι ὁ Θεὸς σὰν μάγιστρος θὰ φέρῃ τὴν φωτιά καὶ θὰ καταστρέφῃ ὅλη τὴν φύση, μόνον δὲ αὐτοὺς θὰ σώζῃ (δηλ. τοὺς Χριστιανούς)].

Ἐρχόμενος δὲ στὸ θέμα τῆς ἀναστάσεως ὁ Κέλσος διερωτᾶται: Μὲ ποῖο σῶμα θὰ ἀναστηθοῦν καὶ θὰ κριθοῦν οἱ πεθαμένοι; Τί μορφή θὰ ἔχουν τὰ νεογέννητα ποὺ πέθαναν εἴτε πάνω στὴ γέννα εἴτε ἐν κήσει; ἢ τί σῶμα θὰ ἔχουν οἱ ἀναστημένοι ἀνάπηροι, τυφλοὶ, παράλυτοι; Καὶ ἀπορεῖ ὁ νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος: «ποία γὰρ ἀνθρώπου ψυχὴ ποθήσειεν εἶτι σῶμα σεσηπός;» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου, Ε, XIV). Στὶς ἐρωτήσεις αὐτὲς τοῦ Κέλσου, γιὰ τὸ πῶς τὰ διαλυμένα ἀπὸ τὰ σκουλήκια σώματα θ' ἀναστηθοῦν, ὁ Ὡριγένης ἀπαντοῦσε πάντα μὲ τὴν ἴδια στερεότυπη ἀπάντηση: «πᾶν δυνατὸν τῷ Θεῷ».

Τελειώνοντας τὴν κριτικὴ του γιὰ τὴν ἀνθρωπομορφικὴ χριστιανικὴ ἐσχατολογία ἐκφράζει τὴν ἀπορία: «τίς γραῦς, ἐπὶ τῷ θανατῷ παιδίον... τοι-

αὐτα ψιθυρίζειν οὐκ ἂν ἡσχύνθη;» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου ΣΤ', XXXIV).

Ὁ κύριος ὄγκος τῆς φιλοσοφικῆς κριτικῆς τοῦ Κέλσου κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀφορᾷ στὸν ἀνθρωπομορφισμό τῶν ἀντιλήψεων του. Τὸ ὅτι ἀποδίδονται ἀνθρώπινα συναισθήματα (ζήλεια, ὀργή, λύπη, μεταμέλεια κ.λπ.) στὸ Θεὸ εἶναι πασίγνωστο σ' ὅσους ἔχουν διαβάσει τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Ὁ Κέλσος τονίζει, πὼς δὲν συμβιβάζεται μετὰ τὴν ὑψηλὴ ἔννοια περὶ θεοῦ τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων ἢ ἄγνοια ποὺ δείχνει ὁ Θεὸς στὰ τεκταινόμενα στὸν Κῆπο τῆς Ἑδέμ (Γένεσις), ἢ ὀργή του κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ μετάνοιά του ποὺ τοὺς δημιουργοῦσε (Νῶε, Σόδομα καὶ Γόμορα), ἢ ζηλότυπη καὶ σκανδαλώδης εὐνοία του σὲ κάποιους φυγάδες (Ἑξοδος), ἢ μικροψυχία του καὶ ἡ ἐθνικιστικὴ ξενηλασία του (Βασιλειῶν, Προφῆτες κ.λπ.). Ἐν ὀλίγοις εἶναι αἰσχυρὴ ἡ ταύτιση τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ μετὰ τὸν Γιαχβὲ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποὺ δέχονται οἱ Χριστιανοί, λέγει ὁ Κέλσος καὶ ἐπιγραμματικὰ ἀναφέρει: «οὐδ' ἀνθρώπον ἐποίησεν εἰκόνα αὐτοῦ ὁ Θεός· οὐ γὰρ τοιόσδε ὁ Θεὸς οὐτ' ἄλλω εἶδει οὐδενὶ ὅμοιος» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου ΣΤ' LXII). [Μετάφραση: Οὐτε τὸν ἀνθρώπο ἐποίησε κατ' εἰκόνα του ὁ θεός, γιατί οὔτε μ' αὐτὸ τὸ εἶδος οὔτε καὶ με κανένα ἄλλο εἶναι ὁ θεὸς ὅμοιος].

Αὐτὸ δὲ ποὺ θεωρεῖ παντελῶς παράλογο ὁ Κέλσος εἶναι ἡ ἀντίληψη περὶ ἔλευσης τοῦ γιου τοῦ θεοῦ στοὺς Ἰουδαίους. Καὶ διερωτᾶται ὁ Κέλσος· τώρα θυμῆθηκε νὰ σώσει τοὺς ἀνθρώπους ὁ Θεός, «πρότερον δὲ ἡμέλει;» καὶ προτίμησε τοὺς βάρβαρους Ἰουδαίους, οἱ ὅποιοι «ἐξ Αἰγύπτου δραπετάς γεγονέναι, μηδὲν πώποτε ἀξιόλογον πράξαντας; Δὲν θὰ ἦταν πιὸ δίκαιο, ἂν ἦταν νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῆς Γῆς ὁ θεός, νὰ ἐρχόταν στὸ πλεόν «πεπαιδευμένον» γένος τῆς ἐποχῆς; Ὅμως μὴν πλανᾶσθε, «ὦ Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοί, ὁ Θεὸς μὲν καὶ Θεοῦ παῖς οὐδεὶς οὔτε κατήλθεν οὔτε κατέλθοι» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου Ε' II).

Σύμφωνα μετὰ τὴν ἑλληνικὴ-φιλοσοφικὴ ἀντίληψη «ὁ Θεὸς ἀγαθὸς ἐστε καὶ καλὸς καὶ εὐδαίμων... εἰ δὲ ἔς ἀνθρώπους κάτεισι (=κατεβεῖ) μεταβολῆς αὐτῷ δεῖ, μεταβολῆς δὲ ἐξ ἀγαθοῦ εἰς κακόν... ἐξ εὐδαιμονίας εἰς κακοδαιμονίαν καὶ ἐκ τοῦ ἀρίστου εἰς τὸ πονηρότατον. Τίς ἂν οὖν ἔλοιτο τοιαύτην μεταβολήν; Καὶ μὲν δὴ τῷ θνητῷ μὲν ἀλλάττεσθαι καὶ μεταπλάττεσθαι φύσις, τῷ δ' ἀθανάτῳ... ὡσαύτως ἔχειν...» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου Δ', XIV).

Καὶ ὁ Κέλσος συνεχίζει: Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως «παντελῶς ἀπαίδευτοι καὶ οὐ προακηκοότες πάλαι ταῦτα Ἡσιόδω... συνέθεσαν ἀπιθανώτατα καὶ ἀμυσότατα, ἀνθρωπὸν τινα ὑπὸ χειρῶν θεοῦ πλασσομένον... καὶ γύναιον ἐκ τῆς πλευρᾶς... καὶ ὅφιν τούτοις ἀντιπράσσοντα... μῦθόν τινα ὡς γρανσι διηγούμενοι καὶ ποιοῦντες ἀνοσιώτατα τὸν θεόν... μηδ' ἐν' ἀνθρώπον, ὃν αὐτὸς ἐπλασε, πείσαι δυνάμενον...» (Ὡριγ., Κατὰ Κέλσου Δ', XXXVI). [Μετάφραση: Οἱ Ἰουδαῖοι παντελῶς ἀμόρφωτοι καὶ μὴ ἔχοντας ἀκούσει τὰ λεγόμενα παλιὰ ἀπὸ τὸν Ἡσιόδο (ἐνν. τὴν Θεογονία) συνέθεσαν πολὺ ἀπίθανες καὶ ἀντιεπισημονικὲς ἱστορίες, ὅτι δῆθεν ὁ Θεὸς ἐφτιαξε τὸν ἀνθρώπο μετὰ τὰ χέρια του καὶ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὴν πλευρά του καὶ ὁ ὅφης ἀντιμαχόταν σ' αὐτά: (κι ἔτσι) μοιάζουν μετὰ τίς γριές, ποὺ διηγοῦνται παραμύθια καὶ ἀποδίδουν ἀνόσια πράγματα στὸ Θεὸ (λέγοντας) ὅτι οὔτε ἓνα ἀνθρώπο, ποὺ ὁ ἴδιος ἐπλασε, δὲν μπορεῖ νὰ τὸν πείσει...].

Κατὰ τὸν Κέλσο ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, στὴν ὁποία στηρίζεται ὁ Χριστιανισμός, ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερο μνημεῖο βαρβαρικῆς ἀπαιδευσίας καὶ ἀφελοῦς

άνθρωπομορφισμοῦ τοῦ θείου. Καὶ οἱ «ἱστορίες» της, ἀντὶ νὰ ἐκπολιτίσουν καὶ νὰ ἐξανθρωπίσουν τὸν ἄνθρωπο, τὸν φανατίζουν καὶ τὸν ἐκβαρβαρίζουν.

Ὁ Κέλσος μὲ τὴν ἐλληνικὴ του παιδεία καὶ τὴν περὶ θεοῦ ἰδέα πού εἶχε λόγῳ τῆς φιλοσοφικῆς του κατάρτισης δὲν μπορούσε νὰ ἀνεχτεῖ τὴν ἀνθρωπομορφικὴ ἀντίληψη περὶ Θεοῦ τῶν Ἰουδαίων καὶ Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Θεὸς ὀργίσθηκε μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ μετάνοιωσε πὺν τοὺς δημιούργησε, γι' αὐτὸ ἔκαμε τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Νῶε καὶ κατέστρεψε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα μὲ «πῦρ ἐξ οὐρανοῦ». Ἐγκαλεῖ τοὺς Ἰουδαίους-Χριστιανούς ὁ Κέλσος, ὅτι «ὡς ἀνθρώπων φάσκουσι πάντα πεποιθέναι τὸν Θεόν» καὶ τονίζει, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἄνθρωπος μὲ ἀτέλειες, πὺν μετάνοιωσε γιὰ τὸν ἀτελεῖ κόσμῳ πὺν δημιούργησε καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν διορθώσει μὲ κατακλυσμούς καὶ καταστροφές μὲ οὐράνια πυρὰ.

Ἐπίσης ὁ νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος τονίζει στοὺς Ἰουδαίους καὶ Χριστιανούς, ὅτι «μὴ ἔργα Θεοῦ εἶναι θροντάς καὶ ἀστραπάς καὶ ὑετούς... εἰ καὶ διδῶν τις ταῦτα ἔργα εἶναι Θεοῦ, οὐ μᾶλλον ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις ταῦτα γίνεται πρὸς τροφήν ἢ τοῖς φυτοῖς δένδροις τε καὶ πόαις καὶ ἀκάνθαις...» (Ὡριγ., *Κατὰ Κέλσον* Δ', LXXV). [Μετάφραση: Δὲν εἶναι ἔργα τοῦ Θεοῦ οἱ θροντές καὶ οἱ ἀστραπές καὶ οἱ βροχές, κι ἂν κάποιος δεχτεῖ ὅτι αὐτὰ εἶναι ἔργα τοῦ Θεοῦ, δὲν γίνονται τόσο γιὰ τροφή δική μας, τῶν ἀνθρώπων, ὅσο γιὰ τὰ φυτὰ, τὰ δέντρα, τὴ χλόη καὶ τὰ ἀγκάθια...].

Ὅμως ἐδῶ φτάνουμε, στὸ σημαντικότερο σημεῖο τῆς κριτικῆς τοῦ Κέλσου κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ ἰδεολογία (= θεολογία) τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἀνθρωπομορφικὴ καὶ ἀνθρωποκεντρικὴ. Πιστεύουν καὶ κηρύττουν, ὅτι τὸ κέντρο τοῦ κόσμου εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἡ κορωνίδα τῆς φύσεως. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη διδάσκει, ὅτι ὅλα στὴν πλάση ἐγίναν γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ κατ' ἐλπίδα θεοῦ πλασθέντος ἀνθρώπου. Γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὑπάρχει ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, γι' αὐτὸν ἡ βροχὴ καὶ ὅλα τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα. Καὶ αὐτὸς ὁ ἀνθρωπομορφισμὸς-ἀνθρωποκεντρισμὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴ Καινὴ Διαθήκη φτάνει στὸ «ζενίθ» του· ὁ Θεός, πὺν ἔπλασε ὅλο τὸ σύμπαν χάριν τοῦ ἀνθρώπου, ἔστειλε τὸν γιὸ τοῦ σὲ μιὰ μικρὴ γωνιὰ τῆς Μεσογείου, στὸν «περιούσιον λαόν», γιὰ νὰ τὸν σώσει ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες του καὶ τὴν αἰώνια κόλαση. Σήμερα δέβαια, τὴν ἐποχὴ τῆς ἀστροναυτικῆς, ἔχουμε ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν μεγαλομανία τοῦ γεωκεντρισμοῦ· γνωρίζουμε πλέον καλὰ, ὅτι εἴμαστε ἀπειροελάχιστοι στὸ ἀχανὲς σύμπαν, καὶ προφανῶς οἱ γαλαξίες δὲν φτιάχτηκαν γιὰ νὰ μᾶς φωτίζουν τὴν νύκτα. Ὅμως καὶ πρὶν 2000 χρόνια ὁ φιλόσοφος Κέλσος εἶχε τὶς σημερινὲς ἀντιλήψεις καὶ καταπολεμᾷ τὸν ἀνθρωποκεντρισμὸ τῶν Χριστιανῶν: «...τὸ Ἰουδαίων καὶ Χριστιανῶν γένος παραδέβληκε νυκτερίδων ὄρμαθῶ ἢ μύρμηξιν ἐκ καλιᾶς προελθοῦσιν ἢ βατράχοις περὶ τέλμα συνεδρεύουσιν ἢ σκώληξιν ἐν βορβόρον γωνία ἐκκλησιάζουσι... καὶ φάσκουσιν ὅτι πάντα ἡμῖν ὁ Θεὸς προδηλοῖ καὶ προκαταγγέλλει, καὶ τὸν πάντα κόσμον καὶ τὴν οὐράνιον φορὰν ἀπολιπὼν καὶ τὴν τοσαύτην γῆν παριδὼν ἡμῖν μόνοις πολιτεύεται καὶ πρὸς ἡμᾶς μόνους ἐπικηρυκεύεται...» (Ὡριγ., *Κατὰ Κέλσον* Δ' XXIII). [Μετάφραση: Τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Χριστιανῶν μοιάζει μὲ νυκτερίδες σὲ ὀρμαθιὰ ἢ μὲ μυρμηγκία πὺν βγαίνουν ἀπὸ ξύλινη οἰκία ἢ μὲ βατράχους πὺν βρίσκονται μαζί γύρω ἀπὸ ἓνα βάλτο ἢ μὲ σκουλήκια πὺν συγκεντρώνονται στὴ γωνιὰ ἐνὸς βορβόρου καὶ λένε, ὅτι ὅλα μᾶς τὰ προφήτησε ὁ Θεὸς καὶ ὅλα μᾶς τὰ προανήγγειλε καὶ

ἀφοῦ ἐγκατέλειψε ὅλο τὸν κόσμος, τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆ, σὲ μᾶς μόνο βρίσκειται καὶ σὲ μᾶς μόνο κηρύττει...].

Καὶ συνεχίζοντας ὁ Κέλσος τὴν παρομοίωσή του αὐτὴ (ποῦ θυμίζει ἔντονα τὸν «Φαίδωνα» τοῦ Πλάτωνος) λέγει, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Χριστιανοὶ μοιάζουν μὲ σκουλήκια, ποῦ θεωροῦν ὅτι μοιάζουν μὲ τὸν Θεό, γιατί ἔχουν ποιηθεῖ κατ' εἰκόνα του καὶ ὅτι ὅλη ἡ πλάση τελεῖ ὑπὸ τὴν κυριαρχία τους, κατόπιν θείας ἐντολῆς (πρβλ. «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ κατακυριεύσατε τῆς γῆς...») καὶ ὡς ἐκ τούτου «γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ καὶ ἄστρα ἡμῶν ἔνεκα πάντα καὶ ἡμῖν δουλεύειν τέτακται...».

Ὁ Ὁριγένης ἐνοχλήθηκε πολὺ ἀπὸ τὶς παρομοιώσεις αὐτὲς τοῦ Κέλσου, ὁ ὁποῖος ὁμῶς τονίζει, ὅτι δὲν ἔχουν ὑποτιμητικὸ γιὰ τοὺς Ἰουδαίους-χριστιανούς χαρακτήρα, ἀλλὰ εἰπώθηκαν ἀπλᾶ γιὰ νὰ τονίσουν τὴν παιδική, ἀνθρωπομορφικὴ ἀφέλεια τῆς χριστιανικῆς ὄντολογίας: «εἴ τις ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιβλέποι, τί ἂν δόξαι διαφέρειν τὰ ὑφ' ἡμῶν ἢ τὰ ὑπὸ μυρμηκῶν καὶ μελισσῶν ὁρῶμενα;» (Ὁριγ., Κατὰ Κέλσου Δ', LXXXV). [Μετάφραση: "Ἄν κάποιος ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κυττάξει κάτω στὴ Γῆ, τί διαφορὰ θὰ τοῦ φανεῖ ἀπὸ τὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἢ τῶν μυρμηγκιῶν καὶ τῶν μελισσῶν γεγονότα;].

Ἀπὸ τὰ παραπάνω γίνεται διαυγέστατα φανερὴ ἡ φιλοσοφικὴ ἀντίληψη τῶν Ἑλλήνων, ποῦ ἦταν «κοσμοκεντρικὴ», «συμπαντικὴ». Γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἡ κορωνίδα τῆς Φύσεως, γιὰ τὸν ὁποῖον δημιουργήθηκαν τὰ πάντα, ἀλλὰ ὑψιστὴ σημασία ἔχει ἡ ἁρμονία τοῦ σύμπαντος, ὁ κοσμογονικὸς νόμος, ἡ «εἰμαρμένη», δηλ. ἡ λειτουργία ἐνὸς «ἀγέννητου» αἰώνιου σύμπαντος, πάνω ἢ μᾶλλον πέραν θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ἡ ὑψιστὴ φιλοσοφικὴ ἐννοία γιὰ τοὺς Ἕλληνες εἶναι ἡ ἁρμονία τοῦ σύμπαντος κόσμου. Γι' αὐτὸ λέγει ὁ Κέλσος στοὺς Χριστιανούς: «οὔτε τὰ ὁρῶμενα ἀνθρώπῳ δέδοται ἀλλ' ἕκαστα τοῦ ὅλου σωτηρίας εἵνεκα γίνεται τε καὶ ἀπόλλυται...» (Ὁριγ. Κατὰ Κέλσου Δ' LXVII). [Μετάφραση: Δὲν δημιουργήθηκαν γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὅλα ὅσα βλέπουμε, ἀλλ' τὸ καθένα γιὰ τὴν λειτουργία τοῦ ὅλου γεννιέται καὶ πεθαίνει...]. Ἡ «βιολογικὴ ἰσορροπία» τῆς φύσης λοιπὸν εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος καὶ ὄχι ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀνθρώπου. (Πόσο ἐπικαίρα εἶναι ὅλα αὐτὰ σήμερα, στὸν αἰῶνα τῆς οἰκολογικῆς καταστροφῆς... Καὶ πόσο μακριὰ πᾶνε οἱ ἀφετηρίες τῆς «κυριαρχίας τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὴ Γῆ», ποῦ ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊκὸ ἀνθρωπομορφισμὸ-ἀνθρωποκεντρισμὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ φτάνουν στὴν «τρυπὰ τοῦ ὄζοντος»...).

Καὶ τελειώνει ὁ Κέλσος τὴν κριτικὴ του λέγοντας: «οὐκ οὐν ἀνθρώπῳ πεποιήται τὰ πάντα, ὥσπερ οὐδὲ λέοντι οὐδὲ ἀετῷ οὐδὲ δελφίνι, ἀλλ' ὅπως ὁδε ὁ κόσμος ὡς ἂν Θεοῦ ἔργον ὁλόκληρον καὶ τέλειον ἐξ ἀπάντων γένηται ... καὶ μέλει τῷ Θεῷ τοῦ ὅλου, καὶ τοῦτ' οὐ ποτ' ἀπολείπει πρόνοια... οὐδὲ κάκιον γίνεται... οὐδ' ἀνθρώπων ἔνεκα ὀργίζεται ὁ Θεός, ὥσπερ οὐδὲ πιθήκων οὐδὲ μῶν... οὐδὲ τούτοις ἀπειλεῖ...» (Ὁριγ., Κατὰ Κέλσου Δ', XCIX). [Μετάφραση: ("Ὡστε) λοιπὸν δὲν ἔχουν φτιαχθεῖ ὅλα γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ὅπως οὔτε γιὰ τὸ λιοντάρι οὔτε γιὰ τὸν ἀετὸ οὔτε γιὰ τὸ δελφίνι, ἀλλὰ ὁλόκληρος ὁ κόσμος εἶναι ἓνα συνολικὸ καὶ τέλειο ἔργο τοῦ Θεοῦ, ποῦ φτιάχτηκε ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη (ἀνθρώπους, ζῶα, φυτὰ, ἄστρα, ἡλίους κ.λπ.). Καὶ ἐνδιαφέρεται ὁ Θεὸς γιὰ τὸ σύνολο, γι' αὐτὸ ποτὲ δὲν ἀφήνει τὴν πρόνοιά του οὔτε γίνεται τίποτα τὸ κακό, καὶ ὁ Θεὸς δὲν ὀργίζεται μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως δὲν ὀργίζεται

μέ τοὺς πίθηκους καὶ τὰ ποντίκια, οὔτε τοὺς ἀπειλεῖ...].

Ἡ ἔννοια περὶ Θεοῦ καὶ κόσμου τοῦ Κέλσου (ἡ ἑλληνικὴ ἀντίληψη) ἔρχεται σὲ πλήρη διάσταση μὲ τὶς ἀνθρωπομορφικὲς ἀντιλήψεις περὶ Θεοῦ τῆς *Βίβλου* (ἰουδαιοχριστιανικὴ ἀντίληψη). Γιά τοὺς Ἕλληνες οἱ κατακλυσμοὶ καὶ οἱ «ἐκπυρώσεις» (=καταστροφὲς ἀπὸ φωτιά) ὀφείλονται σὲ ἀστρονομικά φαινόμενα (συνόδους πλανητῶν, παραλλάξεις οὐρανίων σωμάτων, κομήτες, ἡφαίστεια κ.λπ.: πρβ. Πλάτωνος, «*Τίμαιος*») καὶ δὲν εἶναι οἱ ὀργισμένες ἐκδηλώσεις καὶ αὐστηρὲς τιμωρίες ἐνὸς ζηλότυπου Θεοῦ. Ὅμως ἡ ἄγνοια καὶ ἡ ἀπαιδευσία τῶν βαρβαρικῶν λαῶν (Ἰουδαῖοι, Βαβυλώνιοι, Πέρσες κ.λπ.) τοὺς ὁδήγησαν στὴν παρερμηνεία τῶν ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν τῶν Προσωκρατικῶν καὶ τοῦ Πλάτωνος καὶ ἔτσι δημιουργήθηκε ἡ βιβλικὴ ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποὺ ἀποδίδει ἀνθρώπινα συναισθήματα, πάθη καὶ ἀτέλειες στὸν Θεό. Ὁ Κέλσος ὅμως εἶναι Ἕλλην φιλόσοφος καὶ μάλιστα (νεο)πλατωνικός· ἔτσι καταρρίπτει ἐκ βάθρων τὸν ἰουδαιο-χριστιανικὸ ἀνθρωπομορφισμό· καὶ ὅταν ὁ Ὁριγένης τοῦ ἀποδίδει (ὡς τελευταῖο τοῦ ἐπιχείρημα) τὴν κατηγορία τοῦ πολυθεϊστῆ, σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν «μονοθεϊσμό» τῶν Χριστιανῶν, ὁ Κέλσος τοῦ ἀπαντᾷ: «καὶ μὴν ὁ γε φάσκων ἓνα εἶρησθαι κύριον, περὶ Θεοῦ λέγων, ἀσεβεῖ διαιρῶν τὴν τοῦ Θεοῦ βασιλείαν... ὡς... ὄντος τινὸς ἑτέρου ἀντιστασιώτου αὐτῷ...» (Ὁριγ., *Κατὰ Κέλσου* Η', ΧΙ). [Μετάφραση: καὶ αὐτὸς ποὺ ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἓνας κύριος, ἀσεβεῖ, διότι διαιρεῖ τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, (ἰσχυριζόμενος) ὅτι ὑπάρχει κάποιος ἄλλος ποὺ ἀντιστρατεύεται στὸν ἓνα Θεό...]. Εἶναι ἐκπληκτικὸ καὶ εὐφύεστατο τὸ χωρίο αὐτὸ τοῦ Κέλσου, ὅπου θεωρεῖ καὶ τὸν «ἓνα θεό» ὡς ἀνθρωπομορφικὴ ἀντίληψη (καὶ τὸ 1, καὶ τὸ 2, καὶ τὸ 12 εἶναι ἀνθρώπινη ἀρίθμηση): Λέγοντας ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι «ἓνας Κύριος» οἱ Χριστιανοὶ ὑπονοοῦν καὶ προϋποθέτουν ὅτι ὑπάρχουν κι ἄλλοι, ποὺ διεκδικοῦν τὴν κυριότητα καὶ τὴν θεότητα (τὸν θρόνο τοῦ βασιλέως-θεοῦ δηλαδὴ), ποὺ ὅμως εἶναι ἓνας – φυσικὰ ὁ θεὸς τῶν Ἰουδαίων, ὁ Γιαχβέ.

Εἶναι προφανές, ὅτι ὁ Κέλσος πρέπει νὰ ἦταν μορφὴ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας στὰ μέσα τοῦ 2ου αἰ. μ.Χ. Εἶναι ἐπίσης προφανές σὲ ὅποιον διαβάσει τὸ ἔργο τοῦ Ὁριγένη «*Κατὰ Κέλσου*», ὅτι ὁ Ὁριγένης (ποὺ ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα πνεύματα τοῦ χριστιανισμοῦ) δὲν μπόρεσε νὰ ἀντεπεξέλθει στὴν φιλοσοφικὴ ἐπιχειρηματολογία τοῦ Κέλσου. Διερωτᾶται ἐπίσης κανεὶς, ποῦ χάθηκαν τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων σοφῶν τῶν σχολῶν τῆς Ἀθήνας ἢ τῆς Ἀλεξάνδρειας τοὺς πρώτους μεταχριστιανικοὺς αἰῶνες (Πορφύριος, Πλωτίνος, Πρόκλος, Λουκιανός, Ὑπατία κ.λπ.); Γίνεται ὅμως ἀντιληπτὸ καὶ τὸ γιατί ἀναγκάστηκε ἡ Ρωμαϊκὴ ἐξουσία μετὰ τὴν ἐκ μέρους τῆς ἀποδοχῆ τοῦ Χριστιανισμοῦ νὰ κλείσει τὶς φιλοσοφικὲς σχολὰς (Ἰουστινιανὸς-Πλατωνικὴ Ἀκαδημία-529 μ.Χ.) καὶ νὰ θέσει ἐκτὸς νόμου τὴν Ἑλληνικὴ Φιλοσοφία. Πάντα ἡ ἑλληνικὴ ἐλευθερία σκέψης εἶναι ἀνεπιθύμητη γιὰ τὸν δογματισμό.

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΟ: Στὸ προηγούμενο 157 τεῦχος στὴν κορυφὴ τῆς σελίδας 9374 (πρὶν ἀπὸ τὸν 1ο στίχο) παρελήφθη ἀπὸ τεχνικὸ λάθος ἡ φράση: «*τριαδικῆς ἐκδηλώσεως αὐτῆς κατὰ τὴν δημιουργία τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἅπαντα μαθηματικῶς τεκμηριωμένα*».

Θ. Μωυσῆς (III)

Ἄφου λοιπόν, ὅπως εἶδαμε καὶ στὰ προηγούμενα («Δαυλός», τ. 156, 157), ὁ ἅγιος προπάτοράς «μας» ἄλλαξε μὲ τίς ἐπιδόσεις του ὡς θαυματοποιοῦ τὰ φῶτα τοῦ Φαραῶ, μάζεψε τοὺς συμπατριῶτες του καὶ ξεκίνησαν: «ἀνεχώρησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Ραμεσσή εἰς Σοκχώθ, περίπου ἑξακόσιοι χιλιάδες ἄνδρες πεζοί, χωρὶς τῶν παιδιῶν. Μετ' αὐτῶν συνανέβη καὶ μέγα πλῆθος σύμμικτον ἀνθρώπων, καὶ ποίμνια, καὶ ἀγέλαι, κτήνη πολλὰ σφόδρα». (Ἐξοδος, ιβ' 37). Ἀρχισαν λοιπόν ὅλοι αὐτοὶ νὰ περπατᾶνε, ἔκαναν ἀρκετὰ χιλιόμετρα, καὶ κάποια στιγμή λογικὰ τοὺς ἔκοψε ἡ πείνα. Αὐτὸ σήμαινε, πὼς ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ Γιαχβέ. Κατεβαίνει λοιπόν μ' ὅλο τὸ ὕψος καὶ ἀνακοινώνει: «Οὗτος εἶναι ὁ νόμος τοῦ Πάσχα· οὐδεὶς ἀλλογενὴς θέλει φάγει ἀπ' αὐτοῦ» (Ἐξ., ιδ' 43). Καὶ συνέχισε: «ὁ ξένος δὲ καὶ ὁ μισθωτὸς δὲν θέλουν φάγει ἀπ' αὐτοῦ» (Ἐξ., ιδ' 45). Ἀπὸ τότε ὁ μισθωτὸς ἦταν στὸ κυνήγι. Ἀλλὰ ἄφησε κι ἓνα παραθυράκι ὁ πάνσοφος: «καὶ ἐάν τις ξένος, παροικῶν μετὰ σοῦ, θέλῃ νὰ κάμῃ τὸ Πάσχα εἰς τὸν Κύριον, ἃς περιτμηθῶσι πάντα τὰ ἀρσενικὰ αὐτοῦ, καὶ τότε ἃς πλησιάσῃ, διὰ νὰ κάμῃ αὐτό» (Ἐξ., ιδ' 48). Μὲ λίγα λόγια δηλαδή, κόψε τὸ πουλάκι, νὰ φᾶς φαγάκι. Ἀλλιῶς, φᾶτε μάτια ψάρια. Τότε ἦταν, πὺν ἀνοίξανε τὰ πρῶτα ὑπαίθρια χειρουργεῖα, καθὼς τὰ στομάχια τῶν ξένων ἀρχίσανε νὰ δίνουνε συναυλίες κρουστῶν ἀπὸ τὴν πείνα. Εἶχε δοντήξει κι ὁ προπάτοράς «μας» τὴν ψαλίδα κι ἔκοβε πουλάκια ἀδέρτα. Ἐδγαλε ὅλο του τὸ ἄχτι. Βλέπετε μπρὸς στὴν πείνα τί εἶναι ὁ πόνος. Στὴν συνέχεια ὁ Γιαχβέ λαλεῖ πρὸς τὸν ἅγιο προπάτορά «μας» λέγοντας: «Καθιέρωσον εἰς ἐμὲ πᾶν πρωτότοκον διανοῖγον πᾶσαν μήτραν μεταξὺ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἰδικόν μου εἶναι τοῦτο» (Ἐξοδ., ιγ' 1). Καὶ παρακάτω: «διὰ τοῦτο θυσιάζω εἰς τὸν Κύριον πᾶν ἀρσενικὸν διανοῖγον τὴν μήτραν καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν μου ἐξαγοράζω» (Ἐξοδ., ιγ' 15). Τώρα, ἂν κάποιον μπερδευτεῖ ἡ ἐξαγορά μὲ τὴν θυσία, μικρὸ τὸ κακό, ἀφου καὶ τὰ δύο, ὅπως εἶδαμε παραπάνω, ἀνθρώποι καὶ κτήνη, τοποθετοῦνται στὴν ἴδια ζυγαριὰ καὶ εἶναι ἱερά καὶ δικά του.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Γιαχβέ γίνεται λάμπα καὶ μάλιστα ἱπτάμενη, προκειμένου νὰ προστατεῦσῃ τοὺς περιούσιους, γιὰ νὰ μὴν χαθοῦν τὴν νύκτα. Ἀλλὰ αὐτοὶ χαθήκανε τὴν μέρα καὶ γυρνᾶνε σαράντα χρόνια χαμένοι στὴν ἔρημο, ἡ νύκτα τοὺς μάρανε; «Ὁ δὲ Κύριος προεπορεύετο αὐτῶν, τὴν ἡμέραν, ἐν στύλῳ νεφέλης, διὰ νὰ ὁδηγῇ αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ· τὴν δὲ νύκτα, ἐν στύλῳ πυρός, διὰ νὰ φέγγῃ εἰς αὐτοὺς· ὥστε νὰ ὁδοιπορῶσιν ἡμέραν καὶ νύκτα» (Ἐξοδος, ιγ' 21). Φαντάσου δηλαδή, νὰ μὴν εἶχανε καὶ τὸν Γιαχβέ. Ἀκόμα γύρες θὰ φέρνανε καὶ θὰ ρίχνανε ἔξω καὶ τὸν ὀργανισμό Γ.Ι.Α.Χ.Β.Ε.-ΔΕΗ. Σὲ λίγο ὅμως τὰ στομαχικὰ ταμποῦρλα ἀρχισαν νὰ ξαναχτυπᾶνε, ὁπότε οἱ ἐργαζόμενοι στὸν ὀργανισμό ἔκαναν τὴν πρώτη τους ἀπεργία: «καὶ ἐγόγγυζε πᾶσα ἡ συναγωγὴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ τοῦ Μωυσέως καὶ κατὰ τοῦ Ἀαρὼν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτοὺς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Εἶθε νὰ ἀπεθνήσκομεν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου ἐν τῇ γῇ τῆς Αἰγύπτου, ὅτε ἐκαθήμεθα πλησίον τῶν λεδήτων τοῦ κρέατος, καὶ ὅτε ἐτρώγομεν ἄρτον εἰς χορτασμόν» (Ἐξοδ., ιστ' 3).

Τότε εἶναι, πὺν ὁ Γιαχβέ ἀποφασίζει νὰ τοὺς ταῖσει ψωμί καὶ ἀρχίζει νὰ τοὺς πετάει ἀπὸ ψηλὰ τὰ ξεροκόμματα: «Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς τὸν Μωυσήν. Ἴδου θέλω θρέξει εἰς ἐσᾶς ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ» (Ἐξοδος, ιστ' 4). Κατὰ πὼς λέμε, τοὺς πέταξε τὰ δικά του ψίχουλα. Τί νὰ κάνουν ὅμως, ἐδῶ κόντεψαν νὰ

φᾶνε τις πέτρες, καλὰ καὶ τὰ ψίχουλα τοῦ Γιαχβέ. Τοὺς εἶχε βλέπετε στὸ χέρι, μέσα στὴν μέση τῆς ἐρήμου τοὺς εἶχε πάει. Φάγανε καὶ πάλι κάτι καὶ σιγά-σιγά, μπρὸς ὁ Γιαχβέ νὰ φέγγει καὶ ἀπὸ πίσω οἱ λοιποί, ξεκινήσανε. Ἔλα ὅμως πὺν διψάσανε, καὶ νερὸ δὲν ὑπῆρχε; Τότε ἦταν πὺν ὁ προπάτοράς «μας» Μωυσῆς κόντεψε νὰ φάῃ τὸ ξύλο τῆς ἀρκούδας: «καὶ ἐδόθησεν ὁ Μωυσῆς πρὸς τὸν Κύριον λέγων. Τί νὰ κάμω εἰς τοῦτον τὸν λαόν; ὀλίγον λείπει νὰ μὲ λιθοβολήσωσι» (᾿Εξοδος, ιζ' 4). Ὁ Γιαχβέ ὅμως εἶχε προνοήσει καὶ εἶχε ἀγοράσει μετοχές στὴν Ε.Υ.Δ.Α.Π. καὶ ἔτσι κατέστειλε τὴν ἀνταρσία ἐν τῇ γενέσει της. Νὰ δοῦμε, ὁ προπάτορας ἡμῶν, πότε θὰ τὸ φάῃ τὸ ξύλο. Ψωμί φάγανε λοιπόν, νερὸ ἤπιανε, τί ἄλλο θέλουνε; σκέφτηκε ὁ Γιαχβέ. Νὰ τοὺς φτιάξω καὶ καταστατικό.

Καὶ ἄρχισε: ᾿Αρθρο 1ο. «Μὴ ἔχεις ἄλλους θεοὺς πλὴν ἐμοῦ» (᾿Εξοδος, κ' 3). Δηλαδή μὴ δουλεύεις πουθενὰ ἄλλου, καὶ δὲν ἔχεις δυνάμεις γιὰ μένα. ᾿Οπου θεὸς=ἄφεντικό. ᾿Αρθρο 2ο. «Ἐγὼ εἶμαι κύριος ὁ Θεὸς σου, Θεὸς ζηλότυπος· ἀνταποδίδω τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων ἐπὶ τὰ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς τῶν μισούντων με· καὶ κἀμνων ἔλεος εἰς χιλιάδας γενεῶν τῶν ἀγαπώντων με, καὶ φυλαττόντων τὰ προστάγματά μου» (᾿Εξοδος, κ' 5-6). Μὲ λίγα λόγια ὁποῖος μ' ἀκούει, καλὰ, ὁποῖος ὄχι, ἀπολύεται καὶ θὰ τραδῇξουν τὸν τάραχό τους μέχρη καὶ τέσσερις γενιές τὰ παιδιὰ τους, δὲν θὰ προσλαμβάνονται στὴν ἑταιρία. ᾿Αρθρο 3ο. «Μὴ λάβῃς τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· διότι δὲν θέλει ἀθωώσει ὁ Κύριος τὸν λαμβάνοντα ἐπὶ ματαίῳ τὸ ὄνομά του» (᾿Εξοδ., κ' 7). ᾿Αν δὲν καταλάβετε, αὐτὸ σημαίνει, ξεχάστε τὶς ἀυξήσεις. Μὴν φωνάζετε λοιπὸν μάταια τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου (διευθυντοῦ), γιὰτὶ μᾶς τέλειωσε. ᾿Αρθρο 4ο. «Ἐνθυμοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου, διὰ νὰ ἀγιάξης αὐτήν· ἐξ ἡμέρας ἐργάζου καὶ κάμνε πάντα τὰ ἔργα σου· ἡ ἡμέρα ἡ ἐβδόμη εἶναι σάββατον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου· μὴ κάμῃς ἐν ταύτῃ οὐδὲν ἔργον» (᾿Εξοδος, κ' 8-9-10). ᾿Αντε πάλι, σᾶς ἔφεξε. Ξεκουραστεῖτε καὶ μιὰ μέρα. ᾿Αλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἡμέρα εἶναι πάλι δική μου. Μὴ τὸ ξεχάσετε ποτὲ αὐτό. (᾿Αντε μετὰ νὰ σηκώσουμε κεφάλι). ᾿Αρθρο 5ο. «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, διὰ νὰ γείνης μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς» (᾿Εξοδος, κ' 12). Μακροχρόνιος ἐστὶ ἐπὶ τῆς γῆς, μακροχρόνια καὶ ἡ ἐργασία σου. ᾿Ενῶ, ἂν παντρευτῆς, δραχυρόνιος καὶ μὲ πολλὰς ἄλλες ἀσχολίες καὶ ἔννοιες. Τώρα δὲ τελευταῖα στὴν ᾿Ιαπωνία οἱ παντρεμένοι θεωροῦνται γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο δευτέρας κατηγορίας ὑπάλληλοι καὶ προτιμῶνται οἱ ἀνύπαντροι. ᾿Α δὲ Γιαχβέ, πάντα μπροστὰ ἀπ' τὴν ἐποχή σου ἦσουνα.

«Οὐ μοιχεύσεις» (᾿Εξοδος, κ' 14) καὶ «οὐ κλέψεις» (᾿Εξοδος, κ' 15) γιὰ τὸν ἴδιο λόγο μὲ τὸν παραπάνω. Καὶ τέλος: «Μὴ ἐπιθυμήσης τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου· μὴ ἐπιθυμήσης τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου· μὴδὲ τὸν δούλον αὐτοῦ, μὴδὲ τὴν δούλην αὐτοῦ, μὴδὲ τὸν βοῦν αὐτοῦ, μὴδὲ τὸν ὄνον αὐτοῦ, μὴδὲ πᾶν ὅ,τι εἶναι τοῦ πλησίον σου» (᾿Εξοδος, κ' 17). Καὶ ἡ μετάφραση: ᾿Αρκέσου σ' αὐτὰ πὺν σοῦ δίνω ἐγώ, ἄσε τοὺς ἄλλους. Γιατί, ἂν θελήσης τὰ περισσότερα, θὰ ζητήσης αὐξηση, ἐγὼ δὲν θὰ σοῦ δώσω, τότε θὰ γίνῃ τοῦ Γιαχβέ, καὶ τὸ κλείσαμε τὸ μαγαζί. Κάπως ἔτσι τοὺς κρατοῦσε ὁ πάνσοφος μὲ τσοπανόσκυλο τὸν προπάτορά «μας». Μήπως κάποιον μέσα στὰ ἄρθρα αὐτὰ ἀναγνώριζουμε τοὺς ἐαυτούς μας; Μήπως τὸ Γιαχδικὸ καθεστῶς ἐπιβεβαιώνει τὶς μέρες μας;

᾿Ο ᾿Απόγονος

Ἡ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΙΠΠ. ΔΑΚΟΓΛΟΥ, Ὁ Μυστικός Κώδικας τοῦ Πυθαγόρα (Τόμος Γ1)

Ὁ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος τοῦ Μνησάρχου, μαθητῆς τοῦ Φερεκύδου καὶ τοῦ Ἀναξιμάνδρου, μύστης τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων (Πορφύριος) καὶ φοιτητῆς τοῦ «Μουσείου Λόγων» τοῦ Μαντείου τοῦ ἐν Δελφοῖς (Διόδωρος Σικελιώτης), συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, θεωρεῖται δὲ ὡς ἓνας ἐκ τῶν θεμελιωτῶν τῆς συγχρόνου μαθηματικῆς ἐπιστήμης. Ὁ ἄνδρας, ὡς γνωστόν, δὲν ἄφησε κανένα γραπτὸ κείμενο, τὰ δὲ γνωστὰ «Χρυσὰ ἔπη» ἀποτελοῦν ὑπόθετες, παραινέσεις ἢ παραγγέλματα τοῦ διδασκάλου πρὸς τοὺς μαθητὲς του, ποὺ διεσώθησαν γραμμένα εἰς δακτυλικοὺς ἑξαμέτρους ἀπ' τοὺς μαθητὲς του. Γενικὰ ὅ,τι γνωρίζουμε γιὰ τὸ σοφὸ καὶ τὶς ἐπιστημονικὲς του κατακτήσεις προέρχεται ἀπ' τοὺς μαθητὲς τῶν μαθητῶν του, τοὺς λεγόμενους Νεοπυθαγορείους. Ὁ Πυθαγόρας εἶναι γνωστός ὡς μαθηματικός, ἐπειδὴ ἡ κοσμολογικὴ θεωρία του βασίζεται στοὺς ἀριθμούς, οἱ ὅποιοι δημιουργοῦν ἁρμονίες. «Τί τὸ σοφώτερον; ὁ ἀριθμός. Τί δὲ ὠραιότερον; ἁρμονία, ἔφα». Κάθε τι εἶναι ἁρμονία καὶ ἀριθμός, ὁ δὲ ἀριθμός εἶναι ἡ οὐσία τῶν ὄντων. Ὁ σοφὸς ὥστόσο δὲν ἦταν μόνο μαθηματικός, ἀλλὰ καὶ πανεπιστήμων μὲ ἰδιαίτερες ἐπιδόσεις στὴ μουσικὴ, τὴν ἀστρονομία καὶ τὴ γεωμετρία, τέσσερις ἐπιστημονικοὺς κλάδους, ποὺ χαρακτηρίζαν τὴ σχολὴ τοῦ Κρότωνος καὶ ἔτσι παρέμειναν στὴν ἐκπαίδευσή μας μὲ τὸ ὄνομα Τετράοδον (ἢ *Quadrivium* στὰ λατινικά).

Ὁ πολιτικὸς μηχανικός καὶ συνεργάτης τοῦ «Δαυλοῦ» ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια Ἰπποκράτης Δάκογλου, ἓνας γνήσιος «νεοπυθαγορείος», μετὰ ἀπὸ ἐντατικὲς μελέτες τοῦ πυθαγορικοῦ ἔργου ἐπὶ μισὸ καὶ πλέον αἰῶνα μᾶς παρέδωσε τὸ πρῶτο μέρος τοῦ τρίτου τόμου τῆς σειρᾶς «Ὁ Μυστικός Κώδικας τοῦ Πυθαγόρα», ὁ ὁποῖος πραγματεύεται κυρίως μαθηματικὰ θέματα. Ὅπως πιστεῖται ὁ συγγραφεὺς, διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ «ἀποκαθίσταται ἡ πατρότητα πολλῶν γνωστῶν θεωρημάτων ἢ κατασκευῶν ἢ ἀσκήσεων τόσο τῆς γεωμετρίας ὅσο καὶ τῆς ἀριθμη-

Ἀπὸ τὸν Προκρούστη στὸν ὁδοστρωτῆρα

Ἀφορμὴ καὶ καθόλου αἰτία τοῦ παρόντος σχολίου ὑπῆρξε τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Βασίλη Ραφαηλίδη «Δελφοὶ καὶ Ὀλυμπία» στὴν ἐφημερίδα «Ἐθνος» τῆς 11-1-95 στὴν στήλῃ «Κάθε μέρα». Στὸ ἄρθρο τον αὐτὸ ὁ κ. Β.Ρ., ἀφοῦ «περνᾷ» πρῶτα τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα ἀπὸ τὴν προκρούστεια κλίνη μὲ μέτρο τὸν Χριστιανισμὸ καὶ τὸν Ἰσλαμισμό, κατόπιν ὅ,τι ἀπόμεινε τὸ ἰσοπεδώνει μὲ τὸν σαρωτικὸ ὁδοστρωτῆρα τὸν ὁδοστρωτῆρα, τὸν ὁποῖο μπορεῖ νὰ διαθέτῃ πλέον ὁ ὁποιοσδήποτε στὴν ἐποχὴ αὐτῇ τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου (πρὸ πολ-λοῦ ἔχει πάει «περίπατο» τὸ δικαίωμα τῶν ἀνθρώπων)· τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ἀπὸ τὸ λεξιλόγιο τοῦ ὁποίου ἔχουν ὀστρακιστεῖ οἱ ἔννοιες τῆς Αἰδοῦς καὶ τῆς Νεμέσεως.

• Ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς λοιπὸν χάρε τὸν κ. Ραφαηλίδη ἀξιωνόμαστε νὰ γνωρίζουμε τὶς κάτωθι ταυτότητες:

– Δωδεκάθεο = Χριστιανισμός = Ἰσλαμισμός.

– Ἰλιάδα = Κοράνιο = Εὐαγγέλιο.

– Μάντισσες τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν = Οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

• Ἐπίσης ὅτι «ἀμυδρῶς ἀνάλογα» εἶναι:

– Μαντεῖο Δελφῶν - Βυζαντινὸς πατριάρχης - παπᾶς.

τικής ανάλυσης, πού σήμερα παρουσιάζονται σὰν ἐργασίες ἄλλων ἀρχαίων ἢ νεώτερων, ἐνῶ στήν πραγματικότητα πρέπει νὰ ἀνήκουν στίς ἐργασίες τοῦ Πυθαγόρα ἢ νὰ τίς γνώριζε ὁ Πυθαγόρας ἀπό ἄλλους παλαιότερους τον, ἄγνωστους σοφούς τοῦ ἀρχαίου κόσμου, διότι ἀπλούστατα τίς θεωρίες αὐτές τίς χρησιμοποίησε γιά τή σύνταξη τοῦ θεωρήματος τῆς Ἀρμονίας τῶν Σφαιρῶν, ὅπως π.χ. τὸ “Ἀρδῆλον πρόβλημα” τοῦ Ἀρχιμήδους (287-212 π.Χ.), ἢ Χρυσή Τομή, ὁ Χρυσός Ἀριθμός Φ καὶ οἱ παράξενες ιδιότητες του, τὰ συζυγῆ ἀρμονικὰ σημεῖα τοῦ Ἀπολλωνίου, ἡ ὁμοιοθεσία καὶ πολλὰ ἄλλα θεωρήματα ἐπάνω στίς διατέμνουσες κ.λπ.» (σελ. 15).

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι καὶ τὰ τρία μεγάλα προβλήματα πού ἔθεσε ὁ θεὸς Ἀπόλλων, δηλαδή ἡ τριχοτόμηση τῆς γωνίας, ὁ διπλασιασμός τοῦ κύβου (τὸ γνωστὸν «Δήλιον πρόβλημα») καὶ ὁ τετραγωνισμός τοῦ κύκλου, πού πιστεύεται ὅτι δὲν ἔχουν γεωμετρικὴ λύση, δηλ. λύση πού νὰ πραγματοποιήνεται μὲ τὴν κατασκευὴ πεπερασμένου ἀριθμοῦ γωνιῶν καὶ κύκλων, ἀπαχόλησαν τὴν σχολὴ τοῦ Κρότωνος. Κατὰ τὸν Ι.Δ. «οἱ Πυθαγόρειοι γνώριζαν τόσο τὴν κατασκευὴ ὅσο καὶ τὴν τριχοτόμηση τῶν γωνιῶν, πού δίνονταν ἀπὸ τὰ παρακάτω ἀπειροσύνολα:

α) $\omega = 270^\circ \chi\lambda/2 + 3\chi\lambda$, ὅπου λ ἀκέραιος καὶ θετικὸς ἀριθμός. $\lambda = 1, 2, 3 \dots (\lambda > 1)$.

β) $\omega = 90\chi\lambda/2\lambda$, $\lambda > 1$, ἀκέραιος καὶ θετικὸς ἀριθμός.

γ) $\omega = 3^\circ \chi\lambda$, ὅπου λ ἀκέραιος καὶ θετικὸς ἀριθμός» (σελ. 16).

Ἕνα πρόβλημα, τὸ ὁποῖο ἐδῶ καὶ 500 περίπου ἔτη εἶναι «ἐπικηρυγμένο», θὰ λέγαμε, εἶναι τὸ λεγόμενο «ἄλυτο θεῶρημα τοῦ Pierre Feermat». Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἔχει λυθεῖ γιὰ πρώτη φορὰ ἀπ’ τὸν Ι.Δ., ἡ δὲ λύση του ἔχει ὑποβληθεῖ στὸ Ε.Μ.Π. πρὸς ἔλεγχο καὶ ἐπικύρωση. Ὁ συγγραφεὺς, δασιζόμενος σὲ ἑπτὰ πυθαγόρειους νόμους, τοὺς ὁποίους ἀνεκάλυψε ἀποκρυπτογραφώντας τὸν Μ.Κ. τ.Π., ἐπέτυχε νὰ δώσῃ μιὰ λύση, πού πιστεύει ὅτι εἶναι ἡ ὀρθή. Ἡ λύση τοῦ προβλήματος Pierre Feermat περιλαμβάνεται στίς σελίδες 117-130 τοῦ παροῦστος διδλίου, ἀκολουθοῦν δὲ πλεῖστα ἐπαληθευτικὰ παραδείγματα καὶ ἐφαρμογές (σελ. 131-160).

Στίς ἐπόμενες σελίδες τοῦ ἐν λόγω διδλίου παρατίθενται οἱ Πυθαγόρειες πολυγωνικὲς σπεῖρες-ἑλικες μ’ ὅλα τὰ φιλοσοφικὰ πορίσματα ἐν σχέσει μὲ τίς ἀπόψεις τοῦ Πλάτωνος «περὶ

– Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες - Βυζαντινὸς αὐτοκράτορας - Χωροφύλακας.

Ὁ Προκρούτης ἴσιαζε κατὰ μῆκος (πέλεκυς). Ὁ κ. Β.Ρ. ἰσιάζει κατ’ ὄγκον (ὁδοστρωτήρας). Καὶ τελικὰ, γιὰ νὰ τὸ ποῦμε μὲ δυὸ λόγια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΑΦΑΗΛΙΔΗΣ = (ΠΡΟΚΡΟΥΣΤΗΣ)³

Καὶ τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἄρθρο τελειώνει μὲ τὴν κορώνα: «Ἀλλὰ σάμπως σήμερ’ Ἑλλάδα δὲν εἶναι ἡ Ἀθήνα; Ἡ Ἑλλάδα εἶναι καὶ σήμερ’ μιὰ πόλις-κράτος. Ἡ Ἀθήνα».

• Ἐπομένως ἔχουμε καὶ λέμε:

– Ὁ κ. Βασίλης Ραφαηλίδης τυγχάνει συμπολίτης τοῦ Θουκυδίδη.

– Ὁ κ. Βασίλης Κόκκινος συμπολίτης τοῦ Σόλωνα.

– Οἱ κ.κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου καὶ Ἐδερτ συμπολίτες τοῦ Περικλῆ.

– Ὁ καθηγητὴς κ. Ζουράρις συμπολίτης τοῦ Σωκράτη.

– Ὁ κ. Μίκης Θεοδωράκης τοῦ Δάμωνα καὶ ὁ κ. Θ. Βέγγος τοῦ Ἀριστοφάνη «ἀμυδρὰ δὲ ἴσως» καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Βέλτσος εἶναι συγκατοικοὶ τοῦ Πλάτωνος.

Ἀχ αὐτὴ ἡ ἱστορία! Γιατὶ τέλος πάντων δὲν ἀλλάζει ἀπὸ τόπο σὲ τόπο; Γιατὶ εἶναι ἴδια καὶ στὴν Ἀσία καὶ στὴν Εὐρώπη; Γιατὶ ἐπαναλαμβάνεται ὁλόδια καὶ σεργιρίζει πάντοτε τὰ ἴδια φαγητὰ στοὺς καημένους τοὺς Ἀθηναίους;

Τελειώνοντας ἀπευθύνω ἔκκληση στοὺς πάντες, σὲ περίπτωσιν πού γνωρίζουν μεγαλύτερο θαμὸ ἀναισχυντίας καὶ ἀσέβειας ἀπὸ αὐτὸν τῆς πολιτοποίησης τῆς ἀνυπεράσπιστης ἱστορίας, νὰ μᾶς τὸν γνωστοποιήσουν μ’ ὅποιονδήποτε τρόπο.

Σταῦρος Βασδέκης

έπιστροφής του Χρόνου» καθώς και του τρόπου απεικόνισης των συντεταγμένων του άπλου χωρο-χρόνου (τεσσάρων διαστάσεων), καθώς και του ενεργειακού τοιούτου (πέντε διαστάσεων) ακολουθεί το θεώρημα της «Αρμονίας των Σφαιρών», ή γενίκευση της υπ' αριθμ. 10/IV προτάσεως του Εὐκλείδου, ή πυθαγόρεια μέθοδος κατασκευής όλων των κανονικών πολυγώνων των ἐγγεγραμμένων εἰς κύκλον και ὄχι μερικῶν μόνο, ὡς ἐπιστεύετο μέχρι σήμερα κ.ά.

‘Ο Ἰπ. Δάκογλου πιστεύει, ὅτι «σήμερα, ὕστερα ἀπὸ τὴν εὕρεση τοῦ Μυστικοῦ Κώδικα, πὺν χρησιμοποιοῦσε γιὰ τὸν ἀποσυμβολισμό τῆς ἀπόκρυφης διδασκαλίας του και τὴν ἔναρξη τῆς ἀποκρυπτογράφησης τῶν “ἀκουσμάτων”, πὺν παρίσταναν τοὺς κωδικοποιημένους τίτλους τῶν ἐπιμέρους μαθημάτων, εἴμαστε πλέον εἰς θέσιν, ἀφ’ ἐνὸς μὲν νὰ θροῦμε τὰ χαμένα μαθηματικά θεωρήματα τοῦ Πυθαγόρα και νὰ προσδιορίσουμε και τὴν ἀληθινὴ πατρότητα πολλῶν ἄλλων γνωστῶν θεωρημάτων, ἀφ’ ἑτέρου δὲ νὰ προβοῦμε στὴ σύνθεση τῶν δύο μορφῶν τῆς πυθαγόρειας διδασκαλίας, φιλοσοφίας και μαθηματικῶν και νὰ φτιάξουμε τὸ χαμένο *Corpus Pythagoricum*» (σελ. 14).

Εἰμεις δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ ἐπιδραβεύσουμε τὴν προσπάθεια και νὰ συγχαροῦμε τὸν συνεργάτη μας, εὐχόμενοι ἡ λύση τοῦ λεγόμενου «ἀλυτου προβλήματος τοῦ Pierre Feermat » νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ, πράγμα πὺν ἐκ τῶν προτέρων θεωροῦμε βέβαιον.

Σαράντος Πάν

W.F. CREIGHTON, *The Parthenon in Nashville*

‘Ο συγγραφέας τοῦ παρόντος ἔργου ὑπῆρξε ταυτόχρονα και ἕνας ἐκ τῶν κατασκευαστῶν τοῦ Παρθενῶνος τῆς πόλεως Νάσβιλ στὸ Τένεσση τῶν Η.Π.Α. Ὑποκινήθηκε, γιὰ νὰ τὸ γράψῃ, ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει, ὅταν κατάλαβε τὴν ἀγνοια και τὶς ἀπορίες τῶν ἐπισκεπτῶν, πὺν ἀντίκριζαν γιὰ πρώτη φορὰ τὸν Παρθενῶνα. Ὡς αἰτία τῆς κατασκευῆς ἀναφέρει τὴν ἀνάγκη ἀναπλήρωσης τοῦ γησίσιου οἰκοδομήματος τῆς Ἀθήνας, ἀφοῦ ὁ χρόνος και οἱ βανδαλισμοὶ τῶν ἀνθρώπων τὸν ἐρείπωσαν. Πιστεύει, ὅτι ἀποτελεῖ ὄχι μόνο ἀντίγραφο τοῦ ἀρχαίου Παρθενῶνος, ἀλλὰ ἕνα ἀκριβὲς πανομοιότυπο. Στὴν συνέχεια περιγράφει τὸ ἔργο μὲ τὴν παραμικρὴ λεπτομέρεια και ἀναφέρει τοὺς ἀρχιτέκτονες πὺν ἐργάστηκαν γιὰ τὴν ἀνέγερσή του. ‘Ο πρῶτος Παρθενῶνας στὸ Νάσβιλ ἐγινε τὸ 1897 και ἦταν πρόχειρης (ξύλινης) κατασκευῆς. Τὴν δεκαετία 1921-1931 ἡ πόλη τοῦ Νάσβιλ ξεκινὰ τὴν ἐπανακατασκευὴ του. Τὸ νέο οἰκοδόμημα εἶναι αὐτὸ πὺν διατηρεῖται μέχρι σήμερα. Ἐντυπωσιακὸ εἶναι τὸ ἄγαλμα τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς, πὺν ἔχει ἀνεγερθεῖ στὸν ἐσωτερικὸ χώρο τοῦ Παρθενῶνος. Γιὰ τὸν συγγραφέα ὁ Παρθενῶνας τοῦ Νάσβιλ ἐπιτελεῖ δύο στόχους: ‘Ο πρῶτος εἶναι ἡ εὐκόλη προσπέλαση τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ στὸν ἀρχαῖο πολιτισμὸ τῶν Ἑλλήνων, χωρὶς νὰ χρειαστεῖ νὰ ταξιδέψῃ στὴν Ἑλλάδα και ὁ δεύτερος ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον και ὁ θαυμασμὸς θὰ ἀποτελέσουν τὸ κίνητρο, γιὰ νὰ γνωρισθεῖ τὸ γήσιο οἰκοδόμημα τῆς Ἀκρόπολης. Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου ἐκτίθενται τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν και αὐτῶν πὺν προσέφεραν ἀφιλοκερδῶς τὶς ὑπηρεσίες τους γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ ἐντυπωσιακοῦ αὐτοῦ κτιρίου.

Ὡστόσο ὀφείλουμε νὰ προσθέσουμε, ὅτι δὲν ἀποτελεῖ τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Νάσβιλ «ἀκριβὲς πανομοιότυπο» τοῦ Παρθενῶνος τῆς Ἀκροπόλεως. Πολλοὶ παρατηρητὲς διαπιστώνουν μεγάλες ἀποκλίσεις, ὅπως λόγου χάριν ὅτι τὸ κιτρινωπὸ μάρμαρο τοῦ Νάσβιλ δὲν ἀντικαθιστὰ τὸ κατάλευκο χρῶμα τοῦ Παρθενῶνος. Ἀλλὰ οὔτε ἡ μαθηματικὴ ὑπόδομή και ἡ ἀκρίβεια καθὼς και οἱ κλίσεις τῶν διαστάσεων τοῦ Παρθενῶνος ἔχουν ἀντιγραφεῖ σωστὰ ἀπ’ τοὺς κατασκευαστὲς τοῦ Νάσβιλ. Καὶ βέβαια ἐκεῖνο πὺν ἀσφαλῶς ἀπουσιάζει ἀπ’ τὸ ἀντίγραφο τῶν Η.Π.Α. εἶναι ὁ Βράχος τῆς Ἀκροπόλεως και ἡ συνακόλουθη αἰσθητικὴ ἁρμονία τοῦ συνολικοῦ χώρου, πὺν δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπληρωθεῖ σὲ κανένα ἄλλο σημεῖο τῆς γῆς.

Παν. Α. Κουβαλάκης

Ι.Γ. ΒΑΡΝΑΚΟΣ, *Ἡ ἀπεμπόλησις τῶν κυριαρχικῶν μας δικαιωμάτων, 1923-1993*

Ἡ ἔκδοσις αὐτὴ εἶναι τὸ χρονικόν, δηλαδὴ ἡ καταγραφή κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, τῶν τουρκικῶν πράξεων εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος και τοῦ Ἑλληνισμοῦ και τῆς ἀντίστοιχης ἀποτυ-

χίας της ήμετέρας εξωτερικής πολιτικής προς αντιμετώπισίν τους μέσα στο διεθνές νομικό πλαίσιο και κάτω από τις εκάστοτε διεθνείς πολιτικές συγκυρίες. Την ευθύνην φέρουν άκέραια όλες άνεξαιρέτως οί κυβερνήσεις μας, πού προσεπάθησαν χάριν της «πολιτικής του κατευνασμού» νά δώσουν λύση στα άνακύπτοντα κάθε φορά προβλήματα χωρίς την απαιτούμενη γεωπολιτική στρατηγική. Πρόκειται για διβλίο μέ αὐταπόδεικτη χρησιμότητα για τὸ σήμερα καί τὸ αὐριο, διότι παρέχει τήν ἀπόδειξη τοῦ Τουρκικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, πού ἀποσκοπεῖ κύρια καί πρῶτιστα στήν συρρίκνωση, ἂν ὄχι καί τήν ἐξαφάνισιν τῆς κρατικῆς μας ὑπόστασης. Βιβλίο πού πρέπει πρὶν ἅπ' ὅλους νά τὸ διαβάσουν οἱ διάφοροι κουλτουριάρηδες «εἰρηνιστές» καί τὰ ἀφελῆ (;) ἐκεῖνα μέλη τοῦ «Συνδέσμου Ἑλληνοτουρκικῆς Φιλίας». Τόσον οἱ πλούσιες διβλιογραφικῆς παραπομπές ὅσον καί ἡ ἀνάλυση τῶν ἐπισήμων κειμένων – ἀγνώστων ἀκόμη για λόγους εὐνοήτους εἰς τὸ πλατὺ κοινὸ– μάς ἐπιβεβαιώνουν πέρα τῶν ἄλλων τήν ἐνδελεχῆ ἐρευνα τοῦ συγγραφέως, πού ἀνατρέχει μέ σχολαστικὴ συνέπεια στὶς ἐγχώριες καί ἄλλοδαπές πηγές, προκειμένου νά τεκμηριώσῃ τὰ γραφόμενά του. Τὰ συμπεράσματά του, ὅσο κι ἂν πληγώνουν τὸ ἔθνικὸ μας φιλότιμο, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ρεαλιστικὴ ἀπεικόνιση τῆς σκληρῆς καί ὀρισμένως θάνασης πολιτικῆς πραγματικότητος. «*Ἡ ἀπεμπόλησις τῶν κυριαρχικῶν μας δικαιωμάτων*» εἶναι διβλίο πού, ἂν καί ἀναγράφῃ γεγονότα πού λίγο-πολύ, ἂν δὲν τὰ γνωρίζῃ, τὰ ὑποψιάζεται καί ὁ πιὸ ἀδαῆς πολίτης, θά προβληματίσῃ για τὶς πολιτικῆς ἐπιλογές, τὶς συμμαχίες καί τὶς φιλίες τῆς «μικρᾶς πλὴν ἐντίμου Ἑλλάδος» ἀπὸ τὸ 1923 καί ἐντεῦθεν. Καί ἴσως βοηθήσῃ νά κατανοήσουμε ἐντελῶς αὐτὸ πού εἶναι αὐτονόητο σὲ ἄλλους λαούς· ὅτι δηλαδὴ τὰ κλειδιά τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς κρέμονται πάντα στὶς κάννες τῶν πυροβόλων.

Γιώργος Πετρόπουλος

FREDERICK HEESE EATON, *Scandalous Saints*

Ὁ ἀμερικανὸς συγγραφέας F.H. Eaton πέθανε τὸ 1993 σὲ ἡλικία 79 ἐτῶν. Στὴν διαθέκη του διατύπωσε μία καί μοναδικὴ ἐπιθυμία: ἓνα μέρος τῆς περιουσίας του νά διατεθεῖ για τὴν ἔκδοση καί διάθεση τοῦ διβλίου του «*Scandalous Saints*». Καί πράγματι οἱ διαχειριστὲς-δικηγόροι τῆς διαθέκης του ἔκαναν πράξη τὴν ἐπιθυμία του. Ὁ F.H. Eaton σ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς συγγραφικῆς του σταδιοδρομίας ἀσχολήθηκε μέ διάφορα θέματα τῆς *Βίβλου* εἴτε ἐπιχειρῶντας τὴν λογοτεχνικὴ τους ἀνάλυση εἴτε γράφοντας μιὰ εὐθυμὴ μετάφρασή τους.

Τὸ περιεχόμενο τοῦ παρόντος ἔργου ἀποτελεῖται ἀποκλειστικὰ καί μόνο ἀπὸ τὰ σκάνδαλα τῶν «ἀγίων» τῆς *Παλαιᾶς Διαθήκης* καί στὰ τελευταῖα κεφάλαια εἰσέρχεται καί στοὺς ἁγίους τῆς *Καينῆς Διαθήκης*. Μέσα ἀπὸ τὸ πραγματικὸ τοῦτο ἀριστούργημα ὁ συγγραφέας δίνει τὸ στίγμα τῆς *Βίβλου*: Τὸ ἔγκλημα καί ἡ πορνεία κυριαρχοῦν. Καί κοντὰ σ' αὐτὰ τὸ μῖσος, ἡ αἰμομιξία, ἡ δολιότητα, ἡ ὑποκρισία, τὸ ψέμα, ἡ ληστεία, ἡ ψυχανωμαλία, ἡ παράνοια, τὸ πάθος για καταστροφὴ τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Ἡ αὐλαία τοῦ παραλόγου ἀνοίγει μέ τὸν ἅγιο Λῶτ καί τὸ «θερμό» του χαρέμι, πού τὸ ἀποτελοῦσαν οἱ κόρες του. Ὁ ἅγιος Ἀβραάμ, πού παντρεύεται τὴν ἀδελφή του, τὴν ἁγία Σάρρα, ἡ ὁποία ἐπισκέπτεται καί τὴν κρεββατοκάμαρα τοῦ Φαραῶ. Ἐπίσης ὁ ἅγιος Ἀβραάμ ἐμπνέεται διαπράττοντας φόνους. Ἡ Εὐα, πού ἀρέσκειται σὲ σεξουαλικῆς διαστροφῆς μέ τὸ φίδι. Ὁ ἅγιος Ἰωσήφ, πού ἐρωτοτροπεῖ μέ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀλλὰ καί τοῦ ἀφεντικοῦ του. Ὁ ἅγιος Μωυσῆς, πού ἐφάρμοσε τὴν γενοκτονία καί μέ τὸν στρατὸ του δίασε 32.000 κορίτσια στὴν γῆ τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ ἅγιος Σολομών, πού ἀπέκτησε χιλιάδες μαιτρέσες καί γυναῖκες. Τὰ κατορθώματα τῶν ἁγίων εἶναι ἀναρίθμητα, ἀκατονόμαστα, ἀσύλληπτα. Μέσα ἀπ' τὸ «θεόπνευστο» καί «ἱερό» «μας» διβλίο ξεπετάγονται καί παρελάνουν δεκάδες ἅγιοι-δολοφόνοι καί διαστές. Ὁ δόλος καί ἡ πονηριά θά συνεχιστοῦν καί στὴν *Καينὴ Διαθήκη*, ὅπως καταμαρτυροῦν τὰ τελευταῖα κεφάλαια τοῦ διβλίου. «Ἡ πινακοθήκη τῶν ἁγίων προπατόρων ἡμῶν» σ' ὅλο τῆς τὸ μεγαλεῖο! Πραγματικὰ ἡ ζωὴ τους καί τὸ ἔργο τους δίδαξε τὴν ἀνθρωπότητα ἓναν «ὀρθὸ» τρόπο σκέψης καί δράσης!..

Γι' αὐτὸν ἄλλωστε τὸν λόγο ὑπάρχουν τὰ «θεόπνευστα» διβλία. Εἶναι παραδείγματα πρὸς μίμῃσιν ἢ πρὸς ἀποφυγὴν; Ἀς μᾶς ἀπαντήσουν οἱ διβλικοὶ μας ταγοί...

Παναγ. Α. Κουδαλάκης